

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
ianuarie, februarie, martie 2017 (Anul IX) Nr. 95, 96, 97

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Valeriu Valegvi, Dionisie Duma, Paul Sân-Petru, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Dimitrie Lupu, Maria Ieva, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Tănase Carașca (Tulcea), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură
și
Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihai Eminescu - Trecut-au anii (p.5), Virgil Costiuc (p.6), Denisa Lepădatu (p.10), Olimpiu Vladimirov (p.13), Eugenia Rada Ioniță (p.27), Alina Marieta Ion (p.29), Florin T. Roman (p.32), Elisabeta Drăghici (p.32), Valeriu dg Barbu (p.35), Andra Elena Pelineagră (p.39), Ioan Gheorghiță (p.40), Ignatie Grecu (p.43), Maria Ieva (p.51), Petre Manolache (p.54), Marilena Velicu (p.55), Vasile Dan Marchiș (p.60), Lidia Grosu (p.61), Corina Gherman (p.65), Laura Cătălina Dragomir (p.67), Marin Moscu (p.68), Mihaela Oancea (p.69), Elena Drăghici (p.70), Cristian Chiripuci (p.70), Mihail Gălățanu (p.71), Mariana Cornea (p.73), Ileana Todoran (p.78), Cornel Galben (p.86), Irina Lucia Mihalca (p.88), Tănase Carașca (p.89), Lucia Pătrașcu (p.90), Sabina Cojocaru (R. Moldova) (p.97), Grigore Grigore (p.99), Svetlana Ciobanu (R. Moldova) (p.102), Lidia Grosu (R. Moldova) (p.102), Mihaela Farcaș (p.111), Giuseppe Romano (Italia) (p.111), Mônica Tóth (p.112)

Proză: Aurica Istrate: Ursul și vițelul (p.12), Lucia Pătrașcu: Puii de cuc - 2 (p.16), Mircea Marcel Petcu: Întoarcere / Toată... a mea (p.20), Irina Neagu: Peleenii - fragment (p.22), Angela Burtea: Viața, un tort tăiat în felii... / Noiembrie (p.24) / Andrei (p.36), Ionela Luisa Bejan: Dansul ielelor (p.62), Alexandru Popescu: Scrisoare către fratele meu Eleazar (p.74), Viorel Darie: Motanul, iepurele și smântâna (p.91)

Eseu: Gheorghe Șeitan: Eminescu - inițiatul... (p.3), Cristian Biru: Curs minor de metaforă - III, IV, V (p.7, 37, 75), Maria Magdalena Balu: Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română, p. a II-a (p.30) / Literatura de sertar între mit și realitate (p.92), Ana Maria Baloșin: Frica (p.47), Ionel Necula: Centenar Maiorescu - Un Lessing valah (p.63), Florin Meșca: Despre femei (p.72)

Cronică de carte: Tudor Palladi: Daniel Verejanu și dedesubtul metafizic al creației blagiene (p.11), Dumitru Anghel: Destine de Angela Burtea (p.14) / Comisele iubiri de Petre Rău (p.79) / Sanctuarul de zgură de Constantin Tănase (p.80), Lidia Grosu: Poetul Alex Cetățeanu - "De la Herodot cetire" (p.41), Tiți Damian: Din nou aproape, de Cucu Ștefănescu (p.44), Valentina Becart: Te-am regăsit printre sunetele abia perceptibile (p.56), Lucia Pătrașcu: Euridice - Elegia de la Corod, de Constantin Oancă (p.66), Maria Ieva: Trezirea omului cosmic (p.84), Cezarina Adamescu: Poezia sugestiei în definiții aforistice (p.94), Constantin Stancu: O istorie a jurnalismului din județul Hunedoara (p.98), Ionel Necula: Victoria Milesu într-o derivă a sentimentelor (p.101), Andreea Chiper: Colonia poetică: Dacă plouă când sosești în Suedia (p.103)

Note de lectură: Girel Barbu: Tradiții creștine și ritualuri populare românești (p.9), Virginia Chiriac: Vergil Matei - experiențele literare ale unui gazetar (18), Lucia Pătrașcu: Cum scăpăm de DNA de Mihai Dinu (p.21) / Note de lector, de Dumitru Anghel (p.52) / Comisele iubiri de Petre Rău (p.108), Mihai Vintilă: Mușuroiul de speranțe de Paul Strepol (p.28) / Dumitru Anghel - Note de lector (p.58), / Interior zero sau despre incertitudinile vieții de azi (p.87), Cristian Biru: Cenușarul de la Roma (p.34), Floarea Calenic: Nevoia de poezie (105), Ionel Necula: Întoarcerea lui Pavel Virgil (p.106), Ionuț Iancu: Gând dus de val... (p.112)

Eminesciana: Constantin Oancă: Timp și eternitate în poezia eminesciană (p.33)

Aforisme: Petre Rău: O mie și una de sentințe (p.17)

Meridiane: Abderrahmane Djelfaoui (Algeria): Poezie, traducere din limba franceză de Cornelia Bălan Pop (p.19), Raphael Ntamack (Camerun): Poezie, traducere din limba franceză de Cornelia Bălan Pop (p.50), Giuseppe Romano (Italia): Poezie, traducere din limba italiană de Livia Mărcan (p.53), Luca Cipolla (Italia): Versuri în traducerea autorului (p.100)

Teatru: Ioana Iacob: Gestul lui ne-a mișcat până la lacrimi (p.48)

Umor: Marius Zaharia: Tehnica loviturii de stat (p.25)

Cenaclu: Valeriu DG Barbu: Cenaclul de la Roma (p.73)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.113)

Grafică:

Coperta I: Igor Morski - Society

Coperta a IV-a: Toulouse Lautrec - Collection

Interior: desene și sculptură în lemn de Paul Sân-Petru

Gheorghe ȘEITAN

EMINESCU - INIȚIATUL CARE A VĂZUT O AURĂ BUDDHISTĂ PESTE CODRII DACICI

Moto: *Cu gândiri și cu imagini*

Malo te sapiens hostis metuat, quam stulti cives laudent! (1) Din păcate mulți eminescologi rămân doar la nivelul laudativ și periferic al exegezei, uitând că rostul lor dintâi este să ridice piatra colbuită, cea aruncată de zidari în mijlocul drumului, să o curețe și s-o așeze în capătul unghiului. A avut Eminescu dușmani? Din moment ce se scriu cărți credibile, despre asasinarea sa, cum să nu accepți că a fost dușmănit de moarte!? Grecoteii cu nas subțire, bulgăroii cu ceafa groasă, fanfaronii liberali, de bună seamă că nu-l iubeau. Dar suprimarea lui fizică nu a venit de la găștele politice satirizate în Timpul ci de la serviciile de spionaj străine, cu concursul cozilor de topor, de pe Dâmbovița. Oare cine sunt cei ce, astăzi, îl maiucid încă odată pe Eminescu, transformându-l în cadavru și trimitându-l în debara, faptă pentru care sunt recompensați cu titluri și funcții culturale importante în stat? Prieteni, știu răspunsul dar nu vi-l spun! Was dein Feind nicht wissen soll, da sage deinem Freunde nicht! (2)

Rămân, după atâta amar de vreme și scurgeri de cerneluri înnegrind hârtia, destule enigme și fețe neluminate ale creației și biografiei eminesciene iar una dintre ele este influența înțelepciunii buddhiste asupra gândirii poetului național.

Poezia „Rugăciunea unui dac” a fost considerată de eminescologi ca fiind de inspirație buddhistă, încadrare mult înlesnită de faptul că Eminescu a intitulat-o mai întâi „Nirvana” - concept ce înseamnă „Stingerea” și este un final evolutiv din doctrina lui Buddha, echivalent cu mântuirea creștină. De altfel asemănările dintre buddhism și creștinism au făcut obiectul cărții unui teolog român, Nicolae Achimescu, o lucrare ce îi poate liniști pe toți creștinii români intrați în angoasă la gândul că Eminescu s-a declarat a fi de religie buddhistă.(3). Pe o astfel de urmă a mers și Zoe Dumitrescu Bușulenga când scria în 1977: „Eroul din Rugăciunea unui dac a ajuns la acea fortitudine morală care-i îngăduie să ia asupra-și toate suferințele oamenilor și să se recunoască în toate suferințele (după gândul generalizat din Ta twam asi), ca apoi să se nege pe sine și să intre în „stingerea eternă”. Dar Nirvana eminesciană se produce într-o uriașă tensiune dramatică...” (4):

*„Gonit de toată lumea prin anii mei să trec
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,*

*Căci chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o
Când ura cea mai crudă mi s-ar părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor”*

Tensiune dramatică și chinul, răzvrătirea și indignarea ca drum spre Nirvana? Nu, dimpotrivă, durerea și blestemul te duc într-o altă direcție, opusă mântuirii care trebuie să fie un ocean de calm și senin, o înflorire, o mare pace sufletească.

Amita Bhose a sesizat anacronismul dintre ceea ce era și ceea ce se credea a fi dar s-a exprimat cu eleganță: „Totuși, caracterul ei budist este discutabil” (5) sau „Pe de altă parte, dorința „că-n orice om din lume un dușman mi se naște” e opusă spiritului buddhist, cum este opusă și pesimismului de tip schopenhauerian”. Nirvana lui Eminescu nu este decât în formă:

*Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!*

De altfel, după modificarea titlului, căci Eminescu a sesizat neconcordanța dintre titlu și conținut, aceste ultime versuri, prin substantivul „stingerea” (traducere la „nirvana”), au rămas „indicatorul fals” care i-a dirijat pe eminescologi spre un drum înfundat. Tamdiu discendum est, quamdiu vivis! (6) Nu, „Rugăciunea unui dac”, nu reflectă spiritul buddhist!

Mintea, mereu întrebătoare nu ne dă pace! Care să fie, oare, motorul inspirației lui Eminescu, atunci când a scris rugăciunea cea enigmatică? Iată un rebus, o hieroglifă, cum ar fi spus B.P. Hașdeu, asupra căreia merită zăbovit. Dar mai întâi să vedem ce spune Amita Bhose:

(continuare în pag. 4)

„E interesant faptul că în timp ce aproape toți eminescologii români afirmă izvoarele indiene ale gândirii eminesciene expuse în **Rugăciunea unui dac**, unui indian i se pare că sentimentele de bază ale poeziei au un izvor autohton de inspirație, la care se adaugă unele împrumuturi din filozofiile indiene”(7). Poezia, după părerea cercetătoarei indiene, exprimă amărăciunea acumulată cu anii de poet, începe ca un imn Rig-Vedic și continuă cu mai multe trepte de suferință care duc la stingerea lui Atman în Brahman, iar ceea ce rezultă este o sinteză dintre filozofia hindusă și cea buddhistă, dar în mintea sa (a lui A.Bhoshe) ea nu are caracteristicile indiene.

În parte, Bhoshe are dreptate:

*El singur zeu stătuț-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii*

Gândul ne duce la Hiranya-Garbha, „Oul de Aur” în limba sanscrită, care plutea pe ape la începutul lumii, matricea cosmică. În Rig-Veda se spune: „La început s-a ivit Hiranya-Garbha; născut, a devenit stăpânul unic a tot ce există” (8). În Mahabharata se descrie cum din haosul original se aleg apele ce produc focul – „scânteia” - iar din el apare Brahma spărgând ca puilul de pasăre găoacea și creând cele două jumătăți – cerul și pământul. Facem aici o paranteză pentru a arăta că mitul păsării – suflet îl găsim și astăzi în ritualul de înmormântare al românilor iar pasărea așezată pe stâlpii funerari din cimitirele din Ardeal realizează joncțiunea cu pietrele tombale descoperite la Sarmisegetuza-Regia, singurele sculpturi dacice descoperite până acum. S-a spus despre pasărea incizată de pe pietrele tombale că ar fi o lebădă aflată în zbor dar s-a omis forma ovoidă a artefactului care permite relaționarea cu mitul vedic al oului primordial. Și că tot forma de „ou spart” o are și interiorul Sanctuarului Mare Rotund, descoperit la Grădinștea de Munte și care, potrivit ultimelor cercetări în materie de istorie, ar fi cel mai probabil, Kogaionul dacic. Ne-am depărtat de subiectul nostru doar pentru a arăta că mitul Rig-Vedic, cu care se deschide **Rugăciunea unui dac**, putea fi cunoscut în Carpați pe timpul lui Decebal și în timpuri istorice proto-dacice, dar chestiunea este mult prea importantă pentru a o expedia în câteva fraze și mult prea complexă pentru spațiul rezervat prezentei teme.

Însă nu doar cratologia vedică dispune de un Unu primordial din care se nasc toate lumile văzute și nevăzute și dacă ar fi să rămânem tot în contextul dacic trebuie să spunem că la fel este concepută creația de către Hermes Trismegistus:

„Dar el, care este Unul, care nu este făcut ori născut, este totodată neînfățișat și nemanifest. Însă făcând toate lucrurile să apară, El se vedește pe sine în toate și prin toate, dar se manifestă în chip deosebit prin sau în acele lucruri în care El voiește” (9)

Zeul Hermes a fost asociat cultural cu Hestia, divinitatea feminină care i-a transmis legile lui Zalmoxis (10) și prin urmare trimiterea la daci nu este întâmplătoare. În plus, ceea ce nu s-a observat până acum, forma rotundă a sanctuarelor dacice copiază forma sanctuarului Vestei (Hestia romană), după cum spune Anna Ferrari: „Edificiul era circular și inițial pereții săi erau din trestie, imitând „vechea colibă și căminul regelui” (11)

Diversele religii sunt diferite doar în formă, în conținut

ele sunt precum diferitele poteci care duc spre aceeași culme a mântuirii. Eminescu scrie: *Dar deodat-un un punct se mișcă... cel întâi și singur. Iată-l / Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl...*

Ceea ce pentru Bhoshe apare a fi Rig-Vedic, noi îl vedem și la Hermes Trismegistus: „Căci el este în toate lucrurile. Și din această pricină are multe nume, căci el este Tatăl-Unul” (12). Atunci când o doctrină religioasă consfințește crearea lumii, inclusiv a omului având la bază principiul divin unic, mântuirea înseamnă reîntoarcerea la acel Unu primordial. Maya hindusă, desfășurarea lumii, trebuie readusă din punctul în care a plecat ceea ce este valabil și pentru gândirea egipteană hermetică: „Și disprețuind toate lucrurile materiale și nemateriale, se zoresc către acela care este Unul și Singurul” (13)

Concret, cum se realizează opera soteriologică? O întrebare și un răspuns de ordin misteric, o problemă a inițierilor de la Samotrace și Eleusis, a preoților din templele Egiptene, pe unde scribii antichității i-au plimbat pe Zalmoxis și Dekeneus. Mircea Eliade numește această transcendere a lumii fenomenale, „mersul împotriva curentului” și „inversarea” tuturor proceselor psihofiziologie, pe care noi am putea să o rezumăm prin „transcenderea dualităților”. (14) Întreaga construcție a poemului **Rugăciunea unui dac** arată că Eminescu știa acest lucru, întrucât ceea ce urmează, după introducerea cosmocratică, constă într-o succesiune de „inversări” voite, tocmai pentru a sugera topirea antinomiilor:

*Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rădă,
Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să măucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.*

Ura și amorul, împilarea și binecuvântarea, viața și actul de ucidere, a trăi în cadrul acestor dualități înseamnă să te afli în curentul samsaric, adică în suferințele existenței și doar mergând spre izvoare, a merge împotriva curentului poți să te unești cu Unul Absolut. Eminescu a cunoscut amărăciunea vieții și s-a asemuit cu un dac cuprins de amărăciuni la fel de grele, după ocuparea Daciei de către agresorii romani. Creația poetică are libertate de mișcare, de aceea se numește creație, Eminescu operează cu termeni care poate să surprindă prin alăturarea lor:

*Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!*

Așadar, „Cu moartea pre moarte călcând!” și „Învierea”. Nu sunt aceștia termeni prin excelență creștini? Nu aceasta este socotită minunea lui Isus Hristos? De altfel, sfinții părinți creștini ne învață că suferința ne este rânduită de sus spre mântuire. În timp ce, susțin ei, toate celelalte religii ne învață cum să scăpăm de suferință, religia creștină este singura care asigură mântuirea prin suferință, prin jertfă, după pilda Mântuitorului.

Astfel că Eminescu realizează prin **Rugăciunea unui dac** o admirabilă sinteză: începutul este Rig-Vedic și hermetico-alexandrin, zeitatea îmbracă și

(continuare în pag. 5)

accente creștine Christice, conținutul poartă haina antinoimilor hinduso-tantrice ce pot fi citite și în cheia lui Hermes Trismegistos, finalul este o Stingere care nu poate fi Nirvana buddhistă decât ca nume, în formă revenirea la Tatăl-Unu regăsindu-se în mai multe filozofii și înțelepciuni ale lumii precum Upanishadele, gândirea hermetică, platonismul și neoplatonismul și altele. Dincolo de toate, luată ca un tot, poezia rămâne eminesciană și unică prin faptul că pune problema teologiei dacice, pe cale intuitivă, în lipsa unor informații despre cum se rugau dacii.

S-ar crede față de cele spuse mai sus că dorim să minimalizăm proiecția budhistă asupra operei și vieții lui Eminescu. Nimic mai neadevărat. Așa cum s-a arătat, Glosă este poezia cea mai budhistă dintre toate. „Eu sunt buddhist” scrie Eminescu în manuscrisele sale. El a văzut încă de atunci ceea ce nici astăzi, după atâta surplus de informație, istoricii noștri refuză să vadă: legătura spirituală (și chiar naturală) dintre Carpați și Himalaya, explicabilă prin roirea arienilor din spațiul matcă carpato-dunărean. „Totul trebuie dacizat!” este deviza scrisă, lăsată de Eminescu în manuscrisele sale, dacismul fiind firea cea mai profundă și cea mai adevărată a strămoșilor românilor. Doar prin daci suntem unici în lume!

Tempora mutantur et nos mutamur in ilis! (15) Va veni o vreme când se va recunoaște confluența dintre moșismul getic al lui Zalmoxis și budhismul indian. Rămân desule tezaure traco-geto-dacice neinterpretate în ceea ce privește toreutica, toponimia păstrează destule mistere, etno-istoria ca disciplină în România este aproape necunoscută. Un corpus de cântece bătrânești, înrudit cu cel al colindelor, ce a fost salvat prin culegere de la dispariția fizică, ar trebui să fie cercetat cu pricepere pentru a-i salva și esența. Stupina din balada Toma Alimoș este stupa budhistă; regiunea ardeleană Bihor nu face decât să copieze țara de baștină a lui Budha, numită în India Biharya; recent, într-un articol apărut în revistele de cultură dacică, s-a stabilit că Bodogaia, un sat românesc din așa-zisul Ținut Secuiesc, supus unei maghiarizări forțate, este un toponim geamăn cu Bodhi-Gaya - locul din India unde Buddha a cunoscut iluminarea. Au ajuns misionarii lui Ashoka până în Dacia? Ori moșismul getic al lui Zalmoxis se exprima prin aceeași termeni ca și budhismul? Care este adevărata origine a bogomililor? De ce românii cară apă la mormintele de familie? De ce a existat o perioadă din istoria Daciei în care s-a practicat doar incinerarea? Uneori este mai important să formulezi o întrebare decât să-i dai răspunsul. Pentru noi este destul de clar că budhismul lui Eminescu vine din faptul că poetul național a fost și un istoric inițiat, fapt ce trebuie corect înțeles și aprofundat. (16)

Ca și Lunii, plutind pe mișcătoarele singurătăți, creației eminesciene îi rămâne mereu o față ascunsă, ceea ce te atrage și mai mult să o cercetezi cu scopul de a o înțelege și a-i extrage frumuseți nebănuite.

Note

1. Livius, 22, 39, 20: *Prefer să se teamă de tine un dușman inteligent, decât să te laude niște proști.*

2. Schopenhauer, *Aphorismen zur Lebensweisheit* 5, 43: *Ce nu trebuie să știe dușmanul tău, nu spune prietenului*

3. Nicolae Achimescu, *Budism și creștinism*, Ed. Tehnopress, Iași.

4. Zoe Dumitrescu Bușulenga, *prefață la culegerea - Eminescu, Poezii*, Ed. Minerva, 1977, pg. XXXIV

5. Amita Bhose, *Eminescu, Mihai Dascăl Editor, București, 2001*, pg. 82. *Tuturor celor ce vor să înțeleagă pe larg înțelepciunea buddhistă le recomandăm cărțile lui Osho, un mare înțelept indian care, după ce a studiat toate religiile lumii, afirmă că religia buddhistă este cea mai frumoasă.*

6. *Cât timp trăim, să învățăm!*

7. Amita Bhose, *op. cit.*

8. Rîg-Veda, X, 121, după John Grimes, *Dicționar de filozofie indiană*, Ed. Humanitas, 1999. *Utilă pentru cititorii care vor să aprofundeze problema este Filozofia Upanishadelor a lui Paul Deussen*, Ed. Tehnică 1994, pg. 136, 140, 141, 179, 181.

9. *Hermes Trismegistus, Corpus Hermeticum*, Ed. Herald, pg. 51-52

10. Diodor din Sicilia, *Biblioteca istorică*, I, 94

11. Anna Ferrari, *Dicționar de mitologie greacă și romană*, Ed. Polirom, 2003, pg. 871.

12. *Hermes Trismegistus*, *op. cit.* pg. 54

13. *Ibid.* pg. 99

14. Mircea Eliade, *Yoga. Nemurire și liberare*, Ed. Humanitas, 1993, pg. 229-230

15. *Timpurile se schimbă și noi odată cu ele*

16. *A se vedea Dan Ion Predoiu, Eminescu istoric, prețuit de Nicolae Iorga*, Ed. Muzeului literaturii române, 2007

Mihai EMINESCU

Trecut-au anii...

Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri
Și niciodată n-or să vie iară,
Căci nu mă-ncântă azi cum mă mișcară
Povești și doine, ghicitori, eresuri,

Ce fruntea-mi de copil o-nseminară,
Abia-nțelese, pline de-nțeleșuri -
Cu-a tale umbre azi în van mă-mpesuri,
O, ceas al tainei, asfințit de sară.

Să smulg un sunet din trecutul vieții,
Să fac, o, suflet, ca din nou să tremuri
Cu mâna mea în van pe liră lunec;

Pierdut e totu-n zarea tinereții
Și mută-i gura dulce-a altor vremuri,
Iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!

Virgil COSTIUC

Bătălii dinainte pierdute

În loc de dragoste mi-a dat
o sabie de pe perete
să afle dacă fierul îmi vorbește
și cutremurat de ce-o să simt
s-o lepăd negreșit din mână;
poate din acest motiv
camera plutea-n singurătate.
În centrul ei de greutate
îmi cădea tot trupul
forțată să apere iubirea
încet i-a ruginit tăișul.
O pendulam până-n podea
învolverând perdeaua din fereastră
amintind de un erou pe cal
într-un cărămiziu amurg
topindu-se în stepă.
Tăind o cameră în două
iubirea întârzie să vină
o, te-aș ciobi dacă nevolnic
de greutate sabia îmi va cade,
până și tatăl ei un cavalerist hirsut
a agățat-o de perete, deasupra unui pat
în care a și murit
ura! undeva-n delir
sărutându-i trupul și mozelindu-i sânii
sublim
împiedicat de sabia din mână
Obosit de atâta vânturat prin aer
i-am oferit-o cu mânerul înainte
la fel să mă iubească.

Se introduce un nit de oțel
prin cele două găuri și se lipesc
două table la un vapor
iar pentru a se verifica
că nu se vor desprinde
când vaporul va lovi un ghețar
se lipește o monedă de nit
și se bate în el
dacă moneda se mișcă
înseamnă că de acel naufragiu
nu se face vinovat

căpitanul sau marinarul de veghe
focștii murdari de cărbune
sau orchestra intonând ultimul vals
ci doar ce-l care privește
dintr-o altă lume

Pruncul
suge din sânul rănit
sânge cu lapte
de pe rafturi cad
până în mijlocul cercului
tablouri cu fețe distorsionate
Într-un șuvoi de durere
bătrânul din Olint se vaită – mor
Rămâi așa îi strigă pictorul
mai am un pic și-ți voi picta
durerea ce va deveni artă.
Un zeu încremenit
în clipa lui de veșnicie

Pe sub gardul cimitirului
jucau oase
o femeie gravidă trecea
ca un uriaș pachet
spintecând umbra
ramurilor de cireș
fătul din pântec a întins o mână
și a dat un țipăt
atunci un nemuritor
a tras creanga cu fructe
până ce s-au auzit
plescăind, simbolic, două guri

Culpă

Se caută vinovații
când nu-i găsim
îi creăm pe rând
personalizați cu un rezid
culoare, profunzime și sens
se caută cu frenezie,
fără deosebire de sex,
religie sau rasă
un echilibru compensator
pentru ceva ce nu există
un troc, sub o cupolă
ce se cheamă marea culpă,
a te naște,
a trăi sau respins la marginea cercului,
în apropierea morții,
supraviețuitorul,
centrul om,
unicul,
care posedă în fibra lui
marea vină,
care respiră,
iubește și scrie poezie;
întors cu fața spre origine,
culpabilitatea devine,
până la urmă,
o stare de normalitate.

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă - III

Dacă vrei să enervezi un scriitor, întreabă-l ce gen scrie. Pur și simplu îl pui pe gânduri. Genul literar este ca un criteriu din mâna unui țăran care cumpără ouă. Când bagă țăranul oul în criteriu, dacă oul intră e bun, dacă nu, este un ou problemă. Imaginați-vă un insectar în care este prinsă o libelulă într-un bold. Libelula ca o metaforă a zborului și a libertății este opera literară, insectarul este genul literar, adică un loc în care opera este prinsă și ucisă. Genul literar din punctul meu de vedere este un cimitir al operelor literare. Profesorii care folosesc teoria genurilor se comportă ca niște savanți care explică în jurul unui animal, cum manâncă, cum își caută hrana, cum apare în lume, dar numai după ce animalul este prins, omorât și împăiat. Eu o să-mi aleg metaforele mele din toate formele literare posibile, din poezie, roman, dramă, comedie, antipiesă... nu mă interesează forma literară în sine, pentru că oricare ar fi ea, dacă este artă literară, ascunde o poezie, o formă de existență a poetului. Poate asta e cea mai importantă trăsătură a metaforei, cel mai important atribut - metafora este vie, este întâlnire, sentiment estetic, memorie, plăcere, șoc, atracție, fascinație, uimire, obsesie a imposibilului. Să presupunem că mă plimb într-un oraș liric cum este orașul lui Matei Vișniec, un oraș în care timpul, tot timpul durează maxim o secundă. Pe planeta Pământ timpul are deja peste 2000 de ani după nașterea lui Isus, iar în orașul liric timpul are numai o singură secundă, tot timpul care ar putea exista și care a existat vreodată și în acea secundă vezi o femeie la o fereastră. Știi că această femeie este o plămuire inefabilă a imaginarului, este doar o metaforă, dar tu, dacă ești un artist, e posibil să te îndrăgostești de ea ca și cum ai putea iubi o femeie din imaginație, o femeie care nu a existat și nu va exista niciodată. Nicholas Boileau în "Art poetique", o artă poetică incredibil de actuală deși a fost scrisă pe vremea "Celor trei mușchetari" îi numește pe toți poeții, indiferent ce scriu sonete, fabule, elegii sau tragedii pentru că toți autorii foloseau versul chiar și în lucrări didactice. Este un motiv, dar un alt motiv ca o contiguitate naturală ar putea fi faptul că scriitorii sunt ca niște copaci cu rădăcinile în poezie, în metaforă. Vreau să insist foarte puțin asupra acestei arte poetice, despre care s-a spus pe nedrept c-ar fi profesiunea de credință a publicului aristocrat. Boileau a fost modern la timpul lui și a reușit să realizeze o perlă a poeziei didactice care strălucește însă pentru cei care cunosc bine literatura secolului al XVII-lea. Este foarte citat, dar nu cred că i-a citit cineva cânturile din "L'art poétique" din plăcere. Mie mi-a plăcut acest text, scris într-o limbă franceză impecabilă, chiar dacă au trecut câteva sute de ani peste el, este un text limpede ca apa unui izvor de pădure, o lecție transparentă de metaforă. Prima regulă de aur este să fii tu însuși. Pentru ce să imiți pe cineva? E ca și cum ai imita un mort, muntele artei e plin de mortăciuni. Mai bine fii tu însuși. "De morts et de mourants sont mointagnes plaintines/ Prénez mieux votre ton. Soyez simple sans art." Decât o artă care te face o mortăciune, mai bine scrie fără artă și fii tu însuși. A doua regulă e să nu te grăbești, înainte ca fructul metaforei să te consume. Lasă inspirația să te ardă până nu mai rămâne nimic din tine. După ce ai ars tot și ai devenit scrum, poți începe să scrii. "N'allez pas sur des vers sans fruit

vous consumer/ Ni prendre pour génie un amour de rimer." Stilul nu trebuie să meargă la întâmplare ca orbul și nu mai confundați obscurantismul și dezordinea cu efectele de artă. Nu fi strident, nu scoate trompeta într-o elegie. Decât să scrii despre o mulțime de locuri, despre o gramadă de personaje din care nu înțelegem nimic, mai bine scrie despre unul singur și concentrează-te pe o singură zi și un singur loc pe care putem să le înțelegem. Un scriitor talentat cu minimum de mijloace, într-o singură zi poate să închidă vremuri. "Le sujet n'est jamais assez tôt expliqué/ Que le lieu de la scène y soit fixe et marqué/ Un rimeur sans péril, delà les Pyrénées/ Sur la scène, en un jour, renferme les années... Nous voulons qu'avec l'art l'action se ménage/ qu'un lieu, qu'en jour, un seul fait accompli/ Tienne jusqu'à la fin le théâtre rempli". Ferește-te de vulgarități, de excese, mai bine prezintă un univers credibil și lasă burlescul și versurile vagabonde pentru pomanagii de la Pont Neuf și pentru mascarada lacheilor. Scrie pentru artă, pentru glorie, nu te murdări pentru o para chioară. Dă un personaj natural, închegat în jurul unui caracter, oricare ar fi acesta, exemplar, dar strălucitor în valoare și magnific în virtuți, un personaj care se manifestă eroic și în defecte, dar ai grijă să nu-ți iubești personajele prea tare pentru că toate vor semăna cu tine. "Souvent, sans y penser, un écrivain qui s'aime/ forme tous ses héros semblables a soi même". Chiar dacă tratezi un subiect vulgar, fă-o cu artă, cu o simplă mișcare de penel, cu o tușă delicată un pictor face oribilul agreabil. "D'un pinceau délicat l'artifice agréable/ du plus affreux objet fait un objet aimable". Fii aspru cu tine și lucrează-ți textul până la transparență pentru că întotdeauna un prost găsește alt prost să-l admire. Iar dacă ai talent ca zidar, mai bine fii zidar decât un scriitor jalnic. "Soyez plutôt maçon, si s'est votre talent/ ouvrier estimé dans un art nécessaire, / Qu'écrivain du commun et poète vulgaire". În această artă poetică găsesc toată estetica modernă, cea de avangardă, poetica simbolistă bazată pe estetica urâtului, arta pentru arta romantică opunându-se artelor necesare sau utile, poetica minimalistă - cu un minimum de mijloace artistice desfașoară o lume complexă, elemente de estetică realistă - nu plămui creaturi de peșteră pentru bâlciuri și spectacole de slugi, creează niște personaje corectând caractere așa cum se întâmplă în realitate și fii obiectiv, nu te iubi prea tare nici pe tine, nici propriile personaje care trebuie să fie diferite între ele, dar mai ales diferite de tine. Toate aceste principii estetice se țin minte mai bine pentru c-au fost comunicate în versuri. Versul vine și din tradiția oralității, fiind un important instrument de memorie, pentru că faptele pur și simplu depășeau memoria fizică și pentru că trebuia respectată o ordine s-a apelat la vers. Datorită versului, s-au reținut opere monumentale precum "Iliada" și "Odiseea". Amintirea aceasta, moștenirea versului este foarte importantă, pentru că în realitate o simplă frază dintr-un roman sau dintr-o piesă dramatică are un caracter muzical, vine de fapt în receptie ca un vers îmbrăcat într-o mantie sonoră,

(continuare în pag. 8)

vine ca o metaforă a unei armonii pierdute. De aceea primele fraze ale unui roman au o densitate poetică neobișnuită, sunt cele mai sensibile dar și cel mai greu de realizat. Să presupunem că vizionăm o piesă de teatru a lui Eugen Ionescu și-l ascultăm pe domnul Martin care parcă o cunoaște pe doamna Martin de undeva, despre care află că de fapt a venit cu același tren, locuiesc pe aceeași stradă, în același oraș, în aceeași casă și sunt soț și soție, când de fapt nu sunt. De fiecare dată când află ceva, domnul Martin exclamă: "Ce ciudat, ce bizar, ce coincidentă!" aproape muzical, ca și cum am asista la o secvență de operă, ca și cum personajul ar cânta ca un bariton, punctând ritmic conținutul operei. Orice frază aș lua din începutul oricărui roman clasic sau modern, tradițional sau de avangardă, fraza e ca un diapazon care caută o frecvență și orice banalitate s-ar enunța, ea este acolo ca o metaforă a unei armonii interioare actului de creație, o metaforă a unei ordini pe care în sfârșit autorul a găsit-o și poate să ne-o spună și nouă. Când spun asta mă gândesc la începutul romanului "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război" care începe, cam așa, din câte imi amintesc - iubeam o femeie pe care o cunoașteam din facultate. Ne-am cunoscut și am rămas împreună după lungi plimbări prin amfiteatre, biblioteci... Am primit o moștenire și dintr-o dată viața noastră s-a schimbat. Îi studiam fiecare gest, fiecare nuanță a rochiei, îi spionam prietenele și făceam din toate acestea niște calcule insolubile pentru că bănuiam că mă înșeală. Sufeream cumplit și această suferință se hrănea din propria substanță. Bine, poate fraza lui Camil Petrescu nu este identică cu amintirea mea despre fraza lui, în esență fraza lui este armonioasă ca un vers. Niciun cuvânt nu este întâmplător în textul lui care are o structură diamantină, o structură de cristal asemenea unui poem al angoasei. Nu cunosc un poem existențialist de dragoste mai reușit ca acest început de roman.

Eu nu am găsit metaforele care mi-au hrănit imaginația de-a lungul timpului exclusiv în poezie, ele sunt în toate genurile literare, dar acum când încerc să mi le aduc aminte în așa fel încât fiecare să găsească un atribut al metaforei, adică o problemă de receptare, îmi dau seama că toate textele au fost mai degrabă paginile unei cărți de poezii.

Dacă ar exista astfel de atribute ale metaforei, atribute ca niște ferestre prin care am putea privi înlăuntrul obiectelor pentru a le înțelege mai bine, unul important ar trebui să fie ludicul, copilăria fiind anotimpul metaforic al ființei umane. Dacă ludicul la rândul lui ar fi o categorie estetică i-aș aminti în mulțimea operelor literare la întâmplare pe Antoine Saint Exupery, Pablo Neruda și Ion Creangă în care ordine vrei dumneavoastră. Când spui copil te gândești la "Micul prinț", o carte stranie, incredibil de populară și iubită. Cartea debutează cu metafora pălăriei care de fapt este un șarpe boa care a înghițit un elefant. Copilul arată părinților desenul și aceștia ridică din umeri pentru că ei văd ceva comun, o simplă pălărie. Puștiul reușește să picteze invizibilul, adică exact ceea ce trebuie să facă orice pictor, să exprime inexprimabilul, dar părinții fiind adulți și uitând starea copilăriei, neavând viziune, pur și simplu nu reușesc să vadă un tablou adevărat, și astfel, din ignoranță pun capat unei cariere de pictor exact la șase ani.

Pablo Neruda vine în poezie cu metafore interogative, întrebări metafizice, metafore ale cunoașterii în stare pură, orice copil fiind un vulcan de întrebări despre lume care uneori îi pun în dificultate și pe filozofi. "Cartea întrebărilor",

"El libro de las preguntas" scrisă doar cu câteva luni înainte de a muri în septembrie 1973 conține 316 de întrebări în 74 de poeme, întrebări la care nu se poate răspunde rațional. Asemenea koanului zen ele sunt niște meditații paradoxale în care mintea adultului cade ca într-o capcană. "Porque los inmensos aviones/ no se pasean con sus hijos"? "De ce imensele avioane nu trec pe cer alături de copiii lor?" Imaginați-vă avioanele comerciale trecând pe cer, urmate de avioane mai mici, drăguțe ca niște copilași, doar la o simplă trecere întreg cerul se transformă într-un teren de joacă. Am vedea avioane mici dându-se pe toboganuri de nori sub supravegherea avioanelor transatlantice.

"If all rivers are sweet/ where does the sea get its salt?" Dacă toate râurile sunt dulci, atunci marea de unde-și ia sarea? Pablo Neruda dovedește că imaginația nu se predă niciodată. După ce-a experimentat aproape toate școlile de poezie, după ce a încercat toate stilurile, testamentul său poetic se întoarce la copilărie cu întrebări simple despre natura lucrurilor.

Ludic este prin excelență Ion Creangă, un scriitor greu de clasificat și greu de interpretat. Proza lui ridică probleme de receptare masive mai ales și datorită faptului că publicul lui nu este nicidecum un public simplu, ci un public intelectual. Sadoveanu obișnuia să colinde Moldova ca un simplu căruțaș, citind pe la șezători fragmente din opera lui Eminescu și fragmente din opera lui Creangă, a observat că țărani, firi simple, îl preferă pe Eminescu și mai puțin pe Ion Creangă care era un țaran ca și ei. Proza lui Creangă nu este pentru țărani. Mai degrabă se găsește epică în "Luceafărul" decât în proza "Amințiri din copilărie" care nu povestește nimic de fapt, niște banalități ca furtul dintr-un cireș, secvențe de la școală, o zi la scăldat etc. De aceea mie mi se pare modern Creangă fără să caut paradoxuri deschise, îți trebuie talent să faci dintr-o istorie a nimicului un lucru interesant. Eu am fost influențat de indicii vitezei din fraza lui Creangă. De exemplu metafora "rămasului bun de la călcăie", m-a impresionat în sensul că mi-a deschis o viziune nouă asupra spațiului narativ. Imaginați-vă un personaj ale cărui călcăie rămân în urmă când o ia la fugă, trebuie să ai o viteză fantastică să-ți rămână călcăiele în urmă ca doi porumbei și tu să le faci cu mâna rămas bun. Îți trebuie o viteză care să depășească timpul. Trebuie să fii un personaj neobișnuit, o creatură fantastică exact ceea ce este și Nică, un erou de poveste, un Făt-frumos. Caracterul fantastic și universalitatea personajelor, subiectivitatea profundă a autorului care-și plămăiește personajele în așa fel, încât toate seamănă între ele și mai ales cu autorul, caracterul histrionic, felul în care autorul interpretează fiecare personaj ca un actor medieval care mănăiește câte-o păpușă în fiecare mână și-și schimbă vocea când mai gros când mai subțire, depinde pe cine interpretează, fondul paremiologic, caracterul dramatic sunt consecințe ale oralității și datorită acestui lucru Creangă poate fi comparat cu Cervantes, Chaucer sau Boccaccio care au scris primele nu-vele culte ale lumii. Eu recunosc că am scris o nuvelă

(continuare în pag. 9)

inspirat de Ion Creangă. În nuvela mea am un personaj care aleargă după Fata în Alb, când o vede pur și simplu tâșnește spre ea, dar, în mod tragic după colț strada se transformă în podea și casele din jur în pereți și mereu eroul meu în loc să-și găsească iubirea se trezește ba într-un cabinet medical, ba într-o secție de poliție, ba într-o gură de metrou în care toți oamenii au capete de porc și el devine în mod natural suspect. E posibil să nu găsiți nicio legătură între proza mea și proza lui Creangă, dar pe mine m-a inspirat viteza personajului și felul în care această viteză modifică spațiul. În nuvela mea alergarea e aproape un salt după o Fată în Alb care poate fi o iluzie, să te arunci într-o iluzie ca și cum ai face un salt în plin, într-o piatră. Exact așa l-am văzut eu pe Nică, fugind atât de tare, ca o rachetă, ca un fulger, astfel încât în mod firesc spațiul se modifică. Teoretic când se discută despre Ion Creangă, se discută ca și cum s-ar vorbi despre un scriitor clasat, despre care s-a scris atât de mult, încât nu se mai poate spune nimic, un clasic al literaturii române care a avut norocul prieteniei cu Mihai Eminescu care l-a introdus la Junimea. Este un scriitor subiectiv care creează personaje de hârtie, bidimensionale, simple, fără profunzime, fără rafinament de caracter și în mod natural locul lui ar fi undeva în tradiția prozei românești. Modernitatea în proză este văzută ca o revenire la stilul teoretic și contemplativ de a povesti de la începuturile literaturii universale de pe vremea "Iliadei" și "Odiseei", iar obiectiv este scriitorul care se detașează de personajele sale, lăsându-le să evolueze singure, mișcate de o cauzalitate interioară, de forțele intestinale. Modernitatea este văzută în roman ca pe o moarte a autorului, dar autorul a mai murit o dată la începuturile literaturii. Homer scria la fel. El evocă faptele de arme ale lui Ahile în introducere, apoi are o atitudine strict contemplativă, teoretică asupra războiului. Să ne imaginăm scrierea lui Ion Creangă subiectivă ca pe o țesătură în care avem un strat subiectiv care descrie personaje aidoma autorului, niște personaje din aceeași substanță cu autorul care trăiesc ca într-un paradis pentru că în Humulești nu se întâmplă nimic grav, niciun personaj nu pățește nimic ca și când în acest spațiu moartea nu e posibilă nici măcar conceptual. Dacă peste acest strat impregnat de nostalgia autorului pentru un paradis pierdut am presăra niște documente reci, oficiale, administrative cum ar fi un act de vânzare-cumpărare, un catalog de clasă, un contract sau o moștenire, această proză subiectivă a lui Creangă ar fi avut avantajul net al modernității pe care-l păstrează în structura de profunzime ca o potență. Am fi avut același caz ca în "Patul lui Procust" de Camil Petrescu, un roman în care naratorul se exprimă la persoana I, este subiectiv dar subiectivitatea se transformă într-o deltă cu sute de canale, zeci de documente istorice, scrisori ale personajelor, recenzii de teatru, articolele polemice ale ziaristului Ladima, poeziile lui publicate, astfel încât un roman psihologic modern considerat subiectiv ca stil de narațiune devine însutit mai obiectiv decât un roman obiectiv cum e "Ion" de Liviu Rebreanu în care naratorul doar înregistrează sec evenimentele, cum ar spune Nicolae Iorga ca un jandarm care notează ceea ce s-a întâmplat în sectorul său ca într-un proces verbal.

(continuare în pag. 37)

Girel BARBU

Tradiții creștine și ritualuri populare românești -un manual de ritualuri creștine-

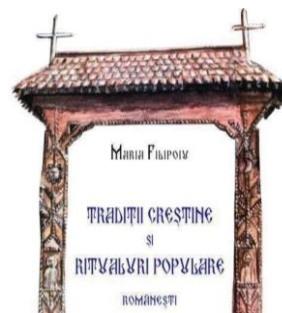
Pentru a comite o carte despre datinile și obiceiurile tradiționale românești în versuri, trebuie să îndeplinești, musai, două condiții esențiale: să ai cunoștințe temeinice despre folclor și să fi un bun versificator.

Maria Filipoiu, o spun fără putință de tăgadă că dispune de cele două criterii. Născută și crescută în partea de nord a județului Buzău, în satul Văvălucile, cocoțat pe pieptul Munților Buzăului, în apropierea celebrelor așezări rupestre de la Aluniș-Nucu (Bozioru)-Ruginoasa, denumit „Ținutul legendar **Țara Luanei**”, nu numai că are cunoștințe despre tradițiile creștine și ritualurile populare, dar le-a și studiat și iată cum le transpune în versuri, adevărate poezii. Cartea domniei sale pe care mi-a promis-o când ne-am întâlnit prima oară la Ziua Comunei Bozioru, cu prilejul unor ample manifestări culturale, unde și-a lansat mai multe cărți, se vrea și reușește să fie „**un adevărat manual de ritualuri creștine românești**”.

Conștientă că valorile populare din lada de zestre a românismului sunt nu de ieri și de azi amenințate cu deteriorarea și implicit cu dispariția totală a lor datorită secularizării care ia amploare an de an în lumea în care trăim, Maria Filipoiu adună în paginile cărții „**Tradiții creștine și ritualuri populare românești**”, o parte din multitudinea de obiceiuri și datini, descriindu-le și deznodându-le semnificațiile, trecându-le prin filtrul filonului poetic de care dispune. Puțini din cei înzestrați de Divinitate cu har pentru poezie se apleacă asupra unor chestiuni culturale cu rădăcini adânci în trecutul popoului român, numesc aici folclorul, așa cum o face Maria Filipoiu. Prin această carte, dar și prin celelalte, ca de altfel prin tot ce face ca artist al cuvântului, Maria Filipoiu se dovedește a fi un bun român cu simț patriotic.

Poemele, așa cum sunt definite pe pagina de gardă a cărții, sunt de fapt poezii cuminți, fără prețiozități lingvistice, fără schimonosiri ale cuvintelor, așa cum îi stă bine unei lucrări de acest gen. Pe mine mă bucură faptul că am avut onoarea să descopăr în „vecina de la Văvăluci”, un poet cu sensibilitate, dar și cu o mare putere de dăruire în a valorifica într-un mod plăcut niște lucruri pe cale de dispariție.

Recomand cu plăcere această carte tuturor celor care mai păstrează în ființa lor o picătură de românism pur.

Denisa LEPĂDATU**inegalabila mea naștere**

inegalabila mea naștere
 și-a lăsat umbra în grija ursitoarelor
 profitând că mama era ocupată
 să m-așeze într-unul din anii vieții ei
 s-a gândit atunci că pot avea o soră geamănă
 poezia
 și-am crescut dimpreună cu ea
 neștiind că în certificatul de naștere
 ea e cea mai mare

după atâția ani
 ne cunoaștem atât de bine defectele
 și dormim împreună
 încolăcindu-ne brațele metaforizate
 fără să ne pese
 unde se sfârșește adolescența noastră
 când nu mai respir
 mă-ntoarce pe-o parte și pe alta
 trăgând versurile de pe mine
 versuri ce-mi țin de cald
 când întunericul nu m-așteaptă
 să mă ascund în pereții colorați
 fără rost

în fiecare zi

în fiecare zi ne-ntrecem cu solstițiul
 grăbit să alunge păsările călătoare
 dimpreună cu gândurile perechi
 dilatând unghiurile cuburilor
 imperfecte

pornim din laturi opuse
 zărindu-ne umbra în oglinzile
 așezate strategic
 ascundem orice fir de respirație
 ce se scurge pe lângă
 buzele strânse

teama nu mai are putere
 să muște din noi
 strivește-ntre dinți sâmburi de poeme
 mai mici decât noi
 și-așteaptă sfârșitul promis
 într-o pefață căzută
 pe verticală

ridicăm la pătrat
 dimensiunile ce ni se agață de picioare
 calculând volumul
 speranțelor trimise în plicuri nesigilate

fiecare vrea să câștige
 dar noi știm că
 sfârșitul va fi
 de fiecare dată același

joacă

trec anotimpurile unul pe lângă altul
 fără să se atingă
 așază în treacăt
 cuiburi de păsări numerotate în joacă
 ciripitul autostrăzilor
 le trezesc visele adormite în intersecții
 pui de lăcuste se agață de cerul meu
 făcându-l să-nghită tot mai greu
 vorbele ce ies de pe hornuri

nu-mi mai iau de multă vreme notițe
 memorez fără să mai folosesc
 punctul sau virgula
 și în orele mele de joacă
 le separ măsurându-mi puterile
 cu cifrele mai copilăroase decât duminicile
 necuprinse-n orar

întrebări

copilăria mea are gust de
 toamnă
 am renunțat la construcții
 din lego
 de la o vreme
 prefer să îmbin laturile
 umane fără indicații
 mai probez din când în când
 botoșei
 pe care e întipărită data
 nașterii mele și mă-ntreb
 câte poeme s-au dilatat
 călcând apăsat peste adjectivele
 cu trupuri veștejite
 în urma lor rămânând
 albul paginilor
 netipărite încă

ridică-ți fruntea

ninsorile nu acoperă sărăcia din suflete
 chiar dacă privirea lor albă
 răscolește pustiul din tine
 ridică-ți fruntea omule
 și lasă îngerii să ți-o mângâie
 până când inocența din tine
 va vrea să reverse-ntro clipă
 zâmbete cearnă fanatic
 lacrimi transformate în vată de zahăr
 pe străzi s-alunece sănii
 trase de fulgi de zăpadă
 lasă uitarea s-alunge urâtul
 pulsul iubirii să-l ții între palme
 creadă ce-or vrea ploaia și vântul
 iarna aceasta nu-i unică-n
 an

Tudor PALLADI

Daniel Verejanu și dedesubtul metafizic al creației blagiene

De la viață să nu aștepti nimic, dimpotrivă, tu trebuie să-i dai totul. Numai așa vei fi scutit de deziluzii și te poți bucura de tine, de lupta, de independența și de puterea ta creatoare.

Lucian Blaga

Surpriza metafizică pe care ne-o face tânărul cercetător literar Daniel Verejanu, prin insolitul volum *Lucian Blaga - puterea creatoare ca putere absolută* (2016), este una de bun augur, de mult așteptată, dacă nu revoluționar-novatoare sub mai multe aspecte în spațiul nostru și nu numai.

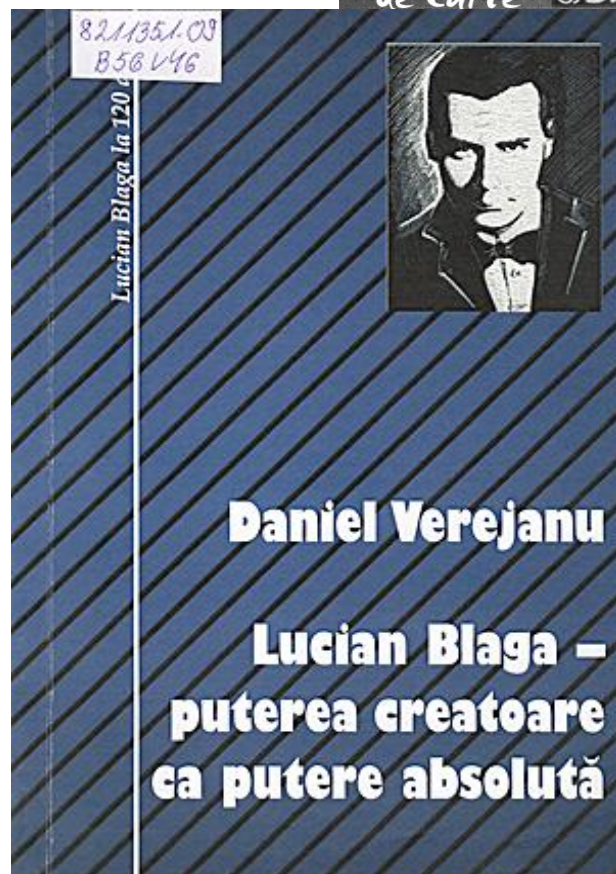
Stilistic și ideatic, modul său de interpretare, academico-științific este unul apropiat de cel consacrat al Dlui acad. M. Cimpoi (îmbinând eseul cu studiul, vezi în acest sens volumul Domniei Sale *Lucian Blaga. Paradisiacul. Lucifericul. Mioriticul*, 2012), dând disociației o ținută sobră și convingătoare, evocator-meditativă și respectând rigorile metafizice ale universului artistic analizat.

Viziunile noi asupra fenomenului blagian interior întotdeauna vor fi un pas înainte în cadrul cercetărilor consacrate unor atare domenii ale cunoașterii în care **clasicul modern** de la Lancrăm a făcut epocă din orice racursiu. Mai mult, Lucian Blaga a fost un Creator fenomenal nu numai în poezie și teatru, în cultură și "filosofie", dar și în alte domenii interdisciplinare.

Încercarea lui Daniel Verejanu este eminamente o provocare, potențialul critic al autorului anunțându-se unul destul de relevant, de temeinic, aprofundat în dedesubtul metafizic al creației blagiene deschise celor mai îndrăznețe/temerare interpretări și analize multiaspectuale și originale ale timpului.

Marcat așadar prin destin de necesitatea interioară de a cunoaște viața și opera literară a marelui înaintaș (el merge la vârsta de 12 ani la Casa-muzeu „Lucian Blaga”, studiază apoi la liceul ce-i poartă numele autorului îndrăgit și în sfârșit grație Providenței ca doctorand i se propune să elaboreze o teză de doctor – *Opera lirică și filosofică a lui Lucian Blaga în perioada activității diplomatice...*), Daniel Verejanu se aprofundează în creația blagiană întru a-l "recrea" pe însuși autorul creației sale din interior. Este indubitabil ceva mai mult decât neîntâmplător, de vreme ce însuși Maestrul și filosoful culturii dl. M. Cimpoi îi face atare propunere în scopul indirect firește de a-i descoperi novicelui vocația exegetică, modul de înțelegere și de interpretare a creației fenomenologice și criptice, metafizice blagiene.

Conducătorul n-a dat greș, din contră, a demonstrat evident o mare intuiție, văzând în tânărul cercetător o speranță a noilor generații de analiști. Prefața socratică la volumul tânărului exeget, *Existența creatoare*, semnată de distinsul nostru acad. M. Cimpoi, de formație călinescian-enciclopedică, relevă talentul lui Daniel Verejanu fără înconjur: "Exegetul surprinde o uimitoare *putere creatoare* de care a dat dovadă Lucian Blaga în toate momentele aflării sale în străinătate, în afara României Unite. Toate etapele formării sale au stat la temelia edificiului care e chiar destinul pe care poetul și filosoful a știut să și-l înalțe într-un stil deosebit, sub protecția *corolei de lumină*". Mai

mult, argumentele academicianului sunt de ordin literar, științific și nu numai exegetic: "Motivarea adusă de Daniel Verejanu și într-o comunicare științifică ținută la Sebeș, la Lancrăm, se sprijină pe constatarea că *omul de cultură* Blaga se „construiește” pe intuirea procesului de creație ca proces al *puterii creatoare*; la Blaga aceasta apare ca *putere absolută*".

Conducătorul doctorandului nu se limitează doar la argumentele citate, aducând în această ordine de idei și altele, privind aspectul insolit al cercetărilor danielverejaniene: "Un punct de vedere original ni se propune pentru înțelegerea funcției gnozeologice a metaforei, aceasta mijlocind comunicarea dintre conștient și inconștient. Motivarea adusă de Daniel Verejanu constă în faptul observat că anume la adâncimile sufletului omenesc „se produce comunicarea dintre conștient și inconștient, comunicarea metafizică, comunicarea transcendentă”. Anume la aceste adâncimi, continuă el, se găsesc cele mai cristaline și profunde izvoare spirituale – *metaforele blagiene*. Aici ele se adună spre a se naște sub bolta înaltă a transcendentului. Având rădăcinile coborâte până la aceste izvoare ale memoriei colective, în toată opera blagiană nu vom găsi nicio clipă în care *existența creatoare* să-și permită o "jertfă de sine". Existența creatoare își impune țelul, își trasează calea, își caută rădăcinile pentru a-și asigura trăinicia, temeinicia, într-un cuvânt – adâncimile conștiinței". De reținut accentuarea principală și fundamentală a Dlui acad. M. Cimpoi, nu în ultimul rând, că "cercetarea" doctorandului/exegetului Daniel Verejanu "se remarcă prin soliditatea documentării, analiza aplicată, prin punerea în evidență a consonanței operei

(continuare în pag. 29)

Aurica ISTRATE

URSUL ȘI VIȚELUL

Moldoveanul. Primește tot ce îi este sortit, resemnat, răzvrătindu-se doar pe dinăuntru. Stă aplecat peste ogorul lui, în brazdă își adăpostește hrana, speranța, visele. Când, mânios, Cel de Sus i le spulberă, se întoarce în sine, le caută din nou, le găsește, își pune nădejdea în iertarea divină și iar se apleacă peste brazdă...

De trei ori a brăzdat și însămânțat tata ogorul în anul acela. Toamna, n-a cules nimic de pe el. Doar două căpițe de fân adunate pe deal, stăteau aplecate una spre cealaltă. Prepelecii lor putreziseră. Avea tata în grajd și vacă și vițel. Vaca ne dădea hrana cea de toate zilele, trebuia s-o păstreze. Mai cu fânul rămas din anul trecut, mai cu strujenii de doi ani, trebuia s-o ierneze, dar vițelul!... Să-l taie, nu avea voie. Fusesse declarat. Dosise tata câteva găini și un purcel când au venit cu recensământul, căci cotele erau mari și nu le putea face față cu o așa familie grea. Dar vițelul!... Locul lui era în grajd. L-ar fi dat de gol dacă s-ar fi gândit să-l ascundă. Fusesse, deci, declarat și nu avea voie nici să-l taie, nici să-l vândă. Trebuia să-l crească, să-l îngrășe, să-l facă de trei sute de kilograme și să-l predea la contract. Dar cu ce? Stăpânirea nu voia să știe. Și tata se usca de grija asta și chipu-i era tot mai înnegurat.

Altădată, toamna, mistreții distrugeau lanurile de porumb din marginea pădurii, iar câte un urs mai dădea iama prin vitele gospodariilor. Mistreții n-au mai coborât în sat în toamna aceea. Vițelul din grajd, putea tata să-l lase să moară de foame?

- Tătucă, am uitat vițelul pe deal. Mă duc să-l aduc, se tânguie fratele meu mai mare, de teamă să nu fie certat.

- Ba lasă că l-oi aduce eu, îi răspunde tata gânditor, mergeți voi la culcare!

M-a surprins reacția lui. L-am privit. Ochii lui ascundeau un gând înfricoșător. Îmi făceau pielea de găină.

Frații mei s-au culcat. De mine somnul nu se lipește. Ochii tatei, gândul ascuns în ei, nu-mi dau pace. Mi-e inima cât un purice. Ascult. Veghez. Mama, tata n-au intrat în odaie.

Afară începe iar să plouă. Le simt pașii apropiindu-se. Mama, tata își spun ceva șoptit. Tănuiesc ceva. Intră în odaie. Se închină: "Iartă-ne, Doamne!" o aud pe mama spunând. Inima-mi bate. Teamă mândeamnă.

- Tătucă, nu cumva ai uitat vițelul pe deal? mă trezesc întrebând, bănuind că asta era și grija lor.

- Ba l-am uitat, fată, vine răspunsul lui ca o eliberare. Acum mă duc să-l aduc, mai adăugă el și iese grăbit.

Aș vrea să-i privesc ochii, să văd că gândul acela nu mai încape în ei, să-mi dispară pentru toată noaptea teama din suflet.

Mama se-ntoarce la icoană, se-nchină iarăși. A uitat oare că-și spusese deja rugăciunea? Sau gândul nespus, cuibărit în mintea ei, trebuia să-l elibereze? Și rugăciunea mamei, șoptă nedeslușită, mă învăluie, mă adoarme.

Nu știu când s-a întors tata, rugăciunea mamei care nu se sfârșise era ca un cântec de leagăn pentru îngeri.

Era toamnă, era târziu. Tata tot mai ducea vițelul pe deal. Seara, doar el îl aducea acasă. Mai slab, tot mai slab vițelul nostru. Podul grajdului, fânăria, mai goale ca în primăvara trecută. Și iarna, străină și rece, pândeau pe aproape. Ochii tatei deveneau sângerii când îl priveau. Căutam în ochii lui gândul acela ascuns și îl găseam răvășit, scăldat în durere. Nu mă mai înspăimânta. Mă durea gândul tatei, ascuns în ochii lui sângerii.

Târziu, în noapte, m-am trezit din somn îngrozit. Căinii lătrau din toate părțile. Răgete cumplite sfâșiau noaptea. "Ursul, băăă... ursul, băăă..." se auzea dinspre bădia Toader. Ușa la odaie se deschide și intră tata. Pășește tiptil, se îndreaptă spre pat. Mama îl întrebă:

- Gata, loane?

- Aproape, Marie! îi răspunde.

La un timp răgetele au încetat. Lătratul câinilor s-a îndepărtat în noapte.

- Ce-am făcut, loane? o aud pe mama printre suspine.

- Ce ne-a învățat Dumnezeu, Marie! răspunde tata.

Rugăciunile repetate ale mamei, ochii sângerii ai tatei și gândul acela scăldat în durere. Așa-i învățase Dumnezeu. Vițelul... Ursul...

Dimineața următoare am fost lăsați să dormim mai mult ca de obicei. Când m-am sculat, tata se întorcea de pe deal. Era parcă mai senin. Afară ploua iar.

- Măi, copii, ne spune tata la masă. S-a întâmplat o nenorocire. Noaptea trecută am uitat vițelul pe deal. L-a rupt ursul...

- Eu știu, tată, spune-le celorlalți, gândesc și-i privesc chipul. E mai senin.

TELEVIZIUNEA LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com

0722.410.597
0740.370.665

Olimpiu VLADIMIROV

VÂRSTĂ

Zâmbesc mai mult,
mă bucur,
am răgaz de glume,
nu mă pierd în detalii,
nu întârzii la răscruci,
îmi găsesc tot timpul
ceva nou de făcut,
în jurul unui nimic;
Înțelepciunea îmi spune
cât și cum pot spera...

Necesară stare de spirit,
senectutea!

CU BUCURIA

Prețioasă și pretențioasă
dorința de a trăi o viață
care n-ar trebui
să aibă sfârșit;

Știind, totuși, că nu e așa,
mai sigur decât în multe împrejurări,
mă agăț de fiecare zi
cu bucuria unei nașteri.

ÎNDOIELI

Poemele gata de zbor
mă ceartă, speriate și uimite,
fiindcă nu mai simt
căldura cuvintelor,
nici înaltul,
nici adâncul lor,
după ce buzele mele au băut
din izvorul îndoielii;

Unde-mi ascund
rușinile și insomniile?

CONDIȚIE

Îmi puteți lua
toate semnele punctuației
respectate sau ignorate;

Pentru supraviețuire,
lăsați-mi doar linia de dialog...

În plus,
vreau să descopăr, singur,
punctul.

POEMELE

Poemele îmi sunt
hainele de fiecare zi
- clasice sau moderne -
după moda mereu trecătoare
dar, aparent, fac impresie bună

Orgoliul ascuns
nu va întâlni, vreodată,
copilul care să mă arate cu degetul,
povestindu-mi, râzând,
basmul împăratului gol.

PLOI

Ploi de vară mirosind a pâine,
ploi de toamnă cu buchet de struguri,
ploi de gheață rătăcind prin neguri,
udă fruntea clipelor de mâine

Le urmărim sfioși cum trec la rând
pe drumul de la cer către pământ
acceptând că sunt chiar de vânzare
până renasc în seve sau izvoare.

Învolburate pururi în căderi
pământului supus mustesc puteri.

TRECERI

Iubirea ne-a-mbătat pe amândoi
de nu mai știm dacă e zi sau noapte;
Săruturile ard fierbinți sub ploi
și-n locul vorbelor pășim pe șoapte

Iubirea ne-a pierdut pe amândoi;
Cu numele cel mic, cine te strigă?
La un apus regesc mă înconvoi
dar inima nebună se intrigă

Iubirea ne-a lăsat pe amândoi
sub malul unui port de turtă dulce;
Copiii nimănui, numai noi doi,
îi cerem oboselii să ne culce.

ATMOSFERĂ

Câtă piatră și cât vânt,
zac zidite-ntr-un cuvânt !

Întuneric cu miez crud,
doar nisipul este ud

Neagră funie de fum
noaptea-i îngropată-n scrum

Clipa ce respiră lut
crește-n mine, n-a trecut.

Dumitru ANGHEL

DESTINE de Angela BURTEA

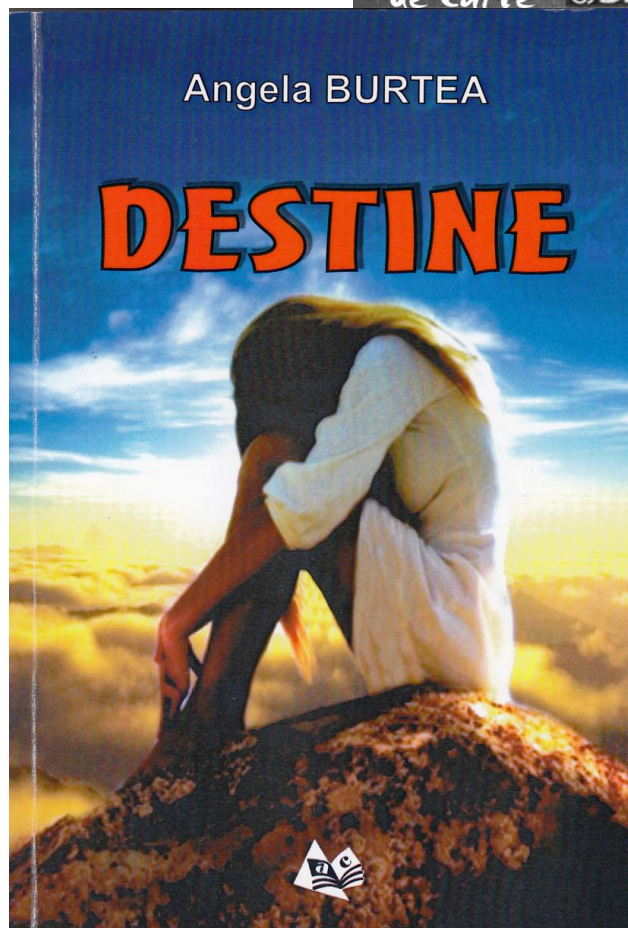
Romanul „*Destine*”, Editura „Armonii Culturale”, Adjud, 2016, 200 de pagini, completează portofoliul editorial al scriitoarei Angela Burtea, după volumul de debut „*Frânturi de suflet*”, Editura Edmunt, Brăila, 2008, urmat de „*Zamfira*”, 2011, la aceeași editură; „*Ilinca și Matei*”, 2012; „*Mirajul iubirii*”, 2013; „*De vorbă cu inima*”, 2015, cinci cărți de proză, și un volum de versuri, „*Printre anotimpuri*”, 2012, toate la Editura „Armonii Culturale”, Adjud.

În noua carte, cu un titlu predestinat și încărcat de fabulos, doamna Angela Burtea se expune artistic și intim suflă într-un joc al întâmplărilor, care alcătuiesc „ceasul biologic” al căutărilor după adevărul absolut și frumosul abstract, cu o impresie bizară de tonic, venită dintr-un *univers* al unei energii intime, de care parcă ar dori să se elibereze și să refuleze în fantomatic, ca în spatele, ca sub protecția unui paravan.

Romanul „*Destine*”, structurat pe patru părți, (I-II-III-IV), începe abrupt, pe un motiv epic de *început de lume*, pe două alternative existențiale, Creație Divină sau Evoluție Darwinistă, pe care le identifică, anulându-le *dualitatea*, contrarietatea, prin sentimentul conciliant al *IUBIRII*, dincolo de diversitatea semantică și în opoziție cu *URA*, formă derizorie a condiției umane: „...dacă nu înveți a te iubi, nu-i poți iubi pe ceilalți, iar *dacă iubire nu e, nimic nu e!*” (pag. 10).

Iubirea pare a fi registrul narativ al scriitoarei Angela Burtea, pe care i l-am perceput și în celelalte cărți recenzate, ca un contrapunct stilistic, inconfundabil și definitoriu, deși motivația tematică a prozei sale are mereu altă direcționare: „Eroii cărții sale par ușor debusolați, nu pentru că nu și-ar controla intensitatea trăirilor sufletești, ci pentru că au senzația că n-ar fi în pas cu vremea” („*Frânturi de suflet*”); „Personajele sunt mereu aceleași: *părinții*, cu un statut special pentru tata..., efluvii de iubire recunoscătoare, presant nostalgică...” („*Mirajul iubirii*”); „Are nostalgii și pentru casa copilăriei fericite, *casa de acasă*, locul sfânt...” („*Zamfira*”).

Surprinde, așadar, parcă inconștient și în afara oricărui risc al repetării, sentimentul iubirii, pe care-l nuanțează salvându-l de la banalitatea repetiției, printr-o multitudine de ipostaze: iubirea de mamă și, mai ales, de tată; dorul de *casa de acasă*; dragostea de neam și de istoria străbună; dragostea de oameni și iubirea de Frumos, categorie estetică, în care încap generos toate *minunile* simple ale vieții!

Toate cărțile doamnei Angela Burtea, nu numai romanul „*Destine*”, cu titlul său impetuos și ușor prețios, se află sub semnul generalizator al percepției imediate, primare al acestui sentiment uman, pe care-l situează la nivelul unei minime răsplate, onestă și morală, pe portative stilistice de o mare finețe, în tonalitățile grave ale unei „*Ave Maria*”, salvate de la un impresionism impetuos printr-o frazare elegantă și un discurs gramatical, cu nuanțele metaforei-brilant: „O așezasem pe mama în pământul veșniciei alături de părinții săi, iar eu pășeam cu grijă prin împrejurimile satului, încercând să regăsesc mirosul și culoarea inconfundabilă a naturii de altădată” (pag. 10).

Alteori, stilul prozatoarei este marcat de o permanentă „șarjă” ironic-sentimentală dar de-o acuitate sufletească dominantă: „Eram al doilea copil apărut în familia mea. Fiindcă primul născut fusese fată, se înțelege că tatăl meu își dorea cu înflăcărare ca al doilea copil să fie ce-o fi, numai armată să facă” (pag. 15); iar „pedestalul” iubirii filiale rămâne tatăl. Cum spuneam mai sus, Angela Burtea a construit în mai toate cărțile sale un univers unic și inconfundabil al „*casei de acasă*” și al personajelor emblematice care-l alcătuiesc, pe cel puțin trei paliere de vârstă, în ordine descrescătoare, învăluiti cu toții într-o aură de miracol, frumusețe, iubire și grandoare, fiecare cu *Destinul* său, pe o arie curriculară și un *arbore genealogic* marcat precis.

(continuare în pag. 15)

În Partea a II-a (pag. 54-98), se păstrează aceeași încrâncenată *dependență* sentimentală pentru spațiul mirific al copilăriei, dar se conturează și un alt orizont al personalității în devenire a autoarei, care se amestecă printre *personajele* cărții sale, cu *amănunte* biografice la limita sincerității controlate, ușor voalată, a unui „*Jurnal*” de adolescență, peste care au năvălit sufocant evenimente, gestionate cu uimire și cu o notă de... „*nu se poate!*”, asumate doar peste ani. Sunt dominante, de data aceasta, trăirile primilor fiori ai dragostei: „Eram doar noi. Inconștient, trupurile noastre s-au apropiat. În îmbrățișarea aceea fugară, buzele lui Ionică îmi dădeau primul sărut” (pag. 62); adică altceva decât dramatice și nefericite întâmplări din episodul generațiilor de dinainte, părinți și bunici.

Deși nici aici, în universul particular al tinereții, „- Lioara, te iubesc și tu vei fi a mea!” (pag. 63), sau cu perioada fascinantă de elev de liceu, Angela Burtea nu renunță la „tamponul” de echilibru și la limanul de liniște al familiei: „O văd într-o zi pe biata bunica la poarta școlii, însoțită de tatăl meu. Nicicând n-am fost mai surprinsă” (pag. 71). Între surpriză și bucurie, din nou acel „intermezzo” de temporizare a efluviilor sentimentale, cu reevaluarea amintirilor în care, din motive social-politice, mama și tata, bunica și bunicul au fost victime ale unor legi dictate de Istorie sau de Legea necesității și întâmplării dramatice.

De cele mai multe ori, prozatoarea reușește să depășească momentul Eu-lui presant și insinuant al universului familial, mai ales din zona nefericirilor, și să se plieze pe un gând luminos: „Am încercat adesea să pun zăvor peste umbra trecutului, smulgându-mă pentru totdeauna din ghearele lui...” (pag. 86), pentru că faptele din romanul „Destine” se derulează narativ la persoana I singular.

Partea a III-a (pag. 99-161) se află sub semnul unui... Destin al echilibrului. Personajul principal, orgolios și emblematic pentru o idee-simbol, pozitivă și demnă de a fi un subiect de carte, „plusează”: „Credeam cu tărie într-un nou început și speram să fie și cel mai bun” (pag. 99). Este timpul școlii, moment de referință pentru idealuri și pentru orice început, pentru primii pași în viață și pentru orice posibile Destine: „După despărțirea de Ionică am cedat chemării inimii mele, iar ușile ei au rămas pentru mult timp întredeschise” (pag. 107).

Totul se petrece sub semnul Destinului-tutelar al unei cărți, al unui roman care sfidează toate regulile literaturii de ficțiune epică și totul se derulează biografic, intim, real, fără niciun amestec din afara Eu-lui narativ: „În seara aceea am plecat la brațul viitorului meu soț sub uralele prietenilor. Îmi uneam *destinul* de-al lui aproape inconștient” (pag. 116).

Dependența de gena biologică familială este dominantă: „În noaptea aceea mi-am amintit de mama. Și mama la fel procedase. Atunci am înțeles-o cel mai bine. Mama sigur l-a iubit pe tata” (Idem). Până și sentimentul primar, egoist și unic, IUBIREA,

se află sub semnul tutelar al familiei, al principiilor de bază din ființarea umană. Modelul tutelar al tuturor lucrurilor este sfânta Familie și protagoniștii ei: bunicii, părinții, copiii, chiar dacă: „Trecuse vremea bunicii, iar eu născusem primul nostru copil” (pag. 135).

Și în Partea a IV-a, *Destinele* de tot felul, relatate la persoana I, au aceeași doză de risc a pierderii unei identități obsesive, pot fi suspectate de o anumită duplicitate, deși tocmai această dualitate temperează impasul conflictual. De fapt, Angela Burtea „a jucat pe această carte” în intenția onestă de a evita „atacul” la jocurile literaturii de ficțiune și convinge demonstrând că, dintre multiple Destine, fără posibilitatea de a le controla, cele matrimoniale rămân cele mai dramatice și, în consecință, cele mai convingătoare pentru apetitul lecturii.

Altfel, romanul „Destine” valorifică orice realități, din orice timp istoric și din mereu altă perspectivă, cu antecedente biografice în cazul prozei scriitoarei Angela Burtea, urmând totuși linia unui epic obiectiv, din care a rezultat un final ca de scenariu de film modern ori de basm spus „*la gura sobei*”, pe un ultim și alt *destin* născut din curgerea timpului...

desen de Paul Sân-Petru

Lucia PĂTRAȘCU

PUII DE CUC

(fragment)

Dimineața zâmbea în ferestre. Nu prea departe se vedea turla bisericii învâluită într-un văl albăstrui cu irizări aurii. Spărgând feeria, pe ușa dată de perete intră femeia de serviciu, mișcând cu dexteritate mopul.

- Te-ai internat aseară?

- Da.

- Mergi la cabinet să-ți ia sânge pentru analize.

Femeia se ridică cu grijă. N-o durea nimic, dar se ferea să nu murdărească patul. Își privi poalele cu jenă.

- Lasă, că nu-i nimic! Câte de-astea am văzut pe aici!

Întoarsă în salon a constatat că în patul de alături a fost internată încă o bolnavă. Era bine. Nu mai era singură. După ce întinse așternutul cu palmele ostenite, se lăsă moale pe pat, așezându-se cu grijă, de parcă stătea pe ouă. Peste liniștea de astă noapte, de pe holuri se năpustise un amestec ciudat de vorbe, strigăte, clinchet de instrumente trântite în tăvi, pași târșâiți spre baie și apoi țevi și robinete, ce își răbufneau furia în chiuvetele supuse. Începuse o nouă zi în acest loc, pe care ea nu-l mai știa de mulți ani. În viața ei, n-a prea stat prin spitale! La cele două nașteri, la cele trei chiuretaje, cauzate de avorturi spontane și la un altul întâmplat acum vreo zece-cincisprezece ani, într-o situație similară de frică și suspiciune. Dar, atunci a fost bine! Atât!

- Și dumneavoastră tot pentru același motiv sunteți aici?

Ce să-i fi răspuns? A dat afirmativ din cap. Doar nu mai era la vârsta femeilor care nasc, nici măcar la aceea când, de la o vreme, mai vii pe aici ca să păstrezi o anumită decență a vieții tale sexuale. Acum era altceva... Cu totul și cu totul altceva!...

- O da Dumnezeu să fie bine!

Vecina de salon se foia prin pat, căutând de vorbă. Apoi răbufni:

- Mie mi-e frică. De vreo câteva nopți visez urât. Cine știe ce-o mai fi!

- Numai Dumnezeu știe!

- Credeți că unele vise pot fi premonitории? Și am să vă spun de ce vă întreb. Am o vecină Stela, care povestindu-mi întâmplări din viața ei, așa cum facem fiecare dintre noi, a rămas cu amintirea unor vise, despre care ea crede că i-au influențat viața. Să vedeți:

Când era o tânără femeie s-a căsătorit cu Noni, un tânăr bărbat de la Brașov, venit la noi în oraș cu serviciul. Părinții lui au rămas acolo. Cei doi se împăcau bine, împreună mergeau la serviciu, împreună făceau treburile casei, împreună își petreceau timpul liber vizionând un film la cinematograful sau plimbându-se prin parc. Copii nu aveau. Peste câțiva ani, trecuseră vreo doisprezece, ea visează că este pe strada Galați, pe trotuar, iar prin fața ei trece un cortegiu mortuar. Lumea oprită pe loc privea ca la mort.

- Cine a murit?

- Un bărbat tânăr.

Când privește spre dric, din coșciug se ridică un bărbat în pielea goală, cu trupul acoperit cu broboane negre. Speriată se trezește, dar urmează nopți în care

visează că este plină de catran pe picioare sau murdară pe obraji. Nu peste mult timp Noni se îmbolnăvește, cade la pat, părinții lui vin de la Brașov și-l îngrijesc și ei cum pot mai bine până în ultima clipă. În cele de pa urmă două săptămâni de zăcere, corpul i s-a acoperit cu bubițe negre, asemănătoare celor văzute de soție în visele sale. Tânărul bărbat este înmormântat la Brăila, împotriva voinței părinților. Dar el lăsase cu limbă de moarte să nu fie despărțit de Stela...

Au trecut câțiva ani, fiecare purtându-și durerea în felul său. Părinții, acolo, departe, nemângâiați de faptul că nu au cum aprinde o lumânare la căpătâiul fiului lor, decât foarte rar. Iar nevasta, cu serviciul și cu viața de femeie singură.

De la o vreme Stela a început să viseze nopți la rând că merge în cimitir și nu găsește locul mormântului. În urma ei merge mereu o umbră de bărbat înalt, solid, acoperit într-o ceață. Singurul lucru vizibil este figura puțin asiatică și cu pomeți proeminenți. El o întreabă:

- De ce ești așa speriată?

- Nu mai știu unde e mormântul lui Noni.

- Mergi înainte că îți spun eu.

După alte câteva luni visează că este la munte cu o prietenă și ajung în fața unei cabane:

- Hai, să bem o cafea!

Cum o să intrăm noi, două femei singure, acolo?

- Și ce-o să fie? răspunde prietena.

- Dar, nu se cade!

Deodată simte că aceeași umbră din visele nopților sale este în spatele ei și, împingând-o cu palma de la spate, îi poruncește:

- Da' intră odată!

Fără să vrea, Stela a intrat și aștepta să vadă ce este acolo. Însă, în fața ei se deschideau uși după uși, crem, înalte, mereu alte uși, precum se deschid foile unei cărți uitată cu nepăsare pe o bancă din parc, în hârjoana vântului sprintar.

După cinci ani Stela se recăsătorește cu Sandu, un bărbat înalt, cu părul bogat și pomeții obrajiilor proeminenți. O fi fost umbra care-o urmărea în visele sale? Cei doi locuiesc în apartamentul în care ea trăise și cu Noni. Părinții aceluia, află de la cineva din Brăila că nora s-a recăsătorit și atunci socrul vine pe neașteptate în apartamentul lor. A potrivit lucrurile astfel încât să ajungă acolo după cină, tocmai când cei doi se pregăteau de culcare, să se poată lămuri, ca să nu încapă vreo îndoială. Auzind țârăitul soneriei, Stela a deschis, mirată că-l vede la ușă:

- Tată, la ora asta? De unde vii?

- De acasă. Am venit să văd ce mai faci, răspunde bărbatul, privind cu lăcomie în jur. Toate erau așa cum le știa de atunci, de demult, când împreună cu mama lui Noni păziseră zilele de agonie ale fiului lor.

- Dar intră! Nu sta în ușă. Cred că ești obosit și flămând.

Auzind vorbe, Sandu a ieșit din dormitor și l-a primit cu politețe pe fostul socru al soției. Acesta,

(continuare în pag. 31)

Petre RĂU

O mie și una de sentințe

- Decât să știu prea multe lucruri aş prefera mai degrabă să am niște certitudini.
- Nu există filosof care să nu-l contrazică pe un altul.
- Dacă un filosof îți răspunde, nu înseamnă că el ți-a înțeles întrebarea și nici că tu vei înțelege răspunsul.
- În afară de absolut, totul este relativ.
- Dacă observi greșelile altora nu e sigur că le vei observa și pe ale tale.
- În timp ce aproape toate componentele tale tind să se bucure, conștiința poate să sufere.
- Cunosc multe localități mai bine decât cea în care locuiesc de o viață.
- Ceea ce știu pot să număr. Ceea ce nu știu, e de nenumărat.
- Greșim cu adevărat din momentul în care nu mai socotim că greșim.
- Poți să faci oricâte previziuni exacte, atâta timp cât ele nu se referă la viitor.
- Singura vină a umbrei este că stă în calea luminii.
- Nu este un semn de sănătate acela de a trăi adaptat profund unei societăți bolnave.
- Printre altele educația are și rolul de a-ți pune în evidență incapacitatea.
- Numai în tăcere te poți împreuna cu eternitatea.
- Chiar dacă rădăcinile sunt amare, rodul poate fi dulce.
- Dacă ieri atârână prea greu, e mai dificil să poți avea un mâine.
- Condiția necesară ca să ai o idee bună este să fi avut și altele până atunci.
- Dacă nu știm să preschimbăm apa în vin nu înseamnă că trebuie să ne îmbătăm cu apă chioară.
- Echilibrul este cea mai mare provocare la dezordine.
- Deși întâmplătoare, unele previziuni astrologice sunt perfect respectabile.
- Dacă nu schimbi direcția de mers, vei ajunge mereu de unde ai plecat.
- Nu folosi decât o jumătate de gând ca să intri într-o pădure, de cealaltă jumătate ai nevoie ca să ieși.
- Puterea devine efectivă numai în fața oportunităților.
- Degeaba deținem cheia succesului dacă ușa rămâne permanent închisă.

- Orice ți se întâmplă, de vină este cultura.
- Un viitor prestabilit este acela care s-a întâmplat deja.
- Dacă nu dai răspunsul la timp riști să uiți întrebarea.
- Uneori răsăritul stelelor contează mai mult decât răsăritul soarelui.
- Importantă e destinația, nu călătoria.
- La început nu a fost cuvântul. Mai întâi a fost simbolul, apoi s-a născut conceptul și abia apoi cuvântul.
- Degeaba vrem să avem din nou șaptesprezece ani, nu va mai fi la fel!
- Frumusețea nu are dimensiuni. Ea se măsoară numai prin gradul de satisfacție.
- Nimic nu poate reda partea cea mai de preț a frumuseții.
- Genial este numai gândul care a atins marginile universului.
- Orice gând profund se termină cu un oftat.
- În lumea tenebrelor gândul capătă instincte sălbătice.
- Gândirea înseamnă o plimbare prin infinit.
- Sunt regele gândului meu, nimic și nimeni nu poate schimba asta!
- Cugetă mereu despre câte și care din gândurile tale au devenit fapte!
- Numai rațiunea poate combate greșeala. Desigur, dacă are șansa să o descopere.
- Umbra este singurul domeniu privat pe care poți să-l calci fără să prejudiciezi nimic.
- Dacă ai înțeles ce este apa, atunci definește-ne curgerea.
- Până la urmă inteligența se dovedește a fi capabilă să înțeleagă că nu e nimic de înțeles.
- Mașinile pot fi convinse mai ușor decât omul să gândească în locul lui.
- Ceea ce considerăm normal nu e altceva decât limita acceptabilității minții umane la un moment dat.
- Un geniu nu are niciodată timp pentru detalii.
- Uneori sunt acuzat de unii că fug de nu știu ce treburi. Iar eu le spun că nu fug. Cel mult stau pe loc. Senzația lor de mișcare vine din faptul că, eu stând pe loc, ei dau înapoi.

(*Insomniac 1001*)

Virginia CHIRIAC

VERGIL MATEI – EXPERIENȚELE LITERARE ALE UNUI GAZETAR

Asemenea unor iluștri confrăți din tagma gazetărească, și nu putem trece cu vederea numele lui Geo Bogza, Vergil Matei se lasă ispitit de vraja cuvântului zămisitor de artă, sublimând în esențe pure materia brută a notației fruste, gazetărești, prin subtile strategii de alchimie stilistică. În multe dintre însemnările sale de reporter încolțește mirabila sămânță a imaginarii creative, cu veritabile descinderi în zona figurativă a expresiei metaforice.

Autorul volumului de proză scurtă „Acasă, la Fănuș”, (Editura „Edmunt” 2014, 118 pagini) nu aparține explicit vreunui curent sau vreunei mode literare, fiind cunoscut pentru nonconformismul său în abordarea discreționară a canoanelor estetice, cu efect procustian asupra libertății de exprimare. În virtutea unui îndelung exercițiu jurnalistic, prozatorul își ia ca punct de lansare datele cotidianului, circumscris fragmentarului temporal, folosindu-le apoi selectiv, în urzeala narativă a textului epic, care abandonează pe parcursul evoluției o parte din magma superfluă a balastului informațional.

Structura eclectică a volumului reunește, la întâmplare, istorii și existențe umane individuale, cu puncte de convergență în ansamblul integrator al destinului colectiv, asumat diferit la nivel personal. Pendulând între realitatea certificată documentar și ficționalitatea demersului artistic, schița care împrumută titlul volumului „Acasă, la Fănuș” este o emoționantă punere în scenă a unui mesaj tulburător despre vulnerabilitatea ființei umane, în raport cu infinitatea atotstăpânitoare a legilor naturii umane, percepute în coerența ordinii universale. Acțiunea este plasată în satul scriitorului Fănuș Neagu, Gradiștea, bântuit de spectrul amenințător al unei secete cumplite, despre care localnicii declară că repetă scenariul apocaliptic al anilor 46, când „tot așa țipa pământul”. O groază colosală pune stăpânire pe întreaga comunitate, contorsionează într-o unică direcție sensul existenței: „Îi vezi pe gradișteni, creștini privați de apă bună, ținând rând la apă, ca la moară la Șuțu. Unii cu butoaie, alții cu bidoane sau cu alte ciuble, se grăbesc să-și facă loc pe malul de beton turnat la picioarele fântânii. Din primele găleți scoase, oamenii își adapă mai întâi caii, după regula sfântă, apoi își ostoiesc și ei setea, doborâți după încă o zi de foc”.

În aceste condiții, nu e de mirare că receptarea feno-menului capătă evoluții spectaculoase, cu glisări către grila imaginativ-speculativă a fabulosului folcloric de natură religioasă, iar setea devine un personaj omniprezent, insinuant și acaparant: „N-a plouat pe Gradiștea, e lumea rea, zic bătrânii. (...) Așa e când nu respecti sfânta duminică. Toate se usucă, de-i grâu ori porumb, pepeni sau arpagic, totul țipă de sete. Relația om-natură, pusă obsedant sub incidența apei, apare în pagini de-o frapantă originalitate ce amintesc de proza lui D.R. Popescu prin dezlimitarea halucinantă a imaginației: „O ploaie rece cu picături mari, mânăta de un vânt naiv răpăie prin parbrize. Ștergătorul găfăie lăsând să apară imagini de-o clipă. Avem senzația că ne aflăm în plină iarnă. Pentru o clipă numai, fiindcă tulpinile verzi de porumb contorsionate se

văd răzbătând grotesc din câmpurile acoperite de mâl” („Un ceas la ora potopului”).

Așa cum notam în altă parte, Vergil Matei este un prozator hărăzit cu talent iar scrierea sa bogat nuanțată acoperă o diversitate remarcabilă de tonalități și registre stilistice. Nuvela „Pește pe malul Bosforului” se înscrie într-o arie tematică total diferită, fiind inspirată dintr-o realitate tragi-comică a societății post-decembriste, și anume amorul tarifat, practicat de românce „pe malul Bosforului”, la porțile fostului imperiu otoman. Tonul glumeț și comicul de situație nu pot ascunde semnalul decepționant din subsidiarul mesajului, cu referire la lipsa de orizont și dezinvoluțare morală a lumii din fostul lagăr socialist: „există în permanență o întrecere nevăzută, subterană, la nivelul trotuarului. Evident, o întrecere interminabilă din războiul asupra... turcilor. Se înregimentează la acesta, sub flamura minijupelor și a bichinilor, rusoaicele, ucrainencele, polonezele și româncele”.

Poemele în proză reverberază în tresăriri duioase de melancolie, la tectonica delicată a sufletului, îndrăgostit de viață, de lumină, de frumos: „Veneau florile cu fete care umpleau ulița, grăbindu-se la băutul măștișorului. Umblam desculți de dragul ierbii ce mustea sub tălpile noastre, ieșeam pe izlazul tivit cu bănuți albi, galbeni, sângerii, priveam în depărtare, sub pântecul orizontului, pădurea și dincolo de ea, mult mai departe, dealurile, ca niște vagoane de tren încremenite pe o linie închipuită... Simt că-mi fulgeră prin suflet copilăria...”

Incontestabil, Vergil Matei și-a croit un drum propriu în literatură, cu toate ingredientele necesare succesului din care nu lipsesc originalitatea, talentul și munca, de aceea, despre numele lui vom mai auzi și cu siguranță mult timp de aici înainte.

Abderrahmane DJELFAOUI (Algeria)

le marin peut-il comprendre
le vœu d'une maison pour la vie
celui que des murs et des crépis
enlacent jours et nuits
peut-il comprendre la beauté des vents
ils ne le comprennent ni lui ni eux
ils en rêvent parfois seulement

vers toi je viens
semer
pollen de sable
quiétude des brumes
fraîcheur nomade
des étoiles
en oublier
l'orange
devenue pierre lune

O Mûnia

maison d'oiseaux
ouverte feuilles et jardins
qu'enserrent les saisons
dits et émotions
y prennent résonance
en ton visage d'île
doux aux vents

cette nuit

mon amour
voix d'âme
une porte claque en moi
- mais en quelle langue -
le muezzin d'insomnie
rêve d'aube enrayée
un doute balance lent
feuillage d'âge

(dans le volume „Au balcon des veilles”)

Traducere din limba franceză
Cornelia BĂLAN POP

marinarul poate el înțelege
legământul unei case pentru viață
cel pe care din pereți și tencuieli
îl împletesc zile și nopți
poate el înțelege frumusețea vântului
nu îi înțeleg nici pe ei nici pe ele
ele doar visează la aceasta uneori

spre tine vin
să împrăști
pollen de nisip
seninătate a ceturilor
prospețimea nomadă
a stelelor
să uit
portocala
devenită piatră lună

O Mûnia

casă de păsări
deschisă frunze și grădini
pe care le îmbrățișează anotimpuri
balade și emoții
își iau de aici ecou
din chipul tău de insulă
blândă în vânt

în această noapte

iubirea mea
voce a sufletului
o ușă se izbește în mine
- dar în ce limbă -
insomnia muezinului
visează zori inhibați
o îndoială balansează lent
frunziș al vârstei

(din volumul „În balconul de gardă”)

Mircea Marcel PETCU

ÎNTOARCERE

Soarele strălucitor și vesel își croia drum pe bolta de azur acoperind cu valuri aurii orașul. Spălat și curat, orașul împrăștia un miros îmbietor de tei, trandafiri și alte arome... Ochii soarelui străbăteau cerul fără sfârșit, iar razele lui se jucau vesele pe armurile vaselor ce străjuiau portul, pe fațadele blocurilor, prin părul femeilor, pe obraji copiii... Totul era o sărbătoare. Oamenii priveau apa ce spăla faleza orașului, căutând să intre în vorbă cu cei din preajmă pentru ca vremea să treacă mai ușor... În depărtare se auzi un vuiet. Vuietul creștea, în mijlocul mulțimii care discuta în șoaptă, toți își întoarseră privirile spre cer. Soarele dispărea încet-încet, acoperit de discul lunii. Lumina lui strălucitoare începu să pălească. Platoșele argintii ale navelor legănate de valuri din ce în ce mai puternice își pierdură luciul și căpătară o culoare galbenă bolnăvicioasă. Frunzișul copacilor deveni mai verde, cerul era roșu ca sângele, o liniște de moarte puse stăpânire pe oraș.

Mulțimea fu zguduită de teamă și mozaicul acela uman își pierdu vioiciunea, se întristă.

Era o prevestire rea, rea, temerile și prejudecățile intrară adânc în sufletele oamenilor, chiar dacă soarele apărui din nou și cerul se lumină...

Întorcându-se spre porumbeii ce se jucau căutându-și partenerii, dădu cu ochii de ea, de iubita, unica lui dragoste. Stătea dreaptă în fața lui, zâmbitoare ca o nimfă. Purta o rochiță ce-i mângâia talia, transformând-o într-o puștoaică.

Albă ca a unei prințese, rochia se zbătea în bătaia vântului, lipindu-se de pulpele frumos conturate ale picioarelor lungi, ispititoare, care se odihneau într-o pereche de sandăluțe bej, care-i scoteau în evidență eleganța tălpii, a degetelor frumos conturate ce erau într-o continuă mișcare.

Brațele cădeau libere ca într-o joacă de-a v-ați ascunselea... Pe umăr se odihnea o geantă care cânta din când în când sub impulsul telefoanelor. La gât trona vesel un șirag de mărgăritare care-i șopteau numele sub adierea caldă a vântului.

Capul ușor înclinat spre stânga părea meterezul de unde te priveau cei doi ochi aprinși în culoarea mării. Săgețile lor ajungeau la sufletul lui zbuciumat.

Erau acolo și nu aveau reacție... o dorea! Minte și trupul lui îi strigau numele... Închise ochii și o văzu așa cum a fost în brațele lui. Îi sărută mugurii, bărbia, pulpele, palmele, se pierdu, se predă, o simți întinzând mâinile care-l cuprinseseră și pentru a nu știu câta oară îl făcu al ei, al ei...

Deschizând ochii putu spune:

„Draga mea, puiul meu drag, te revăd după atâta amar de vreme! Singură... E cea mai fericită zi din viața mea! Ești femeia sângelui meu, femeia care mi se potrivește!”

Ea îi zâmbi. Glasul și râsul ei îl amortiră. Îl privi în ochi, văzu dragostea din ochii lui și pieptul îi tresălta de mândrie. „Nimeni nu este mai presus de tine, fluturașul meu, nimeni nu poate să se măsoare cu tine. Te iubesc, Domnul mi te-a scos în cale, ești alesul meu”.

O privi, cuvintele ei ajunseră la inima lui obosită... era frumoasă, ochii care scânteiau îi dădeau un farmec aparte. Tâmpilele îi zvâcneau cu putere. Nu-i răspunse dar vru s-o îmbrățișeze. O dorea.

Întreaga lui ființă tânjea după buzele, alintările, trupul ei splendid, îmbrăcat în aceste haine minunate. O îmbrățișă, acoperind-o cu sărutări... Luna, care până atunci își trimitea razele-i argintii prin fereastra nouă, deschisă, se ascunse după nori, ca să nu vadă unirea dintre fluturile obosit de zboruri cu tânăra, frumoasa, ambițioasă, încăpățanată, alintată crăiasă a florilor... Gemetele lor răsunară în dormitorul aranjat după gustul lor, în care nu putea intra decât dragostea nebună care-i proteja sub înalta supraveghere a bunului Dumnezeu.

TOATĂ... A MEA!

Când am zărit-o își ținea ochii în jos. Apoi i-a întălnit pe-ai mei și, pe când obrazul i se împurpurase ușor, inima mea bătea gata-gata să-mi sară din piept. Femeia prinzând să zâmbească angelic, ceea ce îi umfla și mai tare sferile obrazilor, mă ținui cu o privire în care se amesteca dragostea, neliniștea, speranța... ca o apă ce te așteaptă să-i încerci adâncimea.

O priveam, era o încântare, copilăroasă din fire, provocatoare, într-o continuă mișcare și căutare în același timp. Avea un tremur ușor în voce, aceasta transmițându-se și întregului trup. Știam că va fi a mea și dorința care o stârnea în mine nu trebuia să mă orbească, pornirile ei bruște, întrebările repetate, urma dinților ei pe trupul meu, o făceau pe cât de atrăgătoare, pe atât de enigmatică.

Mi-o imaginam în cămașă de noapte albă, strânsă pe talie, prinsă în două breteluțe fine, părul ei îmbrăca fața transformând-o într-o fetiță, ochii larg deschiși, cu luciri vii, aruncau fulgere de dorință și iubire.

Trupul fierbinte tremura în liniștea desăvârșită a camerei. Patul larg o primea cu dragoste. O priveam cu sufletul, încercând să-i descifrez enigmele... Dormea încă cu părul răsfirat în jurul ei ca un nor de fum. Gura ușor întredeschisă lăsa să se vadă strălucirea dinților. Îi admiram linia pură a umerilor netezi ca chihlimbarul, arcuirea delicată a gâtului. Deschise ochii, se ridică în capul oaselor și un zâmbet îi lumină obrazul văzându-mă lângă ea. Se aruncă la pieptul meu, zâmbindu-mi cu duioșie. Am strâns-o în brațe, eram cel mai fericit bărbat.

Ar fi o nesocotință din partea mea să spun că aș fi fost luat pe neașteptate. Felul ei de a fi prevestea o fire nepotolită.

Ochii ei îmi aminteau de vârtejurile mărilor, buzele cu firul sângieriu de aroma căpșunelor, părul ei frumos parcă arunca scânteii.

I-am prins mâinile... mâinile lungi și delicate. Mai mult o ghiceam decât o vedeam și tăceam, amețit de parfumul ei unic, inconfundabil. Mâinile îi ardeau. Pieptul i se zbătea ca o turturică în așteptarea răsăritului... O simțeam toată, toată... a mea.

Lucia PĂTRAȘCU

CUM SCĂPĂM DE DNA de MIHAI DINU

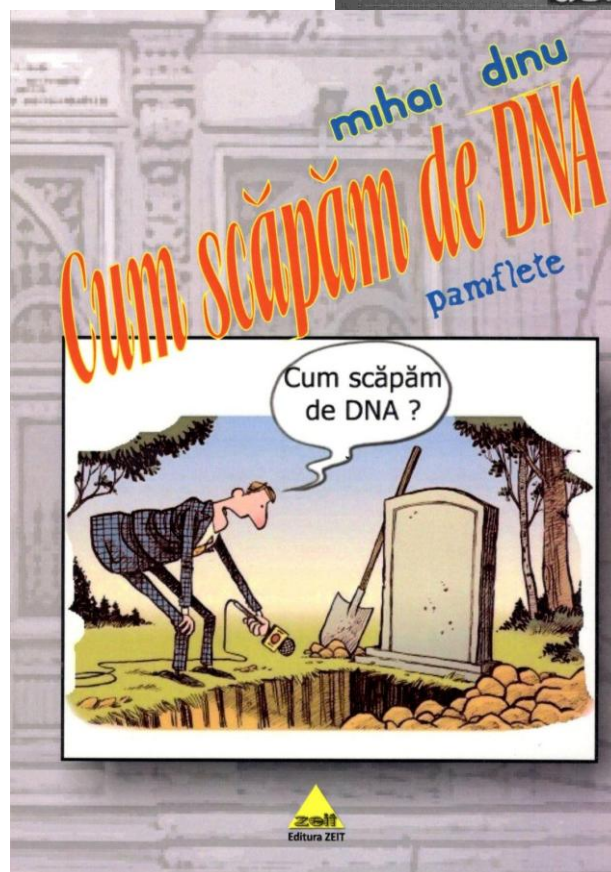
Volumul „*Cum scăpăm de DNA*”- *pamflete*, semnat de **Mihai Dinu**, publicat la Editura ZEIT, Brăila, 2016, cuprinde în cele 70 de pagini un număr de 27 de titluri, însoțite de caricaturi semnate de arhitect Sergiu Fărcășanu și o „Prefață sau cuvânt înainte sau postfață, cum doriți să o intitulați, că de încadrat juridic se vor ocupa alții” (pag.5), cum, sub pseudonimul Cezar Bivolaru, își autointitulează părerea sa de cititor un coleg al autorului, alături de avocatul Dorel Ene, cel care se întreabă: „*Cine ar fi crezut că cineva poate glumi pe tema DNA sau despre DNA?...Nimeni, în opinia mea...*” (pag. 7).

Ambii sunt copărtași la părerea că această carte, în „*subtilitatea ei mai mult sau mai puțin directă*” (pag. 6) este o lucrare „*de un umor incredibil, fantastic de greu de găsit în zilele noastre.*” (pag. 7). Cu atât mai mult cu cât și autorul și cei doi comentatori fac parte din sistemul juridic, pe care-l cunosc foarte bine!

Dacă „*Dicționarul explicativ al limbii române*” consideră pamfletul drept o „*specie literară (în versuri sau în proză) cu caracter satiric, în care scriitorul înfierează anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane*” și dacă mai aflăm că această specie literară poate să primească forma unui articol într-o publicație, a unei comedii cu elemente de pamflet, a unui cuplet conținând un pamflet, chiar a unui roman cu caracter de pamflet, se cheamă că am înțeles despre ce este vorba.

Dacă ar fi să ne folosim de analiza pamfletului, ca specie literară, cu tot ceea ce înseamnă acest lucru, făcută de Profesorul Universitar Dr. Dorin N. Uritescu din București, am afla că „*Pamfletul este o creație, cu atât mai izbită, cu cât felurile modalități ale expresiei artistice: epitetul, metafora, comparația, antiteza, antonomaza, etc. o slujesc efectiv și rodnic.*” Exemple pot fi pamfletele savuroase scrise de mari nume din literatura noastră, indiferent dacă le întâlnim în publicistică (Tudor Arghezi - Baronul, Președintele), în creația epică (Eugen Lovinescu, Ion Luca Caragiale, Mihail Sadoveanu), în creația lirică (Mihai Eminescu - Junii corupți; Grigore Alexandrescu - Confesiunea unui renegat; Tudor Arghezi - Balada maeștrilor) și, bineînțeles, Cornelii Vadim Tudor.

Și iarăși, dacă ar fi să cităm un fragment din articolul *Actualizarea* publicat de Mihai Eminescu în anul 1877: „*Ce caută aceste elemente nesănătoase în viața publică a statului? Ce caută acești oameni care pe calea statului voiesc să câștige averi și onoruri?...Sunt născuți pentru lucruri mai înalte, pentru deputății, ministerii, ambasade, catedre de universitate, scaune în academie...?*”, iată că ne aflăm în plină actualitate!... Nu este de

mirare, deci, că autorul Mihai Andrei Dinu a ales să scrie această carte de pamflete! Temele sunt „*chestiuni arzătoare, la ordinea zilei*”, ca să citez dintr-un clasic, în special cele care privesc unele aspecte ale vieții politice, economice, sociale, pe care fiecare dintre noi le întâlnim la tot pasul, cu care ne confruntăm aproape zilnic.

De aceea, șotronul dintre verbele „a fi” și „a trebui”, jucat între două tabere bine precizate, *DNA*, pe de o parte și *înaltii funcționari corupți*, de cealaltă parte, două tabere intrinsec legate de altfel, nu face decât să ne convingă pe noi, amărâții și naivii din tabăra de mijloc, majoritară, că ne aflăm într-o mare dilemă, căreia nu i-am aflat încă dezlegarea. Și anume: **1. Ce ar trebui să fie DNA și nu este; ce este DNA și nu ar trebui să fie? 2. Ce ar trebui să fie înaltii funcționari și nu sunt; ce sunt aceștia și nu ar trebui să fie?** Iată că „*din această dilemă nu putem ieși!*”! Deocamdată!...

Autorul acestui volum, cel care se vrea un pamfletar autentic, nici nu are nevoie să-și asume „*duritatea expresiei*”, specifică unui pamflet. Nici nu alunecă într-un limbaj vulgar, trivial, așa cum se mai întâmplă uneori. Pentru că din punct de vedere al conținutului, pamfletul său are un obiectiv bine precizat (chiar din titlu!) și anume, vizează o *individualitate, ca factor oficial și o alta ca factor uman*, precum și relațiile dintre componentii săi, relații care lasă autorului libertatea de a prezenta corect o anumită stare de lucruri, stare care nu trebuie trecută cu vederea. Mihai Dinu portretizează critico-satiric țintele pe care dorește să le încadreze în această specie literară a pamfletului. Veți găsi dumneavoaș-

(continuare în pag. 25)

Irina NEAGU

Peleenii (fragment)

Myrmidonii se schimbaseră mult după războiul cu troienii. Când aheii se întorceau acasă cu corăbiile pline de prada lor de la Troia, ei, care nu se aleseseră decât cu fii morți, cu văduve, orfani, schilodiți și fără un rege care să-i conducă după ce Peleu avea să moară, au început să-i urască pe cei alături de care au luptat zece ani. Nu voiau să se mai numească sau să fie numiți ahei. Ei, care-l dăduseră pe marele Ahile, renegau Elada. Îi disprețuiau pe ahei și mai cu seamă pe mycenieni. Iar dintre mycenieni, îi urau cel mai mult pe atrizi.

Femeile lor au început să spună că, dacă nu mai sunt ahei, ele nu se vor mai comporta ca femeile ahee. Voiau să fie inimile caselor, să aibă un cuvânt de spus despre copiii pe care-i nașteau și creșteau. Iar bărbații au vrut să le arate că le iubesc, așa că au făcut mai mult. Nu și-au mai măritat fiicele cu cine era mai bogat. De ce să facă ceea ce făceau aheii, dacă nu mai erau ahei?

Când femeile începuseră să se ridice, Peleu le-a dat de știre: Ahile avea o fiică, pe care o crescuse departe de ochii tuturor, myrmidoni sau ahei. Crescuse la hotarele Ftyei, la țară, așa cum era crescut un fiu. Nu a spus cine era mama fetei și unii spuneau că e fiica lui Briseis, sclava pentru care Ahile se certase cu Agamemnom, dar alții se temeau ca nu cumva să aibă aceeași mamă ca Pirus, pe prințesa din Scyros. Doar Pirus era unul din cei mai detestați oameni.

Peleu nu a spus mai mult. Doar că mai exista un copil al fiului său, că era o fată, că fusese crescută zece ani de tatăl ei la Troia și alți doisprezece la țară și că numele ei era Atalla, dar i se spunea Arsinoe. Avea să vină când considera el că era în ordine. Dar myrmidonii au stăruit că vor să o vadă. Au stat atât de mult cu gura pe el, încât bietul bătrân s-a învoit, în cele din urmă.

-Sunt ca niște copii care așteaptă să le dai dulciuri, îi spuse el lui Phoenix. Știi că nu e momentul, dar stau cu gura pe tine și-i iubești prea mult ca să-i refuzi.

Phoenix zâmbi. Peleu nu mai pronunța prea des cuvântul copii. Se gândea mereu la copiii pe care-i pierduseră la Troia, în frunte cu ai săi și cu fiul fratelui său, Telamon. În plus, era regele Ftyei și myrmidonii erau ca și copiii săi. Asta nu înțelesese Tethys. Îl iubise, dar Peleu iubise Ftya. Iar ea nu putea suporta că iubește ceva mai mult decât pe ea.

-Fata e chiar fiica lui Ahile?

Lovise greu, rostind numele acesta, dar nu avea ce face.

-Da. Tethys a adus-o la mine când avea opt ani. Încă de atunci am văzut că seamănă cu tatăl ei. Acum e așchie desprinsă din vechiul trunchi. La fel de sprintenă, la fel de curajoasă...

-Și la fel de obraznică și de nestatornică?

Cei doi bătrâni începuseră să râdă. Peleu făcu un gest

cu mâna, de parcă ar fi vrut să alunge acel gând.

-Uiți că a stat și cu Patrocle opt ani. Nu e în niciun caz nestatornică, chiar dacă e la fel de iute la mânie ca Ahile.

-Dacă are calitățile astea, de ce ai ținut-o la țară?

Peleu se întunecă deodată. Stătu în tăcere o perioadă, parcă pentru a cumpăni ce urma să zică. Se uita în jur, ca și cum se temea să nu-l audă cineva, deși erau numai el și Phoenix la masă, după cum le era obiceiul. Când vorbi, își ținu privirea în focul din vatră.

-Are și încrederea oarbă a tatălui ei. Dacă i-ai spune că peștii zboară, sunt multe șanse să te creadă pe cuvânt. Iar Odysseu e un om cunoscut pentru viclenia lui. Și de când cu poporul ăsta, dorienii... Mi-e teamă că vor ști că trăiește și că e fiica lui Ahile. Și o vor transforma și pe ea într-o armă, cum au făcut cu fiul meu.

Dorienii. Un popor de păstori veniți de cine-știe-unde, care se mută acolo unde era mai bine pentru turmele lor și care era mai bun la luptă decât socotiseră aheii. Distruseseră câteva cetăți de la miazănoapte, dar myrmidonii îi primiseră cu brațele deschise, mai întâi pentru a le face aheilor în ciudă, apoi pentru că văzuseră în dorienei ce fuseseră ei cândva: un neam de oameni simpli.

-De acolo de unde e, a învățat limba lor și chiar s-a împrietenit cu unii. Cred că fiul unei căpetenii de-a lor vrea să se-nsoare cu ea. Dar Odysseu și ceilalți ar putea face dintr-o minciună adevăr.

-Odysseu! Nu știe nimeni unde e, Peleu. Unii spun că a murit.

Peleu zâmbi cinic. Scoase un sunet între mârâit și tuse, dar nu-și luă ochii de la foc.

-Ce-aș mai vrea să fie mort. Dar unul ca el e ca o șopârlă care-și lasă coada în ghearele dușmanului. Nu va muri când vor vrea alții. Dar nu pot să-i refuz, Phoenix! Știi bine că nu pot. Eu mă fac responsabil de moartea atâtor. N-ar fi corect. Iar tu mă cunoști, vechi prieten! Pentru myrmidoni mi-aș da viața cu zâmbetul pe buze, dar nu mi-aș sacrifica cinstea.

Phoenix încuviință. Pentru Peleu nimic nu era prea bun pentru Ftya. Nimic nu fusese prea bun nici pentru Ahile și Patrocle. Parcă mai mult pentru Patrocle, pe care-l văzuse chibzuit și atent, liniștit și iubitor, ca o completare pentru Ahile cel încrezător și iute. Oare fata luase doar ce-i bun de la ei, sau și năravul lui Ahile de-a se lua la hartă cu oricine, sau al lui Patrocle, care putea fi mai viclean decât Odysseu și nu pregeta să mintă și să-și pună propria piele la bătaie pentru Ahile?

Peleu se temea pentru nepoata sa. Atâta sânge și carne mai avea. Mai era copilul lui Ahile cu prințesa din Scyros, dar el nici nu intra în discuție. Era crud, o fiară. Exact de ce n-aveau nevoie myrmidonii. Peleu îl ura. Și odată cu el toată Ftya. Nu avea nevoie de focul care arsesse Troia.

-Fata e ca amândoi, sau doar ca Ahile?

-Te juri că nu a avut mamă, doar doi tați.

(continuare în pag. 23)

Seamăna atât de bine cu Ahile, că până și pășește ca el. Dar sclipirea din ochii ei e iubitoare și șireată, ca a lui Patrocle. Uneori mă doare s-o privesc.

-Să-nțeleg că e și foarte frumoasă?

-Da! Dar nu e o statuie de aur goală ca o strică de pe tronul Spartei. Attala... Arsinoe te trăznește când o vezi.

-Va trebui să dai ochii cu ambii tăi... nepoți. Știu că nu e cuvântul potrivit, dar altul nu-mi vine în minte. Trebuie să-i aduci față-în-față și să-i arăți lui Pirus că nu are ce să caute în Ftya. Altminteri, va veni și va cere tronul. E mai bine să-l aduci aici o dată, să-l alungi apoi, decât să-l vezi că vine cu vreo armată.

Phoenix înțelegea impasul în care se află prietenul său. Nu voia ca ultima legătură cu fiii săi să-l întâlnească pe Pirus, pe care toată Ftya îl detesta pentru cruzimea lui. Dar nu voia ca Pirus să creadă că tronul nu va avea moștenitor după moartea sa și că, odată ce Peleu a murit, să vină și să-i treacă pe toți prin sabie. Se luptau în el regele, bunicul și tatăl.

-Arsinoe va veni în curând. În vreo șapte zile va fi aici. Cât despre Pirus, nu știu când va sosi și nici nu-mi prea pasă. Știu că nu va sta prea departe de Ftya pe veci. Mi-ar plăcea, dar nu se întâmplă niciodată cum vreau eu.

Avea dreptate în felul său. Cât fusese tânăr, Peleu luase parte la expediția argonauților și la vânătoarea mistrețului din Calidon. Fusese un om nobil și pios, primise ca soție o zeiță, dar lucrurile nu stăteau niciodată perfect. Tethys îl iubea, și el pe ea. Încă o mai iubea. Dar Tethys îl iubea pe Peleu și Peleu iubea Ftya. Iar ea nu pricepea de ce iubea acei muritori mărunți și insignifianți mai mult decât pe ea. Numai un băiat din cinci trăise mai mult de doi ani, dar era vioi, puternic și frumos ca Soarele. Dar Tethys l-a părăsit și s-a întors în marea ei rece și adâncă. Îl luase ca fiu pe băiatul surghiunit al lui Menontios. Uneori părea să-l iubească chiar mai mult decât pe Ahile, fiindcă era mai răbdător și mai viclean. Însă războiul de la Troia adusese lacrimi pentru toți. Nu era familie în Ftya care să nu aibă un mort, iar Peleu îi pierduse pe fiii săi, care erau luminile vieții sale. Acum nu mai avea decât o cetate îndurerată care s-a renegat pe ea însăși, palatul gol în care răzbăteau ecouri vagi ale râsetelor de odinioară, un nepot care-l făcea de rușine și o nepoată care întruchipa tot ce aveau fiii săi mai bun sau mai rău.

-Cum o cheamă pe fată? Ai pomenit două nume.

-Numele ei e Atalla. Dar îi place mai mult Arsinoe. Iar eu nu știu de ce au nevoie femeile ca să se simtă ca acasă într-un loc. Poate că trebuia să fiu mai atent cu Tethys. Am crezut că tot ce le trebuie e să le arăți că sunt iubite.

-Eu am trei fiice și un fiu, Peleu. Femeile nu vor decât să fie iubite. Dar sunt mult mai subtile și mai inteligente decât bărbații. Mă uit la fiicele mele, pentru care numai faptul că le sărut pe frunte e suficient. Apoi mă uit la fiul meu, care e ca toți ceilalți băieți de seama lui: sprinten, inocent, bun la suflet și tare prost. O femeie nu se va feri niciodată să-ți spună de ce are nevoie, dar nu din gură, ci din ochi, din gesturi care trec neobservate în mod normal. Spuneai că seamăna cu Patrocle. Asta înseamnă că e inteligentă și știe să vorbească și cu înțeleptul și cu prostul. În sfârșit avem și noi puțină speranță.

Ftya era destul de mică. Așezată nu foarte departe de

muntele Pelion, acolo unde Apidanosul își unește apele cu ale mării. Mai există o insulă, nu departe, stâncoasă și plină de ierburi mărunte care majoritatea anului au o culoare gălbuie și bolnavă. Acea insulă se numea Achillea. Nu locuia nimeni pe ea. Dar pescarii se retrăgeau deseori acolo când vremea proastă îi prindea în larg. Plajele erau cam la fel ca insula, doar că ierburile uscate erau înlocuite de un nisip alb-cenușiu. Acolo se adunau tinerii în serile de vară în jurul unui foc mare îngrădit cu pietre. Cetatea în sine nu era pe malul mării, ci lângă râu, pe malul sau stâng. Ftya nu se deosebea prea mult de alte cetăți, nu era prea mare, avea casele mici și îngrămădite una în alta, cu două sau un singur etaj. Palatul se ridica deasupra tuturor pe un deal nici prea înalt, nici prea jos, fiind lipit de templu, pe care-l domina ca mărime. Totul era mai apoi încins cu o centură de piatră dură prin care se iese doar pe două porți, una la răsărit și alta la apus.

Când Peleu spusese că-și crescuse nepoata la țară, vroia să spună că o crescuse la șapte zile de mers pe jos de la cetate, unde se creșteau caii. Acolo, la marginea regatului său înconjurat de cei mai frumoși armăsari ai Thesaliei, fiica lui Ahile prinsese mare drag de cai. Îl botezase pe al ei Xantox, ca pe unul din armăsarii care trăgeau după ei în luptă carul tatălui său. Și ea se urca în car, dar îi plăcea mai mult călare. Adora să fie mai sus de pământ, să zboare ca un fulger, să chiuie de veselie. Atunci se simțea ea liberă. Se simțea ca o zeiță. Nimic n-o oprea. Pământul, moartea, durerea, ura n-o atingeau. Astea erau treburi lumești.

Se înconjurase de păstori dorienii pentru că simpla vedere a unui myrmidon o rănea. Dorienii o plăceau. Îi spuneau Atalla, dar asta nu o deranja atât de mult. O deranja doar când o numeau aheii așa.

Le învățase limba și îi plăcea cadența lor din topor, simplă și fără dorința de a fi frumoasă. Îi plăcea de ei. Erau oameni iuți la mânie, dar nu erau barbari. Îi dădură chiar și o sabie și un scut din ceva mai rezistent ca bronzul din care-și făceau ei armele și uneltele. Numiseră materialul acela fier. Chiar tăiasse odată în două o sabie din bronz. Nu-i plăcea gândul că va pleca de lângă ei. Peleu îi spusese că myrmidonii o vor iubi.

-Noi nu vrem să plecăm, îi spuse Ros într-o zi.

Avea să plece peste două zile. Prietenei ei nu-i plăcu asta. Ros era fiica șefului de trib care se așezase nu departe de unde locuia ea. Prinsese limba aheilor la fel de ușor cum învățase și Arsinoe limba dorienilor. Ros era foarte drăguță, micuță, cu nasul coroiat, brună și cu ochii negri ca noaptea de iarnă. Când râdea, își strâmba nasul într-un fel care amintea de bebeluși.

-Sunt prințesa Ftyei, Ros! Trebuie să fac și lucruri pe care nu vreau să le fac.

-Dar n-ai de gând să te măriți cu un prinț aheu, nu?

-Mai degrabă îmi tai beregata. N-am să fiu soția unei brute de aheu.

Ros zâmbi. Poate ea și părinții ei încă sperau că

(continuare în pag. 27)

Angela BURTEA

VIAȚA, UN TORT TĂIAT ÎN FELII NEUNIFORME

Urc la mansardă și privesc bolta cerului. E senină, iar lumânările cerului sclipesc, sfidând întunericul pământului; pământul acesta al meu, scorjit de soarele dogoritor al zilelor de vară și plin de zăpada iernilor grele din imensul Bărăgan. Pământul acesta care de-abia mai respiră sub talpa apăsată a greilor care sug asemenea lăcustelor și căpușelor. Până și culoarea sănătoasă a cernoziomului natal a învinețit. E plin de durere și tace. Tace și suspină, respirând a sănătate doar în prag de primăvară când apa zăpezilor bălțește fără a-l îneca și-l spală de păcatele celor care îl frământă în picioare. Eu îi știu durerea, că e și-a mea! Îi înțeleg și bezna în care a intrat și-l mângâi sărutându-i fața ca pe leagănul cel mai cald și mai confortabil. De, e pământul meu, e lumina care m-a hrănit și m-a purtat pe brațe fără să se vaite vreodată de greutatea păcatului meu. Păcatul de-a veni pe lume!

La mansardă m-ascundeam și-n copilărie și stăteam la sfat cu stelele cerului. Acum, ca și atunci, încerc să le dau câte un nume. Nu-mi iese. Mi se pare că irosesc timpul. Timpul are altă valoare! Mi se pare un lux pe care nu mi-l mai permit! Atunci, soarele era mai strălucitor, luna mai zâmbăreață, iar stelele aveau timp să stea la povești cu mine! Acum, doar una îmi zâmbește, fiindcă îmi este complice de când m-am născut. Celelalte-s artificii de Crăciun. Le privesc, le admir și mi-e frică să nu se stingă. Îmi place așezarea lor și, culmea, nu se ceartă niciodată pe locul ocupat. Câtă ordine și disciplină!

Așez capul pe pervazul geamului. Închid ochii și intru într-o liniște profundă asemenea somnului, dar nu e somn. De undeva, din depărtări, aud un glas! Mă strigă! *Claraaaa! Claraaa!* Tresar, iar bătaile inimii se întetesc. Pun mâna pe piept și-ncerc să liniștesc ceasornicul. Câtă nevoie am de el și cât l-am obosit până a pătrunde în esența cuvântului „ignor”!

- Clara! Unde ești? Clara, iar te-ai ascuns în podul casei? Ce-o fi, maică, acolo te de trage așa?

E bunica din partea mamei. E chiaburoaica cu care nu prea mă înțeleg. Nu semăn în partea lor, m-arunc în neamul tatei! Deși are o înfățișare de soldat din armata germană, e blândă și generoasă. Tocmai blândețea ei mă enervează. Pentru ea toată lumea e bună, numai noi suntem neînțelegători. Noi nu știm să privim lucrurile, noi nu știm să alegem grăul de neghină. Și sunt atât de diferite boabele-astea două! Unul hrănește, altul amărăște! Na! De unde atâta înțelepciune, când totul e fragil și alunecos?

- Clara! insistă ea. De ce nu răspunzi, fata mea?

- Chiaburoaico, ți-am spus să-mi dai pace! îi răspund eu într-un târziu.

- Clara, iar nu ți-ai băut laptele! Iar l-ai dat la pisică, de parcă n-ar avea ce să mănânce! Coboară mai repede!

Auzi, să cobor! Nici prin minte nu-mi trece. Aici mă simt în largul meu, aici e adevărata mea casă, e lumea poveștilor, e lumea minunilor pe care nu le găsești nici pe stradă, nici în piață și niciunde! Chiaburoaica nu mă înțelege. Cu bunicul e altceva. Vede lucrurile altfel. Are însă o idee de la care nu se abate niciodată: *mănâncă doar cine muncește!* Din pricina asta se cam ceartă cu chiaburoaica. Ea „fură” din casă și dă la alții; ea le zice *năpăstuiți*. Milostivă până la cer!

- Ți-ai făcut trei rânduri de case în rai, Marghiolițo, cât ai dat în viața asta! îi zicea adesea bunicul, mai ales când o prindea asupra faptei.

- Aș! răspundea ea scurt. Lumea-i lume, nu-i la fel! Oare nu trebuie să mâncăm cu toții?

- Trebuie, dar munca nu-i pentru toți? Ești mândră, femeie, de casa noastră, dar sudoarea lucrului tău ai uitat-o? Se uitau lung când ridicai cărămidă cu cărămidă și-și mai dădeau și coate năpăstuiții ăia ai tăi.

- Crezi că știau ce fac? întreba ea plină de liniște. Vai de păcatele lor! Domnul să-i ierte!

- Da, da! Domnul să-i ierte!

Și uite-așa se liniștea și bunicul, căci nici el n-avea inimă rea, doar că nu se împăca cu ideea că poți trăi lejer și dacă nu muncești. *Prost e ăl care dă, nu ăl care cere!* asta era remarca lui de fiecare dată. *Cere-i ceva în schimb, și-ai să vezi ce mutră face! Muncă, femeie, muncă!* adăuga el plin de năduf. *Păi aia nu mai e pomană, moșule! Doamne, iartă-mă!* completa chiaburoaica, ridicând o cruce pân' la cer.

Acum, ca și-atunci, privesc întinderea și-mi ostoiesc arșița sufletului cu lumina coborâtă din înalt. Stau ca și-altădată la mansardă, fiindcă, cu mâna ei, chiaburoaica a semnat actul prin care îmi lăsa mie tot trecutul ei. Sunt o răsfățată a sorții, am o casă cât un cer, iar din ea izvorăsc amintiri de neuitat, pline de mister și dor. *Chiaburoaica m-a pedepsit pe viață!*

Ușor insomniacă, privesc spre tortul meu, tăiat în felii neuniforme, glazurate pe alocuri sau zdrențuite din loc în loc.

Tresar! Chiaburoaica mea dragă mă strigă: *Ai grijă, fata mea, să nu uiți niciodată țărâna din care te-ai născut. Acolo e leaganul tău, munca și dorurile noastre, e viața dată cu împrumut!*

NOIEMBRIE

Zi mohorâtă de noiembrie, cu vânt pătrunzător, aseasonat cu picături mici și dese de ploaie, cu ferestre tăcute, care ascund ușoara temere a proprietarilor, cu frunze galbene și arămii, ce rătăcesc prin văzduh, nehotărâte și plânse de soarta tristă impusă de trecerea timpului.

Sub impulsul lăuntric, arunc o privire fugară prin ochiul străveziu al geamului de la mansardă. E locul copilăriei și-al tinereții mele, e locul cald și plăcut

(continuare în pag. 25)

unde m-ascundeam de fiecare dată, când ideile mele se împotriveau regulilor impuse de ai mei.

Atunci, m-ascundeam spre a nu fi descoperită exact când nervii părinților erau întinși la maxim, evitând dezastrul sufletesc în care aş fi intrat. Ieşeam din mirajul încăperii, când liniştea şi calmul se instalau încetul cu încetul, iar ai mei mă priveau zâmbind şi dând din cap, semn că pedeapsa fusese anulată. Zâmbeam şi eu, apoi mă strecuram binişor pe lângă mama şi aşteptam mângâiera, atât de dulce, pe creştetul capului. Îi simţeam palma caldă şi blândă, ca adierea suavă a vântului din mijlocul verii, şi ridicam privirea spre înălţimea ei, intrând apoi în taina minunată a iubirii necondiţionate, când sărutul inconfundabil al buzelor ei îmi acoperea fruntea senină şi curată, neridată şi neîngândurată.

Azi, urc aceeaşi scară, bătrână şi obosită scară, ce scârţâie din toate încheieturile, iar paşii mei, asemenea scării, par mai încetişi şi mai nesiguri, dar tot mai hotărâţi. Vreau din toată suflarea mea să ajung în raiul vremurilor trecute, să privesc lumea şi vremea de-afară prin acelaşi ochi de geam, şi, de-aş putea, cu ochii copilului pe care nu l-am lăsat să mă părăsească niciodată.

Rătăcite într-un colţ, pe o măsuţă cu trei picioare, zăresc, aruncate, bucăţi dintr-o păpuşă veche, meşterită din cârpe. Lângă ele, câteva cărţi, cu foi dezlipite şi coperte roase şi îndoite pe la colţuri. Un caiet îngălbenit, în mijlocul căruia un rest de creion negru face dovada că cineva îl folosisese cândva. Îl deschid cu grijă şi-ncerc să desluşesc însemnările. Literale fug una câte una, iar scrisul dispare. Lângă ele, o cutie de carton ponosit ascundea câteva cărţi poştale. Le-am recunoscut: erau ilustratele pe care le primise mama în vremea tinereţii ei, la balurile de atunci. Chipuri de femei frumoase şi bărbaţi eleganţi şi galanţi, imagini care trădau marea iubire ascunsă în inimile tinereţii.

Mă-ntorc în partea opusă, atrasă fiind de mirosul gutuilor depozitate cu migală de mama. Privesc lung şi aduimec, asemenea omului înfometat de amintiri unice, plăcute şi de neuitat. Ştiu că fructele toamnei nu mai există la locul de odinioară, dar simt prin toţi porii fiinţei mele, aroma lor. Întorc capul din instinct şi văd, fracţiune de secundă, policioara acoperită cu foaie de jurnal, plină cu mere mari şi rumene, cu puful prăfuit al gutuilor galbene şi fantastic de aromate.

Zâmbesc şi mă bucur de zâmbetul meu, întind mâna spre lumea trecută, plimbând-o alene prin aer, fac un pas spre locul de taină şi găsesc pe aceeaşi policioară doar strugurii negri pe care i-am aşezat chiar eu, cu o lună în urmă. Păstrau încă vigoarea din ziua culesului, fiindcă înfipsesem coarda, de care erau prinşi, într-un cartof mare şi sănătos. Era lecţia învăţată de la ai mei, iar acum mă bucuram de binefacerile ei. Iau o boabă, două-trei, le plimb îndelung prin gură, mestecându-le încet, cu calm şi aşteptare. Ştiu ce aştept: ca mama să urce scara şi să mă prindă din nou printre bunătaţile adăpostite cu bună ştiinţă, spre bunăstarea familiei.

Ascult cu luare-aminte, ca scara să-mi împlinească aşteptarea, dar tăcerea aspră şi grea e spartă de zgomotul infernal al unei maşini. Mă trezesc din visarea plăcută a lui noiembrie, atât de mult aşteptat, iar lumina diafană îşi schimbă faţa şi ochiul geamului îmi dezvăluie o altă lume. Trecători grăbiţi şi încordaţi în mersul lor, copaci pe trei

sferturi goliţi, frunze moarte amestecate cu praful umed şi îmbâcsit de gazele emanate de noile mijloace de transport, copii rătăciţi, ce merg glonţ, fără a mai privi în jur, câini murdari şi hămesii, o cioară - două care cârâie voiniceşte, în lipsa cântăreţilor adevăraţi, şi doi bătrâni ce merg braţ la braţ.

Iau aminte la tot, insistând cu privirea spre cei doi. Le ştiu povestea şi le zâmbesc, deşi nu mă bagă în seamă, continui să mă bucur pentru ei, iar ei ştiu, îi strig cu toată forţa, dar nu mă aud. În cele din urmă, strigătul meu răsună până departe: *Aţi surzit, de ce nu-mi răspundeţi?*

O lacrimă, şi-ncă una îmi spală obrazul. Şterg lacrimile cu dosul palmei, aşa cum făceam şi-n copilărie, şi iau aminte: **Am visat!** Iar dorul mă cuprinde şi mai mult!

(urmare din pag. 21)

tră în carte sub titluri ca: **Expertiza judiciară, Cum scăpăm de DNA; Atac de panică, Masterplan, Propuneri pentru funcţia de ministru al Justiţiei**, etc. totala confirmare. Teme diverse, probleme şi mai diverse, ce pornesc de la situaţiile obişnuite. Un şofer prins între claxoane stridente (pag 50) şi realizările CNADNR-ului (pag. 51) sau atacul tântarilor, de parcă autorul ar dori să facă *din tântar, armăsar*, trecând la armăsarii politici, cei care nechează şi tropotesc nerăbdători pentru acapararea puterii totale, uitând că s-a format acolo ; „**pe Ştirbei Vodă un fel de Area 51 şi că au fost cazuri de dispariţie a unor persoane care au intrat şi au ieşit după 9 sau 10 ani,...**” (pag. 58). Ca să exemplific doar câteva, lăsând cititorului întâlnirea cu numele reale ale persoanelor devenite personaje care populează această carte.

Sigur că, pentru a nu rămâne neglijat de atenţia şi adeziunea cititorului, este necesar ca pamfletul să se păstreze în limitele unui limbaj decent, fără invective, ceea ce autorul Mihai Dinu reuşeşte într-un fel, chiar dacă poantele sale nu *pişcă*, lăsând uneori impresia unor *tablete* obişnuite ce se limitează să fie în acord perfect, de necontestat, cu percepţia justă a realităţii. O realitate care doare şi, cel mai adesea, umileşte.

La fel ca umorul, umorul negru chiar, pamfletul este o stare de spirit, care face parte din realitatea încojurătoare, adesea încărcată excesiv cu aspecte neobişnuite şi, mai ales, neplăcute; o scriitură cu spirit combativ, pregnant, virulent chiar, atunci când este necesar, prin care autorul Mihai Dinu doreşte să portretizeze idei, situaţii, stări de lucruri, ce par a nu avea sfârşit. Cu această carte ne aflăm în prezenţa unui semnal de alarmă faţă de modalitatea în care se desfăşoară viaţa noastră actuală.

O carte care ne pune pe gânduri!

Marius ZAHARIA

Tehnica loviturii de stat*

Ne aflăm într-un buncăr foarte util dacă afară s-ar fi desfășurat un război nuclear sau ar fi bățut vântul. Personajul principal este generalul de intendență cu 4 (patru) stele, Gamal Darwish, călit în împărțirea maiourilor către soldați în luptele din Irak. Chiar dacă picase un master despre rolul ciorapilor de bumbac în lupta corp la corp, asta nu-l făcea mai puțin util nației sale.

Decorul, o sculptură cu o căprioară ce alerga în zigzag, era asigurat printr-un offshore. De hrană se ocupa o firmă de catering celebră în zonă (putea livra mâncarea chiar și în tranșee), care ne-a rugat să-i păstrăm anonimatul. Numele ei zăbovește pe buzele noastre, dar trebuie să respectăm și anexa 15 la contractul încheiat între ei.

Și acum, că v-am descris după puterile noastre scena, așezați-vă comod într-un fotoliu pentru a participa la o pagină, dacă nu cumva chiar filă de istorie.

- E musai să dăm o lovitură de stat! urlă Generalul.

- Vreți să repetați? îl rugă un ofițer pe care destinul îl amplasă în ultimul rând, de unde nu se auzea prea bine.

Gamal o făcu cu vădită plăcere:

- Poporul e împilat. Impozitele sunt împovărătoare iar formularele de completat sofisticate. Mi-a luat aproape o oră ca să-mi declar taxa pe o oază! Constituția, publicată în Monitorul Oficial controlat de forțe oculte, aceleași ce ne-au prosti că omul a ajuns pe Lună, e încălcată. Legea a ajuns să fie înlocuită cu hotărâri de guvern, iar acestea de ordonanțe ale aceluiași executiv, arde-l-ar focul! Regele o ține numai în chiolhanuri, orgii și spectacole de operetă. Cei mai mulți dintre frații noștri zac în arestul la domiciliu.

- Despre corupție nu ne spuneți nimic? îl provocă Yasmine, avocatul loviturii de stat.

- Ai timp?

- Berechet, i-am spus consoartei că mă duc la un simpozion despre Schopenhauer.

- Și a înghițit gălușca?

- Bineînțeles, e moartă după pesimism.

- Atunci remarc că nu ai citit pliantul în care e descrisă pe larg drept rea și haină.

- Dar eu cunosc câteva familii fericite chiar și în aceste condiții, comentă caporalul în retragere Feisal (s-a retras anticipat pentru a-și îngriji mama bolnavă de rujeolă).

- Eșantionul nu e reprezentativ, punctă decisiv Generalul.

- Ok, recunosc umil Feisal, căci ce știu eu în afară de operele lui Khalil Gibran, Shakespeare, Pușkin, Gamal Al-Ghitan, bineînțeles, pe de rost și tot ce s-a scris despre al doilea război mondial, inclusiv de mână.

- Vă reamintesc că discuțiile din această locație trebuie să rămână între noi, motiv pentru care am și tras jaluzelele. Nu aveți voie să vorbiți cu copiii voștri, prietenii acestora sau să abordați oamenii pe stradă pentru a le povesti planul, așa cum ați făcut data trecută.

Se opri pentru câteva secunde ca să își satisfacă o necesitate fiziologică. De-abia după ce ceilalți și-au întors privirea a putut sorbi liniștit dintr-un pahar cu apă.

- Ne puteți spune ora? se interesă căpitanul Tazeb.

- 6 seara.

- După calendarul gregorian?

- Desigur!

- Nu pot, se insubordonă un ofițer călit în luptele pentru partaj, la ora aceea îmi iau copiii de la grădiniță.

- Te agăți de un fleac când e în joc fericirea poporului.

- Nu am ce face, căci le-aș pierde custodia în favoarea fostei soții.

- Nu îți face griji. O va mătura și pe ea avântul revoluționar.

- Prefer să nu risc, căci are un avocat hârșit în astfel de situații. Ăla de la firma *Ahmed&Cadânele*. Deja a pus temuta poliție politică pe urmele mele fiindcă nu am plătit pensia alimentară (poliția cu pricina era așa de înfricoșătoare încât stârnea groaza chiar și printre mulți dintre membrii ei).

- La 4 GMT e bine?

- Atunci e momentul meu de relaxare, dar fie, dacă națiunea nu poate să mai aștepte câteva ore asuprirea.

În urma unor informațiilor pe care aghiotantul i le transmise cu tot respectul la ureche, căci nu aveau semnal pentru un eventual SMS, Generalul scoase o hartă. Îngroșă niște linii pe ea și subție altele.

- Vom ataca de la munte la deal, decretă el. Aveți grijă să vă calce nevestele echipamentul de camuflaj. Tu, Yusuf, nu uita să-ți duci pantalonii la remaiat omului nostru infiltrat în croitoria batalionului. Dacă refuză zii parola, strofa aceea din Esenin:

"Tu - mers gingaș, tu, surâsul meu,

Dac-ai ști, cu inima-i pustie,

Cum poate iubi un derbedeu

Și cât poate de supus să-ți fie".

Interveni, ridicându-se de pe un scaun ergonomic, colonelul Saif, cel mai apropiat colaborator al său sau prieten de familie, după cum o impunea complexitatea situației.

- Ce vă mai face fiica?

- Și ea ca fetele, însărcinată.

- Soția?

- În general bine, dar are o ușoară depresie pentru că i-a căzut coafeza într-o răpă.

- O zi bună atunci!

- La fel ție și țării noastre!

- Pot să vă întrerup? ridică mâna Salmen Khamis (își permitea aceasta pentru că îi salvase viața superiorului, călcând, în locul lui, pe o mină anti-personal. Era și motivul pentru care ridică doar o mână).

- Dialogul, socializarea sunt cheia succesului, așa că spune.

- Cu ale mele cuvinte?

- Tovarășe, te-ai născut cu acest drept, dar nu e momentul să abuzezi de el. Vom putea vorbi pe șleau după ce vom învinge.

Apoi le dezvălui planul în linii mari și în detaliu pentru cei iluminați. Palatul regal, chintesență a desfrâului căruia omului de rând îi era

(continuare în pag. 27)

interzis, urma să fie lovit de o escadrilă de avioane.

- Targhetul vostru e să uicideți cel puțin 70% din suita regală. Fiți atenți să nu bombardați etajul șapte, unde sunt amplasate tacâmurile pe care ne vor ajuta să servim cu ele poporul lihnit.

- Pe care cu care?

- A fost o capcană, soldați, să verific dacă suneți pregătiți din toate punctele de vedere.

- La sol veți fi susținuți de o divizie de două tancuri.

Cine are permis?

- Eu, se auzi o voce stinsă. Am luat B-ul luna trecută, însă mă voi descurca. Sunt chiar în stare să le conduc pe rând, pe amândouă. Sper numai să aibă volanul pe dreapta.

- Să ai grijă în sensurile giratorii ca să nu facem victime colaterale.

- Voi încerca, dar, după cum spunea Sartre, nimeni nu e nevinovat.

- Bun, vei fi însoțit de infanterie, această armă esențială în orice conflict, căci era temută și respectată pentru mersul pe jos.

- Cum ne vom pregăti?

- Vă voi da *Tehnica loviturii de stat*, care e menționată la subsolul paginii. Nu aveți de făcut decât să respectați instrucțiunile din capitolul trei. Sigur, nu ar strica să faceți și niște genuflexiuni.

- Eu am doar ediția a doua, plânse Rashid pe umărul unui camarad.

- Fii liniștit; omul e mort de 60 de ani, așa că n-o putea revizui.

- Dacă vom birui, o putem viola pe regină? se interesară toții?

- Nici vorbă, că nu suntem animale sau păsări. Nu aveți voie să faceți nici măcar sex protejat cu ea; cel mult o puteți mângâia pe cap.

Au părăsit buncărul și-l încuiară.

- Aveți grijă de cheie, îi sfătui comandantul, căci aici e singurul loc unde mai putem sta la palavre. Cred totuși că ar trebui schimbată yala.

- Și acum ce facem? îl întrebă corul de puciști.

- Vă întoarceți la joburile voastre; ca să nu bateți la ochi vă comportați normal, adică nu faceți nimic.

S-au despărțit îmbrățișându-se și strigând în șoaptă îndemnuri unul mai revoluționar decât altul.

- Rugămintea mea e să luptați până la moarte, își luă rămas bun Generalul, urcându-se într-un maxi-taxi.

În cele din urmă complotul a fost dejucat. Căci, din motive de marketing și ca să atragă sponsori, dădu un interviu postului Kansas Coutry. El ar fi trecut neobservat de trupele loiale regelui, dar își asortase uniforma cu un papion. Inițial a fost condamnat la pedeapsa cu moartea, însă aceasta i-a fost comutată în 200 de ore de luptă în folosul comunității.

vor intra în familia ei. Nu se gândise serios să se mărite cu fratele lui Ros, dar ideea nu-i plăcea. Fratele ei era inteligent, se purta frumos, unde mai puneai că nu era nici urât. Și nu credea că Peleu ar refuza.

-Am auzit că bunicul tău e un om foarte bun.

-Este. Și-și iubește mult poporul. Și l-a iubit enorm pe tata. Sper ca și oamenii lui să mă iubească la fel de mult.

-O vor face.

Ros credea că nu există om care să n-o iubească pe Arsinoe. Dar ea se putea gândi la mulți oameni care s-ar fi gândit la moartea ei cu zâmbetul pe buze. Însă Ahile îi jurase ceva lui Agamemnon, iar ea-l va păstra.

(fragment din romanul "Peleenii", Editura InfoRapArt, 2015)

Eugenia Rada IONIȚĂ

Clopot

Clopotele copacilor băteau îndelung
larba arăta drumul fluturilor,
Un deochi sau poate lapovița
Inunda ultimul gând al verii.
În adâncuri,flăcările gheții desfășurau cartea apei
Literă cu literă luată din curcubeul fără de sfârșit
Contopeau până la refuz nelămuritele cărări albe...
Erau plecările,poate corăbiile pline cu zăpadă
Chiar tu,făptură din jocul oglinzilor.

Hotărâre

Hotărârile toamnei au dat ceasurile peste cap.
Întrebările fără răspuns loveau în armura
trandafirilor,
Focul privirilor urca către cerul atins de tămâie
Ca un transfer al iubirii depline.
Așa se lungea peste câmpuri luna,
Amorțiri cristaline pe inima pietrei
Cufundându-se în somn, venea frigul!

Dans

Ultimul dans a fost al lebedei
Pe mantia strălucitoare a mării,
Și dincolo,la răscrucea luceferilor,
Ultimul legământ se înfiripa-n margarete.
Impasul visului pe seară
Se lucra în pânza de păianjen.

Mihai VINTILĂ

Mușuroiul de speranțe de Paul Strepol

Paul Strepol, *Mușuroiul de speranțe*, Brăila, editura Placebo, 2016, 268 pagini.

Paul Strepol are o energie creatoare care uimește. După ani de tăcere brusc în 2015 a revenit cu un volum inedit *Sufletul nostru*, pentru ca în acest an să ne readucă în atenție volumul său de povestiri *Mușuroiul de speranțe* într-o ediție revăzută și adăugită publicată de tânăra editură brăileană Placebo. Stilul este mult mai elaborat, poezirile curg altfel parcă decât în prima ediție apărută la editura Porto Franco din Galați în 1991.

Îl regăsim aici pe același Paul Strepot acum mult mai matur, mai sigur pe mijlocele sale de exprimare. Poveștile sale de maturitate prind parcă altfel. Scriitura îi este la fel de acidă dar șuvoiul este acum direcționat și curge într-o matcă de fluviu.

Volumul pornește cu o povestire a despărțirii de locurile natale, de iubită și de familie. ...*Și soarele răsare* mustește de imagini vizuale precum *porumbul foșnea mătășos, parcă puțin trist, clătinat de urma de vânt*, sau *departe, în vestul incendiat, lumina amurgului se stinge ireversibil, odată cu întreaga lume ori la răsărit, aerul se colora treptat în liliachiu, însă restul bolții era numai sineală*. Povestirea este practic o nostalgie în cuvinte.

Nebunia unei iubiri imposibile o găsim relatată în *Poveste de iubire* unde Costan, falnic băiat, se însoară cu Anica cu care până la urmă va avea o viață tumultuoasă presărată cu beții, bătaii și gelozie. Autorul devine crud în final când personajul Matei reîntors în sat aprinde vechile dușmăanii ale Anicăi care pornește prin sat pentru o răzbunare pe propriul său bărbat decedat de ani de zile și pe o posibilă ibovnică, cârciumăreasă, deasemenea decedată. O poveste de dragoste înecată în nebunia geloziei.

Chemarea descrie primele aventuri amoroare ale unui liceean din clasa a XI-a cu o femeie măritată. Lumea internatului cu poveștile ei, primii fiori de dragoste față de o colegă care apoi îl trădează pentru un prieten mai mare în vârstă toate sunt bine prezentate și foarte bine articulate din punct de vedere literar. La final autorul a adăugat o adeendă referitoare la amantă când peste ani personajul masculin a încercat o revedere fără success. Această povestire este de departe cea mai consistentă și mai bine conturată din tot volumul.

În *Reclamele* prezintă sub pretextul unei întâlniri de 10 ani de la terminarea liceului, povestea aiuritoare a unui profesor de desen. Practic are loc aranjată de destin întâlnirea a doi colegi. Unul se întoarce în orașul natal în vacanță iar al doilea era consumator de bază în vechia bodegă unde liceenii chefuiau. Ambii par rătăciți de viață.

După un chef monstru are loc o revelație pe o

stradă pustie, în creierii dimineții. Profesorul de desen chiar pictează dar reclame care să-l facă celebru peste timp iar vizitatorul pare a avea în fața unor dezvăluiri din trecut o atitudine pierdută.

Totul pare straniu și ireal de parcă am face parte dintr-o zonă crepusculară.

Aceeași straniețate o întâlnim și în *Bătrânul de la oficiul poștal* care descrie o scenă prin care un bătrân dorește să expedieze o telegramă. Forța cuvintelor sale din această telegramă rămasă până la urmă netrimisă schimbă acreala unei funcționare și emoționează un martor care povestește totul. Cuvintele scrise de bătrân nu mai au nicio importanță.

Cea mai autistă scenă este cea din povestirea *Cu fruntea în perete* unde are loc o întâlnire dintre doi foști prieteni. Dialogul și construirea personajelor creează o stare de lumi paralele. Fiecare personaj cu lumea lui cu doar rare licăriri de întrepătrunderi între aceste lumi. O proză stranie cu multe subînțelesuri.

Cezariana este prima proză unde autorul schimbă perspectiva. Ea spune povestea unei femei din punctul ei de vedere. Într-o mică aventură începută în autobuz și terminată într-o garsonieră, aflăm zbuciumul interior al unei frumuseți brăilene. E o introspecție în cele mai intime gânduri.

O proză de mare întindere este *Noroiul*. Prezintă eșecurile unei vieți de femeie care până la urmă va ajunge să-și facă o viață luminoasă și bună alături de un soț agronom într-o mică localitate de lângă București. Aici vedem că viața poate fi surprinzătoare.

(continuare în pag. 29)

Partida o consider a doua povestire ca valoare din acest volum. Într-o discuție de birou, doamna Nineta Leu își povestește viața ei, cum a ajuns economișă, cum s-a căsătorit cu un medic de mare valoare de care apoi a divorțat și cum toată bucuria ei stă în fata pe care o are. Totul este parcă dintr-o scenă de film care se desfășoară cu încetinitorul.

O poveste încurcată este *Scurtătura*. Avem urmărit destinul unui oltean descurcăreț care a găsit o scurtătură a îmbogățirii în viață. El își ia o amantă bine poziționată, ingineră șefă a fabricii unde lucrează unde cu ajutorul acesteia ajunge să urce pe scara socială.

Ultimele povestiri *Excursia*, *Sfârșit de săptămână*, *Dincolo de gratii* nu îmi par la nivelul restului. Mai ales în ultima avem o construcție mai tristă ca niciodată.

Un astfel de volum de 268 de pagini convinge cu toate scăderile sale de final. Imaginile sunt conturate frumos, cititul decurge ușor. Acest al doilea volum îl pune pe Paul Strepol în primele rânduri ale scriitorilor brăileni de povestiri. Aștept cu interes următoarele cărți pentru a vedea dacă Paul Strepol va crește sau se va mulțumi doar cu gloria locală.

(urmare din pag. 11)

lirosofilului cu actualitatea noastră, marcată de procesele integraționiste continentale și mondiale”.

Este desigur un diagnostic total și fundamentat științific. Faptele confirmă magistralmente adevărul. Or, comunicările/eseurile incluse în volumul critic de debut științific certifică pe deplin vocația tânărului cercetător al fenomenului blagian atât prin stil și concepție, cât și prin idee – toate de o manieră personal-originală, cu descendență originar-particulară și interpretativ-vizionară, atitudinal-verejaniană *sine ira et studio*.

Eseurile/comunicările volumului respectiv, care se parcurg/citesc cu mare interes, se disting nu numai prin materia lor științifică, persuasiv-argumentativă, dar și prin cotele lor artistice, distanțat-ironice, ele având o distinctă notă artistică și ideatică de acasă, care consacră pe mai departe un analist și un exeget, un scriitor, în ultima instanță (or, Domnia Sa semnează și lucrări în proză; a se vedea, bunăoară, *Semnul crucii* (1998), *Eu și Consiliul Europei* (2009) etc.), care e marcat de destinul cuvântului la propriu și la figurat, respirând/trăind cu aerul ozonat al creației, al metaforei înainte-merghătoare și transcidental-vorbitoare de statutul responsabilității gno-seologice al omului de cultură și de cel al vocației tropice și artistice românești, polemice și fenomenale iluminând conexiunile tainice dintre parte și întreg.

Alina Marieta ION

Hotărnicie

Aici nu mai este vorba
despre moarte
ci despre viață,
a celor rămași.

Cu noaptea-n cap

S-a terminat toamna
norii mijesc prin griul lor o ninsoare,
e frig mamaie
nu te mai găsesc printre atâtea
morminte străine,
bate vântul și-mi pătrunde în oase.
Mă uit în jur să-ți văd numele scris
pe o cruce de lemn lăcuit
dar simt numai
cum orbecăie
și mă trag de șireturi,
la picioare,
trei căței născuți ieri,
ziua târzie de toamnă
când ai scăpat în sfârșit
de pe aici.
Măcar spune-mi te rog,
te mai doare?

403

Zilele trec
se înșiră una de la alta,
parcă par și mai sigure pe ele
orele.
Sufletele tot curioase rămân
rătăcesc prin saloane
și un galben pal se întinde
în jur, pe fețe zbârcite.
Se duce lumina,
umbrele se ajută între ele
să se ridice
și să se îmbrace.
Se adâncește durerea.

Proxemics

Omul își cară singur
bula sa de aer
până când află
ca i-a fost destul,
își face cruce
și o leapadă
în uitare.

Maria Magdalena BALU

Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română

(partea a II-a)

Modul în care discursul îl convoacă și îl (re)prezintă pe *celălalt* este sugerat de ontologia relației, promovată de Eugeniu Coșeriu.¹ Natura limbajului implică modul de a fi al alterității. Prin intermediul limbajului avem acces la ceilalți. Instituțiile sociale sunt creații de limbaj, realitatea apare ca un proiect social și o construcție participativă a actorilor ei.

Ca proiect discursiv, alteritatea urmează linia relației – directe sau mediate – cu instanța locutivă de referință. După cum arăta lingvistul roman, întâlnirea dintre *eu* și *tu* are loc sub forma dialogului, în care cei doi actori interacționează ca subiecți ai comunicării. Distanțarea față de alteritate intervine prin transformarea lui *tu* în *acela*, această obiectivare a relației permițând experimentarea *celuilalt*.

Astfel se plasează modurile de a fi discursive ale celui alt în cadrul registrului alocutiv și al celui delocutiv. Dimensiunea designativă și cea acțională ale mesajului verbal inclus într-un context comunicațional este observată și de alți lingviști, care utilizează conceptul de modalitate pentru a desemna implicarea enunțătorilor în activitatea de limbaj. Modalitățile sunt considerate subcategorii raportate la trei tipuri de acte locutive: actul alocutiv, prin care locutorul implică interlocutorul în activitatea de enunțare, actul elocutiv, în care locutorul situează activitatea de limbaj prin raportare la sine și actul delocutiv, în care „locutorul lasă să se impună discursul ca atare, ca și cum nu ar fi deloc răspunzător de producerea acestuia.

Locutorul și interlocutorul lipsesc din acest act de enunțare, apărând trei tipuri de modalitate: modalitatea alocutivă, care implică atât locutorul, cât și alocutorul, este orientată către acesta din urmă și „exprimă modul în care locutorul impune alocutorului poziția și voința lui”, modalitatea elocutivă, orientată către locutor și modalitatea delocutivă, care este orientată spre mesaj, fiind „indiferentă față de distincția locutor/allocutor”. Dintre formele discursive (actele de limbaj) subordonate modalității alocutive reținem ordinul (*pleacă imediat!*), interdicția (*îți interzic să...*), autorizarea sau permisiunea (*îți permit să...*), avertismentul (*te previn că...*), judecata pozitivă sau negativă (*Bravo, doamna asistentă!*), sugerarea unui fapt (*Eu te-aș sfătui pe dumneata să... mai subțire cu diagnosticalele*), propunerea, cererea, întrebarea, deci toate tipurile de enunțuri orientate spre alocutor, această orientare fiind marcată gramatical prin apariția persoanei a II-a în forma verbului sau a pronumelui.

Aceste poziții sunt stabilite într-un dialog între doi interlocutori; în cazul în care există mai mulți interlocutori, necesitatea mijloacelor ostensive este imperios necesară.

PRINCIPALELE EXPRESII DEICTICE

-Expresii referențiale intrinsec deictice se folosesc pentru ancorarea în situația de comunicare, prin procedura de atribuire a referentului din situația de comunicare. Acestea sunt: pronumele personale și demonstrative, morfemele timpurilor verbale.

-Expresiile deictice relaționale produc legătura unor elemente de expresie cu determinanții lor, prin raportare la coordonatele deictice, în enunțuri de tipul „Chestia asta mă scoate din minți.”

-Expresii cu ancoraj deictic intrinsec, având o structură semantică analizabilă, realizată cu ajutorul interjecțiilor, a substantivelor în cazul vocative, a pronumelor și expresiilor și verbelor performative. Dintre toate aceste categorii gramaticale amintite, interjecțiile sunt cele mai performative în realizarea unei situații de comunicare, având chiar valoarea unui mesaj condensat. De exemplu, interjecția „*Bravo!*”, poate fi decriptată la nivelul unui enunț cu „*Eu te laud pentru ceea ce ai realizat.*”

De asemenea, interjecțiile cu rol apelativ, alocutiv, de tipul „*alo, mă*” sunt ancorate în situația de comunicare cu rolul unor mesaje fatice de tipul „*Eu te rog să mă ascuți*”, oferind în același timp și alte informații privitoare la natura socială a locutorului, la canalul comunicării.

Verbele performative sunt reprezentate de o categorie aparte a verbelor, care, prin însăși rostirea lor, realizează acțiunea pe care o descriu: *a ruga, a promite, a invita*, folosite la persoana I singular, modul indicativ.

În aceeași categorie de realizare intră expresiile performative de tipul „*Ședînța s-a închis!*” prin care locutorul își exercită autoritatea de a modifica starea de lucruri anterioară și de a realiza alta nouă.

Pronumele personale de politețe au o dublă semnificație, indicând atât alocutorul, cât și raportul social sau ierarhic al acestuia cu locutorul. *Dumneavoastră, Domnia Ta*, intră în această categorie, pe când *dumneata* are un statut aparte, prin dezambiguizarea componentei sociale a celor doi factori ai comunicării, putând marca o persoană negativă din punct de vedere deictic. La fel se pune problema și în cazul pronumelui *dânsul, dânsa*, cu o componentă negativă, iar în unele variante regionale ale limbii este folosită cu valoare neutră, privitoare la obiecte.

Chiar între specialiști nu există o punere de acord, întrucât unii îl consideră pronume personal de politețe², în timp ce alții îl încadrează în clasa formelor sinonime ale pronumelui personal.³

Însă statutul social absolut este realizat prin acele forme numite reverențioase, de tipul *Alteța Sa, Excelență*, chiar dacă, uneori, avem raporturi apropiate cu deținătorul respectivului statut.

-Expresiile acordului deictic se concretizează prin folosirea unor verbe de deplasare care îți adaptează expresia la un cadru deictic cu configurație dată, în exprimări de tipul *Trebuie să merg la doctor*.

Aceste expresii se diferențiază în funcție de situarea abituală a locutorului sau alocutorului, situarea lor la momentul realizării acțiunii sau situarea la momentul locuției.

Cele mai multe particularități distincte ale limbii române vorbite țin de condițiile de realizare în prezent a comunicării orale, iar gradul ridicat de subiectivitate a mesajului oral este determinat de coparticiparea interlocutorilor la actul comunicării.

(continuare în pag. 31)

Clasificarea mărcilor pragmatic-discursive, care reunesc verbe, vocative, interjecții, conjuncții și adverbe, se face în funcție de rolul acestora în comunicare : mărci ale nuanțării, ale corectării și ezitării, ale interacțiunii verbale.⁴

Prin analiza mărcilor interactive ale limbii române vorbite, s-a observat o tendință de funcționare cu mai multe funcții semantice a expresiei, de la rolul inițierii unei intervenții până la funcția ei modalizatoare sau a ezitării, ca de pildă în cazul interjecției *păi*, sau a transferului rolului de locutor din acela de alocutor.

Întreruperea comunicării între vorbitori se realizează prin intermediul unor formule stereotipe, de tipul *Fiți amabil!* sau *Îmi permiteți*.

În punctul relevant pentru schimbarea emițătorului, intră în acțiune două *reguli de alocare a rolului de emițător*, și anume, desemnarea emițătorului următor de către cel care vorbește și autoselectarea ca emițător⁵. Astfel, psihologii au descoperit că „între momentul în care o persoană își termină mesajul și momentul în care cealaltă începe să vorbească poate fi un interval de timp atât de scurt, încât poate fi considerat aproape inexistent (în anumite cazuri este mai mic de 50 de miimi de secundă), pentru că trecerea de la un vorbitor la altul este atât de netedă.

Cele două reguli ale accesului la cuvânt permit ocurența unor fenomene, printre care se numără *suprapunerile* unor intervenții comunicative, suprapuneri ce pot fi definite ca fiind „vorbea simultană a doi (sau mai mulți) participanți la o conversație”⁶.

Există două tipuri de suprapuneri, și anume, *suprapunerile propriu-zise*, care „apar în punctul relevant pentru schimbarea emițătorului, când locutorul în curs nu-și desemnează succesorul, mai mulți participanți fiind la fel de îndreptățiți să-și asume rolul de emițător”, suprapunerile fiind în acest caz un rezultat al competiției pentru rolul de emițător, și *suprapunerile- rezultat al întreruperii locutorului*, care sunt „produse înainte de încheierea intervenției locutorului în curs, ca urmare a întreruperii acestuia de către un alt participant”, acest tip de suprapuneri fiind „forme de violare teritorială, grave prin aceea că pot constitui preludiul unui conflict”.

Comunicarea se realizează adesea prin secvențe discursive cu valoare introductivă, care au rolul de a sonda dispoziția de a conversa a interlocutorilor. Apoi, contactul se menține de către locutor prin diferite mărci discursive de tipul *ascultă la mine! Imaginează-ți!*

Același rol discursiv îl au și anumite adverbe, mai ales de afirmație și de negație: *Ești sigur, da? Mă recunoști, nu?*

Putem concluziona deci, că, în ansamblul său, conversația, ca și celelalte segmente care o compun, se caracterizează prin coprezența formelor comportamentale social și lingvistic, generând dubla perspectivă asupra conversației: interacțională și ilocuționară. Deci, fiecare participant la actul de comunicare verbală își comunică propriile idei, dorințe, sentimente, intrând în același timp într-un proces interactiv cu ceilalți, solicitând reacții ale acestora și reacționând el însuși, într-un proces dinamic de negociere.

¹ Coșeriu Eugen „Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală” antologie, argument și note de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”.

² Forăscu Narcisa, „Dificultăți ale limbii române”, Ediura Universității din București, 2002

³ Avram Mioara, „Gramatica pentru toți”, Editura Academiei, București, 1986

⁴ Margareta Manu Magda „Elemente de pragmalingvistică a românei vorbită regional”

⁵ Ionescu Ruxândoiu Liliana, „Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatica lingvistică”, Editura ALL, București, 2003

⁶ idem

BIBLIOGRAFIE:

1. Avram Mioara „Gramatica pentru toți”, Editura Academiei, București, 1986
2. Coșeriu Eugen „Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală” antologie, argument și note de Dorel Fînar, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
3. Coșeriu Eugen „Unitate lingvistică și națională”, București, 1994
4. Dicționar de Științe ale Limbii, Editura Științifică, București, 1997
5. Forăscu Narcisa „Dificultăți ale limbii române” Editura Universității din București, 2002
6. GALR, „Organizarea discursivă”, „Limba română vorbită”, Margareta Manu Magda, Editura Academiei, 2005
7. GALR „Organizarea focală a discursului” de Gabriela Forăscu, în „Enunțul”
8. Ionescu Ruxândoiu Liliana „Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatica lingvistică” Editura ALL, București, 2003
9. Ionescu-Ruxândoiu, Liliana, „Conversația: structuri și strategii”, Editura All, București, 1991
10. Magdalena Manu Magda „Elemente de pragmatică a textului literar”, editura Academiei, București, 1991
11. Margareta Manu Magda „Elemente de pragmalingvistică” Editura Edu Tech, București, 2003
12. Rosetti, Alexandru, „Istoria limbii române”, București, Editura Științifică, 1964 -1966.

(urmare din pag. 16)

aflându-se iar în casa în care fiul său își dăduse ultima suflare, nu-și poate stăpâni durerea și s-a ridicat să plece. La ușă, luându-și rămas bun, a strecurat o vorbă șoptită către fosta noră:

- Stela, și de data asta ai avut noroc de un bărbat bun!

De atunci nu s-au mai văzut.

- Ei, ce spuneți?

- Și acum Stela, vecina, este bine?

- Nu foarte bine. De câteva luni i-a murit și cel de al doilea bărbat, după ce și acela a zăcut câțiva ani în pat, iar ea l-a îngrijit zi și noapte singură-singurică, fără niciun ajutor. Încă este convinsă că așa a fost să fie, din moment ce prima întâlnire cu el a avut-o în vis. În acel vis când erau în cimitir.

- Cine mai știe? Vise de noapte...

Florin T. ROMAN

ELEGIA SACRIFICIULUI CREATOR

Știu prea bine că a iubi înseamnă a suferi.
 Știu prea bine că cerul a izvorât dintr-o lacrimă,
 că cele mai frumoase flori

au odrăslit din lemn de cruce,
 că pâinea noastră cea de toate zilele
 s-a copt în sânge și sudoare,
 că iertarea ne zâmbește dintre patimi,
 că Învierea s-a împlinit într-un mormânt.
 Dar parcă uneori aș vrea
 să uit, să zbor și să dansez
 în ritmuri de horă românească străveche
 și să mă las împletit
 cu vlăstare de salcie bătrână
 din care își fac credincioșii cunună
 în ziua de Florii.

ELEGIA POMULUI INTERZIS

Reînflorească pomul cunoștinței
 în tainice versete și viori,
 din înălțimea crengilor ființei
 să ningă peste noi, frumos, cu flori.

Elementar să ningă și să viscolească
 cu vii stamine verzi, din zare-n zare,
 și-n loc de mere pomul să rodească
 dulci poame de iubire și iertare.

ELEGIA VISELOR CREDITOARE

Obişnuiam să merg cu mâinile la spate,
 ca un țăran împovărat de trudă,
 prin vise cu aluni și suflete curate
 încet, ca nimeni să nu mă audă.

Păseam cântând șoptit în prag de dimineață
 și nu știau decât notele mele
 că viselor, ca la prieteni vechi de-o viață,
 le datoram un cer și șapte stele.

Elisabeta DRĂGHICI**Minime cotidiene**

S-a micșorat lumea
 mai mult și mai mult.
 Apasă pe suflet
 pe ochi și pe trup
 Nu-i loc, nu-i timp
 și nici o idee nu-ncearcă
 să tulbure cerul
 să-l rupă în nori.
 Cuvinte buimace
 ne cântă un imn
 ah, cât vacarm!

Repaos

Se conturează un gol
 ce se-ntinde pe suflete
 uneori e ucigător
 stafidind lumea.
 alteori e o pauză
 din care încolțește o idee
 sau un plan.
 Contranstant,
 umple timpul
 ca o cufundare ireversibilă
 în ape grele reducând la zero
 viața.

Se nasc dimineți fade
 ce nu văd oameni, nu simt case
 nu întreabă de dor.
 doar prăbușesc o lume.

Secunda

O secundă
 timpul încremeneste
 ca prins între ghețare
 Un perfect suspans
 între tot și nimic
 Iar omul se-ntreabă
 caută
 vrea
 Se-atârnă de-o clipă.
 ...cât ar putea?

Femeie

Își pleca capul....
 În ochi zvăpăiau amintiri-avalanșă
 Drumul de dimineață, pe răcoare
 Pașii copilăriei pe-o stradă învechită
 Soarele orbind
 Semnul de întrebare pentru absențele tale.
 Era doar ea, străină, nevăzută
 dar prezentă și pulsatilă
 în venele lumii.

Constantin OANĂ

TIMP ȘI ETERNITATE ÎN POEZIA EMINESCIANĂ

*"Iar apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește."
(Luceafărul)*

1. Timpul și dragostea

Celebrul binom "timpul și dragostea". Timpul stăpânește în "Și se duc pe rând, pe rând..." (Ce te legeni...) sau în "Iar timpul crește-n urma mea... / Mă-ntunec" (Trecut-au anii) - timpul care transmite un sentiment de singurătate; iar în versurile "Anii tăi se par ca clipe, / Clipe dulci se par ca veacuri" (O, rămâi...) timpul este luat în stăpânire, prin iubire, devenind eternitate – „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie” (Scrisoarea I). Iubirea este răspunzătoare și de ieșirea mea din "cercul strâmt" și de opțiunea pentru "marginea mării"; prin iubire învățăm să murim cotidian pentru a renaște în eternitatea din noi. Căci între toate celelalte fapte "Numai omu-i schimbător/ Pe pământ rătăcitor" (Revedere). Unii înțeleg după o viață cum se cuvine pe Eminescu, iar alții niciodată, deși el vorbește pe înțelesul tuturor.

2. Luceafărul

De ce a scris Mihai Eminescu Luceafărul? Pentru a demonstra că rolul poetului în lume e de a o întoarce pe aceasta în cuvânt, adică acolo de unde ea a purces.

3. O neagră străinătate

Trăind în lumea aceasta vederea ne este blocată de o mare îngrămădire de obiecte materiale aduse de ape mari într-un iureș asurzitor, de după care nu se mai vede nimic. Este aceasta expresia amputării vederii omului, când acesta se vede numai pe sine și consecința imediată e diminuarea dramatică a calității vieții. Este cea mai străină sufletului meu dintre lumile posibile, este, dacă vreți, "străinătatea" din Doina lui Mihai Eminescu. Și n-ar fi deloc greșit ca Doina lui să fie înțeleasă și în această cheie.

4. Eminescu văzut printr-o prismă murdară

Iată câteva perle formulate despre Mihai Eminescu și opera sa transmise din generație în generație în numele adevărului:

- a) nemurirea marelui poet ține de cei care-i vor citi opera. Așadar nemurirea este temporală;
- b) marea din "Mai am un singur dor" este Marea Neagră;
- c) zidul de la Rovine din Scrisoarea III se vede și azi;
- d) moartea din "Odă în metru antic" este curată sinucidere.

5. Eminescu și împăratul Solomon

"Toate-s praf, lumea-i cum este și ca dânsa suntem noi" (Eminescu, Epigonii) înseamnă "Deșertăciunea deșertăciunii, totul este deșertăciune" (Eclesiastul).

6. Întâlnirea dintre Mihai Eminescu și Nichita Stănescu

Între cuvintele goale "ce din coadă au să sune" și cele care "exprimă adevărul" (Eminescu) noi alegem fără îndoială pe ultimele. Primele sunt urmarea unui meșteșug, iar celelalte a inspirației. Asta o și spune Nichita Stănescu atunci când compară pe unele cu roata și pe altele cu aripa: "Roata se învață, cu aripa te naști." La Nichita Stănescu cuvintele se ordonează după liniile de forță ale unei viziuni de geniu în ce privește comunicarea pe pământ, devenind "necuvinte".

7. Talent și inspirație

Talentul este o sensibilitate specială care cheamă lucrurile înalte, iar inspirația este un "moment" în care lucrurile înalte se revelează celui talentat. Asta nu e greu de înțeles, important e să știm care sunt lucrurile înalte și de ce sunt ele așa. Că dacă considerăm lucrurile efemere ca fiind și înalte atunci și talentul și inspirația rămân sub semnul întrebării.

8. O singură carte pentru cel mai mare poet!

Faptul că Eminescu a scris o singură carte de poezie este un argument pentru nevoia noastră de despovărare. Se regăsește aici adevărul din adagiul latin "Non multa, sed multum."

9. Cine este Mihai Eminescu?

Nichita Stănescu spune despre Mihai Eminescu așa: „Eminescu este propria sa operă, iar faptul că a și existat ca om aproape că e ceva în plus.” Într-adevăr, scriindu-și poezia marele poet se mută încet în cuvinte (că doar „La început era Cuvântul” – Ioan 1,1), trecând astfel în cartea

(continuare în pag. 42)

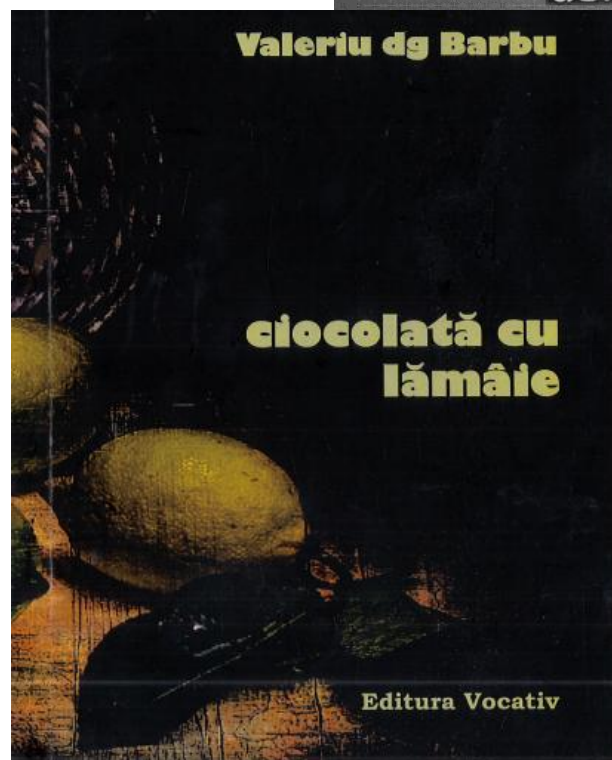
Cristian BIRU

Cenaclu de la RomaValeriu dg Barbu, *Ciocolată cu lămâie*,
Editura Vocativ, București, 2015

Am cunoscut la Roma un poet român despre care aş vrea să scriu câteva cuvinte. Am fost prezent la un cenaclu care a adunat români și italieni din toate categoriile sociale, de la muncitori cu ziua până la conți și contese, cântăreți și regizori, actori, ambasadori și profesori. Am fost uimit de atmosferă în primul rând pentru că oamenii se simțeau ca în familie, vorbeau liber și se simțeau bine unul în preajma celuilalt, mâncau și beau în timp ce ascultau lecturi sau vizionau filme. M-am simțit ușor stingher pentru că eu am fost crescut în cenacluri comuniste sau mă rog neo-comuniste, în care critica obiectivă este importantă, poate mai importantă decât opera. Opera este receptată în măsura în care este zdrobită, călcată în picioare în numele unei critici obiective, dialectice, intransigente, nepărtinitoare, care să scoată din terciul operei măcar un gram de adevăr. Dacă cel mai important criteriu al criticii literare din toate timpurile este viața și opera unui autor, trebuie să fiți pregătiți să acceptați că opera unui autor este cea care se ține minte mai bine, iar viața care este fără îndoială deosebit de importantă și ar trebui să țină centrul de greutate al personalității sau mă rog, cheia sufletului, devine cu timpul o iluzie, un vis, o anecdotă nesemnificativă. Este foarte important pentru mine să notez asta, pentru că nu a fost un cenaclu obișnuit, a fost un cenaclu ca o cină de taină. Poate exagerez dar mi s-a părut ca într-o metalepsă narativă în care personajele își întâlnesc autorii și nici nu mai contează cine este mai valoros și mai important, cel care scrie sau cel care citește.

Spre seară am simțit nevoia aproape fizică de a vedea Colosseum. A fost o întâlnire memorabilă, deosebit de puternică pentru că m-am întâlnit cu toate personajele istorice care au călcat în Colosseum-ul diegetic, de la gladiatori, filozofi și senatori, negustori și sclavi celebri cum este Esop, până la generali și împărați. Mergând spre una dintre terasele din centrul istoric al Romei, Valeriu mi-a explicat toate statuile, toate zidurile, ruinele, templele, columnele, pentru fiecare având o poveste interesantă și semnificativă. Acum când îmi amintesc plimbarea aceea nocturnă, am senzația că nu a fost adevărată, probabil pentru că am fost fericit. Cum beam două beri exorbitant de scumpe, pe străzile acelea pietruite acum mai bine de 2000 de ani, pline de femei frumoase din toate colțurile lumii, coborând în siluete diafane străzile pline de tinerete și avangardă, am avut sentimentul aproape estetic că noaptea nu se va termina în veci. Am avut convingerea că Roma nu doarme niciodată și oricum ar fi, ea este lingvistică, un vers dintr-un poem de dragoste despre un ținut în care a fost inventată iubirea. Îl poți scrie la o masă de restaurant pe un șervețel pe care-l pui în buzunarul cămășii la piept și iei Roma cu tine în lume.

La hotel am dat peste o carte de poezii scrisă de Valeriu dg Barbu, o carte cu un titlu oarecare – *Ciocolată cu lămâie*. Am hotărât să o citesc mai târziu. Din plictiseală am început s-o răsfoiesc în avion. Despre

valoarea acestui text, vreau să spun că, dacă aş fi avut o escală și nu un zbor direct, nu aş fi ajuns niciodată la destinație.

M-a impresionat un text curat, scris simplu fără greșeală așa cum scriu într-adevăr poeții autentici, poeții care-și rup foile din inimă și nici nu se mai pune problema originalității. Un poet care reconstruiește lumea și universul, nu mai are complexe de originalitate. Lumea este o hologramă mai ales atunci când lui Dumnezeu îi amorțesc mâinile. Când păpușarul tuturor ia o pauză, frunzele rămân nemiscate în aerul aparent și oamenii încremenesc pe străzi respirând pe dinlăuntru în propriile carcase. De aceea toate orgoliile, toate pasiunile par fără sens într-o metropolă efemeră ca un *grafitti flower-power* cu studenți tatuați ținute, încălțate în bocanci, citind Kant, lăsând pete de ruj pe zidurile mucegăite. Poetul călătorește în această metropolă ținându-se de cuvinte, cum ne ținem de bară în metrou când mergem la serviciu. Până la urmă ne ținem de cuvinte chiar și tăcând ca de niște bastoane elastice. Poetul în această lume industrială, este un creion înfipt în șira spinării, este un bolnav de poezii ca de o boală venerică, este un șervețel pentru strănutul zeilor, este un martor în lacrimi al războaielor, căzut la pământ de rușine că face parte din specia umană, este un supermarket din care poți să iei un poem-spray, o conservă de poem marinată, o pastă lirică de dinți, un span-text sau un testament, important să fii fericit și să-ți dai seama că nu ai trăit degeaba.

Toate aceste imagini nu îmi aparțin. Le veți găsi în poeziile care urmează, poeziile pe care le-am privit un pic dinlăuntru ca și cum le-aș fi scris eu, deși eu doar le-am citit.

Valeriu DG BARBU

să-i dați drumul

dacă tot am scris cartea asta
 să-mi permit acum
 să fiu snob
 să vă rog
 când îmi veți face statuie
 (nu aveți de gând dar
 cine știe)
 să puneți și un cal sub mine
 fiindcă toată viața mi-am dorit
 să am un cal
 și apoi
 să urcați calul într-un car
 copilăria mi-a rămas acolo
 cu ochii pe un car ce străpungea depărtări
 iar carul
 să-l suiți pe un deal care
 caută spre mare
 toată viața mi-am dorit să ajung la mare
 și să-i dați drumul în jos
 când vor găsi
 calul peste sute de ani
 vor zice
 uite ai dracu
 ăștia alde barbu călăreau pe sub ape

pământul o bilă măsluită

păsări uitate
 inerte
 precum statuile vii
 frunze smulse de ram
 nemișcate în aerul aparent
 doar un bloc de gheață compact
 totu-i înțelenit într-un glob
 se respiră pe dinăuntru
 fiecare în carcasa lui
 gândurile mustesc implozive
 lipite
 post-it-uri ilizibile
 holograma lumii blocată
 ca o amintire de spaimă
 e semn
 că marele păpușar
 își odihnește mâinile
 în sala numită adeseori Univers
 megafoanele tună:
 s-a strigat linie
 continuăm până la bingo

poem erect

s-ar putea crede că toți copiii din flori
 sunt făcuți prin fotosinteză
 că se poate chivernisi iubirea
 punând-o deoparte pentru zile negre
 sau c-ar fi îndeajuns să spui stereotipic cuvinte
 convențional tandre
 ca rugăciunile bălmăjite în grabă
 s-ar putea crede că toți nervii
 completează în sintonie cu virtuțile
 să le prefacă în vicii
 și că a fi poet este un handicap
 un suferind de vreo boală precum cele venerice
 ori un creion înfipt drept în șira spinării
 s-ar putea crede că poți fi erect doar stând mai
 întâi
 îndelung smerit într-un sine golit -
 până la urmă ne ținem de cuvinte chiar și tăcând
 ca de bastoane supraelastice
 să speriem câinii vagabonzi ai sorții
 să nu rătăcim aceste razne impetuoase pe care
 le parcurgem întotdeauna gravi
 și triumfaliști

coming soon

se simulează de ziua
 un Soare sintetic e proiectat precar
 peste oameni-holograme
 precum în cer așa și pe pământ -
 Dumnezeu ține telecomanda și
 schimbă programul
 se uită la un film în care
 lumea sfârșește duios
 -scena cu adam înapoind evei mărul intact
 iar șarpele
 cum nu mănâncă niciodată mere
 își înfulecă meticolos coada și
 noaptea intră pe fâgașul ei firesc
 se luminează de ziua
 omului
 i-a fost retrocedat paradisul

amin

delfinul străpunse punga apei
 surâzând ca un prunc, îmi căută mâna
 se aciuase în căușul clipei
 apoi se-ntoarse
 în ascunziș de valuri
 unde chiar acum mă așteaptă
 la trezire aflu un buton, robinet
 sau cuvânt mai degrabă
 care smulge sufletul dintre oase
 și-l zvârle-n apele cerului -
 azi-noapte se născuse litera lipsă la
 carte
 neiertat zic amin

Angela BURTEA

ANDREI

Undeva, departe, într-un loc plămădit cu lacrimă dumezească, plin de văi și dealuri cu pante domoale, l-am întâlnit pe Andrei. Mare cât o șchioapă, cu ochi albaștriverzui și cu căciula îndesată pe urechi, băiatul trăgea după el un ciomag sănătos, asemenea văcarilor din zonă. La două-trei ceasuri trecute de vremea prânzului, Andrei era cu vacile la păscut. Cu funii groase, legate de după grumaz sau de coarne, vacile urcau și coborau dealul, iar el le urmărea cu privirea în toate părțile.

- Hăis, Marțolea! Las-o și pe Vinerica! se auzi glasul băiatului. Ce, n-ai loc? Nu e loc pentru amândouă? Nu vă mai săturați odată! Stau cu voi de câteva ceasuri și tot nesătute sunteți!

L-am privit preț de câteva minute, apoi m-am apropiat!

- Ce faci aici? l-am întrebat.

- Apăi, ce să fac? Cu vacile la păscut! a răspuns el puțin înciudat.

- Cum te cheamă?

- Andrei!

- Ale tale-s vacile?

- Alea două-s ale mele: Marțolea și Vinerica!

- Marțolea? am întrebat eu. Cine i-a pus numele ăsta?

- Moșu-miu! A fătat-o mă-sa marți!

- Aha! Așadar, bunicul tău a botezat-o?

- Cine? întrebă el nedumerit.

- Bunicul tău, tataia! m-am grăbit eu a completa.

- Da, da! El a numit-o așa. Iar alaltă-i Vinerica! A făcut-o mă-sa într-o zi de vineri. Îs bune de lapte amândouă.

- Și-ți place laptele?

- Îhî! Cum să nu-mi placă? Și fiert și prins! Hăis, Marțolea! Iar se bagă asta printre lăstarii de măceș și porumbar! zise el în fugă și plecă.

Vacile veneau la vale una după alta, amestecându-se cu celelalte. Adunate grămadă îi dădeau de furcă băiatului. Serios și stăpân pe meserie, le conducea cu ciomagul prin locurile cu iarbă brumată, căci toamna era în toi.

- Nea, boală! Ce nu-ți mai ajunge? continuă el a le certa, depărtându-le una de alta.

Mi-am pus și eu la încercare puterile de-a mă ține după ele, doar-doar oi mai putea schimba o vorbă cu noul meu prieten.

- Ce clasă ești, Andrei?

- A doua.

- Ce-ți place mai mult la școală?

- Să scriu!... să socotesc! Vinericaaa! începu el a striga. Asta nu-mi dă pace deloc. Gata, mă duc! Dacă mai stau mult de vorbă, pierd vacile!

L-am urmărit cu privirea câteva minute, apoi am strigat:

- Andrei, mâine vin iar în vale! Te găesc aici?

- Daaa! Acum nu mă duc la școală, sunt în vacanță!

Am mai zăbovit câteva minute prin locurile umblate de Andrei, am cules câteva boabe de porumbar, le-am șters de praf cu mâna și le-am lustruit pe haine, așa cum făceam în copilărie, apoi mi-am încărcat un alt buzunar cu măceșe și m-am îndreptat spre casă.

Cum a doua zi era zi mare, zi de sărbătoare, ziua Sfântului Dumitru, am mers la Mănăstirea Tisa-Silvestri, spre închinăciune. Loc mare și frumos, înconjurat cu pădure de foioase și încărcat cu mireasma plăcută a Domnului Hristos, cu clădiri impunătoare care-ți tăiau respirația, loc ales anume pentru reculegere și sfintire. Privind împrejurimile, am păcătuit cu gândul, amintindu-mi de nevoile și suferințele atâtor oameni.

La întoarcere, am oprit la prăvălia din sat să cum-păr niște dulciuri pentru Andrei. Îi promiseseam că ne vom întâlni și chiar nu voiam să merg cu mâna goală la întâlnire. Am coborât apoi în vale și am zărit în depărtare o mogâldeață de om care ademenea două capre, imitând behăitul acestora. L-am recunoscut ușor; purta aceeași îmbrăcăminte, același băț. Urca de parcă îl purta cineva pe brațe, țopăia și chema caprele spre el.

- Andreiii! am strigat eu.

- Daaa! Urc imediat! Aduc la deal niște capre! mi-a răspuns el bucurat.

N-au trecut două-trei minute și Andrei era lângă mine.

- Ce faci? Ale cui sunt caprele? Ale tale?

- Nuuu! M-a rugat un om să le adun, că se depărtaseră cam mult de turmă.

I-am întins punga cu dulciuri, urmărindu-l cu privirea.

- Mulțumesc! Mulțumesc! a prins el a spune.

- Ce zici, îți plac?

- Eee, dulciuri! mi-a răspuns el zâmbind, iar ochii i s-au umplut de bucurie.

- Andrei, ce-o să te faci tu când vei fi mare? O să păzești vacile mereu?

- Nuuuu! O să construiesc case!

- Îmm! Frumos lucru! am zis eu. Dar pentru tine?

- Și pentru mine; una mare!

Vacile nu stăteau locului, umblau din loc în loc, iar băiatul nu avea astâmpăr. Privea când spre animalele care-i ofereau o hrană sigură, când spre mine, dar mai ales la punga cu dulciuri. Aveam să aflu mai târziu că Andrei era unul dintre acei copii care fusese lăsat în grija bunicilor. Părinții lui au plecat care încotro, lăsând pe mâna bătrânilor pe Andrei și încă o soră și-un frate. Și totuși, mogâldeața aceea de copil părea fericit! Acolo, în Valea Secuienilor, în vatra satului lui, el descoperise bucuria de a trăi frumos și-n visul său apărea, din când în când, casa aceea mare pe care urma să și-o construiască într-o bună zi.

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă – IV

O altă metaforă istorică pe care nu o pot uita, o metaforă care mi-a bântuit creierul cum sălăşuiesc fantomele în casele vechi este o metaforă a durerii folosită de Shakespeare în "Hamlet". În "Hamlet" există mai multe metafore memorabile cum ar fi de exemplu metafora iubirii- "Tu ești inima inimii mele". Relația dintre Hamlet și Ofelia ca și relația dintre Romeo și Julieta mi se par suspecte și palide. Ofelia în piesă este ca o pată de var în perete. Dragostea probabil este o creație shakesperiană. E posibil ca problematica unui cuplu să fie o invenție modernă, pentru că dintotdeauna cuplul a fost de fapt o afacere a comunității.

Căsătoria a fost și a rămas o alianță economică, oricum o afacere în care comunitatea se exprimă. Comunitatea selectează cuplurile, ne arată modele de cum trebuie să fie cuplurile, cât de folositoare sunt pentru comunitate și chiar câți copii ar trebui să aibă fiecare cuplu. Sunt situații în care comunitatea prea numeroasă impune un singur copil, dar sunt și situații când copiii apar în lume din considerente politice. Comuniștii, ateii declarați și inamici ai Bisericii, au interzis avorturile și anticoncepționalele din motive politice pentru că erau burgheze și tot ce era burghez trebuia să aibă un revers bolșevic. Cuplul burghez își selecta și anticipa copilul, cuplului comunist îi era inoculată ideea că trebuie să aibă cât mai mulți copii pentru muncă. Deși par absurde azi, reportajele despre mamele eroine din presa comunistă țineau prima pagină. Comunitatea este cea care ne arată modelul familiei. Comuniștii ne arată un cuplu în salopete sau în haine de lucru vizitând întreprinderile și făcând băi în mulțimea muncitorească, îmbrăcați ca muncitorii de rând și confundându-se cu ei.

Monarhiștii ne arată regele și regina, cât de frumos stă prințesa pe scaun, ce alianță politică ar putea să întrețină și ce avantaje economice ar putea aduce propriei populații de supuși. Între Romeo și Hamlet există totuși o diferență de la minor la adult. Romeo la 16 ani era deja îndrăgostit la începutul iubirii lui tragice cu Julieta și prietenii lui chiar încercau să-l ajute să uite iubirea, care, zadarnică fiind, îl făcea totuși să sufere. Prietenii într-un limbaj licențios îi arată alte fețe și chiar niște slujnice cunoscute pentru voluptatea și apetitul lor sexual, până când Romeo o vede pe Julieta și brusc suferința pentru iubirea de ieri se purifică într-o nouă iubire. Romeo îndrăgostit fulgerător de o nouă iubire este gata să-și ia viața pentru această nouă iubită, o iubire totală ca o lovitură de cuțit. În țările arabe sau în societatea niponă de exemplu, piesa "Romeo și Julieta" este cvasiabsentă din teatre. Nimeni nu înțelege această iubire ciudată. Pe de altă parte "Regele Lear" a inspirat generații și generații de cineaști niponi care i-au găsit regelui Lear un loc natural în filmele cu samurai și ronini. Nu aș vrea să par cinic dar universalitatea lui Romeo ca îndrăgostit emblematic pentru orice meridian este discutabilă. Sunt foarte rari îndrăgostiții care-și propun să iubească precum Romeo, să trăiască asemenea lui, dramatic și să consume același sfârșit tragic. Nu cunosc niciun părinte care să-și învețe fiul să iubească asemenea lui Romeo, sau să-l arate ca model. Asta nu înseamnă firește că Romeo nu este metafora genială a

iubirii adolescentine europene. Hamlet este însă un prinț al adevărului oriunde în lume, un om care spune adevărul în spiritul cavalerului medieval chiar dacă asta îi poate atrage moartea. Poate e doar o impresie sau o prejudecată estetică, oricum metaforele iubirii shakesperiene pălesc în fața metaforelor existențialiste shakesperiene. Folosesc termenul de existențialist, pentru că îl consider pe Hamlet primul personaj dramatic de anvergură care-și face din existență o temă. Având în palmă capul defunctului mascărici al curții, nebunul Yorik, Hamlet pune o problemă existențialistă. A fi sau a nu fi? Are sens să trăiești într-o lume care înaintea spre distrugere? Merită să trăiești dacă tot vei ajunge un craniu în mâna unui nebun? Se merită să viețuiești în minciună în regatul crimei? Una dintre metaforele shakespeariene, tulburătoare, existențialiste, profundă prin excelență este metafora relației dintre mamă și fiu. Vorbesc despre momentul în care regina, mama lui se căsătorește chiar cu ucigașul tatălui său, cu fratele acestuia și după ce face asta îl invită pe propriul fiu la nunta ei. În timpul nunții se apropie de fiul ei mahnit și-l întreabă:

-Hamlet, de ce ești trist?

-Cum să nu fiu trist, îi răspunde Hamlet printr-o metaforă, când văd în ochii tăi, sarea lacrimilor cu care-ai plâns la praznicul tatălui meu?

Nu pot să mi-l imaginez pe Hamlet în afara acestei metafore. Este clar că regina nu avea nicio sare a lacrimilor în ochi, dar Hamlet vedea urma lacrimilor cu care mama lui și-a plâns soțul mort. La un moment dat chiar noul rege are îndrăzneala și orgoliul nemăsurat de a-l întreba pe Hamlet de ce nu mănâncă la nuntă. Hamlet îi răspunde ironic tot printr-o metaforă a morții. "Cum să mănânc fripturile astea reci și sleite, furate de hoții de bucătari de la praznicul tatălui meu?!" Metafora sarea lacrimilor din ochii mamei care a plâns la praznicul soțului mort și a păstrat sarea pe chip este o metaforă de un realism dureros și profund care corectează caracterul abulic al lui Hamlet, un prinț al adevărului, un om care vrea să vadă adevărul cu ochii lui, oricare ar fi prețul, chiar cu prețul vieții. Când la începutul piesei apare fantoma tatălui său care-i povestește ce a pățit, cum a fost otrăvit turnându-i-se cucută în ureche de propriul frate, Hamlet nu acționează. Nu acționează nici când toată curtea bârfește crima politică. Acționează abia atunci, în timpul unui spectacol în care el însuși este regizor al unei piese dramatice care povestește crima. Abia când Hamlet vede semnele vinovăției de pe fața unchiului său, abia atunci Hamlet intră în acțiune.

Abia atunci Hamlet devine tip și creează sentimentul viului, un câștig de realitate și viață. Cu mult înainte de apariția realismului literar, Shakespeare realizează niște tipologii uluitoare, tipologii care creează senzația de viață atât de bine, încât suntem absolut convinși că Regele Lear, Hamlet, Romeo, Othello chiar au trăit cândva cu adevărat. Metafora este adevărul în artă. Dacă istoria ar produce sentimente estetice, istoricii ar trebui să fie în primul

(continuare în pag. 38)

rând niște căutători de metaforă. În literatură izvorul adevărului și al autenticității nu poate fi găsit decât în zăcămintul metaforei. Chiar dacă textul imită vorbirea obișnuită, un estetician știe să sape în terenul arid și caustic până găsește aurul frumosului artistic, metafora. Scriitorii nu sunt bineveniți în această lume, pentru că ei spun întotdeauna adevărul chiar dacă asta le poate aduce moartea. Scriitorii care nu au conștiința adevărului, nu sunt scriitori. Imaginați-vă că un istoric literar ar scrie o istorie a poeziei comuniste, sau o istorie a scriitorilor naziști, ar fi niște cărți moarte din punct de vedere literar înainte de a se naște. Poate ar avea valoarea reportajului și ar stârni curiozitatea unui istoric, dar ar fi nesemnificative din punct de vedere literar. Opțiunile politice ale scriitorilor se pierd în anecdotică. Un scriitor care susține o campanie politică și care chiar crede într-o cauză trebuie să-și asume riscurile necesare și adevărul axiomatic că mai devreme sau mai târziu va fi trădat pentru că oamenii politici pe care-i sprijină nu sunt cauze, sunt niște oameni care negociază permanent o poziție socială sau un interes. Oricât ar părea de ciudat sunt foarte puțini scriitorii care respectă conștiința adevărului, majoritatea dintre ei trădându-și breasla. Julien Blenda în "Trădarea intelectualilor", preluând o idee a lui Tolstoi studiază procesul trădării intelectualilor de-a lungul istoriei încă de la începuturile intelectualității de la primii farisei care interpretau pe vremea lui Isus Vechiul Testament. Comunismul ca doctrină a fascinat și a atras masele și datorită unor intelectuali care și-au vândut elita în schimbul unui trai decent, sau a recunoașterii publice sau în schimbul vieții. Intelectualii care nu au trădat au fost decimați în închisorile comuniste și cu toate acestea opera lor a dăinuit, iar dacă nu au fost scrise pe hârtie, operele au fost memorate cu ajutorul versurilor. Împreună cu Iulian Grigoriu am publicat în revista "De cuvinte" poeziile lui Radu Gyr mort în închisoare, iar textele au văzut lumina tiparului datorită unui coleg de celulă, Cristea Dumitru, el însuși condamnat la 25 de ani de muncă silnică pentru că ar fi memorat și scris trei caiete de versuri ale colegului său de celulă. Povestea lui Radu Gyr mă face să cred într-o distincție între oamenii de cultură și intelectuali pentru că am nevoie eu însumi de un model și de un punct de sprijin. Poate este o utopie, dar fața de intelectualul care poate trăda oricând pentru un interes sau altul, omul de cultură este cel care nu poate trăda, cel care propune un model de umanitate prin viața sa și mai ales prin opera sa. Relația dintre adevăr și metaforă este atât de intimă, încât dacă vrei să cunoști într-adevăr un scriitor, trebuie să-l întrebi mai

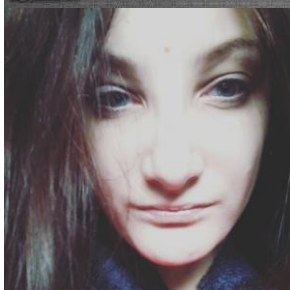

întâi dacă a scris poezie și dacă a scris poezie, citind-o ai să-i vezi și ai să-i cunoști sufletul.

Am în memorie o metaforă memorabilă a iubirii, pe care am întâlnit-o nu într-o operă de Shakespeare, ci într-un roman de John Folwes tradus la noi sub titlul "Iubita locotenentului francez". Stăteam de vorbă cu un profesor englez care nu înțelegea traducerea noastră, pentru el romanul se numește "Târfa locotenentului francez". Probabil s-a dorit îndulcirea termenilor, un titlu mai liric, puțin mai sensibil din considerente de marketing. Cărțile dulci se vând mai bine pe piața românească. Acțiunea romanului se petrece în 1867, cam pe vremea în care Titu Maiorescu scria "O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867." În 1867 pe un dig lovit de valuri periculoase, înaintând ca o gheară în mare, o femeie așteaptă o corabie care nu mai vine. Oamenii o numesc Biata tragedie. Această femeie a înnebunit așteptând un marinăr, un locotenent care nu s-a mai întors aici niciodată și care, probabil are o femeie în fiecare port al lumii. Romanul începe cu o plimbare a personajului principal, un alter-ego al autorului alături de logodnica sa pe țărmul mării. La un moment dat el vede printre valurile înalte care izbesc digul pe Biata tragedie, așteptând, privind spre largul mării, după o corabie care nu mai vine și nu va veni niciodată. El aleargă pe dig ca și când ar fi vrut să apere acea siluetă de valuri. O strigă să se dea la o parte din calea valurilor. La un moment dat Biata tragedie se întoarce și-l privește cu niște ochi din care izbucnește o suferință vie, ca apa pură a unui izvor de pădure, iar el se simte rănit ca și cum s-ar fi aruncat spre el o lance.

Ajuns acasă personajul nostru se privește în oglindă și se simte distrus. Este cea mai frumoasă metaforă a iubirii pe care-am întâlnit-o în lecturile mele, în viața mea aș putea spune, metafora iubirii la prima vedere, o iubire fără sfârșit, tragică și loială până la moarte. Multă vreme am fost invidios pe locotenentul francez pentru că și eu mi-aș fi dorit să fiu iubit așa, de o femeie care mă așteaptă pe un dig periculos, lovit de furtună, deși eu nu o să mai vin niciodată. Dacă-ai ști că o astfel de femeie mă așteaptă așa, torturată de așteptarea zadarnică, aș face tot posibilul s-o găsesc pentru că nu există un sentiment mai crud decât așteptarea zadarnică. Una dintre cele mai stranii metafore ale așteptării, o metaforă pe care o așez alături de metafora "Biata tragedie" ca pe o armă dintr-un arsenal al unui cavaler descoperit într-un sit arheologic, am întâlnit-o în "Așteptându-l pe Godot" de Samuel Beckett. Piesa a avut premiera într-un penitenciar din America, într-o închisoare de maximă siguranță. Când au aflat deținuții că vor asista la o piesă de teatru, au vrut să plece din sală pentru că ei ar fi preferat un meci de box sau un film porno, dar în niciun caz o piesă de teatru, dar după ce-a început piesa s-a făcut liniște în sală, o liniște deplină și piesa a fost urmarită de niște oameni simpli nu cu interes, ci pur și simplu captivi, uluiți și cu sufletul la gură. În această piesă două personaje torturând fără

(continuare în pag. 42)

Andra Elena PELINEAGRĂ

amestec

ne-am amestecat,
 fiecare cu mirosul lui
 de durere,
 de revoltă,
 de condamnare,
 fiecare cu duhoarea lui
 de speranță,
 de înălțare
 ne-am unit
 fiecare cu pulberea lui
 de bine,
 de rău,
 fiecare cu cântarul lui
 de mult sau puțin

capcană

încă o dată
 se întâmplă
 să pic în capcană,
 să cred că liniștea
 a apărut
 odată cu tine
 și că ai putea fi
 un cot de lume
 unde să te dor,
 un colț întunecat
 în care am sta uzi
 după o ploaie
 torențială
 ai putea fi
 o rană,
 pe care să o cicatrizez
 cu o pereche de glezne
 tremurânde, dimineața,
 ca să nu te trezesc
 ai putea fi...

căldură

săracii cu duhul,
 jinduind prin piețe
 după mere dulci,
 pe lângă atâta acreală
 sufletul lor nu vorbește
 e făcut din onomatopee
 grave,
 spuse gros,
 vulgar
 săracii cu duhul
 caută căldură... în felul lor

comun

e o noapte
 în care
 merg încet,
 pentru că
 nu mă trage drumul
 nicăieri.
 e frig
 și merg încet,
 pentru că
 nu mă trage drumul
 nicăieri.
 o noapte în care viața
 parcă nu mai e așa comună...

cântar

mi-e corpul greu,
 de parcă aş purta în mine
 sute de kilograme
 de cataroae
 și deodată...
 mă fac fulg.

echilibristică

când se fac rotocoale
 în jurul tău,
 gata să te absoarbă,
 îți dai seama
 că ți-ai rămas doar tu
 și faci cumva
 să-ți ajungă
 acei câțiva milimetri
 dintre ele,
 ca să poți pași în siguranță
 găfâi,
 tremuri,
 te gândești cum să-ți găsești
 un ritm,
 astfel încât
 să-ți iasă
 exercițiul acesta de echilibristică
 infinit

cerc

se repetă gânduri și stări,
 se repetă, se repetă...
 e un cerc vicios
 din care parcă
 nu mai scap
 și infuzez din ele
 până leșin
 smulgeți-mă de aici,
 cu tot!

(din volumul în curs de apariție #fatacustareasufletului)

Ioan GHEORGHIȚĂ

ERA DEPARTE...

Era departe răul pe care-l căutam
Cât nu voiam să cred, cât nu voiam să știu
Cu-un ochi îl atingeam inconștient și viu
De ani și clipe oarbe, avare încercam

Să mă înec în umbre, să ies lumină lină
Eu singur printre ramuri, ori muguri uneori
Să mă lovesc de-o piatră prin care trec fiori...
Să pun o mână caldă, imensă și senină,

Era departe răul, chiar îl simțeam trecând
Prin jocul meu aparte-o viață de flămând
De dragoste, de cerul iluminat de-o stea
Înmiresmând drumeții, plecați de-a pururea,

Era departe răul, voiam să nu-i mai simt
Vederea, trupul care se transforma-n prescură
În ploaia tot mai densă în sunet de dezmint
Refulgerând altare în straturi noi de ură.

ȘOPOT

Copiii mei
Sunt fericirea mea –
Pași înspre lungi peregrinări,
Poate că azi am coborât
Mai înspre ce mi-aș fi dorit
Mai ne-nțeleș ,
Cursiv alunecând pe-un grai
Aproape relativ,
Dau sentimente scrise
Din cerul unei guri de vise
Păstrate dintre pietre și icoane
Prin valurile înspumate
Ale minții, pline de gânduri și de toane,
Nici eu nu știu
Cât de sticloasă este dragostea,
Cum curge –nvolburată,
Nesecată
Așa cum mă-ntretaie prin auz vreo roată,
Cum mă acoperă cu neștiute lumi
Și –n nevăzutele din mine însumi,
Cum mă îndoaie norii cei
Alunecoși pe râuri de scânteii...

CÂND NE IUBEAM...

Când ne iubeam
Și parfumul de izmă plângea,
Pașii mă purtau înapoi
Doar inima zbura tot mai sus

Ca o lăcustă
Plină de îndoieli,
Era ca-ntr-o scenă în flăcări
Aprinsă de gânduri deșarte,
Iar eu pluteam,
Geamandură
Pe fluxul - refluxul nedefinitului,
Și ne iubeam spre neprevăzut
Nimeni nu ne-atingea cu auzul,
Intram în soare, intram în lună,
Intram apoi în ziua următoare,
Numai în zâmbetul meu
Nu intram niciodată
Când ne iubeam,
Absolutul
Ne iubea pe-amândoi...

TREC...

Trec din ce în ce mai greu
Din ieri înspre azi
Dar nimeni nu mă-ntreabă cum,
Nimeni nu mă privește
Mai departe de ochi,
Iar eu mă fac că nu văd
Și m-apropii tot mai mult
De mine însumi,
Parcă acum m-aș cunoaște
Mai bine,
Parcă acum mă privesc
Cu mai mult interes,
Nu știam că acesta sunt,
Că acesta eram,
Am mușchii puternici,
Bat nopțile în lung și-n lat,
Nimeni nu mă observă,
Ah, strigătul meu strălucește
Pe cer
Ca un laț, ca un simplu nevod,
În care îmi prind
Fără să vreau
Clipele viitoare.

CURGERE

Gândul îmi curge
Pe frunte,
Nu mai văd de-atâta lichid
Împrăștiat, solidificat,
Ochelarii de șoim
Cu cioc de lună nouă
Au intrat în pământ,
Au intrat tot mai mult în pământ,
Doar albia sinelui
Cât un rid necuprins
Mă absoarbe răcorindu-mă
Într-o baie
De diamante.

Lidia GROSU

POETUL ALEX CETĂȚEANU: "DE LA HERODOT CETIRE"

ALEX CETĂȚEANU

DE LA HERODOT CETIRE

EDITURA ACADEMIEI INTERNAȚIONALE
ORIENT-OCIDENT

Poezia lui Alex Cetățeanu este o "hemerotecă" a simțirii prezentului prin trecut, în care emotivitatea, pe rol de discipol al sentimentului de patriotism, dar și ridiculizarea unei societăți („...*Latră câinii în Pipera, / Din Domnești în Cotroceni / Nici nu-i mai încape terra / Chiar dacă-s destui hingheri. / Latră câinii cu-ndârjire / Și se-ndeamnă peste tot. / Veșnica lor pomenire / E lătrată bot în bot*” (Latră câinii), devine o modalitate de apropiere prin transcenderea inedită a unui spațiu, unde a rămas presupusa risipă de timp, cu un punct cardinal al dragului totuși, perceput nu ca fenomen al nesocotinței în gestionarea de către eul artistic a unei “oarecare”, deloc ordinară, în acest sens, perioade a vieții, ci ca imposibilitate de a restitui un timp, inclusiv și din perspectiva dezrobirii gândului („*Am reușit să evaderez / Din închisoarea comunistă / În anul lui Orwell, '84. / Coincidență a coincidențelor, / În anul '84 am scăpat / Din pușcăria – în aer liber – Numită pe scurt RSR*” (Liber, liber, liber)) întru aplicarea unor soluții rămase la nivel de idei nematerializate într-o epocă a ideologiei și a paradei falsului promovat ca adevăr, care rămâne o amenințare, ce necesită invocarea Providenței: „...*Hoarde roșii încă / Sunt la răsărit. / Unde ești tu, Doamne - / Iar ne-ai părăsit? / Fă ca să dispară / Hoții și-agresorii. / Fie-le-mpotrivă / Apa, cerul, norii. / Tu le știi pe toate, / Știi și ruga-mi mare - / Fă ca tot ce mișcă / Să le stea în cale. / Toți poeții lumii / Fie se viseze. / Fă ca versu-mi, Doamne, / Să te-nmiresmeze.*” (Rugă).

De pe poziția evadării într-o imensitate a gândirii descătușate dinspre o Țară biologică spre una geografică („...*Țări cu suflet, țări cu dor, / Să le lași nu e ușor. / Pâinea nu e totu-n viață. / Viața, dorul mă învață. / Să mă-mpart în două-aș vrea - / Unde-i oare țara mea? / De acolo, sunt aici. / De aici, rămân acolo. / Împărțit în două țări, / Între două depărtări*”(Acolo), în tendința de a valorifica toate energiile pozitive acumulate, eul cataloghează raportul acestora într-un spațiu ce a fost și a unuia în devenire („...*Fratele cel Mare mă iubea. / Eu am vrut să scap de dragostea lui. / Liber, în lumea largă. / Liber, liber. / Ce scumpă e libertatea!* (Eram tânăr - ce fericire!)), rezumate la o frustrare a tălmăcirii neînțeleșului din ceea ce este („...*Veșnic ne stă-n fire cearta, / Blestemata pizmuire / Și ne-am cununat cu vrajba, / De la Herodot cetire.*”(De la Herodot cetire), ușor îndoielnic în cazul unei pierderi care, posibil, poate fi ulterior recuperată doar ca miraj, având ca intermediar lumina: „...*Gându-mi tot aleargă / Peste munți și ape. / Cu cât mai departe-s, / Casa-i mai aproape.*” (Dealurile mele)).

Dincolo de spațiul confortabil al pretinsului ideal al nonconformismului, ca parte a arealului aceleiași singularități exprimate de "dorul de dor" baladesc, similar cu cel al poetului anonim, rămâne tot-unitarul nemărginit al impulsurilor infinitivității trăirii: „*Cu gând bun și dor de dor, / Pân' la muica în pridvor. / Din Canada, din Quebec, / Unde nopți și zile trec, / Mă întreb și mă frământ: / Unde-i casa-mi pe pământ? / Am plecat din țara mea / Și nicicum n-o pot uita. / Am plecat s-o duc mai bine, / Dar pe-aici nu e de mine. / Tot acolo, în Carpați, / Dorul este dor de frați / Numai gând și dor de dor / Pân' la muica în pridvor. (Dor de dor)*”.

Nicidecum considerată *fata morgana*, atracția este irezistibilă la imaginea ce nu vrea să dispară și care, deloc înșelătoare, devine o expresie a transplantului de efervescență al cărui donator întrunește și înrudește niște ritmuri ale căutării cu cele ale unei profeții monologate ce țin la control punctul vulnerabil – părintescul ecou cu spațiul locuibil în suflet, imposibil a-l supune vreodată substituirii: „*Amărăștenii, / Unii dintre ei comuniști, / Alții victime, / Se zbăteau an de an / Între sărăcie și secete, / Când pământului îi crăpau buzele / De dorul ploii, / Iar mama se chinua / Să mă crească!*” (De unde mă trag și unde mă-ntorc (O biografie). Iluzie scumpă, moștenită cu tot umanismul unor stări și nicidecum considerată pierdută, precum în cazul lui Lucien Chardon (Honoré de Balzac), altul devine sensul decât deprinderile anoste materialiste („*Azi sunt tânăr doar cu gândul - Un sărac cu multe case / Și am bani cât să-mi ajungă / Două vieți și jumătate. / Dar acasă nu-s niciunde. / Ce voi lua cu mine mâine? / Numai suflet și păcate...*”(Întrebare)), în a căror capcană poate nimeri oricine. Eul își propune rezistența între două extreme, între două depărtări, pledoaria pentru vigilență în cadrul unui cosmopolitism presupunând admirația firească pentru valorile universale, votul prioritar fiind acordat diligenței întru regăsirea sa în arte: „*Într-o țară nevăzută / Își avea Apollo casă / El trăia cum se trăiește / În lumina ne-nțeleasă. / Dar chemat a fost de Zeus / Ce domnea peste Fiire / Și s-a dus și-a luat Apollo / Și poruncă și menire. / Și le-a dus pe amândouă / În nemaivăzuta-i țară. / Lira lui și-acum ne-mparte / Leacuri care ne-nfloară*” (Apollo).

Evoluarea în calitate de arbitru imparțial în spectaculosul ring al timpurilor îi permite eului să

(continuare în pag. 42)

anunțe unica și incontestabila decizie - cea care aparține mireanului înzestrat cu trăsături și calități creștinești („Am jurat să nu mă doară / Nici bătaie și nici ură, / Nici minciuna împotriva-mi. / Viața-i cuminecătură...” (Jurământ)), dar și cu un suflet în care strigă rădăcinile: „Acum, încotro să mai plec de aici, / din Canada, / Unde soarta mi-a pus / Fereastra și casa? / Înapoi, de unde-am venit, / Între dealurile care aleargă, / De când lumea e lume, / Între Vâlcea și Drăgășani! / Înapoi, spre sufletul meu rătăcit - Tot desculț, tot desculț, tot desculț!” (De unde mă trag și unde mă-ntorc (O biografie)).

Textură a rafinamentului și delicateții insondabile, eul este observatorul politicos ce tinde mereu să apropie două depărtări, poate chiar să le îngemăneze, lăsând voii destinului echilibrarea temperaturilor trăirii, uneori până la febră, prin reconsiderarea a ceea ce este ieri, a ceea ce este astăzi, a ceea ce este mâine, în toate dimensiunile păstrându-și rezidența în regatul sensibilității: „...Printre străini nu mi-a fost greu. / Dar ceea ce nu mi-a venit niciodată ușor / A fost să adorm, / Seară de seară, / Ținând ascunsă sub pernă, / Punga plină cu dor” (Sărac).

...Vorbim de poezia unui împătimit de cuvânt – scriitorul, poetul, publicistul Alex Cetățeanu, directorul fondator al uneia dintre cele mai prestigioase reviste românești din diasporă - **Destine literare**, Canada. E și firesc ca toate culorile vieții ale cuvântului românesc, transmise de pe altă parte a globului, să se aprindă în mereu freamătul de trăiri ce consimt și consfințesc perpetua condescendență pentru melodicitatea, inconfundabilitatea LIMBII NOASTRE ROMÂNEȘTI:

(urmare din pag. 33)

nemuririi neamului nostru. Și-atunci să ne mai întrebăm ce sunt cei 39 de ani de viață, pe care a dus-o aici pe pământ, în raport cu nemurirea sa? Nimic, pentru că din perspectivă atemporală nașterea și moartea omului sunt evenimente simultane, suprapuse într-un punct.

Iubind pe Eminescu iubim de fapt nemurirea și cine iubește nemurirea are toate șansele să devină și el nemuritor. Am ajuns la o răscruce unde se întâlnesc opera eminesciană cu doctrina creștină. Moartea din poezia „Mai am un singur dor”, ca și cea din „Odă în metru antic”, este aceea a bobului de grâu care aruncat în brazdă nu poate aduce însutită roadă până nu moare mai întâi. Marea, tot de aici, este „lumea cea comună”, iar marginea mării este țărâmul ei din cer, ieșirea din cercul strâmt, adică punctul terminus al evoluției noastre spirituale.

(urmare din pag. 38)

milă și absurd un al treilea, așteaptă un al patrulea personaj care nu mai vine și care se numește Godot. După această lansare mulți psihologi americani și-au pus problema din ce cauză au fost atrași deținuții de această piesă. Niciun punct de vedere nu a fost prea limpede. Eu am filmat o dată chiar într-un penitenciar, bine nu unul american, ci unul românesc care cred că e mai apăsător din punct de vedere psihic, pentru că nu am văzut nicio ușă deschizându-se electric, silențios cum vedem în filmele americane. Erau pur și simplu deschise cu o cheie 45 imbus, iar deținuții nu aveau uniforme, ci pur și simplu stăteau în hainele lor de acasă, astfel încât se confundau cu cei care-i vizitau. Sentimentul este cumplit chiar și când intri în penitenciar ca vizitator, ești perchezitionat și ți se reține telefonul la poartă. Noi am jucat șah și am filmat un concurs de șah între deținuți. Am jucat șah cu niște criminali. Când mă uitam în ochii lor, simțeam cum le trece curentul electric de la o ureche la alta, sau cum vibrează privirea unui prădător gata să sară dintr-un moment în altul asupra prăzii. Sunt sigur că există sentimentul crimei, crima ca sentiment care leagă doi complici pe viață, un sentiment ca o traumă definitivă, constantă care nu va ieși niciodată din memorie.

Ca și dragostea, ca și căsătoria, crima poate lega definitiv doi oameni. Mai este și sentimentul penitenței prin așteptare. Să aștepti între patru pereți sfârșitul, adăugat la sentimentul crimei, creează o angoasă teribilă. Sunt convins că atunci, la premiera piesei „Așteptându-l pe Godot” deținuții au înțeles metafora crimei din instinct, instantaneu și s-au văzut pe ei înșiși torturați absurd de cei doi clovni așteptându-l în zadar pe Godot.

(continuare în pag. 75)

Ignatie GRECU

S-a dus timpul

S-a dus timpul,
când, copil năzdrăvan,
visam la flacăra lămpii.
Timp ireal, vrăjit, de poveste.

Cerul, un copac uriaș,
înflorește noapte de noapte,
în grădinile de sus, la fereastră.

Luna scânteia-n prag
singură lacrima noastră.
Sprijinit în toiag,
seară de seară,
bătrânul înger ne cerceta
și ne învăța
să trecem senini peste dureri și necaz.
La plecare,
atingea cu aripa-n adiere
o lacrimă înflorind pe obraz.

Peisaj

Spre casa vecinului,
bolnav și singur,
în zăpada
proaspăt căzută,
nici o urmă de pași.

Deși poarta stă larg deschisă.
Vântul e de vină?

Inima biruit-a ochii

I

Iosif când l-a văzut pe Veniamin,
fratele lui
de aceeași mamă,
atunci
a plâns.
Inima, în sfârșit,
biruit-a ochii.

II

-Nu vă temeți!
Eu sunt Iosif
pe care voi l-ați vândut în Egipt,
le-a spus cu dragoste fraților săi
încrămășiți de frică.
-Eu sunt Iosif, fratele vostru!

Cântecul

am făcut vorbă către Dumnezeu,
m-am rugat
și L-am întrebat.
Domnul mi-a zis:
«Nu-i adevărat
ce zice lumea despre tine.
Tu cânti frumos
pentru că ai o inimă bună!»
Rar este cântecul.
Din ce în ce mai rar.
Precum soarele – mărgăritar

stă adânc zăvorât
în scoică
pe fundul
mării.

Scufundătorii în abis
sunt puțini.

Dar mai puțini
și neiscușiți
sunt neguțătorii
de perle.

sunt neguțătorii
de perle.

Orfeu

Cu lira ațipind pe umăr,
sub poveri mari de tristețe,
el trece prin seară tăcut.
(Euridice a murit demult).

Pomi grei în înserare
pun pecete de floare în văzduh.
Păsări rare, în auz,
Picături de ambrozie toarnă.

Ca să ne facă pe noi fericiți
multe cântări el a spus.
Între maluri lungi de tristețe
un fluviu fără de sfârșit.
Oglindiri în apus,
împurpurat văzduh
strălucind frumusețe.

Toată lumea

(după un vechi cântec angolez)

Toată lumea spune
că eu cânt prin magie.
Nu este adevărat!
Nu este adevărat!
Pentru aceasta
am făcut vorbă către Dumnezeu,
m-am rugat
și L-am întrebat.
Domnul mi-a zis:
«Nu-i adevărat
ce zice lumea despre tine.
Tu cânti frumos
pentru că ai o inimă bună!»

TELEVIZIUNEA

LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com 0722.410.597
0740.370.665

Titi DAMIAN

Din Nou Aproape, de Cucu ȘTEFĂNESCU -vast poem al României dezmoștenite-

Vinovat pentru cunoștința mea cu poetul Cucu Ștefănescu, devenit ulterior un prieten de suflet, este numai profesorul Ștefan Dima din Pănătău, a cărui soție, Ana, fostă Șelaru, mi-a fost consăteancă. În timp ce-i scriam o dedicație la una din cărțile mele, îmi vorbea cu patos despre acest prieten mai aparte al cărților. Printre altele îmi spunea că bibliotecarul Cucu Ștefănescu se străduia să adune, pe cheltuiulă proprie, cărțile tuturor scriitorilor de pe Valea Buzăului, pentru a organiza un sector aparte la Biblioteca orășenească din Pătârlagele, ceea ce, între timp, s-a și întâmplat. Este un act de generozitate spirituală pe care l-am salutat cu entuziasm. Mai mult chiar, lucrurile culturale au fost mișcate în ultimul timp și de dl. Marius Răpeanu care a pus la cale, și a și reușit, de o revistă de aleasă ținută, intitulată sugestiv „Continuu.” Sincer, am aderat cu însuflețire la ambele proiecte: prin donații de cărți la bibliotecă și prin colaborarea în paginile revistei. Am descoperit în dl. Cucu Ștefănescu nu numai un împătimit al cărții, în sensul cel mai curat, ci și un adevărat senior păstrând cultul prieteniei. Acum parcă-mi pare rău că nu l-am cunoscut mai devreme pentru a-i face loc, între primele pagini, din cartea mea cu prietenii, „Tablouri în oglinda sufletului”, dar încă nu-i timpul trecut...

O mărturisire. Trecerea mea prin Pătârlagele s-a făcut mai mereu în fugă, atunci când coboram val-vârtej de la Muscel, cam 15 km, desigur pe jos, să prind trenul care mă ducea la școală, la Buzău, ori, mai târziu, cu mașina, unde opream pentru ceva cumpărături ocazionale. Nu cunoșteam pe nimeni. Pentru mine, era o localitate rece, pe care te grăbești s-o părăsești. Descoperind acolo pe cei doi prietenii, acum îmi pare altfel, mai ales că mă așteaptă o revistă, o vorbă bună, o țuică, o înghețată, de ce nu și un pachet pentru cei de acasă... Desigur, n-am rămas dator...

Înmânându-i cărțile, la o trecere de-a mea prin Pătârlagele, nu m-am întors cu mâna goală, ci cu modestie – îi citeam pe chip un fel de jenă – mi-a dat o carte de poezii, cu o dedicație care mă onorează. Cred că era „În zumzet de cătușe.” Bineînțeles că i-am promis că o citesc, ceea ce am și făcut. Am descoperit că dumnealui era un cronicar în versuri al vremurilor pe care le trăiam cu toții, nu numai în sensul că le consemna, ci realiza și o atitudine activă asupra evenimentelor dintr-o perspectivă obiectivă, vizând cu preponderență persoane politice și publice. Nu am apucat bine să sedimentez cele citite, căci, la o nouă întâlnire, mi-a strecurat alta, apoi alta, într-un ritm de

cam 2-3 pe an. Faptul mi-a atras atenția, așa că m-am întrebat serios dacă nu cumva au fost și altele înainte. Pe coperta IV a noii cărți pe care tocmai am primit-o am descoperit titlurile tuturor volumelor de poezii publicate din 2009 și până în zilele noastre, toate aflate în continuitate temporală: „Podul raionului” (2009), „Viața trece, cărțile rămân” (2009), „Așa a fost” (2010), „Și așa este” (2012) „Gânduri printre rânduri” (2012), „La ușa cortului” (2013), „Copilul meu de suflet” (2013), „Să vă mai spun ceva” (2014), „Moșierul” (2014), „Politikă, dragostea mea” (2014), „Speranța”, (2015), „În zumzet de cătușe” (2015), „Mărul Evei” (2015), „Pene de cuc” (2016), „Frunze de tei” (2016).

Acum am în față recentul volum de satire **Din Nou Aproape**, apărut la editura Editgraph, (2016), Buzău, 190 p., semnat de poetul Cucu ȘTEFĂNESCU din Pătârlagele, oraș care a dat țării numeroase personalități din domeniul științei, artei și culturii și al cărui nume apare ca topos în unul din romanele lui D. R. Popescu. De data aceasta, orașul unde se produc cele mai frecvente inversiuni termice din țară s-a învrednicit să dea și acest poet a cărui vârstă înaintată nu trădează vioiciunea spiritului și a penei scriitoricești.

La o primă lectură, un cititor superficial s-ar întreba pe bună dreptate: „Ce rost are să mai versifici aceste evenimente politice care se petrec zi de zi sub ochii noștri?” Răspunsul îl primește numai cititorul aplicat care știe să descopere și să guste aluzia, ironia, satira, umorul, persiflarea, deziluzia, amărăciunea din spatele versurilor pe care însuși

(continuare în pag. 45)

autorul le crede scrise în „vers naiv.” Autorul se dovedește un om al cetății, un luptător care a înțeles să-și pună la dispoziția țării inteligența, talentul, timpul și banii, fără a cere nimic în schimb concetățenilor, decât responsabilitate și atitudine civică, trezirea de conștiințe. A înțeles un lucru esențial: nu scrie numai pentru prezent, ci mai ales pentru viitor, așa cum procedau marii noștri cronicari, al căror model l-a preluat, desigur, în versuri. Consemnează cu obiectivitate și conștiinciozitate fapte, evenimente, persoane politice, devenite în cartea Domniei Sale personaje ușor caricaturale, nu ele în sine, ci gesturile, atitudinile și faptele lor, într-un cuvânt, fața hidoasă a epocii pe care o traversăm și pe lângă care mulți trec cu indiferență. La următorul nivel de lectură, adică, în final, cititorul descoperă partea cea mai profundă a creațiilor sale, patriotismul, șoptindu-și „Are dreptate!”

Volumul de față, a cărui primă poezie este datată 12 aprilie 2016, iar ultima, 28 iunie 2016, este unul foarte dens, cuprinzând uneori 3-4 poezii scrise într-o zi, are un titlu care avertizează prin anagramare: „Din Nou Aproape”, desigur că cititorul înțelege că-i vorba de „celebrul” DNA. Interesant de observat este că există o continuitate între volume, ultima poezie din volumul anterior „Frunze de tei”, fiind datată 8 aprilie 2016. La prima vedere, s-ar părea că această instituție pare a fi „personajul” cărții, din contră, în carte este trecut mai degrabă la „și alții.” Că este o carte inteligent scrisă care se adresează unui cititor inteligent, ne-o spune chiar motto-ul preluat din marele scriitor Umberto Eco: „În fața unei cărți nu trebuie să ne întrebăm ce spune, ci ceea ce vrea să spună.” În felul acesta, autorul își avertizează potențialii cititori asupra seriozității demersului său, dar și asupra receptării inteligente a mesajului. Pentru autor, versul devine doar un pretext, de aceea nu se apleacă cu minuțiozitate asupra ritmului, a măsurii ori a rimei, important este să prindă esența evenimentului respectiv, fără a lăsa să treacă pe a doua zi, fără niciun fel de decantare. În aceasta stă savoarea tuturor textelor.

Să exemplificăm cu versuri din prima satiră, numită aluziv „Cine strică ploile?” Mai întâi, îl prinde în obiectiv pe Ludovic Orban în versuri aparent jucăușe, adresându-i-se direct: „Ludovic Orban, ești ca un ginerică/ Și cu toate astea-ți poartă pică DNA-ul ăsta urâcios:/ Din candidatură te-a dat jos/” Face o aluzie străvezie și la o altă posibilă candidată: „I-auzi Gabriela Vrâncean Firea/ Despre tine când ne sosește știrea?” Este suficient ca, pornind de la cei doi reprezentanți ai celor două partide, să tragă concluzia: „Musai candidații să candeze toți, / De unde să luăm alții dacă-s numai hoți?” Finalul este îndreptat spre președintele țării într-o aluzie ascunsă într-o epigramă: „Venit la Cotroceni/ Face multe plimbări:/ București-Sibiu și-n cele patru zări/ <De curând făcui ce era mai greu:/ Vă adusei pe cap, guvernul meu>” Ceva mai pe la mijlocul volumului, când îi vine bine, într-un final de satiră având în loc de morală o epigramă, îi mai dă cu o pensulă destul de groasă: „Și eu, ca și Klaus sunt un mutulac / Totuși vă spusei ce aveam pe limbă /, Închei poezia, stau și tac / În timp ce Klaus nu stă, tace și se plimbă” (p.135)

Următorul poem, intitulat simbolic „Singur” este dedicat seniorului liberal deplângând sincer decăderea

partidului: „Doar un singur membru veritabil/ În acest partid a mai rămas/ Mircea Ionescu, bătrânul valabil, / În rest doar... viitură de pripas/” Apoi, ceva mai departe: „Din interior i-au ros șacalii/ Membrii autentici, mai toți în morminte/ Le-au furat șablonul, le-au furat ștampila/ Pe moaștele lor alții-s cocoțați.” Finalul poemului-satiră sună a bocet surd: „Ți-ai săruta dreapta, liberal simbol!/ Ți dedic aceste versuri... scâlciate/ În urmă-ți va rămâne locul gol /Epigramele s-or zice c-au fost plagiate.” Nu-l uită definitiv, căci, din când în când, îl evocă într-un final de satiră: „Ieri bătrânul Quintus trecu pe la mine/ De mi-a mai citit niște epigrame/ -Ce mai faci, bătrâne? Dar partidul? – Bine,/ Să prindă viteză, trag și eu la rame.”

Lista cu politicienii încondeiați este foarte lungă, dar în fruntea ei nu se putea afla decât Băselu, al cărui nume apare în tot volumul de „numai” 76 de ori. Bineînțeles că aproape de el se află Nuțy, blonda preferată, dar și vechiul și vehementul susținător Robert Turcescu: „Când eu candidam la președinție / Contracandidat fiindu-mi Prostănacul / De mare folos mi-a fost Robert mie / Să-l ajut și eu acum, săracul!” Demersul lor este ironizat inteligent într-o altă șarjă: „Ce-o să facă Băse cu Turcelu? / O să ia vreo două-trei procente / Tu bucureștenilor le-ai făcut felu’/ Ai obținut <succesuri> evidente!” (p. 134) Uneori, aluzia subțire devine sub condeiul său, o armă care taie mai fin decât briciul: „Marii liberali, serioși, cumiți/ L-au dat jos pe Munteanu din candidatură/ Au observat că omul nu se spăla pe dinți/ Și-avea o mazăgă verde-n gură..” Aluzia este la vechea orientare legionară a acestuia, vopsit, la nevoie, în liberal. Incisivitatea autorului este o armă având trei tăișuri, prilej cu care desființează alți trei falși liberali: „În debara, după tabloul lui Bușoi, / Pitit lângă bustul lui Ludovic Orban / L-au descoperit pe Cătălin Predoi / Țăsta-i viitorul primar bucureștean!” (p.19) Nu-i scapă nici zumzetul feminin din jurul lui Băsescu: „Să ne regăsim printre ei și noi / Admiratorii blondei din Pleșcoi, / Să se încante toți privind la ele,/ De-ale doamnei Pora buze subțirele / Să absoarbă toți, măcar atâtica, / Din șarmul procuroarei Macovei Monica” (p.33). Nu-l uită nici pe Valeriu Zgonea într-un catren jucăuș, al cărui final se constituie într-o aluzie făcută să învingă un film documentar: „Ce faci, măi Valerică?/ Fluierași în biserică?/De nu te mai vor în față?/ Păi vezi? Dacă n-ai mustață?” (p. 43) Ceva mai încolo, se preface că-l compătimește și-l încurajează: „Haide să le dăm uitării/, Nu-i nimica, Valerică?/ Vorba lumii, valul mării / Te coboară, te ridică..” (p.75).

Cucu Ștefănescu are, cu certitudine, intuiție politică, nu se lasă atras în jocul „formatorilor” de opinie și nici al televiziunilor împărțite-n două, de unde preia informația, dar, precaut, o trece prin filtrul propriilor opinii. Nu manifestă partizanat politic, ca dovadă fiind aluziile foarte străvezii la adresa candidatei P.S.D.: „O votez pe Gabi Firea că-i blondină,/ Cu o vilă mare-n Voluntari/, Cultivă zarzavaturi în grădină,/ Am văzut-o încălțată-n

(continuare în pag. 46)

gumari/ Vine dintr-un sat de lângă Bacău/ Așa cum venea Băse de pe mare/ Răspuns va avea la orice întrebare."/ (p. 134) Un mare semn de întrebare i se par inițialele U.S.B.și se grăbește să le descifreze: „<Salvați Bucureștiul> este o minune/ De unde să-l salvăm, încă nu ne spune/ <Salvați Bucureștiul> e-un slogan drăguț/ Dar nu cumva cu el sări din lac în puț?"/ (p.158)

Se arată foarte îndărjit împotriva Codruței, căreia nu îi vede un viitor tocmai fericit: „Numai pe denunțuri ne-ai încătușat-o/ Laura Codruța, disperat-o! Și-apoi ne-ai ținut-o la beciul domnesc/ Ca ea să ajungă, Codruțo, îți doresc!/ Koveși, de-ai tăi, n-ai băgat la zdup, / Ci doar români, ce-aș vrea oasele să-ți rup!"/ (p.42) Aluzia, uneori o transformă în bășcălie, și aceasta o armă de persiflare: „O să-mi smulg din aripă o pană/ Codruțo, să ți-o pun la pălărie/ Tu ești pentru mine fără de prihană/ Simbol de omagiu pana mea să-ți fie!"/ (p.169)

Desigur, lista politicianilor încondeiați este foarte lungă, iar evidențierea mijloacelor foarte diferite pe care le folosește autorul pentru a le arăta defectele ar ocupa mult spațiu. Tocmai de aceea o lectură a volumul ar fi pentru cititor un foarte bun prilej de confruntare a opiniilor. Oricum, Cucu Ștefănescu are două arme în plus: satira și epigrama pe care le amestecă într-un mod numai de el știut, adică pamflet, fapt ce-i conferă nota de netă originalitate.

Autorul nu se mărginește numai la politicieni. O a doua categorie de satire are ca problematică evenimente semnificative din societatea și din cultura românească. Că este așa, scriitorul nu se ferește să-și dea pe față intențiile, având „plicul” pregătit: „Spuneți-mi, trece vreun eveniment/ Ce în versul meu să nu fie prezent?"/ (p.72) Țelul său nu este să desființeze cu ură, ci să corijeze cu blândețe. În spatele multor versuri se zărește dascălul de la catedră care nu urechează, ci-și dojenește elevul care a făcut o boacăna, mângâindu-l pe creștet, dar mai atingându-i, în final, câte un bobârnac, spre aducere-aminte: „Total obiectivi și deloc ironici,/ Continuăm să scriem, să le zicem cronici/ Însă nu îmi pasă, eu cultiv/ Ceea ce cu drag am semănat"/ (p.95) Nu-și abandonează menirea: „Dar când scriu cu iz ironic/ Parcă respir aer tonic/ Când le dau cu pixu-n bot/ Mă amuz și eu cât pot."/

În această nouă temă, deplânge degringolada din televiziunea română: „Cum ascultam mai ieri deasa hăhăială/ TVR-i ca mort, nu se mai scoală.../ Nici <Cerbul de Aur> n-a mai înviat/ Și după el nimeni n-a mai sughițat."/ (p. 35) În privința apariției intempestive a lui Arșinel în toate reclamele, se manifestă tranșant apelând la bunul simț: „Caraghios ești în reclama aia/ În care mănânci, Arșinel, salată/ Cu o gură mare cât odaia/ Plescăind din gura larg căscată/ Nu ești tu de vină, vinovați sunt banii/ Că-l prostesc pe om chiar dacă-i bătrân."/ (p.47) O emisiune de la TV1 i se pare de prost gust: „Priveam <Cronica Cârcotașilor>/ Dar când iar văd lui Huidu moaca/ M-apucă de lehamite-un fior/ Iau telecomanda și schimb...placa."/ (p.51) Nu se sfiește să polemizeze cu Alex Ștefănescu, cu Gheorghe Grigurcu, ori cu toți apologetii poeziei așa-zis moderne: „Pe Alex Ștefănescu îl zăresc/ În visul meu cam zbuciumat/ Măntreabă cum de îndrăznesc / Să-i iau pe moderniști la critică!"/ (p.101)

I se pare dumnealui că moldovencele Andreea

Marin și Mihaela Rădulescu și-au cam vârat coada în treburile capitalei: „Ca sălciile sunt moldovencele!/ Repede se prind unde se plantează/ Prin București stau azi ca divele/ Pornind cu cea mai veche meserie."/ (p.101) Făcătorul de pamflete grohăite la comandă politică, Radu Banciu, nici el nu-i ocolit: „Așa că, Radu Banciu, moaie-ți clanța!/ Aici e vorba de seriozitate/ La limite înalte e pusă prestața/ De patru ori cernută. Numai puritate!"/ (p.132)

Totuși crede că, în final, precum altădată Macedonski, este necesar să se împace cu toți cei pe care i-a supărat, având argumentul înțelepciunii: „N-oi fi eu duhovnic, da-s bătrân/ Cunosc care este rostul vieții/ Eu nu vă vreau răul cu cele ce spun.."/ (p.56) Descoperim și un mic testament în care își justifică demersul artistic, având rădăcini în patriotismul său neostentativ: „Ce pot face eu decât să scriu?/ Cine vrea și poate, să citească./ Atâta mi-a rămas pân-la sicriu/ Cu voi România să trăiască!"/

Poezia Domniei Sale nu este numai satiră. Găsește și motive de satisfacție în încercarea sa meritorie de a aduna în biblioteca orașului cărțile tuturor scriitorilor de pe Valea Buzăului: „Grupez scriitorii, cum vedeți, pe sate/ De-acolo li-i seva, din acel pământ/ Energiile de-acolo sunt eliberate/ Acolo auziră al cucului cânt."/ (p.79). În această ipostază, incerc un dublu sentiment contradictoriu. Pe de o parte, este cel de mândrie, pentru că Pătărlagele m-a descoperit prin intermediul Domniei Sale, chiar dacă foarte târziu, și m-au adoptat cu entuziasm, pe de altă parte, face loc și numelui meu, trezindu-mi nostalgii și storcându-mi o lacrimă după locurile natale: „Mă gândesc la Titi, doar la el,/ Pe alți urziceneni nu-i știu, nu-mi pasă.../Că liniște-i acum la Muscel,/ Și-s plini de flori vișinii de-acasă."/

Cucu Ștefănescu scrie și știe să scrie versuri superbe, cu ritm, rimă și măsură impecabile. Undeva găsesc un vers care-i justifică demersul: „La mine-n poezie rima este sfântă./ Așa cum e mireasa la o nuntă!"/ (p. 87) În privința ritmului, am impresia că intenționat recurge la licențe, tocmai pentru a polemiza cu versificația modernă. Că este așa, citez un fragment din superbul poem intitulat „Rădăcini”: „Eu și după moarte voi mai fi cu tine/, Cititorule, și nu doar cu vreo carte, / Ci și cu molizii ce-or sta lângă mine,/ Vecinii mei de care-o să am parte./ Prin rădăcini mă voi urca în ei/, Sub formă de sevă, de rășină.../ Trecând pe acolo, voi iubiții mei,/ Să coborâți o clipă din mașină/ Și să vă-ndreptați spre pâlcul verde./ Rădăcinile acelea din pământ,/ Pe care nimenea de sus nu le vede/ Pe mine mă ridică din mormânt."/ (p.148) Frumoase umbre din argheziana „De-a v-ați ascuns.” Este conștient că, scriind, și-a făcut și dușmani care nu-l vor ierta nici după moarte. Momentul este surprins într-o excelentă alegorie după model dintr-o „Noapte” macedonskiană: „Aș vrea să-mi văd propria groapă/ Cât de adânc groparii o sapă/ Și dacă dau de-o rocă dură/ Să-i aud cum mă înjură."/ Iar când s-o sfârși tot ceremonialul,/ groparii se miră: <Nu vedeți ce de coroane?/ De-unde-or fi, măi Mariane?/ Nu știu, mă, abia citesc,/ Scrie Udrea ...și Bădesc.>"/ (p.143).

(continuare în pag. 47)

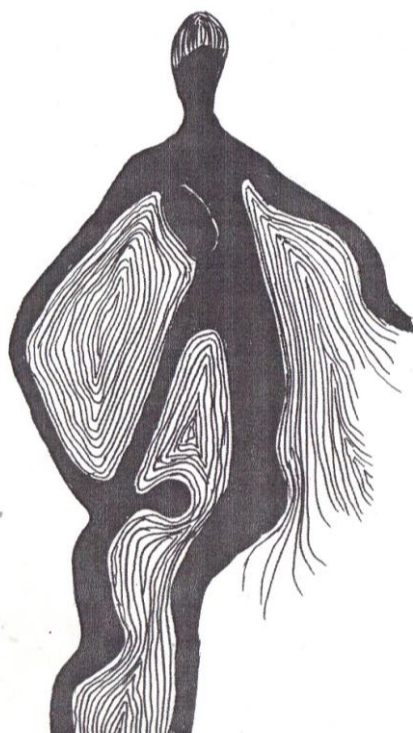

Ana Maria BALOȘIN

Frica

Poeziile Domniei Sale sunt greu de introdus într-o anume specie literară. Cele mai multe sunt satire, altele sunt epigrame, dar și combinații între aceste două specii, am întâlnit și doine, și ode, și elegii, cu vers clasic, vers modern, vers popular, cum i-a venit inspirația în ziua aceea, în funcție de evenimentul care i-a captat interesul.

Am citit și am recitat cinci - pe care le-am avut la dispoziție - din cele 17 volume de versuri și descopăr, pe lângă continuitatea stilistică, și continuitatea tematică, aceasta ținând de consecvența și de tenacitatea cu care urmărește fenomenul politic, social și cultural românesc din ultimii opt ani și, probabil că nu se va opri aici, important fiind faptul că se manifestă în limitele echidistanței politice. Mesajul său este adresat, deopotrivă, și prezentului, pentru a răscoli conștiințe, dar mai ales viitorului, ca istoria zilelor de azi „să nu se înece în uitare”, vorba cronicarului. Dintr-o dată, am avut revelația unui vast poem-pamflet, eminamente politic, de dimensiuni greu de imaginat. Nu sunt amator de statistici, dar făcând un calcul matematic simplu, ajung la o cifră enormă. Să încercăm împreună cu cititorul, ca nu cumva să nu greșesc. Așadar: 17 cărți înmulțite cu 150 de pagini fiecare (unele au și 200!), înmulțite cu 25 de versuri pe pagină (unele au până în 30!), dau o cifră astronomică, adică aproape 70.000 de versuri! Ce comoară lasă moștenire viitorului! Un vast pamflet al României dezmoștenite, și de valori materiale, și de conștiințe. În niciun vers nu afirmă că România a fost furată și că i-a fost zdrențuită conștiința, dar fiecare vers respiră această revărsare de amărăciune. Cărți sublime ale unui om cu inima cât România!

desen de Paul Sân-Petru

Uneori cea mai puternică emoție a noastră este frica... emoție pe care nu o dobândim, ci o creăm...

Ne este frică deoarece sufletul nostru nu e pregătit să găzduiască doar sentimente pozitive, ne e frică, ca nu cumva acel amalgam de pesimism pe care-l vedem în jur să ne distrugă... ne e frică pentru că această emoție ne-ar putea învălui în durere și suferință, însă, furați de acest gând al decăderii psihice nu ne dăm seama că ea este o emoție constructivă.

Ne este frică atunci când simțim că pierdem pe cineva, deoarece știm că acea persoană nu va pleca pur și simplu din viața noastră... va lua cu ea o bucățică din sufletul nostru și va lăsa în urmă amin-tirile, care găzduiesc etern aceleași clipe nemuritoare. Ne e frică să simțim... pentru că ne e frică să fim răniți, să investim sentimente pe care nu le vom mai recupera și care trebuie create iar și iar... Ne e frică să arătăm ceea ce simțim, fiindcă ne temem că sentimentul nu e reciproc și sfârșim o zi așternându-ne în suflet regretul că nu am îmbrățișat o persoană, că nu i-am spus că o iubim sau că nu i-am cerut iertare, ori nu i-am mulțumit.

Ne temem de începuturi, deoarece ne e frică de timp și de puterea sa... cu regret privim la anii care au rămas în urma noastră, la persoanele cărora cândva le promisesem că nu le vom uita, dar pe care viitorul o să le șteargă ușor, ușor din suflet și la momentele acelea care ne-au făcut atunci să simțim că trăim. Ne e teamă să începem alt capitol al vieții, pentru că nu l-am încheiat pe cel anterior cum am fi vrut, ori pentru că tindem să credem că urcând o altă scară a viitorului timpul ne va schimba și maturiza.

Ne este teamă de noi înșine, deoarece nu suntem siguri de alegerile noastre, nu știm uneori ceea ce simțim sau ne subestimăm puterile. Ne e teamă să nu dezamăgim și să nu fim dezamăgiți, sau ne e teamă să dezvăluim latura noastră sensibilă a oamenilor care poate ar iubi mai mult sensibilul om decât pe cel puternic. Ne e frică să alegem, să încercăm să ne spunem opinia, ne e frică de ceilalți și de părerea lor despre noi, ne e frică să greșim, deși știm că nu suntem perfecți, să apreciem calitățile celorlalți, deoarece orgoliul ne face să credem că suntem mai buni decât aproapele nostru și ne e frică de eșec...

NE E FRICĂ FIINDCĂ SUNTEM CELE MAI SENSIBILE CREAȚII ALE LUI DUMNEZEU, CARE CULTIVĂ, CRESCE ȘI ADUNĂ SENTIMENTE, CARE PĂSTREAZĂ AMINTIRI, TRĂIND ȘI LUPTÂND PENTRU O VIAȚĂ PERFECTĂ CARE ÎNSĂ ESTE DOAR ILUZIA PROPRILOR DORINȚE. FRICA/TEAMA E FIREASCĂ ȘI CONSTRUCTIVĂ DACĂ ȘTIM SĂ O CONTROLĂM ȘI SĂ O PRIVIM CA PE O PORTIȚĂ PE CARE O PUTEM DESCHIDE ȘI O PUTEM ÎNFRUNTA, SAU CA PE O BARIERĂ DINTRE CUM AM VREA ȘI CUM SUNTEM DE FAPT NOI! PRIN PROPRIA VOINȚĂ, NOI ALEGEM DACĂ VREM SĂ FIM PRIZONIERII FRICII SAU ÎNVINGĂTORII EI!

Ioana IACOB

GESTUL LUI NE-A MIȘCAT PÂNĂ LA LACRIMI

Personaje:

Jullien Vidal – student la Școala Națională Superioară de Fotografie din Arles

fetița – personaj care apare ca halucinație a lui Jullien, o fetiță de 5 ani care are mereu un urs în brațe

Madame Leclerc – vecina lui Jullien

tatăl – tatăl lui Jullien; cei doi nu s-au văzut de 23 de ani (de când Jullien avea 3 ani)

ACTUL I

[Camera lui Jullien, aflată pe Bd. Pierre Tournayre]

Scena 1

Jullien: Să inventezi gesturi ca să te apropii de cineva. Ceva normal în natura umană. [telefonul sună; Jullien răspunde] Da. Îl aștept. Azi trebuie să vină. Da, da. Am făcut ceai de iasomie și am cumpărat tot ce trebuie. M-am gândit să îl aștept și cu niște cărți. Și cu portofoliul meu de fotografie. Bineînțeles. La 4. Dacă doriți, se poate. [închide]

Scena 2

[apare o fetiță cu un urs în brațe, căruia nu îi dă drumul pe tot parcursul piesei]

fetița: Jullien.

Jullien: Nu am timp de tine. Nu acum. Dacă o să aflu domnul doctor Marceaux că ai apărut și că iar stau de vorbă cu tine s-ar putea să nu îl mai văd vreodată pe tata. Te rog nu îmi ruina ziua asta. Azi la ora 4 vine – și vine sigur la 4 pentru că știu că e foarte punctual – și nu l-am mai văzut de 23 de ani... nu l-am mai văzut de atât de mult timp că nici nu știu ce voce mai are. Așa că ai face bine să pleci.

fetița: Dar, Jullien, nu ne-am mai jucat de o grămadă de timp biliard.

Jullien: Oh, Doamne. OH, DOAMNE. Termină, te rog. Nu am timp te tine acum și de prostia aia de joc.

fetița: Jullien, doar o oră. Promit că te voi lăsa în pace următoarea săptămână.

Jullien: Oh, Doamne, fie. Jucăm până la ora 11, niciun minut în plus.

Scena 3

[cei doi joacă biliard; fetița comite mai multe faulturi]

Jullien: Nu îmi vine să cred! E a treia oară când bagi bila albă în gaură. De câte ori trebuie să îți zic? [fetița se uită la el nedumerită] Încearcă să prevezi unde se va îndrepta bila. Totul trebuie să fie gândit foarte bine. Ca în șah, spre exemplu. Îți place șahul?

fetița: Nu am jucat niciodată.

Jullien: Aș putea să te învăț. Nu acum, evident, dar peste ceva timp poate...[sună soneria] Mă scuza un moment.

[Jullien deschide ușa, iar în prag apare doamna Leclerc; fetița dispare]

d. Leclerc: Bonjour, Jullien.

Jullien: Bună ziua, madame Leclerc. Credeam că veniți la 1.

d. Leclerc: Te-am auzit vorbind și m-am gândit să trec să văd ce se petrece. Jucați biliard? Singur? [Jullien dă din umeri stânjenit] Aah, nu se poate, Jullien. Iar ai început să ai halucinații cu fetița aceea? Ar trebui să mergi la doctorul Marceaux să îți prescrie din nou niște medicamente. [se așază pe fotoliu; lângă ea se așază Jullien]

Jullien: Nu, madame Leclerc, vă rog. Exersam doar niște tactici. Vreau să îl invit pe tata la o partidă de biliard și nu aș vrea să pierd. Nu l-am mai văzut de o grămadă de timp și aș vrea să îl uimesc cu ceva.

d. Leclerc: Oh, Jullien, Jullien. Cât noroc ai cu mine. Ți-am adus niște fursecuri, vezi că le-am lăsat la ușă.

[Jullien se îndreaptă către ușă, se uită în coșul cu fursecuri și găsește o scrisoare]

Jullien: Nu vă supărați, cred că ați uitat această scrisoare. De la doctorul Marceaux...

[d. Leclerc se impacientează și îi ia scrisoarea din mână]

d. Leclerc: Ah, da, mersi, Jullien.

Jullien: Dacă nu sunt prea insistent, cum de corespunzi cu monsieur Marceaux?

d. Leclerc: Jullien, termină! Nu am venit aici să discut despre asta. Am venit să te ajut cu aranjatul casei.

[cei doi se apucă de curățenie; cade cortina]

ACTUL II

[aceeași cameră; Jullien și doamna Leclerc]

Scena 1

Jullien: Oh, doamne, oh, doamne. A întârziat 15 minute!

d. Leclerc: Astâmpără-te! Sfertul academic, doar știi...

Jullien: Tata nu a întârziat niciodată! Mereu era unde trebuie la fix. Nu îmi spuneți mie. Îl cunosc foarte bine.

d. Leclerc [explodând]: DOAMNE, JULLIEN! Nu l-ai mai văzut de 23 de ani! Asta înseamnă de la 3 ani. Ce știai tu despre el la 3 ani? Ți-ai creat propriul tată, Jullien. Ce ți-ai imaginat că îi place, că are obiceiul să facă, totul e în capul tău. Nu există tatăl acela... Știi, am vorbit cu doctorul Marceaux și...

Jullien: Deci despre asta ați vorbit cu monsieur Marceaux. De ce mi-ați ascuns? Am dreptul să știu. E tatăl meu. [strânge pumnii pe picioare]

d. Leclerc: Jullien, ar trebui să îi fii recunoscător domnului Marceaux. El l-a găsit pe tatăl tău și l-a convins să vină. Și-a dat seama că te-a marcat despărțirea foarte tare. Medicamentele deja nu își făceau efectul... Jullien, ai toată viața înaintea. Ești tânăr. Nu poți stagna doar pentru că nu ți-ai văzut tatăl de 23 de ani.

Jullien: Ba da! Nu înțelegeți, nu aveți cum. Dum-
(continuare în pag. 49)

neavoastră nu v-ați pierdut tatăl. Ați avut o familie fericită: o mamă ce vă gătea plăcinte în fiecare sâmbătă și un tată care venea mereu acasă când trebuia, nu rămânea să bea prin baruri. Nu că tata ar fi făcut asta, dar a plecat de acasă, ceea ce nu e cu mult diferit.

[sună soneia]

d. Leclerc: El trebuie să fie!

[Jullien se duce să deschidă ușa; în prag stă tatăl lui cu o valiză în mână]

Jullien: Papa!

tatăl: Ah, Jullien! Îmi pare rău că am întârziat, dar am vrut să îți iau ceva. Știu că îți plăcea ciocolata așa că ți-am luat niște Abanico.

Jullien: Mulțumesc mult! Aceasta este madame Leclerc, vecina de la parter. M-a ajutat destul de mult cât am stat aici.

[doamna Leclerc și tatăl dau mâna]

d. Leclerc: Domnule Vidal, îmi face o deosebită plăcere!

[tatăl se așază pe fotoliu, picior peste picior]

tatăl: Da, și mie. Jullien, îmi place tare mult apartamentul tău.

Jullien: Mersi, papa. Vrei niște ceai? Niște fursecuri?

tatăl: Da, te rog.

d. Leclerc: Jullien, nu vrei să îi arăți tatălui tău portofoliul cu fotografiile?

tatăl: Ce portofoliu?

d. Leclerc: Domnule Vidal, fiul dumneavoastră este anul 2 la „École Nationale Supérieure de la Photographie”, iar portofoliul lui este extraordinar.

tatăl: Atunci, Jullien, sunt foarte curios să îl văd.

Jullien: Da, imediat. Și poate vom juca și biliard.

[Jullien îi arată portofoliul cu fotografiile; doamna Leclerc și tatăl fac unele afirmații asupra pozelor]

tatăl: Jullien, ești incredibil! Pozele sunt într-adevăr uimitoare. Când ai avut timp să le faci?

Jullien: În ultimii 23 de ani. Ah, ceaiul! [Jullien aduce ceaiul]

Scena 2

[apare fetița, care se așază pe canapea, lângă doamna Leclerc]

Jullien: Nu e un moment bun în care să apari. Nu îmi poți strica ziua! Dacă voiai ceai, trebuia să îmi ceri când ai venit să jucăm biliard.

d. Leclerc: Oh, doamne, Jullien. Nu acum!

tatăl: Ce se întâmplă? Jullien, ești bine?

d. Leclerc: Vreți să ieșim puțin pe balcon?

Jullien: Nu, papa. Stai!

fetița: Jullien, hai să jucăm biliard. Vrei să mă lași singură?

tatăl: Jullien, ce naiba se întâmplă? [Jullien începe să lovească fetița] Jullien, ai înnebunit? De ce lovești canapeaua? Oprește-te!

[doamna Leclerc și tatăl îl îndepărtează pe Jullien de lângă canapea; fetița dispare; Jullien începe să plângă]

d. Leclerc: Ești bine? Ia niște ceai.

Jullien: Îmi pare atât de rău. Sunt o persoană îngrozitoare.

[cei doi îl așază pe Jullien pe fotoliu]

tatăl: Nu ești. Dar, totuși, ce s-a întâmplat?

d. Leclerc: De când ai plecat, Jullien are halucinații

cu o fetiță care vrea să se joace cu el. Se pare că Jullien a crescut, dar ea a rămas la vârsta de 5 ani. Doctorul Marceaux i-a prescris niște medicamente, dar se pare că nu își fac efectul.

Jullien: Iar acum nu va mai sta cu mine. Știi, papa, era singura persoană care vorbea cu mine zi de zi. Oamenilor nu prea le place să vorbească cu mine. Încep să spun numai aiureli și nimeni n-are chef să mă asculte.

tatăl: Dar, Jullien, mie chiar îmi place să vorbesc cu tine.

Jullien: Atunci de ce ai plecat?

tatăl: ...am avut cancer laringian. [d. Leclerc scapă ceașca de ceai pe jos] Nu puteam să vorbesc, eram pe punctul de a muri, Jullien. Speram să plec și să uiți de mine într-un fel sau altul. Am vorbit cu mama ta și am convins-o să îți spună că tatăl tău a plecat înainte să te naști. Dar după moartea ei, mătușa ta ți-a spus tot. Nu știu dacă e un lucru rău sau nu. Îmi pare rău Jullien, dar la momentul acela, asta a fost cel mai bun lucru la care m-am gândit. Dar acum sunt bine, pot spune că m-am vindecat complet.

Jullien: Și de ce nu ai venit mai repede? Toți prietenii mei povesteau o grămadă de întâmplări cu tații lor. Și-apoi știi ce am făcut? Am început să inventez întâmplări cu tine. Am început să-mi creez un tată, așa cum l-aș fi vrut eu. Să vină acasă la ora 5, să mergem să ne plimbăm în parc, să mă învețe să merg pe bicicletă. În weekend să mergem la pădure să tragem cu arcul. Mama să ne aștepte acasă cu cremă de zahăr ars care ar fi fost preferata amândurora. Nu voiam să fiu ca toți băieții ăia care rămân fără tată și sunt pur și simplu confuzi față de tot ce se întâmplă în jurul lor.

tatăl: Nici eu nu voiam asta, Jullien. Dar tu nu vei înțelege foarte bine ce s-a întâmplat. Când vei fi părinte totul îți va apărea mai clar.

[fetița apare și toți ceilalți se opresc; ea se așază pe jos]

fetița: Jullien, să îți spun o scurtă poveste. Prietenul meu, Benjamin, mi-a spus odată: „Știi, tatăl meu a intrat într-un bar... și n-a mai ieșit niciodată de acolo. Mama l-a sunat o săptămână în continuu. Nu i-a răspuns, așa că mama s-a hotărât să nu îl mai sune. După o lună, a primit o telegramă că s-a înrolat în armată. Mama a plâns mult, dar eu nu prea înțelegeam ce se petrece. Nu știam nici măcar ce e aia armată. După încă 3 luni, mama a mai primit o telegramă cum că tata a murit. Mi-a ascuns lucrul ăsta 6 ani. În timpul ăsta, mi-am inventat propriul tată, așa cum aș fi vrut eu să fie. Îmi imaginam cum venea de pe front în fiecare noapte, când dormeam, și mă săruta pe frunte. Când am aflat că a murit, aveam deja toate amintirile create și le-am purtat așa cu mine toți anii pe care i-am mai petrecut cu mama. Apoi pur și simplu l-am uitat.” Deci, Jullien, vezi tu. Să îți creezi propriul tată nu e chiar așa de rău. Nici măcar n-ai nevoie de adevărul e/ prea mult timp. Singurul lucru de care ai nevoie e un început traumatic. Și-apoi poți să sperî că tatăl tău îți va vedea visele.

Raphael NTAMACK

(Camerun)

ȘTII TU?

Dacă ai ști cât mă entuziasmează viața,
Dacă ai descoperi ce explică ea,
Dacă ai ști câte bucurii găsești în ea
Și câtă ură,
Dacă ai vedea cum îmi dictează viața,
Îmi impune,
Dar Dumnezeu știe, că vede,
La urma urmei, să zâmbești nu e un lucru rău.

CEALALTĂ TABĂRĂ

De ce să-l oprești
Dacă vrea să plece
Cum să te ferești
De ceea ce ea va lansa!
De ce să fugi
Atunci când el va pleca
Poți să adormi
Dacă trebuie să rămâi îngândurat!
Și râsul tău,
Nu foarte tulburător
Nici foarte liniștitor,
Ca în sfârșit dragostea ta
Să i-o spui,
Ca să fie al tău,
Și dacă asta nu se poate,
Să se ducă,
Acolo dorința mea
Pentru că ție îți place.

BLOCAȚI

O ușă se deschide
O altă se închide
Timpul trece, mă inspiră
El trece, eu respir,
Avarul mă distruge,
Ipocritul mă exasperează.
O ușă se deschide
O altă se închide
Regrete de ieri, bucurii
Plăceri apropiate, ură
Viața cântă,
Viața trece.

EA

Femeie,
Aș vrea să-ți stărnesc inima
Ca să-mi înțelegi durerea
Atunci când absența ta stăruie...

Femeie,
Aș vrea să pun în valoare
Un pic mai multă frumusețe
Și umor din tine...

Femeie,
Aș vrea să te fascinez
Iarăși și mereu,
Aș vrea să te văd zâmbind...

CE SĂ GÂNDEȘTI

Mă gândesc la tine
Cum nu ar trebui,
Plutesc pentru tine
Însă tu nu știi totul,
Zâmbetul tău într-atât mă aprinde,
Frumusețea ta sălbatic mă inspiră
Apoi eu plutesc și trudes.

FEMEIE

Teama de a nu avea viața la care visezi
Sau de a o avea,
Teama de a nu putea să servești altuia seva ta,
Să o datorezi,
Teama de a vedea cine ești
Ceea ce devii,
Teama ta este reală...

DE CE SUNT EU

De ce sunt eu
Cel care primul a refuzat,
Primul a acceptat?
De ce sunt eu
Cel care a cedat
A hotărât?
Cel care mereu e primul,
De ce sunt eu?
Și ce să cer în visurile mele?
Voi fi mereu eu?
Vei reveni să mă vezi
Dacă nu mai sunt eu?

*Din volumul "Retour à la source / Întoarcere la izvoare",
Editura Citadela, Satu Mare 2011*

*Traducere din limba franceză de
Cornelia BĂLAN POP*

Maria IEVA

În visul necuprins

-Tu îmi trezești simțirea cu dezmierdări letale,
M-atingi ușor pe față, pe umeri și pe gât,
Ca fluturul ce vine să moară-ntre petale,
Să-i țină veșniciei o clipă de urât...

Tresar, târziu, e noapte și visul mă rănește,
Mă doare sărutarea ce-mi tremură pe sâni...
- Adormi la loc, iubito, visează și trăiește,
De ce tot vrei minunea din tine s-o amâni?

-Te desenez sub pleoape de mii de ani întruna
Și sete mi-e de tine ca de un Dumnezeu,
Ai coborât cu tine și marea și furtuna;
Cum să mă-ntorc în mine când eu nu mai sunt eu?

-Noi suntem două cercuri, dar unu-i dat să fie;
Hai, dacă vrei, cu mine, în visul necuprins,
Vom scrie împreună o nouă teorie
Și vom lăsa în urmă trecutul trist, învins!

Viu spre absolut

Lasă-mă, iubire, lasă-mă să-ți fiu
Ce n-am fost vreodată, ce nu știu că știu!
Lasă-mă să zbor viu spre absolut,
Să te port în mine ca la început.

Lasă-mă, iubire, lasă-mă să vin,
Lângă cerul tău vreau să mă închin,
Să-ți închin durerea, dorul ce mă arde,
Să-mi redai speranța dimineții calde.

Lasă-mă, iubire, lasă-mă să trec,
M-am uitat acasă, ca un biet zevzec
Și mă strig de-o vreme, dar nu mă aud,
Chiar și măruș Enei mi se pare crud.

Lasă-mă, iubire, lasă-mă să fiu,
Să te port în mine și să știu că știu!
Lasă-mă să zbor, lasă-mă să merg,
Îți voi scrie versuri pe un aisberg...

În ochiul de poet

Acolo unde noaptea un început nu are
Și lebăda nu cântă, ea știe că te doare,
Te voi chema, iubite, în scenă vin irozi
Și-n ceasul nou al morții fugim printre schilozi.

Va dăntui mâhnită în carnea de pe cruce,
Chiar Magdalena fiica și vântul din răscruce,
Și-n piept cu promoroacă va sta un biet ascet,
Să mântuiască dorul din ochiul de poet.

E vremea să ne-ntroarcem, pendula nu mai bate,
A amuțit în beznă la trei și jumătate
Și-am rezervat o lojă lângă un prinț regal,
De ce-mi vorbești de vise și-mi amintești de graal?

Pe drumul plin cu umbre valsează licuricii
Și simt cum alte vremuri au dat târcoale friicii;
Suntem aici, acum, în haine de lumină,
De ce privești prin mine, când eu te-aștept la cină?

Spre Ararat

Mi-am ridicat privirea să te-ntâlnesc, iubite,
Am revenit acasă cu dreptul de-a iubi,
M-au vânturat clepsidre în clipe infinite
Și m-am întors în mine doar pentru a zâmbi.

Am risipit și teama, nu mai cerșesc iubirea,
E dreptul meu prin legea lăsată de la Tata,
Chiar dacă zbor spre moarte, n-am sa-mi ascund trăirea
Și n-am să plâng în palme când viața strigă: gata!

Eu voi privi -nainte, nu-n stânga, nici în dreapta,
N-am să m-abat din drum, ca stânca mi-e credința;
Ne vom urma doar dharma și vom urca și treapta,
Acolo, pe-Ararat, ne-așteaptă biruința!

Răstignire

Nu mă chema, nu pot să îți răspund,
Eu nu mai vreau o altă răstignire,
Pe Golgota cuvântul e rotund
Și lacrima-i născută din iubire.

Pe crucea Lui stă Iuda spânzurat
Și Petru își privește rădăcina,
Trăim demult cu teama de păcat,
Dar pe retină răstignim lumina.

Ne înălțăm ca vulturii în zbor,
Purtăm sub unghii semne de la Eva,
Dar mama ne așteaptă în pridvor,
Cu un pocal ce ne conține seva.

Nu te mai chem, mi-am răstignit chemarea,
Pe crucea care-ți tremură în oase,
Un arc de curcubeu sărută marea
Și veșnicia nu-mi mai dă angoase.

Sens unic

Iubitul meu, azi-noapte te-am visat,
Mă sărutai pe pleoape c-un poem
Și-am vrut să îl citesc, dar ai trișat,
L-ai scris, așa, în stilul tău, boem.

Mi-ai așezat pe buze doar un vers,
Din alt poem ce aștepta la rând
Și-aș fi făcut, atunci, pe loc, demers,
De nu m-aș fi trezit din nou visând.

Și mă visam, și mă visam pe mine,
Pe strada veche cu un singur sens,
Că printre-atâtea biete figurine,
Trăim, visând, o dragoste intens.

Și cum visam poemul să-l gădesc,
M-am întâlnit c-un licurici și-o stea,
Și m-am trezit, și ce să povestesc?
Sub teii singuri viața mă trăia.

Din volumul „În sfârșit, fluture”, editura Absolut, 2016

Lucia PĂTRAȘCU

NOTE DE LECTOR de DUMITRU ANGHEL

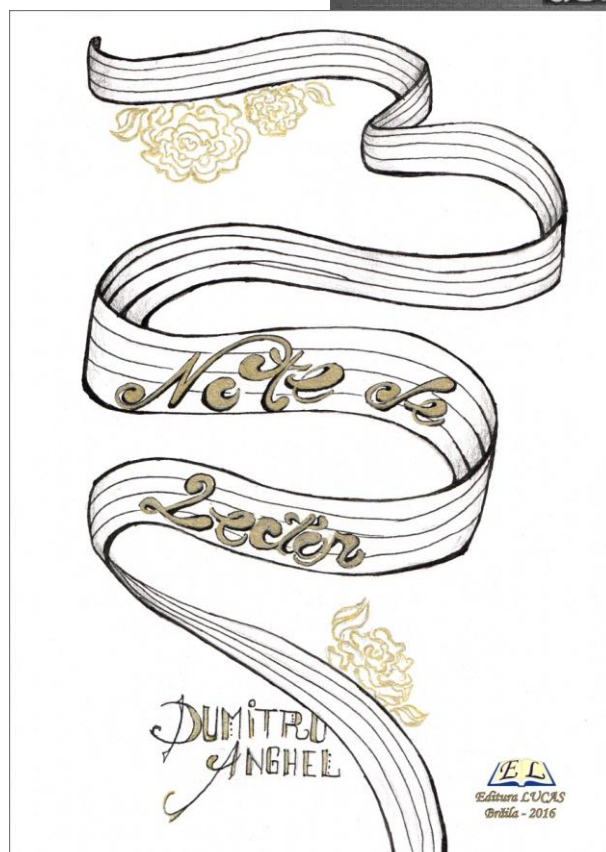
Volumul *Note de lector - Recenzie și critică literară de întâmpinare* -, semnat de profesorul, scriitorul și criticul literar **Dumitru Anghel**, editura *Lucas*, Brăila 2017, cu o copertă expresivă realizată de tânăra Irina Anghel, este noua contribuție notabilă pe care autorul o aduce literaturii române, după ce în anul 2014 un volum de aceeași factură de critică literară, intitulat „O samă...de scriitori” prezenta cu generozitate în fața cititorilor, spre cunoaștere, numele unor scriitori și creațiile lor literare, aducându-i și în atenția revistelor de specialitate.

Scriitorul Dumitru Anghel este autorul mai multor volume de gen „*Portrete în aqua forte*” - 2004, „*Cetățeni de onoare ai Brăilei*” și „*Brăila muzicală*” - 2005, „*Portrete cu variațiuni pe contrapunct*” și „*Jurământul Euterpei*” 2006, „*Portrete în clarobscur*” - 2007, „*Reverențe critice*” - 2008, „*Recensa rediviva*” - 2010, „*Critică literară și muzicală*” - 2012, „*O samă de...scriitori*” 2014 și, în colaborare cu Adelina Pop, „*Anamorfozele lui Narcis*” - 2016, volume care exprimă observația fină a autorului cu referire la creațiile celor care au fost cuprinși în cronicile și avancronicile sale muzicale, cronicile de teatru și film și, desigur, recenziile de carte.

Dacă ar fi să ne referim la *critica literară de întâmpinare*, așa cum singur își intitulează autorul analizele pertinente pe care le face, este vizibilă dragostea și îngăduința pe care autorul o arată pentru cel ce a scris, dar mai ales pentru cel care citește „**pornind de la ideea că nu toți cititorii au un înalt grad de cultură, încât să priceapă subtilitățile criticului literar avizat**” (*Pledoarie pentru recenzia de carte*, pag 5), încercând astfel să păstreze proaspăt interesul pentru lectură al celor ce azi se bucură mai mult în preajma altor mijloace de informare culturală „**asaltul agresiv al calculatorului și al televizorului**” (idem).

Notabil este faptul că acest volum împacă dorințele tuturor, după preferințele lor literare, pentru că împărțirea textelor în trei capitole distincte *Critică și istorie literară* (cap.I), *Proză și teatru* (cap. II) și *Poezie* (cap. III), orientează cititorul în demersul său.

Capitolul întâi „*Critică și istorie literară*” aduce în paginile volumului nume de referință ale literaturii române: Nicolae Manolescu cu „*Viață și cărți*”, volum plin de „*Amintirile unui cititor de cursă lungă*” (pag. 9); Ilie Zanfir cu „*Romanul de analiză la Liviu Rebreanu*”, o carte cu „*aura și valențele unui catalog de referință din fișierele bibliografice ale marelui romancier*” (pag. 18) și Angela Baciuc cu „*Despre cum nu am ratat o literatură grozavă – interviuri*”, trei autori și trei volume care, ele însele cuprind analize speciale asupra scrierilor confracților. Dacă mi-aș permite, aș spune că domnul Dumitru Anghel ne-a invitat astfel la o

critică a criticii unor critici renumiți...

Capitolul al doilea „**Proză și teatru**” cuprinde titlurile a șapte lucrări de proză semnate de scriitorii de literatură modernă Gheorghe Bacalbașa, Magdalena Iugulescu, Nicolae I. Nicolae, Mariana Vîky Vârtosu, Alexandru Mihalcea, Jenică Chiriac, Cătălin Lungu, și o recenzie referitoare la trilogia din „*Teatru*”, volum semnat de Ioan Bălan despre scriitorii Fănuș Neagu „*prințul metaforelor*” și Panait Istrati „*marele vagabond*” și „*privighetoarea Carpaților*”, soprana Haricleea Hartulary Darclée.

Capitolul al treilea, intitulat „**Poezie**”, este cel mai bogat reprezentat, cu o referință la *Antologia lirică „Poezii în cetate”*, fiind vorba de șaptesprezece poeți brăileni contemporani, truditori pe câmpul înflorit al metaforelor rimate și un număr de douăzeci și patru de tiluri purtate de volumele de poezie ale unor poeți trăitori pe întreg arealul pământului străbun de la sudul nostru cu „*Versuri rătăcite în Balta Brăilei*” ale Violetei Craiu, trecând prin „*Clipa de un an lumină*” a lui Ioan Toderiță, cu suavele „*Empatii*” ale lui Paul Sân-Petru spre nordul ieșean sub „*Privegherile vulturului orb*” ale lui Emilian Marcu, cel sătmărean pentru un „*Gând îmbrățișând gânduri*” al Corinei Petrescu sau estul basarabean, unde, „*La marginea absolutului - Au bord de l'absolu*” alături de Victoria Fonari, ne întâmpină cu un „*Sfeșnic în rugăciune*” Traian Vasilcău. Și iată că, citând absolut aletoriu câteva din tilurile cărților de poezie analizate de către scriitorul și criticul literar Dumitru Anghel, nu ne rămâne decât să amintim și de condeiele tinere ce au pornit impetuos pe cărările scrisului. Codrina Codruța Tudor, o foarte tânără poetesă ce

(continuare în pag. 59)

**Giuseppe ROMANO
(Italia)****Digitazioni**

Assorto nei pensieri
vaganti nel nulla quotidiano,
come un lampo improvviso,
un'immagine sconvolge la mente
dal suo peregrinare irrazionale.

Due tazze vuote, asservite
a labbra desiose di ristoro,
immobili attendono lo scorrere
del tempo, osservando una madre
ed una figlia ancora da svezzare
intente a digitare elettronici tasti.

Perse, nel labirinto dell'era digitale,
le parole strillate ai quattro venti e
dettate dal cuore, fiumi in piena
a fondere emozioni inesplorate.

Divise dai tasti, madre e
figlia alienano parole,
abbarbicate a moduli lanciati
nei buchi neri della vita.

Dissolte nell'ozono
le complicità leganti.

Sisma

Non ho voglia
di vergare parole.

Il buio ha cinto
il rumore della terra
che, simile al cobra,
ha attaccato inatteso,
seminando la morte
tra angeli e cherubini.

L'attimo di un respiro
ed i silenzi, accompagnati
dalla luna argentata,
tramutati in lacrime amare.

La terra, ingorda di sangue,
protrae la sua stupida danza.

Le parole perdute nel nulla.

*Il 24/08/2016, alle ore 3,30,
un violento terremoto ha devastato
un intero territorio dell'Italia Centrale,
con epicentro ad Amatrice (RI),
provocando circa 280 morti e diversi feriti.*

Traducere de Livia MĂRCAN**Digitații**

Absorbit de gânduri
Rătăcitori în vidul cotidian,
ca o lampă improvizată
o imagine tulbură mintea
în peregrinarea sa irațională.

Două cești goale, savurate
de buzele dornice de înviore,
nemișcate iau drumul
timpului, așteaptă o mamă
și o fiică care trebuie să se obișnuiască
să folosească tastele electronice.

Pierdute, în labirintul digital,
cuvinte răsunătoare din cele patru de zări și
roștite din inimă, adevărate fluvii
să creeze emoții neexplorate.

Împărțite între taste, mamă și
fiică aliniază cuvinte,
fixate pe modulele lansate
în buclele negre ale vieții.

Se pierde în aer
cu complicitatea mânușilor.

Seism

Nu vreau
să înșir cuvinte.

Întunericul a incins
zgomotul pământului
care, asemenea cobrei,
a atacat în așteptare
semănând moartea
între îngeri și hervimi.

Clipa respirației
și a liniștilor, însoțite
de luna argintie,
strămutate în lacrime amare.

Pământul îmbibat de sânge,
părtaș la dansul lui stupid.

Cuvinte pierdute în neant.

*27.08.2016, ora 3.30
Un cutemur violent a devastat un mare
teritoriu al Italiei Centrale cu epicentrul la
Amatrice (RI), provocând circa 280 de
morți și numeroși răniți.*

Petre MANOLACHE

Lui Coriolan Păunescu

Iubirea – vastă epopee
este rescrisă cu fiecare secundă
cu vis ori cu nebunia uitării,
e rescrisă de la capăt
cu propriul ei neastâmpăr.

E rescrisă, întotdeauna
de un diavol bănuitor, răscolit
de o neliniște apocaliptică
când fructele iubirii sunt răcoapte
iar mâinile rămân fără timp
și devin atât de grăbite,
prinzând să fâlfâie ca aripile
ce zboară, învăluind chipul frumos,
de dumnezească fantasmă a cerului
în lume coborât spre lumina
începutului de veșnicie
pentru a întuneca nedumeririle

ce slujesc la facerea altor
și altor lumi, până dincolo
de lumea de-acum,
până unde sacrele semne prind
cuvânt, lacrimă și durere
rămânând învățatură tainică
și tainuite întoarceri la drum.

*

Fulger tăiat
începutul – dincolo de puteri –
un paianjen – în lampionul de cretă,
viteaz – melcul fără beretă
un bulgăre căzut
pe diapazon –
domnul cadavru – un scut
cu blazon

C A S I N O (poeme)

Lui Simon Ajarescu - in memoriam

Măine se va întâmpla ceva
întotdeauna mâine se va întâmpla -
nici nu te gândești, nici măcar nu
intuiești ce va fi mâine.
Aceasta este mai adevărată decât
orice adevăr ar veni astăzi
la tine, ca să-ți spună cele nespuse –
mergi pe urma nemărginită
a întâmplării încă neîntâmpate.

Ai calea ta
care nici măcar nu e calea
lui TAO,
care e calea destinului.
Dar află că nu-i
iar întâmplările fiind singure
au o nevoie a lor
de singurătate,
foarte departe de mizeria
singurătății ce te închide în ea.

Cum spune TAO
calea nu este scopul
nici destinația nu există
decât în afara fragmentului
tău de viziune
unde se pot regăsi valențele
unei alte dimensiuni
a respirației tale universale.

* *

*

Nu închide cu patimă ușa,
las-o deschisă spre vasta
libertate a viziunii.
Respiră larg năvala îmbelșugată
în protuberanța unde se
reînnoiesc potecile,
pe unde ai mers acolo
unde sfânta neîntâmplare
își tăia venele
spre surprinderea astrului orb,
mereu nevoit să vadă
că nu se poate vedea.

* *

*

ORA DE MELANCOLIE

Rătăcit în visare
întâlnesc nebunia credinței –
imensa priveliște
a gândurilor –

nu sunt tentat
de disproporția
dintre atâtea dorințe -
toate mă părăsesc
la răscrucea lacrimilor.

*

Învățătorul îmi răcorește
fruntea cu sângele său –
îmi curge roșie rouă
peste priviri –
sufletul lui este în mine-
nu am altă cale,
prieten îmi e
doar gustul singurătății.

*

Ah, durere,
cât de tulbure ești –
ah, prunc nevăzător,
arată-mi lumea ta
să te pot vindeca...

*

Și tu, femeie,
sâmbure amăru de migdal –
în aura ta sunt:
m-ai născut din necunoscute neliniști
frumosul tău chip urmează,
chipul meu

(continuare în pag. 59)

Marilena VELICU

PLÂNGE-O LACRIMĂ

Luna varsă lacrimi grele
De sub cerul gol de stele,
Colți de noapte sparg vitrina
Care-i poartă-n suflet vina...

Și mă plouă cu suspine
Noaptea rece care vine
Nechemată, ne-ntrebată,
Chiar de-i poarta încuiată...

Îmi leg pasul de-ntunerice
Și alerg nebună, sferic,
Pe un drum plin de noroaie
Sărutând un strop de ploaie...

Cad pe umeri cu durere
Nori de noapte în tăcere,
Și sub pleoapele opace
Plânge-o lacrimă...și tace...

SUB GEAMUL TĂU

Frumoasă toamnă ai la geam,
Și ploaia gri se scurge-n ram,
Sub ochii tăi pierduți în neant...
Ce dulce zâmbet de amant...

Privești o frunză, nu clipești,
Nervurile i le citești,
Și parcă simți ceva ciudat...
E versul meu... puțin codat...

Era o toamnă... nu demult...
Când îmi plăcea să te ascult,
Te-aș asculta dac-ai vorbi
Și frunzele nu mi-ai zdrobi...

Dar plouă iar în gândul tău,
N-au rost părerile de rău,
E toamna mea și tu n-ai loc...
Sub geamul tău prin bălți... mă joc.

ÎMPĂRȚIT DEGEABA-N DOI

Plouă iar, necontrolat,
Tună scurt și sacadat,
Fulgerul mi-a amintit
Că-ntr-o ploaie... ne-am iubit.

Plouă rece și smucit
Geamul surd și aburit
Nu mi-aude plânsul sec
Nici oftatul... din înec...

Plouă din adânc de cer,
Enigmatic și lejer,
Lacrimi crude-alunecând
Pe-un obraz veșnic flămând

De sărut nesărutat,
De iubire derutat,
Și de-un dor pierdut în ploi...
Împărțit degeaba-n doi.

DEȘI MĂ DOARE RĂU

Mă doare începutul fără tine
Din prima zi a unui an complet,
Cu rătăcirii și scâncete feline
Îmi caut alinarea în balet.

Cunosc și jocu-n care mi te dăruie,
Tăcerea ta-i un incitant atu,
Castelele de jar tu mi le năruie
Și nu mă mir, e doar un deja vu.

Nu spui nimic, nimicul te-nconjoară,
Durerea ta-i în versul meu alint,
Și totuși parcă-ar fi întâia oară
Când te implor, mai toamnă-mi un absint

În cupa ruginită de tăcere,
Să uit că ochiul tău e-n tot ce fac,
Și știu, și simt pe frunte-o mângâiere
Deși mă doare rău, eu tot o plac.

Valentina BECART

TE-AM REGĂSIT PRINTRE SUNETELE ABIA PERCEPTIBILE...

Poetul Ioan Gheorghiță (pseudonim literar Ion Caesarion) s-a născut în localitatea Grindu, județul Tulcea. Această zonă, aflată în apropierea Deltei Dunării, a avut o influență benefică asupra actului scrierii, aceasta (Dunărea) devenind un fel de rudenie, de suflet apropiat.

"Mă-ncuscrisem cu Dunărea / rășchirându-mi fruntea / brăzdată de cute albastre..." (Mă-ncuscrisem...). Se pare că, inevitabil, și Muza a fost (este) fascinată de aceste locuri, întâlnindu-se, adesea, cu poetul, într-un gând transcendent, acolo unde „Transpoezia” primește lumina cea mai suavă, cele mai calde tonuri și sonorități.

Ioan Gheorghiță a publicat în diverse reviste de cultură, în antologii. A adus în lumina tiparului mai multe volume de poezie. Amintim câteva: „Ora de identitate”, poezii, ed. Porto Franco, Galați, 1993; „Emigrantiada”-poezii, ed. Harvia, Tulcea, 2000; „Undeva la poarta raiului”, poezii, ed. Ex Ponto, Constanța, 2010; „Solzi de primăvară”-poezii, ed. Ex Ponto, Constanța, 2012 etc.

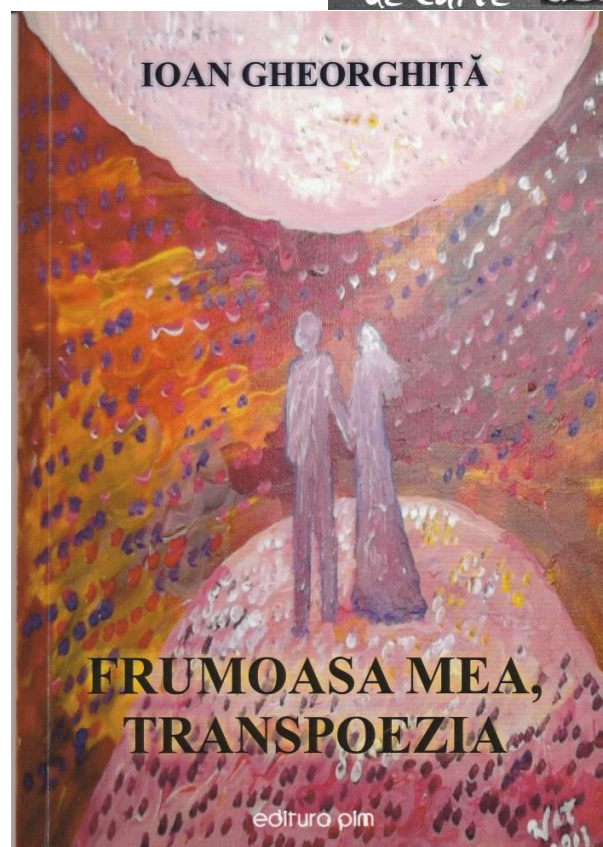
Acest proaspăt volum, **„Frumoasa mea, Transpoezia”**, apărut la editura PIM, Iași, 2016, definește un poet matur, exersat, un poet care are conștiința harului său poetic.

Și iată ce ne spune Mioara Băluță (Bacău): „Poezia lui Ioan Gheorghiță se remarcă printr-un cumul de secvențe lirice, uneori copilăroase, alteori meditative, determinând astfel ținuta armonioasă a unui volum reușit.” Sau: „Secvențele sale literare ne arată un lirism al cuvântării, remarcat de Laurențiu Ulici, Constanța Buzea, cu mulți ani în urmă, și de Magda Cârneci (pseudonim Magdalena Ghica), de care autorul pare mai mult decât apropiat. Surprinde, în acest ansamblu, adâncimea de implant a programului filosofico-mistico-poetic al ambilor, interiorizat, asimilat, până la ultimele interstii ale textului...” (Prof.univ.Asoc.Pompiliu COMȘA).

De ce Transpoezia? Acest termen, mereu nou, folosit de Ioan Gheorghiță, subliniază faptul că, dincolo de orice, trăirea poetică capătă străluciri de diamant, atunci când este îmbrăcată de metafore stilizate, când transcende spațiul prozaic, instalându-se în *„palma universului”*, vechieată îndeaproape de cel *„de-al treilea vâz”*...

Întâlnim în acest volum un amalgam de stări schimbătoare, de la reverie la tristețe, o vastitate a semnificațiilor aflate într-o continuă confruntare cu aparențele, o lirică dezinvoltă, elanuri nostalgice care sunt temperate de reflexia intelectuală. Atunci când sentimentele nu-și găseau conturul, adâncimea frumuseții, deoarece erau *„înjumătățite”*... venea un *„duh”* care-i șoptea la ureche: *„Desfă sunetul / în mii de părți egale / și vei fi/ precum fericirea numerelor pare / precum nefericirea numerelor impare, / precum infinitul / din sine însuși...” (Precum infinitul).*

Poezia este locul unde arhitectura sufletului devine inepuizabilă. În spațiul contemplativ, înfloresc imaginația într-o infinitate de forme și culori. Toate aceste momente revelatorii, însoțite de o intensă trăire, îl determină să-și pună întrebări, să caute răspunsuri care să-i aducă frântura de liniște. Și iată ce ne spune poetul: *„acum înțeleg/bătaia inimii mele / în imensitatea văzduhului /*

cuvântător -/ câmp de vise, / gânduri călcate-n / mii de isoscele, / acum, când / Soarele încearcă să apună / pe brațele lungi / cât razele din priviri, / acum înțeleg / nefirescul din mine, / nenăscutul / din care aș vrea să evaderez, / în care mi-e greu să renasc.” (Acum înțeleg).

Să fie deznădejde, să fie înțelegerea aceea din urmă... că nimic nu durează o veșnicie, că orice geometrie se închide în conul ei de umbră și resemnare? Ce se va întâmpla cu muntele și cu Sisif? Cine va mai trudi, zi și noapte, cu speranța că și zădărnicia este o cale a devenirii. Să devii, ce?... Și poetul se vede un punct insignifiant în imensitatea văzduhului, bântuit de teama revenirii în același *„cerc istovitor”*.

Concretul, în poeziile lui Ioan Gheorghiță, capătă nuanțe străvezii, eterate, compunându-se din nostalgia unei lumi abia tangibile, dincolo de grosierul materiei, de realitatea imediată, căutând cu ardoare, o viață a sunetelor, a culorilor, fiecare gând fiind *„despărțit de umbre transmisibile, / împărțit de lumini lacome, / ...”*

Iată câteva expresii reverberante: *„o oază mă căuta-n privire” [...]* *„ploua frumos / cu gânduri, cu vocale / rostogolite-n frunzele de cos; / brăzdată de cute albastre” / [...]* *„de-atâtea iluzii îmbujorate” / [...]* *„vocea ta / ca o fântână / cu ochii rotunzi, / limpezi, cu ochii albaștri...” [...]* *„sentimentele vorbesc în șoaptă, / uneori se aud, alteori nu, / zboară printre ciocuri roșiatice – razele dimineții”*... Pentru a nu tulbura zborul gândului, totul se petrece în *„șoaptă”* atunci când *„tristețea se scurge”*, fără opreliști, *„prin nervurile nopții”*.

Privind *„linia vieții”* poetul simte cum este

(continuare în pag. 57)

cuprins de un sentiment straniu, cum este învăluit de „gândul neliniștit și dual al singurătății...”, oricât de indiferent ar dori să rămână „la zgomotul indestructibil al secundarului”. Dar cum e posibil, se întreabă acesta, „ce înseamnă această schimbare în cămașa timpului”, tocmai acum, acum „când iubirea îmi inundă aorta”. Timpul, silențiosul timp se strecoară în toate, uneori pare că obosește, că „nu mai are curajul de a fi zbor, / ci doar câteva calcule despre vis”.

Mulți și-au făcut calcule, și-au făcut vise. Unele au prins contur, au rămas să ne încante privirea, să ne mire..., altele s-au spulberat într-o tresărire a clipei. Revenind la timp... poetul se întreabă ce s-a întâmplat cu „înscrisurile lui Leonardo Davinci”, dar cu „sacrificiul lui Manole”? Răspunsul vine chiar de la Ioan Gheorghiță: „poate ar trebui / să le reinventăm penele, / să reluăm operațiile / de la un anumit punct / cu însemnele inimii...” (**Zborul**).

„Omul a simțit mereu nevoia să ofere un sens fenomenelor naturale care i-au condiționat existența. Le-a interpretat, le-a dat un nume și le-a găsit o explicație. Astfel au luat naștere miturile, legendele și basmele, care au format o legătură între om, relațiile sale cu natura și fenomenele inexplicabile, considerate, deseori, magice.” Legenda face referire totdeauna, la timpul trecut, mai apropiat sau mai îndepărtat.

„legende care mi-au udat fruntea / cu mii de ani înainte, / cu mii de ani după”... și toate trecute prin tășul ascuțit al memoriei care-și caută o rădăcină, un adevăr: „că eram un sabin, / apoi un apropiat al aceluiași sabin / care nu știa decât / câteva cuvinte/ precum / „Deceballus per Scorilo”..., apoi am devenit o legendă / mult mai înroșită de soare, / și mult mai citită / de malurile iluminate ale timpului...” (**Legende**). Și tot poetul ne spune că „ne roteam neștiind/unde am putea ajunge așa,/ până mai ieri, /...”

Parcursul „omenirii” și toate transformările apărute în decursul vremii sunt redade într-o exprimare metaforică, de mare subtilitate, esența gândirii punând în lumină rafinamentul stilului.

Când balanța se înclină spre ziuă, acea zi difuză, în necunoscuta sevă a trăirilor își făcea loc jocul de-a iubirea. Nimic fără iubire! Aceasta să fi fost porunca divină? În poemul (**Vino...**) există o chemare delicată către iubită, chemare izvorâtă din zona cea mai tainică a sentimentului, din sunetul mirific al existenței.

„Vino în colțul / îndepărtat al mirificului, / cel care se naște / din propriul gând, / din propria imaterie, / din mirosul plutitor/ al dezrădăcinării, / vino în brațele / nemaiîntâlnite cândva, / brațele semicercului, / solidificate în gusturi/ nepieritoare, / vino în această chemare / ce nu se va pierde / printre embrionii / străvezii / ai sorții...” (**Vino**).

La „marginea nopții” poetul își vede iubirea crescând, deschizându-se asemenea florilor de nufăr: „și îți numărăm visele / îngrămădite / pe pieptul ascuțit / ca o lance / a arcuitei dorinți, / doar îți vedeam iubirea, / pașii îmi clătinău/ sfioșenia / ca o scânteie / în liniștea cubică / a preainaltului / cuvânt...” (**Îți vedeam iubirea**).

În momentul în care clipele se dezmoșteau, gândul, „despărțit de umbre transsensibile” și „împărțit de lumini lacome”, își caută drumul printre cuvinte, poetul așternând pe hârtie imnuri pentru iubită, pentru iubire. Descătușându-și sufletul din „rosturile” banale ale orelor „înfipte adânc / în

visele cele mai limpezi”, acesta își încearcă zborul în acea libertate aflată deasupra tuturor lucrurilor, râvnind la o iubire spiritualizată, elevată.

„voi scrie un imn / pe pântecele tău, iubită, / cu litere vii, mișcătoare, / majuscule fierbinți”... (**Voi scrie un imn**).

Sau: „în brațele timpului / îmi încredințam / dragostea întreagă...”

Dar, într-un târziu, spune poetul „am să râd / de mine / până când pașii / mi se vor lipi de zorii zilei, / până când dragostea / mi se va disipa / în propria ei dragoste...” (**Am să râd...**).

Chiar dacă timpul este neprietenos, am „să-ți cuprind / toată iubirea / în palmele scobite”... gândindu-mă că „timpul/ ar avea mai multe fețe netede și ascuțite / ca și cum ar fi / un râu alunecos, / poate tulbure în adâncime, / poate mănios la suprafață”... (**Asemănare**).

Însingurat, în nopțile senine de toamnă, când „numai cântecele de sub coajă / își adaugă tăcerile tot mai prezente / în aureolele plumburii / ale dragostei...” (**Toamnă**), tu, poetule, făceai „cuvintele / să se înmulțească, / să tresară / precum tainele vântului...” (**Buna-Vestire**).

Între două „respirații ale adâncului” poetul se întreabă dacă nu cumva „schimbul acesta continuu/ între mine și timp/ e un compromis,/ ceva extrem și duplicitar...” (**Cred**). Și, în timp ce îmi „desfăceam lacrimile / nestingerit / de tăcerea ireală / ce săpa adânc / pe o frunză de aer, / pe o frunză verde de asfințit...” (**Desfacerea lacrimii**), eu, cel ce-am tremurat într-o fla-cără, într-un „trup și suflet deopotrivă”, cu râvnă, întristare și mirarea aceea fără de țărături... încep să-mi „caut identitatea / și vă-ntreb pe voi, necunoscuților / dacă ați văzut-o cumva, / te întreb, vântule / dar cuvintele tale / au prins rădăcini adânci / în seara tristă, știută / numai de tine însuși...” (**Îmi caut identitatea**).

Poetul Ioan Gheorghiță, având un acut simț al transparenței lucrurilor, urmărește obținerea de efecte stilistice, prin alăturarea, uneori, a unor noțiuni contrastante care stăruie în vâltoarea fanteziei și imaginației. Fastuoasa domnie a imaginarului răscolește „prin propria imaterie”, jucându-se cu tot dicționarul de forme..., „escaladând printre cuvinte”, astfel că „am rămas cu literele / înfipte adânc în memorie / până când am găsit calea / către noi înșine...” (**Eu am spus verde...**). Invitația pe tărâmul „**Frumoasa mea, Transpoezia**” este incitantă, cititorul fiind tentat să facă o incursiune în acest spațiu poetic și să descopere mesajul poetului, „bătăile inimii” într-o metaforă esențializată, cu nebanuite deschideri spre varietatea sensurilor.

Mihai VINTILĂ

Dumitru Anghel, Note de lector

Dumitru Anghel crede că are vocația unui constructor. Dumnealui construiește cu migală recenzii și cronici de critică literară de întâmpinare mânat doar de iubirea de cărți. Nu dorește premii, nu caută să fie criticul literar al zilei. Se mulțumește cu bucuria de a ști că prin cuvintele sale a putut să facă o carte prietenoasă pentru un cititor. Astfel cititor cu cititor, carte după carte a reușit să adune o impresionantă colecție de cronici literare. Este de-a dreptul uimitor cât poate citi și comenta acest iubitor de literatură. Îl socot de departe ca fiind cel mai generos și mai profesionist cititor din zona de sud est a României. Dumitru Anghel nu citește o carte, el o dezvăluie asemenea unui maestru bucătar care îndepărtează fiecare coajă a unei cepe pentru a ajunge la esență. Astfel face și domnul Anghel numai că rețetele sale nu ne bucură papilele gustative ci neuronii oboșiți de atâta nesfârșită tranziție.

Am descoperit ca să spun așa rețeta domniei sale. În primul rând citește integral. Este aparent banal să spun asta dar uneori dacă sunteți cititor feroce, ca dumnealui, nu poți să nu remarci că operele parcurse sunt inegale, unele bune, altele mai slabe. Îți trebuie deci o acribie literară pentru a parcurge unele lucrări. În general știu că nu scrie despre cărțile pe care nu le găsește demne de a fi prezentate dar sunt sigur că uneori, mai întâlnește și pasaje care poate îl obosesc nu pentru că nu ar ști dumnealui să citească ci pentru că pur și simplu unii autori scriu prost.

Ei bine, Dumitru Anghel nu se lasă, nu pentru el ci pentru cărți. Crede cu tărie în imaginea completă a unei lucrări indiferent dacă ea este semnată de Nicolae Manolescu sau de un scriitor mai puțin cunoscut.

Afirmam că am descoperit rețeta lui Dumitru Anghel. O prezint succint ca pe o descoperire demnă de urmat poate și de alții. Pornește cu citirea integrală a volumului pe care dorește să-l comenteze. Citirea nu este una simplă ci uneori poticnită de notațiile pe care le face referitor la unele expresii, poezii, afirmații ale autorului pe care apoi se bazează construcția cronicii. Pune apoi, pentru ca cititorul să fie cucerit, și o mică introducere unde face o prezentare literară a scriitorului. Această găselniță practică de Dumitru Anghel face ca și cel mai necunoscut scriitor să aibă prin intermediul acestei prezentări o fărâma de glorie literară. Nu insist asupra tehnicii de comentariu dar vreau doar să punctez că scopul este de a îndemna la lectură, de a descoperi frumusețea literaturii, de a face cititorul să caute cartea pentru a descoperi singur dacă Dumitru Anghel a văzut filonul de aur sau doar a dezvăluit într-o formă atractivă doar o delicioasă îmbucătură. Erudiția cronicilor semnate de acest critic literar nu ar fi completă dacă nu ar avea acea picătură de muzică. Ea se îmbină

armonic pentru a crea o stare complexă. Astfel, prin comparație, de cele mai multe ori putem să și auzim ceea ce face ca simțurile noastre să fie profund asaltate de senzații. E un risc pe care Dumitru Anghel și-l asumă conștient ca un bun cunoașcător al muzicii clasice. De altfel chiar debutul său literar l-a constituit o cronică muzicală din revista *Contemporanul*. Problema la care dumnealui pare a nu se fi gândit este aceea a afonilor muzicali și uneori printr-un paradox al sortii astfel de persoane sunt devoalate și ca afoni literari.

Note de lector vine să construiască în aceeași direcție amintită mai sus. Coperta întâi deși pare a fi o joacă de copil este una cât se poate serioasă și este dedicată bunicului chiar de nepoata Irina Anghel care astfel arată că uneori așchia a doua poate fi mai aproape de un trunchi literar.

Volumul este structurat pe trei capitole mari. Astfel primul este dedicat criticii și istoriei literare, al doilea abordează proza și teatrul iar ultimul este al poeziei. Aceste capitole nu sunt egale și nici nu aveau cum să fie. Primele două sunt mult mai mici în comparație cu ultimul. O explicație ar fi și volumul cărților care apar. Avem în zilele noastre o inflație de poezie și deci chiar matematic dimensiunea este justificată.

Pledoaria care o face pentru recenzia de carte confirmă notațiile noastre despre obiectivul volumului. Trebuie să remarcăm observația autorului în ceea ce privește aplecarea sa mult mai atentă și cu un scop bine determinat făcută asupra debutanților. Ei în opinia lui Dumitru Anghel au cea

(continuare în pag. 59)

mai mare nevoie de astfel de cronici iar criticul nu este la prima încercare de acest fel.

Astăzi când multe volume apar cu greșeli inimaginabile este de-a dreptul îmbucurătoare calitatea acestuia unde nu am găsit nici o literă greșită, nici o virgulă pusă aiurea. Era de așteptat asta pentru o carte a un critic literar dar misterul s-a devalat când am citit corectorul-doamna Silvia Anghel. Cum s-ar spune un critic literar are nevoie de un spate mai critic ca el însuși.

Acest volum se alătură colecției de cărți reprezentative ale literaturii brăileane semnate de Dumitru Anghel. Nu vreau să dezvălui toate numele asupra căreia se apleacă pentru că unde ar mai fi farmecul citirii acestui volum dacă ai ști ca scriitor că esti prins în acest insectar. Totuși, pot da câteva nume așa, doar pentru a incita: brăileni precum Gheorghe Lupașcu, Jenică Chiriac, Ion Bălan, Lucia Pătrașcu, Alexandru Halupa, Vasile Mandric sau gălățeni precum Zanfir Ilie, Paul Sân-Petru, Ioan Toderiță sau cunoscuți autori precum Nicolae Manonescu sau Emilian Marcu. Indiferent de nume cronicile sunt tratate cu aceeași seriozitate pe care vă las să o descoperiți singuri.

[Dumitru Anghel, *Note de lector*, Brăila, editura Lucas, 2016, 224 pagini]

(urmare din pag. 52)

„**dovedește o matură și spectaculoasă maturitate lirică**” (pag.215) în volumul „**Sgraffito**” și Cristina Vasiliu cu volumul „**Suflet de stea**” care „**are propriile nedumeriri, are întrebările ei...**” (pag. 222), după cum ni le prezintă cu multă căldură și încredere autorul acestui volum.

Citind acest volum, întâlnim un lector (cum singur se autodefinește!) de marcă, care ascunde sub mantia *notelor* sale un critic literar riguros, atunci când, cu acuratețea și precizia unui exeget, se referă la scrierile analizate în primul capitol, precum și la cele ce aparțin unor scriitori consacrați. Dar și un critic generos când se raportează la scriitura mai puțin definită, pe care o îngăduie (*este loc sub soare, pentru toată lumea!*), pentru că o privește cu ochii celui care știe că de sub condeiul șovăielnic de astăzi, între paginile cărților citite, oricând, mâine poate răsări *floarea albastră* a creației pure.

Note de lector, semnat de scriitorul **Dumitru Anghel**, un volum ca o *carte de învățătură* pentru cei care vor dori să cunoască numele și personalitatea unor scriitori români contemporani, titlurile cărților apărute și maniera în care aceștia înțeleg să facă literatură.

(urmare din pag. 54)

e o scânteie acolo
cu aripi colorate
ea stă în genunchi,
rostește ceva neînțeles,
cum ar fi poezia
icoană ce i se arată,
treptat despodobindu-te de uiere.

Lui Apostul Gurău

Strângi în viața ta, tot strângi
nimicuri ori dureri fabuloase
uitând să râzi sau să plângi
fără să-ți pese de zdrobitele-ți oase.

Aduni ca avarul aduni
banalități, sentimente,
și le împrați la nebuni
ce nu înțeleg cum absente

fiind armoniile tale mai pot
suferi altundeva, neîmpreună,
cum vermii se întorc și mai rod
ultima lor coajă de lună.

Săruți zugrăvirea acelorași sfinți
doborât de amăgiri și de trudă
până-ți scrâșnește steaua-ntr-o dinți
după o clipă de rătăcire zăludă.

Desenezi pe nisip cu piciorul
continentul pe care nu-l vezi
iar diavolul vine și trage zăvorul
sfărâmându-ți și scaunul pe care te-așezi.

Desenezi după același străvechi decalog
toate mahnirile, toate poruncile
de la scânteia oarbă la gândul olog
mereu anevoioase ca muncile.

spargi piatra, n-ai nicio milă
te afli în ea și lovești disperat
până te întâlnești cu tine în silă
că nu ai găsit ce-ai sperat.

Lui Petre Rău

Înainte, tot înainte
aleargă o idee fierbinte
și n-ai cum s-o prinzi
s-o pui să-nflorească-ntr-o grinză

s-o iubești, s-o veghezi
să fie zeița în care mai crezi.
Însă nu-i zăre, nu-i zăre
dincolo de ea e un pom care moare

unde se zbuciumă, ard și reînvie
fulger ce zburdă-nainte de-a scrie,
acel poem înalt, zburător
pe conturul cald al negrului nor.

Vasile Dan MARCHIȘ

ÎNCERCAREA CEA MAI GREA

Arde în mine
arhiva de rugăciuni nerostite
Scriu parcă
mă debarsez de materiale inflamabile
Scriu parcă
mă dezbrac de haine cuprinse de foc.

Prin cuvintele de foc
sau prin focul de cuvinte,
inima este mai mult decât un pompier.
N-au stins
nici nu sting pompierii cu apă
câte cuvinte a stins
și stinge inima cu sânge...

Toate cuvintele ard!
Cum să mai scriu astfel...?
Văd gramatica destinului
ca pe un foc cu ardere completă

Prin arderea completă a cuvintelor
nu mi-a rămas cenușă,
nu mi-a rămas fum.
Cum să mai scriu la modul elementar.

Arde în mine
arhiva de rugăciuni nerostite.
Sunt ca un preot lipsit de cuvinte
care săvârșește slujba prin semne

AȘTEPTARE

Doamne de sete și dor
tot ce mișcă am confundat cu tine
până și izvoarele
Și te-ai ascuns în rai să uiți de mine
când am confundat cu tine soarele

Ridică Doamne sentimentul meu
la puterea ta
Ca pe toți compatrioții
să-i pot alina

Ademenindu-mă spre tine
să-mi perfecționez zborul
cum prin înviere mi-ai estimat
tinerețea și dorul

NINSOAREA DE IERI

Experiment fără strategie
ca zborul pufului de păpădie...
Fulgii căzând
fără temei, fără rând
par a fi manifeste

sau teste plagiate, promovate din orgoliu
sau indulgență
dar trecuți în insolvență
că-i doar o mascaradă
a anotimpului care a intrat în istorie
neavând acoperire pe zăpadă

GEOGRAFIA FĂRĂ CUVINTE

Doar zăpezile veșnice care
sunt mai vechi decât istoria
nu pot fi încadrate în aceasta
deoarece
despre zăpezile veșnice
nu s-a putut spune niciodată nimic în plus
de ceea ce sunt astăzi...
Geografia prin ce nu poate fi schimbătoare
sau înșelătoare ?
De la o zi la alta,
Pământul poate fi umed sau uscat;
apele pot ieși din matcă sau seca;
plantele pot fi verzi sau uscate,
însă zăpezile veșnice au fost întotdeauna
și sunt de asemenea reci
și unice prin alcătuirea care
n-a înșelat așteptările...
Geografia fără zăpezile veșnice
se poate menține viabilă doar
punând în plan cimitirele
când acestea
sunt etalate prin simple imagini
fără a fi prezentate în cuvinte
fiindcă atunci ar părea istorie...

MEDITAȚIE EXTREMĂ

Într-o vreme pe când
îmi controlam cu pixul
poziția și fizionomia, adică scriam,
convins că
doar scrierea mea continuă
este virgula credibilă
între mine și lucrurile neînsuflețite,
credeam că muza mea îmi face feste,
auzindu-l prin ea
chiar pe Dumnezeu spunându-mi:
" Stai o clipă în locul meu ! "
-Eu ? am răspuns uluit în surdină Domnului.
Nu sunt vrednic de așa ceva Doamne!
" Ba da ,a spus Tatăl Ceresc,
Eu am multe locuri:
La munte,
la mare,
în câmpie,
la hotare,
locuri în care trebuie să fac ceva..
În locul pe care te-am pus,
îmi găsesc arareori clipele de răgaz ,
Deci, oricine ba chiar și tu
poți sta sta în locul meu
atâta timp cât nu ți se cere să faci nimic..."

Lidia GROSU

CELEST MISTER*Dedicată poetei Shanti Nylaia*

Emoție sunt toată când mă chemi
 Sub aripa plâpândă a privirii
 Supuselor iubiri în care,
 ghem,
 Se strânge timpul din tot trupul
 - fire
 Și pandantive de lumini colore
 Tăcerea de coral o-mpodobesc
 Sinceritatea lor deșteaptă ore
 Și-n noi... Auzi cum strigă nefiresc
 Un freamăt inimos care ne doare?
 E tot mai scump acest făgaș-reper
 Nimic, se pare, - pură întâmplare -
 Suntem mister scris de-un CELEST mister
 Ești ceea ce-mi doresc să fii:
 Ești TU pentru o lume-ntreagă
 Și pașii lini, ușori, zglobii
 Sunt verbe în lumina largă
 Din ele mă-nfirip cât pot
 Să mă mai doară când nu doare
 Un anotimp ce are tot
 Prin pasărea înălțătoare.
 Mă-nscriu pe el boltă albastră
 Seninul să ți-l protejez
 Ca să te simți a lui crăiasă
 Când piste noi repaginezi...

NESCRIS POESIS PAGINAT

Sublimă, tinerețea ta,
 E-un orizont plin de candoarea
 Unui apel - din dragostea
 De-a declanșa descătușarea.
 Și nicio vină! - Peste pagini
 Ești aer scris de zbor din zbor
 Și muști cu gura lui din margini
 Să-oprești un timp fermecător...
 Azi răsfoiești o neuitare,
 Culegi din râvnă-a ei sclipiri
 De-a fi un dor de sărutarea
 Luminii, pe al cărui fir
 Ești zbucium acostat de înger
 Ce-ți prinde-albastrul nevisat
 Și-n infinituri de atingeri
 Ești simț de drag pe ele-axat.
 Nescris poesis paginat
 De a destinului văpaie,
 Ești nod sentimentalizat
 De raze-a soarelui-răsare

AL LUMII ZILIER

Petală de gând luminos, te ating
 Și te înfășor în recunoașteri,
 O orchestră-a fulgilor, pe ring,
 Angajez - să-ți cânte de renașteri.

Zurgălăi din stări fac să răsun
 Vocile din casa părintească...
 Ești copilul care poartă-un nume
 Scris de-un sfânt pe pagina cerească.

Cine ar justifica minunea?
 Gândurile noastre, dulci căderi
 Se ridică-n ceruri și se-adună
 Glas de taină... Al lumii zilier...

INOBEDIENȚĂ

Votăm cu paradisul
 condamnat la moarte
 vămile cerului le vom transcende
 bine-merci
 că avem conștiința...împăcată
 posibil, cu visul urât ce va continua
 să ne mutileze imaginea
 fără drept de recurs.

scump de tot ni se dă paradisul pe Terra
 dreptul la viață îl avem fiecare,
 dar uităm de obligațiune -
 trezirea din somn...

FĂRĂ VIS

Când râdea de visele confrăților săi,
 le fura din speranțe, din zbor
 nici cătuși de-aproape de stofa aleasă
 a ființei de visător.
 Regretele? Fără drept de apel pe un gol.

Deriziunea, știut lucru, e pedepsită:
 din nerozie un dar se face respins
 înainte de-a fi obținut
 ...Dumnezeu îl lipsise de-acest meșteșug:
 Nici murea, nici trăia...
 Benevol acceptase pe lume un jug...

În viață, e bine să vezi
 periodic imagini în roz
 să simți cum,
 desprins de pământ, te înalți
 și înveți pe de rost căutarea neliniștilor
 ce pretind că ești unul de-al lor.

rămas repetent, lecția o vei asimila
 acum sau niciodată:
 fără vis, ești omul cel mai sărac
 pe care l-ar fi cunoscut omenirea vreodată

Ionela Luisa BEJAN

Dansul ielelor

Motto: Puterea nu înseamnă forță, ci cuvinte.

Marcus păsea încrezător ca întotdeauna, cu fruntea ridicată și cu privirea pătrunzătoare.

Părul îi era ciufulit ca de obicei, dar nu își prea bătea capul cu asta. Se bucura de o enormă încredere de sine și avea și de ce. Marcus era frumos și avea darul de a vorbi în public fără a întâmpina dificultăți, lucru ce reușise să îi aducă o enormă popularitate în școala gimnazială. Îi plăcea să fie înconjurat de cât mai multe persoane, să fie apreciat, laudat. Așa era el.

- Marcus! Hei, așteaptă-mă!

Băiatul se opri pentru a o aștepta pe prietena sa, Elena. Fata îl ajunse din urmă cu ușurință. Îl fixă cu ochii ei mari, albaștri dorind parcă să afle cele mai ascunse taine ale sufletului său.

- Unde te duci? îl întrebă fata aranjându-și părul ce i se ciufulise.

- În pădure.

- Marcus, sper că nu este vorba despre...

- Ți-am spus, chiar le-am văzut, o întrerupse băiatul. Nu a fost doar imaginația mea, Elena. Erau reale.

Marcus începu să meargă din nou cu pasul său vioi fără să bage de seamă privirea îngrijorată a fetei.

- Nu am spus că nu erau reale, începu Elena mergând încet alături de el. Te cred, dar nu mi se pare în regulă să te duci atât de des în pădure. Dacă ți se întâmplă ceva rău?

- Ceva rău? zise el meditănd puțin la asta. Ce ar putea să mi se întâmple? Am mai fost acolo de atâtea ori!

Mica speranță ce înflorise în inima fetei se făcu din nou nesimțită.

- Ai promis că vii cu mine la librărie azi.

- Am spus că merg mâine, îi reaminti tânărul.

- M-am răzgândit, vreau să merg astăzi!

Băiatul se opri din mers și o privi aproape enervat.

- Nu te înțeleg, Elena. De ce nu vrei să mă duc? Mă crezi cumva nebun?

- Nu... Nu cred..., se bâlbâi ea.

- Atunci? Poți să vii cu mine sau poți să pleci.

Zicând acestea, Marcus porni înainte fără să mai țină cont de părerea fetei. Elena oftă și îl urmă deznădăduită fără să-l mai bată la cap. Pădurea nu era departe, așa că nu dură mult până ajunseră acolo. Tânărul părea entuziasmat de acest lucru, însă fata devenea mai neliniștită cu fiecare pas. Dar chiar și așa îl urmă pe Marcus pe cărăruia îngustă ce ducea spre inima pădurii.

- Elena, ai văzut? spuse băiatul dintr-o dată arătând cu degetul spre un copac.

- Ce să văd?

- Era acolo! Era una dintre ele!

- Marcus!

Însă el deja nu o mai asculta. Leși de pe cărare și începu să alerge pe urmele celei ce ieșise dintre copaci. Elena alergă după el din ce în ce mai îngrijorată. Degeaba îi striga să se oprească, cuvintele ei nu erau suficiente. Marcus era mult prea încăpățânat pentru a renunța la ideile sale.

Când în cele din urmă tânărul se opri Elena aproape că rămase încremenită, căci observă la ce anume se uita el cu atâta fascinație. În fața lor în micul luminiș în care stătura ei de atâtea ori dansau acum mai multe fete cu plete lungi și rochii voluminoase făcute parcă din ceață.

- Ți-am zis eu că le-am văzut..., îi șopti Marcus fără să-și ia ochii de la ființele care parcă nici nu atingeau pământul în dansul lor nebun.

- Oh, Doamne..., murmură fata speriată. Hai să plecăm! Te rog, hai să plecăm!

- Mai așteaptă!

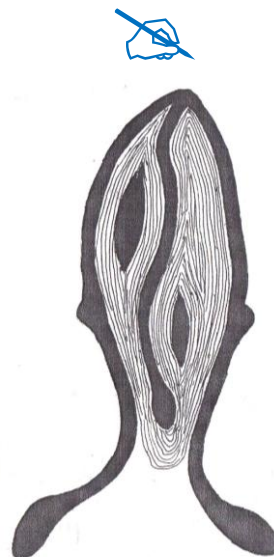
În clipa aceea una dintre fete îi văzu. Îi privi cu ochii ei ce păreau de cleștar și zâmbi arătându-și dinții albi și ascuțiți. Elena îl trase pe băiat de mână, însă acesta nu se clinti. Rămase cu privirea ațintită asupra tinerei care se desprinsese din acea horă și care începuse să se îndrepte spre ei.

- Marcus! Marcus, să plecăm de aici!, îi zise fata panicată.

Însă tânărul nu o asculta, oricât deperate erau cuvintele ei. Își desprinsese mâna din strânsoarea ei cu o smucitură bruscă și porni cu pași neîndemânatici spre acea fată care îi întinse mâna sîdefie. Când băiatul apucă mâna întinsă, Elena știu că era deja prea târziu pentru a mai putea face ceva. Îl privi intrând în hora lor învăluit de lumina roșie, ireală a apusului.

- Și te-am avertizat..., murmură ea privind cu milă scena din fața ei.

Își întinse aripile de înger păzitor și plecă.

desen de Paul Sân-Petru

Ionel NECULA

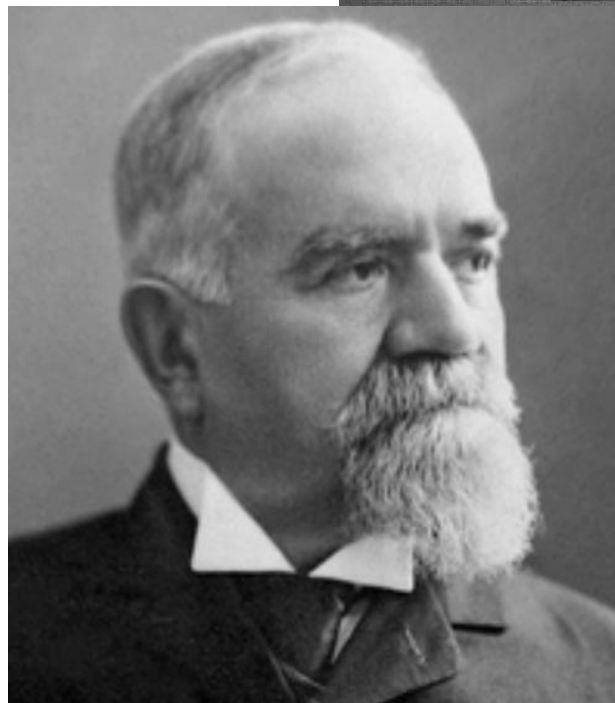
Centenar Maiorescu Un Lessing valah

Există în viața unei comunități un moment astral, unic și irepetabil, care reclamă prezența unei personalități puternice, dispusă să-și pună autoritatea sa recunoscută și clarviziunea providențială în slujba nației sale, să-i optimizeze posibilitățile latente și să-i imprime un trend de evoluție concordant cu ceea ce se petrece în lume. Dacă momentul este fructificat sau nu, depinde într-o măsură fundamentală de apariția și implicarea omului-făclier, a celui care să poarte torța și să lumineze calea de urmat. Acest rol de călăuză și de îndrumător providențial l-a avut la noi ardeleanul Titu Maiorescu.

În noiembrie 1861, când a plonjat în realitatea românească, țara chiar avea nevoie de un cap limpede care s-o alinieze spiritului european și s-o dreneze pe *via moderna*. La acea vreme nici gramatica românească nu-și structurase un sistem unitar de reguli și nici lexicul nu cuprindea un sistem noțional necesar discursului filosofic. *Când am văzut că studenții scriu nam, într-un singur cuvânt, am înțeles că în țara noastră trebuie s-o las mai domol cu filosofia... Ce Kant! Ce Spencer! Ce Comte! Gramatica și logica elementară mai întâi de toate.*

Erau toate de făcut și tânărul Maiorescu în loc să-și aranjeze o carieră universitară în Occident - o posibilitate reală și ispititoare - a preferat să vină în țară și să se distribuie pe mai multe direcții de acțiune, de implicare și de ordonare a vieții culturale românești. Printre contemporanii săi trecea drept mintea cea mai bine structurată și înțelesese un lucru esențial, că mediul românesc, deși împregnat de diletantism și amatorism indigen, nu-i scutit de orgolii și prejudecăți nevolnice și piezișe, iar acestea nu pot fi neutralizate decât impunându-se public, prin găsirea unor modalități de afirmare competitivă, în compania celor ce reprezentau o anumită notorietate în viața publică românească.

Antrenarea lor în cadrul unor colective cu atribuții spirituale (al prelecțiilor populare, al Societății Junimea, al revistei **Convorbiri literare**), era, de departe, calea cea mai sigură de a se impune competitiv și, prin aceasta, de a penetra funcțiile de decizie politică. Conștient de superioritatea sa, nu se speria de concurența celor din colectivele pe care le alcătua. Îi surclasa pe toți, prin cultura, prin conștiința lucrului bine făcut și prin felul în care înțelegea urgențele țării în aspirația ei de a se înscrie într-o evoluție modernă și-n deplină sincronie cu trendul european. A sesizat foarte bine filosoful Ion Petrovici, primul monograf al pontifului junimist: *...Rolul pe care îl are logica între științe l-a avut Maiorescu în cultura românească. A eliminat ce era fals, a coordonat ce era bun, a suprimat anarhia, a retezat avânturi greșite, a indicat*

Titu Maiorescu

*organizator al culturii noastre neînchegate și pe alocuri deviate de la drumul ei natural. (Titu Maiorescu, în vol. **Studii istorico-filosofice**, ediția a II-a completată, Editura Casei Școalelor, București, 1929, p.251.*

S-a vorbit mult despre puținătatea creației maioresciene și a contribuției sale, prin lucrări originale, la impunerea disciplinei filosofice în cultura românească. Nu subscriem la această idee. Cel puțin în ceea ce privește condițiile evoluției românești, Maiorescu avea o viziune punctuală și putea, dacă și-ar fi propus cu adevărat, să structureze un sistem de gândire articulat și cu aplicabilitate la condițiile realității românești.

În tinerețe fusese influențat de filosofia lui Herbart și chiar teza sa de doctorat înregistrată la Sorbona în 1861, **Essai d'un nouveau fondement de philosophie** conținea în germene posibilitățile unei filosofii desfășurate și cu trimiteri exacte la prioritățile spiritului românesc. N-a fost interesat de elaborarea unui sistem filosofic original, dar a meditat îndelung asupra realității românești și-a căutat, atât cât i-a stat în putință, să găsească modalități de înaintare a țării sale, pornind de la experiența țărilor din Apus. De aici și ideea *formelor fără fond*, a importului de mijloace, forme și instituții experimentate în Occident și transplantate ipso facto spațiului românesc.

De regulă, Maiorescu nu și-a expus ideile filosofice în lucrări desfășurate, dar le-a disipat în conferințe, în publicistică sau discursuri parlamentare, cărora le-a conferit autoritate metafizică și le-a ridicat importanța cu cel puțin o octavă. Făcea filozofie la vedere, în spațiul public, așa cum Socrate își exersa ironiile în piața ateniană și oriunde putea să-și întâmpine și să-și bastoneze concetățenii. Făcea politică conservatoare, o politică aplicată care nu se revendica nici din gândirea lui Joseph de Maistre, nici din speculațiile lui du Bonald, ci se plia pe

(continuare în pag. 64)

cerințele realității românești, o realitate devălmășită, care avea de recuperat o mare întârziere față de evoluția apuseană. *Evoluția societății românești*, constata și C. Schifirneț, *I-a convins că nu un tratat teoretic sau o lucrare doctrinară era oportună, ci intervenția activă în viața socială și politică, unde exista posibilitatea afirmării direcțiilor doctrinare (Filosofia românească în spațiul public*, Editura Tritonic, București, 2012, p.35).

Și tot Constantin Schifirneț conchidea că Maiorescu a trăit dilema marelui intelectual angajat politic, nevoit să coboare în Agora și să se confrunte cu oratori, retori și limbuți, să atace vehement beția de cuvinte (Ibidem, p.35). Chiar în depozițiile sale ocazionale - de la Junimea, de la Academie, din Parlament sau Guvern - conțin în substanța lor diezii unei conștiințe filosofice *in nuce*, care să le confere temeiuri, noime și fundamente oportune, menite să așeze evoluția românească într-un plan concordat cu ceea ce se procesa în Apus. Că România, în trendul liber asumat al devenirii sale, putea să valorifice experiența Occidentului, să împrumute formele și instituțiile moderne experimentate deja în Occident era evident, dar Maiorescu n-a neglijat niciodată *fundamentul dinăuntru*, realitatea românească în care urmau să fie transplantate. Niciodată Maiorescu n-a optat pentru o preluare mecanică, artificială, fără să se țină seama de condițiile specifice ale mediului românesc.

Și-a sacrificat abilități teoretice evidente în favoarea nevoilor practice imediate reclamate de stadiul cultural în care se afla spiritul românesc la data revenirii sale în țară. Era convins că plâsmuirile intelectualilor trebuie să țină seama de evoluția noastră culturală și nu agreea lucrările care devansau stadiul de înțelegere românesc, Vezi cazul lui Rădulescu-Motru, îi explica lui Ion Petrovici. El e foarte fecund și scrie lucruri bune, dar pare-mi-se că din cauza pe care ți-am spus-o (devansa stadiul cultural românesc) scrierile lui merg pe deasupra. (Ion Petrovici, *Studii istorico-filosofice*, ediția a II-a completată, Editura Casei Școalelor, București, 1928, p.247).

Urma imperativul kantian al datoriei și făcea din ridicarea nivelului cultural al țării, din emanciparea mediei culturale și din trecerea ei într-un nivel istoric superior o urgență căreia i s-a consacrat cu tot elanul și cu toată abnegația. Câteva decenii mai târziu, toate aceste urgențe vor fi relansate - cu alte mijloace și cu alte finalități - de Cioran, care le va investi calitatea de concepte fundamentale și le va conferi o valoare epistemologică indicativă pentru toți cei interesați de identitatea popoarelor. Noile regimuri democratice, în care fiecare cetățean are dreptul să introducă în urnă un singur vot, contează majoritatea și contează mai ales media culturală

care caracterizează această majoritate. *Un popor, spunea în Istoria contemporană a României*, p. 454, *care în diferitele sale straturi a dat dovadă de bună cugetare și bună simțire este un popor de viitor*. A sesizat exact problema pe care o vom regăsi copios abordată și de Cioran. Nu mai spun că la vremea lui Maiorescu, realitatea românească reclama acțiuni practice imediate și urgente de ridicare a nivelului general de cultură și nu era pregătită, nici nu-și punea problema elaborării de lucrări fundamentale, riguroase și sistemice, în competiție cu ceea ce se întâmpla în Apus. De altfel, chiar plâsmuirea sistemelor filosofice, complete, închise și non-contradictorii devenise o operație vetustă, de glorie apusă, iar filosofia evolua acum secvențial, în concordanță cu dezvoltarea științei și cu marile probleme ce ventilau veacul.

Timp de cinci decenii, Maiorescu a fost în primul planul vieții social-politice românești și-a pus o pecete profilactică peste toată devenirea românească. Cu personalitatea lui stenică și rubustă, unanim recunoscută printre contemporani, a înrăurit devenirea românească în tot intervalul dintre cucerirea independenței și primul război mondial. O vreme, între anii 1912-1914, a deținut președinția Consiliului de miniștri și-n această calitate a dat dovadă de nebanuite calități diplomatice dând dispoziții ferme comisiei care urma să stabilească granița dintre România și Bulgaria să nu cedeze nici un metru de la linia Silistra-Caliacra.

Ultimii ani de viață i-a petrecut în Bucureștiul ocupat de trupele germane și, spre cinstea lui, a refuzat o întâlnire directă cu feldmareșalul Mackensen, administratorul *de facto* al capitalei. În februarie 1917, când aniversa 77 de ani de viață, și-a refăcut testamentul și-a desemnat ca executor testamentar pe Lizetta Bengescu, în locul lui N. Racotă aflat în refugiu. *De manuscriptele mele, stipula, ce se vor mai găsi la mine, după multele ce le-am ars, va dispune fiică-mea Livia sau, în lipsa ei, d și d-na Racotă, în înțelegere cu amicii literari dd. Iacob Negruzzi, Simion Mehedinți, d-nul și d-na Rădulescu-Pogoneanu. Poate unele manuscripte (jurnale, scrisori literare și politice) ar fi de hărăzit Academiei Române*.

Continua să noteze în jurnalul său personal principalele probleme cu care îl confrunta viața și nu uita să amintească și de disconfortul de sănătate. Ultima consemnare, rămasă neterminată, poartă data 2/15 iunie 1917, când gravele probleme cardiace se arătau tot mai amenințătoare. A trecut Styxul în dimineața zilei de duminică 18 iunie/1 iulie 1917.

I-a rămas opera de clarvăzător și de cap limpede la devălmășiile devenirii românești, și-a rămas în conștiința publică drept omul providențial, care a dat ora exactă și-a așezat minutarele istoriei pe cadranul intrării noastre pe *via moderna*. Mișcarea sa junimistă a avut, în cultura românească, rolul Sturm und Drang-lui german, iar mentorul ei și-a asumat funcția pe care Lessing a avut-o în cadrul romantismului german.

Corina GHERMAN

TEMĂ NESCRISĂ

Viața
e un segment
de timp
o ecuație
a cărei soluție
o cauți
în manualele nescrise
segmente rupte
alte necunoscute
secunde
în calea timpului
trecut...
viitor...
prin derivate și integrale
viața
o sferă
un univers întreg.

ÎNCEPUT

Timp
într-una bați
timpanul surd
al drumului
pavat cu erori
ating cu ochiul
vârful aisbergului
amintirea
caută
profunzimea
florii de liliac
îmi mângâie
fruntea
și în sprâncenele mele
există și cercuri galbene
care mă privesc
de la hotarul
dintre
cele trei lumi
silabisind începutul.

ÎNCERCARE

Încerc
să află ecuația
luminii din întuneric
colivia ochiului
urma fulgerului de foc
al norului bărbos
pentru lumină
sunați
la telefonul vieții

are și mobil
găsiți-l
căutători
de comori luminoase.

URMA

Din urma ochilor tăi înflorește
vârful timpuriu al primăverii
niciodată marea n-a fost rotundă
pătrunde mirosul diapazonului
de clopot albit
prin unul din firele răsucite
ale cometei erai netulburat
prin ușa dintre cuvinte
pătrundeam în neînțelesul tău
mergea un melc cu piramida
lui Mekerinos în vârf de coarne
spuneai că nu-i al tău surâsul
ultimei secunde perceput ieri
prin ea se-ntrezărea cărarea
necunoscută ușii închise....

NU ERAM EU

Nu. Nu eram aceea
care m-am regăsit
în marea evadare
din ochiul meu
în pustiu totdeauna
aștept întoarcerea
liniștii sparte în nopți
crocodilii fosilizați
îmi vorbeau despre
liniștea din carapacea
țestoasei
înmugureau fulgerele
în herghelia planetelor
niciodată în răzorul timpului
nu... nu eram eu aceea
din statuia muzeului
de antichități pierdute.

O SINGURĂ DATĂ

În umbră
cuvântul nescris
cresc pustiuri
întinse
aprind cu ochiul tău
lumina întunericului
ce curge
în adâncul nopții
înfloresc licuricii
în afara vremii
acoperind
coliba eschimoșilor
cu vânturi albe
mă gândesc
la cuvintele pinguinilor
pe care o să-i amintesc
o singură dată.

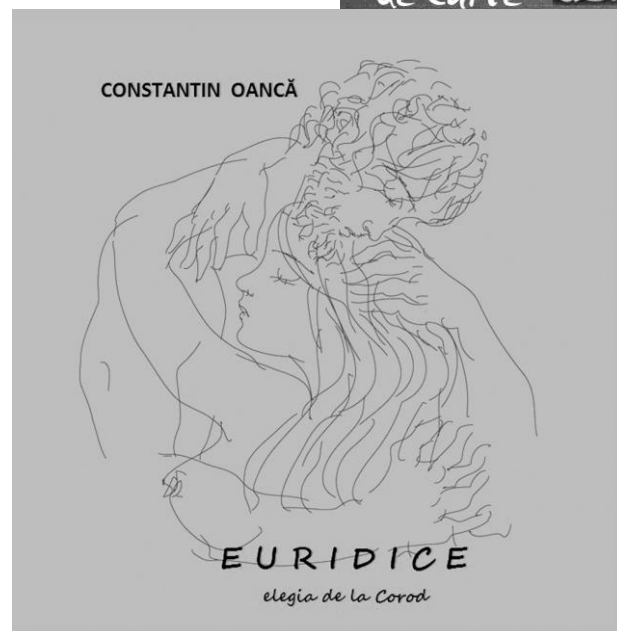
Lucia PĂTRAȘCU
EURIDICE - elegia de la Corod
de CONSTANTIN OANCĂ

Volumul de poezie *Euridice - elegia de la Corod*, semnat de Constantin Oancă, Editura InfoRapArt, Galați, 2016, găzduiește în cele 90 de pagini 60 de poeme, însoțite de 4 desene grafice, care, ele însele, spun povestea de iubire dintre Orfeu și Euridice, împodobind astfel exprimarea temei lirice aleasă de autor.

Legenda spune că Euridice este nimfa de care s-a îndrăgostit Orfeu, personaj mitologic, poet și cântăreț vestit, fiul muzei Caliope. O iubire împlinită, întreruptă de moartea nimfei mușcată de un șarpe veninos, recăștigată prin muzica lirei care îl impresionează pe Hades, cel care i-o înapoiază și pierdută iar prin nerespectarea condiției impuse aedului de a nu privi înapoi pe drumul lor de întoarcere în lumea pământească. Deci, o poveste celebră despre o iubire înfiripată, pierdută, regăsită și pierdută iar!

Prin ce trăire launtrică poetul Constantin Oancă, influențat de această legendă a Eladei, aduce în frumosul ținut al Corodului, loc încărcat de spiritualitate, o astfel de poveste pe care o numește *elegia de la Corod*, iată o taină, ce ar trebui aflată! Pentru că acest volum de versuri, un fel de filozofie a iubirii, vrea să ducă mai departe evoluția celor trei stări de iubire (pierdută, regăsită, pierdută iar), alcătuind o împletitură între pasiunile senzoriale și iubirea nemuritoare, ca un prag între chemările trupului și înțelegerea divinului. Însuși Hades îl pune la încercare pe Orfeu prin condiționarea „*Crede și nu cerceta*”, dar aedul își pierde încrederea în sine și, de aceea, greșește făcând gestul necugetat și decisiv. În zadar mai folosește el apoi aceleași metode de înduplecare, cântând pe malul Styxului! Singurul rezultat rămâne pierderea. Pierderea de sine ca om, posibilă prin pierderea credinței! Ceea ce îl pierde definitiv pentru lumea aceasta (fiind sfâșiat de menade) este refuzul unui alt fel de iubire. Dar atunci în urma lui rămâne doar semnul pe care sufletul și mintea sa l-a creat: muzica iubirii curate și hotărnicirea devotamentului într-o iubire mai presus de moarte.

Inspirat de această legendă, Constantin Oancă țese, prin *elegia de la Corod*, o adevărată poezie de dragoste în care, acest Orfeu al zilelor noastre, aduce o închinare iubirii neîncepute și nesfârșite, prinsă între o senzualitate cu turnură erotică uneori, iar atunci Euridice, iubita din versurile sale, poate fi o *Julietă* răătăcită: „*Acum se clatină / și viorile / după ce au privit îndelung / în ochii tulburi / ai Julietei...*” (*După ce au spus lucrurilor pe nume*, pag. 37) sau o *Isoldă* neafată încă: „*Tristan o caută pe Isolda lui / cum se caută nemurierea*.” (*Cum mai șuieră viorile*, pag. 55) și strădania de a trece peste toate opreliștile, pentru a înțelege, învățând răstimpul răbdării: „*Avea darul trăirii în altă lume / și mă săruta pe ochii închiși să mă pregătească / îmi spunea / de așteptare*.” (*Avea darul trăirii*, pag. 57), dorind să păstreze experiența ca pe o înserare neterminată, în așteptarea unei sosiri nedeslușite încă. De aceea, „*Ca să nu rămână de tot singur / poetul / i-a făcut iubitei / o plecare neterminată*.” (*Ca țărnuț să nu fie de tot singur*, pag. 67) și adastă cu resemnare întoarcerea ei pe „*țărnuț care*

sunt” (*Patru ape mari*, pag. 16).

Aflat pe mejdina vieții: „*Într-o parte un vânt cald aduce înserarea / în cealaltă parte / luna cere iertare / pentru depărtarea dintre noi*” (*Din când în când*, pag. 5), poetul pendulează între dorința de a nu accepta plecările: „*În ochii tăi s-au înălțat două dealuri / de după care nu te mai pot vedea / și eu am rămas singur / între dealurile acelea*.” (*În ochii tăi*, pag. 71) și înțelegerea că acest lucru este inerent și definitiv, acum, când înserarea însoțește dorul trăirilor sale: „*și-n urma ta se ridică încet / colbul fin al înserării*.” (*Plecai*, pag. 60).

Chiar dacă prin înțelepțiriile sale autorul constată că: „*Dealuri se ridică peste tinerețea mea*.” (*Dealuri se ridică*, pag. 56), căci asemănător piedicilor din poveștile cu Făt-Frumos: „*...trei dealuri a pus atunci / în urma lui / unul în calea lunii / unul în calea / soarelui / și altul / în calea păsărilor călătoare / ce se luară hotărât după el*.” (*Picioarele lui semănau*, pag. 22), poetul acceptă faptul că ele au fost așternute pentru a-i pune la încercare, parcă, nesomnurile în care îl însoțește luna, trăirile sale din viața nopților albe și visurile sale prinse în zborul păsărilor călătoare. Iată aici semnificantul *deal* care poate fi considerat o probă peste care omul trebuie să treacă, dar și o renaștere, atunci când va fi împodobit iar cu viață, cum vom vedea în alte versuri.

Permanent, în poezia lui Constantin Oancă semnificațiile trăirilor proprii rămân precizate în semnificantul corespondent. Acesta poate lua aspectul mării „*până la care nu e atât de departe*” (*Iată ce mi-a lăsat ingerul la plecare*, pag. 30), simbolizând noianul de zbateri și limpeziri; poate fi o *corabie*, semnificând modalitatea prin care „*inima corăbierului*” visează „*în zborul de zăpadă al pescărușului*” (idem) să-și împlinească năzuințele; sau poate fi „*și vântul / căzut bucăți peste valuri*” (ibidem) ce, adesea, cu nepăsarea sa, sparge iluziile, risipindu-le ca pe niște baloane colorate.

(continuare în pag. 67)

Laura Cătălina DRAGOMIR

Totul se termină într-o stare de cugetare filozofică despre depășirea celor trei trepte ale devenirii perfecte: moartea, frica de întunericul tăcerii ei și iluminarea învierii: „**În grădina filozofică / o lespede / acoperă un mormânt / peste o altă lespede / se lasă întunericul / iar a treia lespede / strălucește / în mîna unui înger.**” (În grădina filozofică, pag. 31)

Atunci când omul caută drumul spre desăvârșirea înțelegerii, ochii săi sunt „**o vale a înserării / cu arome moi de iarbă cosită**” (Recunosc numai lucrurile, pag. 50), în timp ce pașii pe umbletul cărării cunoașterii „**sunt făcuți din foșnet de iarbă**” (Eu cred că pașii tăi, pag.14), iar brațele au învățat supunerea spre iubire „**...brațele mele / care nu mai conțin / să te modeleze / după asemănarea iubirii**” (Ce mi-ai dăruit tu, pag. 12), mâinile ies din întunericul miezului de noapte și recunosc deja semnul binecuvântat al Crucii: „**mîna mea dreaptă / venind de departe / crește crește / ... / după care / încet dar sigur / se duce să pună la loc depărtarea**” (Din când în când, pag. 5), ca într-o sfântă blagoslovire..

În aceste versuri de o adâncă sensibilitate lirică, brodată pe o încărcătură de respirație proprie, izvorâtă din neliniști și îndoieli, poetul își împletește creația sa literară cu o **Euridice**, plecată din viața ei de driadă și rătăcită pe treptele coborâtoare ale pietrelor înghețate, o imagine în care poetul nu știe decât că ea este simbolul unei iubiri pierdute. Însă atunci când concluzionează că: „**Peste tine / apoi / s-au înălțat dealuri / și au crescut păduri.**” (Multă vreme a trecut, pag. 35), cu siguranță mesajul său către cititor devine unul simbolic, o **moarte pre moarte călcând**, care relevă certitudinea reînvierii spirituale prin credința în Dumnezeu.

Împletirea între mitologie, eros și credință adună în acest volum de poezie plecăciunea poetului, cel care, prin curățenia actului de creație, dovedește conștientizarea faptului că sacrul ființează în fiecare dintre noi. Volumul de poezie **Euridice-elegia de la Corod**, semnat de **Constantin Oancă**, este ofranda dăruită de poet, asemănătoare închinării necondiționate și definitive a preotului răstignit de bună voie pe lespede din fața altarului în clipa sfântă a hirotonisirii.

desen de Paul Sân-Petru

1.

Admite, poți muri foarte tânăr
coagularea trăsăturilor în afara contextului
te poate entuziasma
nimic forțat, obosești de atâta consistență
ca de previzibilele petreceri în piața mare a orașului
și te îndepărtezi
când nu ești tenace parcă nici nu suferi atât
n-ar trebui să existe o a șaptea poruncă
excesul de altar al virtuții
lactația divină publică și gratuită e binele necesar
există sfaturi pentru consolarea A.D.N-ului
cărți despre dizidenta dezvoltării personale
suntem de acord că mai puține mame
înseamnă controlul încălzirii globale
admite, poți muri foarte tânăr.

2.

Între cei care iubesc nu se poate trăi
sunt curați
ca o boală mare așteptând viitorul
cu sâni intacti și spatele descumpănit
de treaba asta bine făcută
aproape zilnică.
Nu poți pune măcar două pietre
să nu-și facă rău
într-o casă de pământ.
Ei fac alte lucruri, noi suntem
linii care-și dau seama
cunoscuți, vecini, lume.

3.

Fericirea începe imediat
cum anumiți copaci cresc
rude îndepărtate de care abia se vorbește.
Nimeni nu scapă de piatră
disprețuind-o într-un om fără regi
până nu mai rămâne.
Abundența tăcerii respirând
în zile de poze, transparentă
fericirea începe.

4.

Vorbesc despre așezarea cu fața
în drumuri scurte, de foame
peregrinarea dresată a sexului de ocupație
dens și foarte jos
ca norii în țările cu intemperii kilometrice
împărțirea descendenților pe tablele pubisului
și continuitatea în arc
ca semnul razboiului, clară
ajutând timpului de recoltă.

Marin MOSCU

Nucul îmi aduce aminte

Nucul și-a făcut căciula din albine,
Bâzâie cerul în frunzele verzi,
Soarele pune în ochi raze senine,
Să-l prind într-o clipă visez.

Miere albastră curge-n cuvinte,
Tremură vântul în sângele meu,
Aducându-mi de tine aminte –
De dragostea ta dăruită mereu.

Albinele vin la roinița prinsă
Pe-o creangă din curcubeul întins,
De inima ta se lasă cuprinsă
Partitura reginei cântată în vis.

Polen de lumină adun, amintire,
Pentru cupa inimii dusă la vraci
Să tămăduiască vechea iubire
Din cuvintele spuse când taci.

Trăsnește și focul se-ntinde,
Nucu-i lumânare aprinsă în noapte,
Brațul Cenușăresei mă cuprinde,
Am rămas văduv de a ta dreptate.

Miere albastră curge-n cuvinte,
Timpul se rănește-n nisip,
Roiul din nuc îmi aduce aminte:
Iubirea e jertfă în propriul ei chip!

Încuierea în vis

Viața ta e floare-n rouă,
Viața mea e umbră-n drum,
Domnul mi te-a scos în cale
Dintr-o pajiște de scrum.

Nici nu râd și nici nu plâng,
Se dau huța stele-n vânt,
Pentru-o umbră și o floare
Speranța crește arzând.

Ne vom roura în cuplu,
Ne-om umbri în drum deschis
Și pe-o pajiște de scrum
Ne vom încuia în vis!

Cenușa epavei

Sunt cenușa epavei dragostei mele
Lunecând pe umbre și pe ape,
Te țin în pieptul meu mereu aproape
Aprinsă printre stinse stele.

Sunt jertfa florilor tăiate scurt
De foarfeca urzelilor tăcute,
Unde rădăcinile-s cuvintele născute
De-a picta durerile-n sărut.

M-am prosternat la visele rebele,
Am pus pe buze fluturi să zâmbească
Din neprihănită ie românească
Pe care-o porți prin ciocârlii spre stele.

Sunt văduvit de netezita iască
A partiturii pusă-n umbre lungi,
Cenușa-n zbor alungă îngeri ciungi
Când vor în locul meu să te iubească.

Te-mbrac în mii de ii cu nestemate,
Cu maci aprinși în lanurile de grâu,
Un tricolor îți pun frumos la brâu,
Spre veacuri în iubiri nemăsurate!

Ai fost cârmaciul

Ai fost cârmaciul valurilor mele
De iubiri trecute în tăceri,
În parfum de tei, în lan de stele,
Inimile noastre bat stingher!

Mai privesc, uimit, în depărtare
Și parcă simt din răputeri suflarea
Unde am unit furtuni în zare
Cu speranța de-a învinge marea.

Valuri furtunoase mă cuprind,
Aripi aburinde fâlfâie în geam,
Aș zbura pe-o rază de argint
O clipă-n fericire să te am.

Golită inima-mi aleargă fără știre
Printre macii care dorm în drum,
Deschid fante-n muguri de iubire,
Din talpa nemuririi iese scrum!

Ai fost cârmaciul visurilor mele,
Ai țesut iubirea în tăceri,
Pe cerul nostru erau mii de stele –
Acum este fumul focului de ieri!

Plăceri de vis

Două aripi au prins inima ta
În florilegiul plăcerilor de vis,
Ai încercat profund, cu mine,
Să zburăm sub cer deschis.

Planăm așa spre munți și văi,
Peste mări cu valuri înspumate,
În zborul larg tu ești, erai,
Raiul profund cu stele coapte.

Gustam cu ochii fluturând
Clipa ce-aduce viitorul,
Tu mă hrănești cu noul vis,
Sub aripi eu îți zidesc zborul.

Mihaela OANCEA

Lăstari de lumină

Încerc să memorez cât mai multe detalii –
acele soarelui scânteind în apă,
mirosul bradului
îmbrățișat cu cel al teiului
de peste drum,
rozul pudrat al garofițelor
respirând liniștite,
umplându-și plămânii de verde...

Știu că toate oglinzile clipelor cu rochii
de mirese
îmi vor fi necesare mai târziu,
printre sfinți pictați,
în sala de așteptare a trăirilor
ce se cer cântărite
pentru a face loc altor lăstari
de lumină vie.

Tihnă

Faguri de lumină,
adieri de mir și fragi –
pace în grădină.

Zvon prin caprifoi,
murmur de albine -
liniștea din noi.

Nostalgie

Iarbă-nrourată, un surâs discret -
senin în făget.

Lin murmur de râu, freamăt de pădure -
vremurile sure.

Brâu, cojoc și salbă, strachină de lut –
tablou cunoscut.

Limpezimi de cer, zi de liturghie –
vals spre veșnicie.

Reverie

Sprijinită de pereții stivei de lemne,
respiram
lăsând să-mi pătrundă-n plămâni
răcoarea serii,

sorbind din ochi luna lascivă, plină de nuri,
nimfă ce arunca ocheade livezilor
spre a-și pierde urmele prin caiși,
topindu-se spre dimineață
în fânul galben agonic.
Auzeam sonuri de Înviere -
plesneau în voie mugurii arinilor
și nu-mi dădeam bine seama dacă
de sub streășina casei
o rândunică se oglindea în mine
sau eu în ea.

Încăperi anonime

Atâtea încăperi
păstrează în sertare
povești cu miezul sfărțecă,
vârtejuri de linii și forme,
partituri ale ierbitelor tăceri
îmbrățișate fără martori.

Câteodată se uită chiorâș
la minutarul care tropăie
cu naivitate
după herghelii iluzorii.

Desculțe,
abia putând respira
aerul săcăitoarelor insomnii,
se ghemuiesc în anticameră –
toate au pieptul plin
de crucile
care au prins lăstari.

În nerostire

Umbra ta înflorită într-o zi de ianuarie
are pomeți de magnolie albă.
O însoțești stăruitor. Râde de micile pozne
ori plânge odată cu tine
când observi cum rând pe rând
dispar toate –
azi, bradul din curte,
măine, teiul de peste drum,
poimăine, un motan ce se pripășise
pe lângă magazia de lemne
(și pe care obișnuiai să-l hrănești
cu bucățele de carne).
Ba chiar femeia care spune povești grozave,
trudind zilnic
prin casă, prin grădină ori pe câmp,
de la o vreme începe a-și urmări cu atenție
umbra.
Te mângâie spunând să nu fii necăjit
și se tot depărtează,
până când se ascund împreună, în nerostire,
sub o piatră.

Elisabeta DRĂGHICI

Un fel de poezie

Poezie tristă, te-ai pornit la un drum cu iarbă
sufletu-mi să-mbraci în floare de mac.
Nu mă-ntrebi vreodată de te vreau alături,
nu îmi spui nicidecum unde ai plecat.
Poezie tristă, eu ți-aș pune lacăt,
te-aș ascunde-n groapa cu comori umplută
din pământul negru de viață-nsetat.
Poezie a firii, neobosite rânduri
scuturi pe misiva-mi fără de parfum.
Eu te-aș da uitării încă de pe-acum
ca să pot străbate cărări neumblate.

Consecință

Pe drumul acesta ce-a trecut prin noi
Clape de pian frâng acorduri triste
Tălmăcind cuvinte, râvâșind cu ploi
Parcă se întreabă când vei da de veste.

Caută pe rând un sol și o licărire.
Poposind o clipă în loc de bun rămas
S-au gândit că poate oprire-neclintire
Vor readuce suflul timpului zăgaz.

Lanul se apleacă sub al borii val
Macul își aruncă palide petale
Se așterne umbra peste orice deal
Domolind ecoul tăcerilor tale.

Printre oameni

Ochii lor o sfârtecă în fiecare dimineață
trădând luciri sticloase ale nopților minții.
Când se-nfiripă lumina nepăsătoare
în părul ei, secundele se travestesc în ore.
Sub o povară rebelă a unui univers prea mic
platoșa ei se-nmoaie,
interiorul se-ndoaie sub durere
și-apoi o tristețe îi cântă în suflet.
Aburii din cana de ceai
spun o întâmplare a unei femei
ce-a încoronat răbdarea.

Floare galbenă

floare galbenă aplecată peste-un gând-păcat
ai lăsat în poartă suflet de-mpăcat.
vântul spulberă tăcerea, șuieră a dor
lăsând armonia lunii să cadă-n covor.
opt cuvinte din condeie se-mpletesc firești
construind, nesăbuite, cântate povești.
floare galbenă de veghe în casa-grădină,
ai rămas eternă fără nici o vină.

Cristian CHIRIPUCI

Tras în țeapă

Nu mă enervez acasă
Păstrez supărările la serviciu
Acasă dau doar cu pumnul în perete
Ca să măresc camera
Firar al naibii de drac
Cât de bine m-am simțit
Când am fost tras în țeapă
Ca să devin mai cinstit
Cu propriile sentimente
Și pentru că s-au spus
Glume tot timpul
Și stând apoi așa tras în țeapă
Am început să privesc
Mai atent
La ceea ce se întâmplă
În jurul meu esențialul,
Pe care l-am înțeles
Este că în viață
Trebuie să mai iei
Niște țepe mici
Dacă vrei să scapi
De țeapa mare

Caldă îmbrățișare

Timpul e chitară
Atmosfera e normală
Dar încerc să-i găsesc capătul
În nici un caz idealul
Am uitat de mult de ceas
La prieteni e totul de atras
Începe dansul cu povești glasuri
Cu emoții de surâsuri
Nici o floare nu ezită
Când simte mâna iubită
Despre asta am strănutat
Când am fost îmbrățișat
Gestul de atingere frățească
Nu este doar modă băiețească

Nebun

Eu sunt vinovat că sunt nebun
Că înfrânceam mezii și perșii la Termopile
Și asta se tratează cu pastile
La fotbal foloseam forța brută
Țineam de minge cât puteam
Pentru gagică din tribună
Care și ea era nebună
Și într-o zi de vineri
S-au adunat toți nebunii
Ca să petreacă cu mine în weekend
Dar eu eram absent
Savuram o țigară cu ducele de Kent
Și mi-a rămas confident
Doar șeful nebunilor
Care acum a îmbătrânit
Și i-am luat locul

Mihail GĂLĂȚANU

Am îmbătrânit și pe lumea cealaltă

Și, într-o bună zi,
nici n-am să mai știu
care-i viața de dincolo
și viața de-aici.

Așa o să-mi joace
în fața ochilor.

Așa o să mi se substituie
între ele,
că o să mă apuce groaznice tulburări ale vederii.
O să încep să fac
regretabile
confuzii.
Contuzii
ale scrisului meu.

O să fac alba-neagra
cu viața mea.

Îmi voi amesteca viețile între ele - și o să mă
apuc,
iarăși,
de înjurat,
de scris,
de iubit.

De citit
și de suflat
duh
deasupra cuvintelor.

Și, uite-așa,
chiar așa,
deja
și pe lumea ailaltă
am îmbătrânit.

CEA MAI PRIMITOARE APĂ

Maestrul meu
se oglindea
numai
în oglinzi
mișcătoare
cusute
din petece
de oglinzi

mai mici
și adumbritoare
circulare

în apa
din aghiasma-
-tare

și
din taina
botezului

în apa
din scăldătoare
și din taina botezului
după ce
morții
au fost
primeniți

că nu e
pe lume
apă mai primitoare

Tu ești copac nestricăcios/COLINDĂ
(variantă)

- Variațiuni pe aceeași temă -

O, trup frumos,
O, trup frumos,
cu cetina de carne
tu ești copac nestricăcios
când aura-ți adoarme
tu ești copac nestricăcios
între
zărit prin lucarne

din umbra-i de cetini
trupu-ți ivești
ca marea din pești,
ca plete din pieptini

chipu-ți strălucește...
și coama din pieptini

tu ești copacul unduios
la margine de ape
acolo
unde viața mea
ar da
să se sape

cearcăne tandre, prin os
trupului tău/și nopții
tandru și dulce
prinos

O, trup frumos,
o, trup frumos,
cu cetina de carne...

Florin MEȘCA

DESPRE FEMEI

Fiecare dintre noi, specia aceasta a oamenilor ce ne credem puternici, deștepți, frumoși și... nemuritori (când atingem apogeul acestor calități, pe la tinerețe), suntem născuți de o femeie, de mama noastră, în dureri neîncercate vreodată de vreun bărbat. Din toată treaba asta, cea a creației, bărbatul (soțul, iubitul, amantul) se alege doar cu plăcerea (nu insist cu descrierea, nu face parte din tema zilei).

Credeți cumva că, vreodată, vreo mamă responsabilă și-a urât bebelușul, după ce i-a dat viață, din cauza chinurilor suferite la naștere? N-am auzit niciodată de un astfel de caz. De ce? Pentru că, în gena mamei stă scris (cine, unde a scris?! Sunt ceva supoziții și demonstrații pe tema aceasta) să dea naștere vieții și s-o ocrotească, să îngrijească, să sufere, să plângă, să iubească, până la sacrificiul suprem, dacă este necesar dar... niciodată să urască! Doar iubirea îi este specifică mamei responsabile.

Fac ce fac și revin la tagma noastră, a bărbaților: din fericire, după dificilul moment al nașterii, ne revin și nouă sarcini – cele de tați, bunici, frați, unchi – de care ne dăm silința să ne achităm cu o vioiciune masculină caracteristică – ce să-i faci: ego-ul celor „tari”!

Femeia-mamă este ofertantă și capabilă de multe sacrificii personale. Lăsând deoparte momentul actului creator, după ce devine conștientă de maternitate, viitoarea mamă își intră treptat în rol, renunțând la unele plăceri, mai mult sau mai puțin vinovate, de dragul ființei căreia urmează să-i dea viață. Nu doar trupul i se modifică, ci, fără să-și dea seama, și conștiința-i urmează o cale ascendentă căci... va deveni MAMĂ!

Unei femei însărcinate îi crește burta – ohhh! Și când ajunge prin luna a opta sau a noua... e chiar caraghioasă cu umflătura aia de dinainte. Ce mi-e nasul lui Tânase, ce mi-e burta femeii gravide! E urâtă, e dizgrațioasă!...

Oare? Chiar credeți că maternitatea urătește? Oh, nu! Nu gândiți cu suficiență, luându-vă după niște aparențe ce țin, de fapt, de legile naturii! Și mamele noastre au fost însărcinate cu noi și... îndrăzniți să gândiți că au fost urâte, dizgrațioase?

Nu, maternitatea înnobilează femeia ce-și împlinește destinul. Uitați-vă la lumina din ochii femeii însărcinate, viitoarea mamă. Cu câtă mândrie își poartă ea burtica prin lume și se fălește: *Vedeți, oameni buni, aici, în trupul acesta al meu se află iubitul copilăș ce atât mi l-am dorit, odorul meu, viitorul cetățean al planetei Pământ! El ne va duce mai departe stirpea: a mea, a neamului, a nației și a speciei noastre.* Ei, nu chiar ăstea ar fi laudele mămicii – sentimentele ei sunt mult mai prozaice – dar mai fabulez și eu, de dragul scrisului și dintr-un impuls sentimental pentru planetă și populația sa gânditoare.

Îmi amintesc de ziua în care mi s-a născut fetița. M-am dus într-un suflet la maternitate, imediat după ce am fost anunțat că am devenit tată, înarmat cu o sticlă de suc natural din portocale, proaspăt stoarse, cu propriile mâini. Și, când a apărut soția la fereastră... parcă mi-a s-a prezentat Însăși Maica Domnului din icoană, așa lumină a-vea pe chip, iar aura ce-i încadra fața... era de o frumuse-

țe angelică!

Această imagine-minune m-a urmărit (în sensul cel mai bun, bineînțeles) toată viața și am fost atent, de câte ori am avut posibilitatea, la frumusețea tinerelor mame. Am putut să-mi dau seama că aceasta este o caracteristică a maternității.

Da, Creatorul le-a hărăzit pe femei să asigure perpetuarea speciei, le-a înarmat cu răbdare, tenacitate și spirit de sacrificiu, noblețe sufletească și iubire, multă, foarte multă iubire.

Femeile nu sunt numai mame. Înainte de toate ele sunt fiice, apoi soții și mai apoi, urmând ordinea firească a lucrurilor, devin mame. Într-un final (partea ultimă a vieții), pot trăi și bucuria de a se juca cu nepoții. Femeia-bunică nu pierde nimic din calitățile mămicii de odinioară ci, din contră, atenția pentru nepoți, iubirea și grija parcă sunt amplificate de înțelepciunea vârstei.

În India este cunoscută o foarte frumoasă epopee, Ramayana. (Ramayana a fost tradusă și în limba română dar, din păcate, a fost acceptată doar ca o poveste frumoasă, exotică și cu persoane fabuloase, nereținându-se subtilul învățăturilor transmise pe această cale.) Personajele principale ale epopeii sunt prințul Shri Rama și soția sa, prințesa Shri Sita. Cu toate greutățile unei vieți pline de privațiuni, Shri Sita dă dovadă, pe parcursul întregii narațiuni, de ceea ce înseamnă să fii fiică perfectă, soție perfectă, soră perfectă, cumnată perfectă și, nu în ultimul rând, regină perfectă (spre final, prințesa ajunge regină, alături de regele Shri Rama). Aceleași calități le demonstrează și Shri Rama, la care se adaugă curajul, vitejia, lupta cu demonii și nedreptățile... dar nu despre bărbați este vorba aici. Doar că cei doi sunt adevărate modele de ceea ce trebuie să fie un bărbat și ceea ce trebuie să fie o femeie, atât în viața de cuplu, cât și în relația cu societatea.

(continuare în pag. 83)

Valeriu DG BARBU

Cenaclul de la Roma

Cenaclul de la Roma a luat ființă în august 2014 în mediul virtual și în cel real abia în martie 2015, pornind de la patru membri inimoși, ca un an mai târziu, în martie 2016, să se reformeze sub tutela unei asociații, *Associazione Cenacolo Letterario Romeno di Roma*, societate exclusiv literară formată din 14 membri permanenți și alți peste 15 membri care frecventează edițiile cenaclului care au loc în fiecare lună, unde se fac recitaluri, prezentări și lansări de carte, recenzii și opinii despre lecturi, dezbateri și citirea textelor noi de autor. Frecvent având în program și cântăreți, pictori, sculptori și grupuri de copii talentați. Nu lipsește teatrul, muzica, așa cum nici socializarea în pauzele cu bufet.

Oamenii care au constituit acest cenaclu sunt români rezidenți la Roma și împrejurimi, cu preocupări artistice sau doar cu drag pentru lectură, cititorii fiind la fel de apreciați cum sunt și aceia care și aspiră să scrie literatură, nu doar o ...consumă!

Elitismul, competiția, vanitatea, se manifestă doar față de sinele fiecăruia, nu sunt agreate vedetismele!... Deși uneori se mai lasă și această impresie, mai ales în poze! Ediție de ediție se respiră o atmosferă a respectului față de autenticitate și a devenit o oază de românită în lupta individuală pentru păstrarea identității culturale, altfel spus, să nu se uite de unde am plecat!... Dorul de acasă fiind fiecăruia un fel de alter ego.

Anual, cenaclul editează o colecție de texte, reprezentând oglinda anului literar și nivelul la care s-a ajuns într-ale scrisului. Participă cu texte la reviste literare din România, organizează la Roma evenimente culturale în cinstea marilor sărbători, cum este cea a Zilei Culturii Naționale sau aniversările marilor scriitori români, aducând la Roma invitați de marcă.

Cenaclul și-a fixat pentru acest an o deschidere spre cultura italiană și, totodată, o posibilitate de promovare a celei românești în mediul italian, planificând colaborări și evenimente comune cu alte asociații culturale italiene și românești. Unica ambiție rămânând aceea de a se ține cât mai departe de intruziunile cu mediul politic sau cu grupuri comunitare supuse intereselor politice, dorind să rămână o societate exclusiv literară. Plănuiește un festival al literaturii pentru românii de pretutindeni...

Nivelul literar, la modul general vorbind, este amatorial, aspirant, cu râvna domoală și adesea inexplicabilă pentru scris, dar nu cu moftul străpunerii cu orice preț în tagma *scriitorilor fără operă*! Orgoliul de a fi scriitor fiind aprecierea operei și nu promovarea numelui, aproape niciunul dintre membri nefiind personalitate lite-

rară înalt consacrată, chiar dacă unii au debutat în volum sau au scos mai multe cărți ori sunt activi în alte societăți literare din România sau din spațiul virtual.

Despre acest cenaclu se va vorbi ca despre o tradiție, dar pentru asta va trebui să se închine multului sacrificiu, multei lecturi și... marelui stăpân, Timpul.

Iată, pentru început, vom prezenta pe rând trucidorii cenaclului iar criteriul de selecție aici este pur aleatoriu, cei care au trimis primii materialele, urmând ca în edițiile viitoare să îi puteți cunoaște pe fiecare.

Mariana CORNEA - Roma

sunt copia infidelă a imaginii din oglindă

nu mă recunosc
poate sunt aer sau apă
să mă adun de pe asfalt mi-e greu
mă doare
și cu toate astea mai curăț un mă
picătură cu picătură dorul mușcă adânc
cad ochi din lemnul crucii
unde vrei să nu mă doară
când încălzim același cer
totuși mi-e rece
în cercuri lente
inima nu mai are pereți
salvează ce a mai rămas
un suflet așteaptă altundeva
prea mulți îngeri spală străzile
dincolo plină de semne
nu mai rîd
doar tremur
așezându-mă înlăuntrul și
mă dor brațele
înainte de a mă prelinge

nu am cum să plec

sunt legată în lanțuri
apasă prea tare pe cearcăne
așez pietre ascund ploi și
ochii ce au plâns respiră resturi de lumină
când îmi vine să uit
mai ales serile scandalos de triste
așteptând copilul
ce-și purta morții prin cimitire
să vină dincolo în afara timpului
în trup de om

(continuare în pag. 74)

În dimineața unei duminici fără liturghie
oare e prea târziu
să-mi regăsesc zborul
să nu mai mor
când se termină visul?
tot ce ține de carne
curge-n propria-mi vină
sunt coala albă
cuvintele așteaptă
să fie scrise

erotica

cu degetul mare de la
piciorul drept îți mângâi talpa
cu susur obraznic te gâdili
râzi ușor
coapsa-mi ciupești
te chem gemând
să vii să-mi astâmperi setea
fântână-mi ești atunci
iubitule
botează-mi păcatele
cu numele tău
sfințește-mă
hai să mai murim de câteva ori
în patul nopții

înainte de prima zăpadă

am urcat o zi-două
o săptămână muntele
să fiu în fiecare martor
să pot zbura printre stații izolate
de strigătele trunchiurilor
treceți spre alte lumi
mi-am adăpat setea cu stelele
până-n negura dimineții
am ajuns ninsoare
sub așternut nu mai plutește
nici degetul argintat al îngerului
nu ajută apele să curgă
nici povestea nu mai știe de vreme
nu mai visează
e doar ceva ce se mișcă-n sertare

Alexandru POPESCU – Roma

Scrisoare către fratele meu Eleazar

Frater Eleazar, mi-a ajuns veste prin Levi despre
măhnirea ta pentru ucenicia mea alături de Yeshua din

Nazareth. Levi mi-a spus că atunci când ai aflat că
sunt ucenic al lui Yeshua și că pentru acesta am
plecat de la casa părinților noștri, te-ai mâhnit până la
moarte și ai plâns. Mă doare, frate, măhnirea ta, ca și
a părinților noștri, de aceea îți scriu. Îl voi întâlni
curând pe Levi și îl voi ruga să îți dea scrisoarea la
următoarea călătorie în Yerushalaiym.

Știu că ți-ai dori ca eu să îți spun că nu voi întina
curăția familiei noastre care din strămoși l-a slujit pe
Dumnezeu, a dat zeciuală, a făcut milostenie, s-a
rugat, a postit și a păzit cu evlavie Legea. Dar eu,
frate, cred cu tot sufletul că acel om este cel despre
care vorbeau proorocii și Yochanan Botezătorul, care
a fost și el socotit prooroc la noi în popor.

După cum știi, eu îmi petreceam zilele ascultându-l
pe Yochanan, și asta îi ferea pe părinții noștri,
pentru că Botezătorul era un apărător al legii și l-a
muștrat chiar și pe Irod, care trăia în desfrâu cu
femeia fratelui său. Într-o zi Yeshua trecea pe lângă
râul Iordan, iar eu l-am auzit pe Botezătorul spunând
în timp ce arăta spre el "iată mielul lui Dumnezeu, cel
ce ridică păcatele lumii". Nu am îndrăznit să-l întreb
ce înseamnă cuvintele sale, dar am auzit de la doi
ucenici de-ai săi că Yeshua este cel despre care
vorbea Yochanan zicând că trebuie să vină cineva
mai mare decât el, căruia nu este vrednic să-i
dezlege cureaua încălțăminte.

De atunci m-am îndepărtat de Yochanan și de
ucenicii săi, socotindu-i înșelați. Nu putea spune că
Yeshua este Mesia! Cum ar fi putut acel om fiu de
tâmplar, îmbrăcat în haine sărăcicioase și cu privirea
pironită dincolo de orizont să elibereze pe Israel de
romani și să supună toate neamurile lumii?

Îți mărturisesc că m-am simțit înșelat de Yochanan,
alături de care petrecusem atâta timp, și de atunci am
început să ascund în inimă o ură pentru Nazarinean,
ca și cum ar fi avut o mare vină față de mine, o ură ca
aceea pe care o ai pentru cineva de la care inima ta
se așteaptă foarte mult, dar nu primește nimic.

M-am dus atunci la învățătorii noștri și i-am
ascultat, și mi-am dat seama că era bine cum fusese
din totdeauna și că nimic nu trebuia să se schimbe.
Legea noastră spunea totul, și nu era nevoie de
învățători noi, și cu atât mai puțin de oameni ca
Yochanan sau Yeshua.

Apoi timp de patruzeci de zile nu s-a mai știut nimic
despre Nazarinean. Părinții noștri mă întrebau de ce
nu mai stau alături de Yochanan, iar eu le spuneam
că avem tot ce ne trebuie în sfintele Scripturi și în
învățătura cărturarilor noștri, dar inima mea era tot
mai întunecată iar sufletul meu fierbea de mânie
împotriva lui Yeshua și Yochanan. Zilele și nopțile
treceau, iar eu mă întrebam unde dispăruse
Nazarineanul, dar când vedeam în mine această
curiozitate mă mâniam și îmi spuneam că nu mă
interesează ce face acela.

După mai mult de patruzeci de zile petrecute într-un
zbugium neîncetat, un prieten mi-a povestit că
Yeshua intrase în sinagoga din Nazareth deschizând
Scripturile și citind ca despre sine "Duhul Domnului
este peste mine, pentru care m-a uns să binevestesc
săracilor; m-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu

(continuare în pag. 110)

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă – V

Una dintre cele mai stranii poezii eminesciene este "Mai am un singur dor". Este o poezie foarte cunoscută, populară, o poezie romanțată care s-a cântat nu numai în cârciumile românești, ci și la înmormântări. Se poate spune că "Mai am un singur dor" a pătruns de mult în folclorul urban și dacă Eminescu nu ar fi fost promovată de "Convorbiri literare", dacă Maiorescu nu i-ar fi tipărit singura carte de poezie, dacă Perpessicius nu i-ar fi studiat manuscrisele până la orbire, poezia asta s-ar fi pierdut în memoria urbană așa cum s-a pierdut numele celui care a scris muzica acestei romanțe. "Mai am un singur dor să mă lăsați să mor la marginea mării, pe-ntinsele ape să am un cer senin... nu voi sicriu bogat, nu mi trebuie flamuri, ci-mi împlețiți un pat din tinere ramuri." Este o poezie care imită vorbirea obișnuită, un text fără metaforă în aparență. În finalul poeziei apar discret câteva figuri de stil, o personificare a luceferilor care-i zâmbesc și o talangă a vântului mării, ca un dangăt de clopot care punctează desprinderea geniului de această lume efemeră ca un vis. "Mai am un singur dor" este o piatră de încercare pentru orice critic literar, pentru orice exegeză. Cum poți demonstra indemonstrabilul, că această poezie simplă care intră în memorie firesc ca și când ea ar fi fost deja acolo, este o capodoperă? Nu se poate înțelege acest poem și nici nu se poate interpreta fără sentimentul cathartic. Catharsis este un sentiment estetic numit pentru prima oară astfel de Aristotel care a scris un studiu nu despre poezie, ci despre tragedie. În vremea lui Aristotel tragedia era considerată specia literară supremă poate și datorită faptului că festivalurile de tragedie abia desprinse din ritul lui Dionisos cum îi spuneau grecii zeului vinului și al inspirației sau Zagreus cum îl numeau tracii, erau finanțate de stat. Dacă romanii foloseau pâinea și circul pentru a calma urbanitatea Romei instabilă, predispusă la revolte și la contestarea puterii, grecii foloseau din aceleași considerente tragedia pentru a calma urbanitatea Atenei. Din fericire între romani și greci există o diferență semnificativă de civilizație și din fericire e bine că romanii i-au imitat pe greci în poezie și cultură și la fel de bine e că grecii nu i-au imitat pe romani în luptele cu gladiatori. "Poetica" teoretizează concepte fundamentale pentru tragedie, definește genurile literare, acordă o privire în treacăt asupra comediei care este considerată de Aristotel un fel de kitsch care inspiră vulgul, dar acordă și câteva capitole poeziei, capitole importante cred, altfel nu se explică titlul ales de Aristotel - "Poetica". Fiind un studiu al tragediei, ar fi putut să-l numească "De tragedia". Umberto Eco crede că Aristotel a mai scris o carte dedicată comediei care se numește "Comicul". În viziunea sa cartea dedicată comediei ar fi o carte mult mai valoroasă decât "Poetica" pentru că ea ar conține adevărul. "Poetica" ar fi o carte scrisă pentru mai-marii epocii. În "Numele trandafirului", un călugăr franciscan cu veleități de politist chiar găsește această carte, dar asta rămâne în imaginația de scriitor a lui Umberto Eco și în planul cărții, pentru că în realitate Aristotel nu a scris așa ceva. Eu cred că Aristotel nici nu a vrut vreodată să-și piarda timpul cu așa ceva, comicul fiind pentru maestru un subiect total nesemnificativ, un subiect minor pentru mascarada lacheilor cum ar

fi zis Boileau, altfel ar fi insistat asupra lui în definirea genurilor. Pentru Aristotel tragedia este pur și simplu povestea unui om distrus și nimic mai mult. În tragediile lui Eschil, Sofocle și Euripide nimic nu este alb, totul este negru. Nu există nicio pată de lumină în această nebuloasă a distrugerii. În ceața tragediei nu există niciun punct de reper. Totul este întunecat de la început până la sfârșit. De aceea eu cred că e greșit când piese precum "Romeo și Julieta", "Hamlet", sau "Regele Lear" sunt numite tragedii, ele fiind în fond drame în care albul se împletește cu negru, drame realiste cu sfârșit tragic. Oricum accept termenul doar ca pe o denumire pentru altă denumire, ca pe o metaforă. Putem spune că nuvela "Moara cu noroc" în care aproape toate personajele principale și mai ales cele care și-au dorit mai mult aur sunt distruse, este o tragedie, dar acest termen tragedie exprimă o economie de cuvinte pentru că în realitate "Moara cu noroc" este totuși o nuvelă, cu sfârșit tragic, dar nuvelă.

În studiul dedicat tragediei Aristotel definește câteva concepte esențiale pentru tragedie, de-a lungul istoriei lecturii acestei cărți însă, acești termeni au devenit fundamentali pentru orice tip de poetică. Pare bizar, dar ca să înțelegem poezia și concepția aristotelică despre arta literară, trebuie să studiem tragediile succesoriale. Când spun tragedii succesoriale mă refer la două cicluri tematice urmărite de Sofocle, Eschil și Euripide, cei mai cunoscuți dintre tragedieni. Primul ciclu este cel atrid care urmărește evoluția unui neam de războinici cruzi, descendenți din Atreu, un rege nemilos care domnea în cetatea Micene, iar cel de-al doilea este ciclul theban, care urmărește evoluția descendenților lui Oedip. Amândouă ciclurile au fost analizate de Frazer în "Creanga de aur", poate cea mai importantă sinteză de cultură și tratat de istorie a religiilor. Frazer a analizat un rit, cunoscut sub numele *Creanga de aur*. În momentul în care s-a descoperit într-un sit arheologic un mormânt al lui Zeus, Frazer a decis să-și publice studiile. În antichitate regii greci ca reprezentanți ai divinității exprimau puterea ordinii și a cosmosului. Pur și simplu li se refuza ceea ce este comun oamenilor, îmbătrânirea. Regele trebuia să aștepte într-o grădină înarmat un pretendent la tron care-și cerea drepturile atingându-l pe rege cu o creangă înflorită, creanga de aur. De obicei la acest duel sacru venea fiul regelui. Astfel explică Frazer crimele în lanț care se petrec în tragediile succesoriale. Însuși Oedip realizează fără să știe un astfel de duel sacru, ucigându-și tatăl, pe regele Laios într-un accident de circulație pe străzile labirintice și aglomerate din Delphi. Când i se naște fiul, Laios nu se bucură, ci se întristează pentru că oracolul din Delphi îi prezise că va fi ucis de propriul său fiu. El dă ordin lui Thiresias să ia pruncul și să-l arunce într-o prăpastie, numai că din milă, bătrânul slujitor îl lasă în seama unui trib de păstori. Peste ani, când Oedip este un războinic, conducător peste un clan, cei doi, tată și fiu își ciocnesc carele de luptă în Delphi. Laios dă să lovească cu sabia, iar Oedip îl doboară la pământ cu o lovitură mortală de băț.

(continuare în pag. 76)

În ciclul atrid crimele sunt mult mai cumplite. Atreu se urcă pe tron după ce-și omoară fratele, pe Thieste, dar înainte de a-l ucide îl invită la masă și-l servește cu o supă în care nu a fiert carne de pasăre sau de porc, ci exact carnea nepoților săi, astfel încât Thieste moare după ce simte în trup duhul propriilor copii fierți pe care el însuși i-a mâncat fără să știe. Din Atreu, descind Agamemnon și Menelaos, cei doi frați care vor aduna toate regatele Greciei în cruntul și poate primul război mondial al antichității, războiul de zece ani împotriva Troiei, un război mitic despre care lumea a crezut multă vreme că nici nu a existat cu adevărat.

În urma descoperirilor arheologice uluitoare ale lui Heinrich Schliemann care a găsit sub al zecelea strat de civilizație chiar comoara Troiei, bazându-se pe narațiunile din "Iliada", chiar și lumea științifică a fost convinsă că războiul troian a existat. Ca și cum Iliada și-ar fi prelungit epica peste veacuri, un tânăr negustor de ceai și indigo se căsătorește cu o grecoaică și pleacă în Grecia să caute comoara troienilor pe care Agamemnon nu a reușit s-o găsească după ce a cucerit și incendiat Troia. Heinrich Schliemann are o revelație, privind insulele, își dă seama că ele sunt de fapt foarte aproape și nu cum le descrie mitul peste mări și țări. Face un calcul, reconstituie drumul aheilor pe mare și ajunge la Isarlık în Turcia, pe o plajă caustică exact cum descria Homer plaja Troiei. Schliemann își începe săpăturile fiind atât de sigur că acela este locul cetății Troia, încât își vinde întreaga afacere și se dedică total săpăturilor. Descoperă nu o Troie, ci zece cetăți Troia, zece straturi unul peste altul de civilizație, dar Schliemann nu încetează săpăturile decât după ce descoperă al zecelea strat de civilizație troiană, cu ziduri înnegrite de incendiu, când dă peste un bulgăre imens de cupru exact cum descria Homer, sub care descoperă uluitoarea comoară a troienilor. La bijuteriile reginei Hecuba și-și împodobește cu ele logodnica și-i face o fotografie care va circula în toate ziarele vremii. Agamemnon și-ar fi dorit să le găsească primul, dar nu le-a găsit nici după victorie. Regele din Micene își dorea atât de mult victoria, încât o jertfește pe însăși fiica lui, pe Ifigenia pentru a avea vânt în pânzele corăbiilor. După zece ani de război crunt, după ce cucerește Troia și se întoarce acasă fără comoara troienilor, într-o țară sărăcită de război, soția sa, Clitemnestra îl ucide în baie cu lovituri de cuțit împreună cu amantul său, Egistus. Moartea lui Agamemnon va fi răzbunată de fiul său, Oreste, care pătrunde în palat cu ajutorul Electrei, sora sa. Cu Oreste se încheie ciclul atrid dar și tragedia. Oreste nu va mai fi ucis în numele zeilor și al încălcării ordinii universale, ci va fi judecat de un tribunal. Din cele două cicluri de tragedii succesoriale se detașează figura tragică, a lui Oedip, chipul cathartic cu ochii străpunși scurși pe obraz. Oedip este atât de important, încât a influențat masiv literatura și o anumită disciplină critică pe care aș putea-o numi psihanaliza literară. Psihanaliza literară așează în centrul analizei complexul lui Oedip, atracția spre femeia-model care în copilărie nu este altcineva decât propria mamă. Povestea tragică a lui Oedip se poate întâmpla oricui. Conștient el nu are nicio vină, dar vina lui este cumplită, feroce și nu poate scăpa nepedepsit. El își va ucide tatăl fără să știe că este chiar tatăl lui cel pe care-l ucide. Ajuns în orașul natal, în Theba pe care nu are cum s-o recunoască, el scapă cetatea de un monstru care chinuia comunitatea de multă vreme, iar thebanii îi oferă titlul de

rege și-i dau mâna celei mai frumoase femei din Theba, pe locasta, însăși mama sa, văduva regelui Laios. Când cetatea este lovită de ciumă, și când Oedip întreabă oracolul ce să facă, i se răspunde să-l găsească pe ucigașul lui Laios, pentru că acest ucigaș a încălcat grav ordinea lumii. În urma anchetei pe care o întreprinde, Oedip realizează că tocmai el este ucigașul lui Laios și el a încălcat grav ordinea universului căsătorindu-se cu propria mamă. În fața unei astfel de evidențe, Oedip își scoate ochii și pleacă în lume îndrumat de fiicele sale Antigona și Ismena, devenind un personaj sfânt, un pharmakos, un vindecător, unul care ia cu el toate nenorocirile cetății și le purifică. Oedip va muri undeva în Attica. Locuitorii acestui ținut se mândresc și astăzi că Oedip are mormântul în pământul lor.

Multă vreme Oedip a fost însăși metafora poetului, un om care nu se poate adapta în propria comunitate, un om cu o natură tragică severă, care totuși purifică societatea din care este alungat și care nu-l merită, un om care are o altfel de vedere, chiar cu ochii străpunși el are o vedere interioară care percepe adevărul. De aceea, consider că nu e deloc inutil și fără sens dacă amintesc termenii poetici ai tragediilor succesoriale pentru înțelegerea metaforei și a frumosului literar. Dacă ei nu ar fi studiați în efortul de a înțelege metafora, s-ar produce după părerea mea o pierdere importantă și ireversibilă.

Primul termen este unul care întărește însăși ideea de frumos este conceptul de cosmos. Frumosul în viziunea grecilor antici este ceea ce a fost desprins de zeii din haos, este cosmosul. Cosmosul înseamnă frumusețe în primul rând poate nu întâmplător cuvântul cosmetică are ca etimon cuvântul cosmos. Frumosul vine de la zei. Platon credea că ideile sunt un stoc de idealuri din lumea zeilor, iar ce credem noi despre idei sunt de fapt niște amintiri neclare ale idealurilor pe care oamenii le-au avut cândva, poate înainte de a se naște. Aristotel care a fost elevul lui Platon crede același lucru când spune că metafora este *poiein*, adică o capacitate a limbajului de a pătrunde în lumea artei. Metaforele există în lumea zeilor, oamenii le percep întrucâtva în măsura în care își amintesc de ele. Lumea și tot ceea ce poate fi cunoscut înseamnă frumusețe și armonie pentru că zeii au orânduit totul după niște reguli, numite *moire*. *Moirele* sunt înfățișări ale destinului, astfel încât nici zeii nu le pot încălca, iar dacă le încalcă oamenii, aceasta atrage în mod explicit pedeapsa zeilor care pot pedepsi crunt dacă nu pe cel care a încălcat *moira*, pe fiul lui, și dacă nu-l pot pedepsi pe fiul lui, îl vor pedepsi pe fiul fiului lui până la al șaptelea neam. Ochiul zeului te urmărește oriunde te-ai ascunde în această lume sau în lumea morților. De pedeapsa zeului nu se poate scăpa.

Un al doilea termen în poetica tragediei este *hybris*, este orgoliul nemăsurat al eroului tragic care încălcă *moira*. Eroul tragic are un orgoliu nespus să înfrunte chiar zeii. Ghilgameș care aruncă cu o halcă de carne în zeiță este un astfel de erou tragic, un om neînchipuit de orgolios care va merge

(continuare în pag. 77)

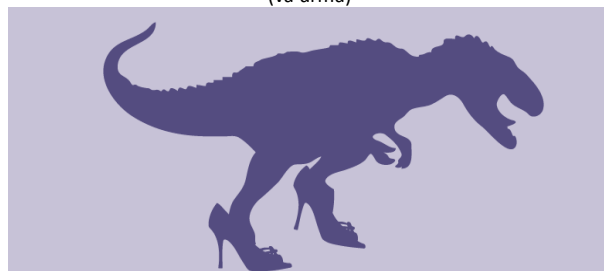

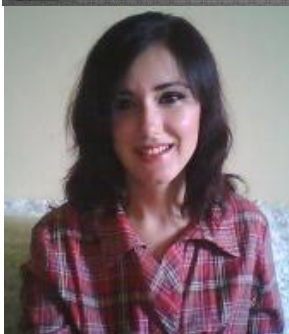
până la capătul lumii să devină zeu. Antigona care se opune decretului lui Creon care interzicea îngroparea fratelui ucis este un astfel de exemplu. Dar și Eminescu este un astfel de exemplu. Prin articolele lui din presa vremii el exprimă un gest tragic al unui ziarist de a critica dur autoritățile, dur și disperat pentru că în viziunea lui România se scufunda în niște forme fără fond, care nu erau aduse de români în țară, ci de străini. "Mai am un singur dor" este momentul în care geniul ajunge la împăcarea cu propriul destin, este momentul de seninătate creatoare în care poetul își adună toate motivele literare dragi codrul - marea, muntele, luceferii într-o geografie a imposibilului, chatartică, o geografie metafizică în care se pregătește să moară departe de lume și steagurile ei.

"Mai am un singur dor" își dovedește forța capodoperei doar în teoria sentimentului estetic a catharsis-ului. Dacă la început catharsisul era sentimentul tragediei și exprimă un conflict inegal între o forță nimicitoare și o fragilitate umană care în ciuda raportului disproportionat se opune, chiar dacă știe că pierde și ajunge la împăcare cu această pierdere și cu propria-i fatalitate, cu timpul, *catharsisul* a devenit sentimentul general al capodoperei. Aceasta este teoria capodoperei în viziunea lui George Călinescu. Dacă o operă literară atinge sentimentul cathartic reușind să ne înalțe sufletele din lumea obiectelor, în lumea ideilor, este o capodoperă care își va păstra valoarea estetică în pofida vremii, în pofida timpului. Pentru Călinescu exemplul suprem de capodoperă este "Iliada", un roman al antichității citit cu interes și surprindere de mii de ani. Întreaga operă călinesciană este structurată pe teoria capodoperei, chiar și romanele lui sunt scrise pentru a întări ideea de clasicism, de model și de capodoperă. Dacă se ia "Istoria literaturii de la origini până în prezent" și se bagă un semn exact la mijlocul cărții, cartea se va deschide la capitolul dedicat lui Eminescu, capitolul care ilustrează capodopera în literatura română. În viziunea criticului tot ceea ce s-a scris până la Eminescu pregătește apariția acestui geniu, iar tot ce se va scrie de acum încolo rămâne în literatură în măsura în care Eminescu va fi înțeles. Cu alte cuvinte toți poeții de după Eminescu care au depășit perioada de epigonism, de "rău eminescian", cum numea Tudor Vianu această perioadă, sunt niște Eminescu mai mici. Pare ciudat dar așa acționează literatura, o dată ce descoperă un geniu, ea tinde să-l reproducă. E ca și cum am trăi într-un continent populat de femei clonate după înfățișarea Marilyn-ei Monroe, pentru că un inginer genetician care răspunde de sănătatea reproducerii pe continentul literaturii, ar fi iubit-o pe ea și numai pe ea. Literatura nu are nevoie de mediocri. De aceea un istoric literar are o mare problemă în momentul în care își concepe opera. El nu poate realiza o istorie a literaturii cu un singur geniu. Din această cauză începe să-i caute pe mediocri pentru că fără mediocri și fără poezia minoră nu poate realiza relief literar și diversitatea speciei. Călinescu și-a făcut din complexul de inferioritate un principiu estetic. Un critic literar nu rezistă în istorie decât dacă este scriitor. Formulând altfel, un critic literar care dă verdict literar, și sfaturi nu poate vorbi despre literatură decât dacă o cunoaște din interior. Criticul literar trebuie așadar să se rateze cel puțin în formele literare despre care scrie. Chiar dacă nu reușește să scrie un roman bun, măcar să încerce să vadă cum e, dacă nu

reușește să scrie o piesă dramatică bună, măcar să vadă cât de greu se scrie o piesă proastă și abia apoi să critice. Călinescu a scris magistral în aproape orice formă literară. A scris cronici literare de excepție cum sunt cronicile adunate sub titlurile "Cronica optimistului" sau "Cronica pesimistului", "Cronica mizantropului", a scris studii de estetică, studii de literatură comparată, poezii, drame, romane și o "Istorie a literaturii române de la origini până în prezent", care rămâne o Biblie a literaturii române, o creație inegalabilă, a unui critic literar care nu s-a ratat în roman. Poate s-a ratat în poezie și dramă, dar romanele lui: "Bietul Ioanide", "Enigma Otiliei", "Scrinul negru" sunt niște romane care s-au opus cu succes romanelor moderniste ale proustienilor, cum îi numea maestrul pe Camil Petrescu și Hortensia Papadat Bengescu, scriitori care au adus în planul literar românesc tehnica lui Proust. Teoria sentimentelor estetice și a capodoperei este adusă în cultura română de Maiorescu, care în "Condițiunea ideală a poeziei" vorbește despre "niște stări poetice", sentimente care îmbracă o haină lirică, vestimentație metaforică, materia sensibilă a artistului literar fiind nu cuvântul, ci imaginea sensibilă din cuvânt. Maiorescu avea chiar niște recomandări care par de bun simț - pentru a realiza o poezie reușită trebuie să folosești cât mai multe figuri de stil într-o paletă diversă, trebuie să conduci tensiunea lirică în așa fel, încât ea să crească spre final și să se adune într-un punct culminant, iar poetul trebuie să realizeze trecerea de la o stare sufletească la alta în mod firesc. Nimic din aceste recomandări nu a folosit Eminescu în "Mai am un singur dor". Poezia se bazează pe același sentiment cathartic, nu folosește figuri de stil, nu se poate discuta despre o paletă stilistică diversificată și nu există niciun fel de punct culminant, poezia păstrând aceeași tensiune subtilă a seninătății. Când am citit prima oară "O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867", mi-a atras atenția sintagma "cam exagerate". Maiorescu recunoștea valoarea lui Eminescu, că este un poet în toată puterea cuvântului, care folosește totuși "antiteze cam exagerate". Să ne imaginăm că Eminescu ar fi luat în serios această dojană literară care vine din partea unui conducător de cenaclu și de școală literară, care se simte depășit de propriul elev și ar fi aplicat-o în cele mai importante creații, în "Lucefărul" sau în "Scrisori", ar fi fost un dezastru.

(va urma)

Ileana TODORAN

Aripi

O zi obișnuită de școală.
 Geamurile vibrează, podeaua trepidează,
 banca scârțâie,
 colegul îmi dă coate și-mi șoptește ceva, nu a învățat
 lecția, vrea să copieze iar de la mine,
 profesoara urlă la clasă și-și rotește bastonul în aer,
 dar copiii o ignoră.
 Punguța cu mâncare, scofâlcită, cu urme de pete de
 grăsime și cerneală,
 a rămas în ghiozdan.
 N-aveam, oricum, chef de ea.
 O voi da unui cățel sau unei pisici pe drum, mami n-o
 să știe.
 Erau doar sandvișuri cu mirodenii, Za'atar și altele cu
 cremă de iaurt, labneh.
 Nu vreau decât să ies afară, în parc, să mă joc cu
 colegii și să le arăt noul joc de pe telefonul mobil,
 dar ora pare mai lungă ca zilele de post de
 Ramadan, iar clopoțelul parcă a uitat să sune.
 Ah, școala asta cu miros de umezeală, uniforme
 militare, fețe scorțoase și bastoane,
 tocit și turuit, pe dinafară, tot felul de prostii
 ideologizate, fără niciun înțeles,
 expectorat două minute de ură față de dușmanii
 poporului, imperialiștii și Frăția Musulmană,
 manuale fermentate cu aromă de Za'atar și labneh,
 târât pe brânci pentru greșeala vreunui coleg, coate
 roase și genunchi juliți!
 Și nici acasă nu prea-mi vine să mă duc.
 Maică-mea o să-l certe pe taică-miu că a cumpărat
 prăjituri în loc de lipie și lapte,
 sor-mea cea mare o să mă înnebunească cu băiatul
 ăla de care s-a îndrăgostit,
 și apoi va trebui să-i citesc povești surioarei mai mici
 și s-o ajut pe mami să-i schimbe scutecele și să-i
 facă baie frățiorului mic.
 Ce plictisitor!

Poate că e mai bine că am scăpat.
 Acum, școala, casa, parcul, magazinele sunt doar
 o grămadă de moloz.
 Nici nu mai aveam ce pune pe masă (pisicile și florile
 cu tot cu ghivece le consumasem de mult)
 și, dacă ne-am fi mâncat între noi,
 tot degeaba,
 că eram cu toții o grămăjoară de oase.
 Mama ne-a părăsit prima, la primele bombardamente
 cu bombe-butoi,
 nu am găsit din ea decât cureaua de la ceas
 (pe care am păstrat-o cu drag, ca pe colecțiile mele
 de gume și abțibilduri).

Tata a fost asfixiat la următorul atac chimic
 cu gaz sarin
 (de la el mai am poza de la nuntă, când purta
 un costum scrobit și avea un zâmbet crispat,
 găurit cu bormașina).
 Sora mai mare nu s-a măritat cu băiatul
 de care era îndrăgostită,
 ci a fost răpită de niște bărbați în negru (oare
 cei din filmul cu Will Smith?).
 Sora mai mică și-a perforat intestinul
 încercând să înghită niște lame
 (ciudat, reușise anterior să asimileze cu
 succes cuțite și furculițe întregi).
 Iar frățiorul cel mic s-a jucat de-a omul
 pe lună și a fost absorbit de cratere selenare
 (din el am mai găsit o cataramă veche,
 decolorată
 pe care, de asemenea, am adăugat-o cu
 sfințenie, la colecția mea).

Cu mine, sincer să fiu, nu știu ce s-a
 întâmplat.
 Încă n-am apucat să mă dezmeticesc.
 Uneori, mi se pare că mă trezesc și merg la
 școală.
 Asta da, e coșmar.
 Ori mă ceartă părinții că m-am bătut cu frații
 sau am luat o notă proastă.
 Alteori mi se pare că zac, neștiut de nimeni,
 de mii și mii de ani, într-o criptă rece și
 întunecată.
 Poate că e mai bine să nu mă mai trezesc
 Și să visez doar vise frumoase.
 Închid ochii și încerc acum.
 Deodată, tresar ca prin vis, înfiorat:
 simt oare atingerea unei aripi de înger?
 Un fluture purpuriu s-a așezat în palma mea.
 Zboară, cu aripile șiroind de sânge.
 În mod bizar, e lumină
 și s-a făcut liniște.
 Atâta liniște
 încât auzi cum crește
 iarba.
 Și aripile mele.

Je suis syrienne

(din volumul în curs de apariție la editura InfoRapArt
 "Ne arde de schimbare")

Dumitru ANGHEL

COMISELE IUBIRI de Petre RĂU

Placheta de versuri "*Comisele iubiri*", Editura InfoRapArt, Galați, 2017, 108 pagini, este o carte de-o originalitate... riscantă (!), cu o posibilă dublă finalitate, pe care scriitorul Petre Rău și-o asumă, contând pe latura pozitivă a unei alegeri inspirate și responsabile: "*Cele mai frumoase poezii de dragoste*", subtitlu cu valențele unui gir liniștitor, și pe faptul că a recurs la o structură editorială de *antologie*, cu poeme selectate din cinci volume de lirică, apărute între 2002 (reeditat în 2012) - 2015.

Impresia de prim contact a lecturii este că poezia de dragoste a poetului Petre Rău, procesată pe un palier tematic de o diversitate capricioasă și rebelă, sfidează toate regulile genului dar are ingredientele originalității și *registru* prozodic al unui *canon* erotic, ce-i asigură postura emblematică a notorietății literare, scriitoricești. O poezie, din care răsar *povești idilice* adolescentine, pe portative de sentimente în derivă, incontrollabile și ușor desuete, cu artificii și patetismul primei "*scrisori de amor*", cu prima "*declarație de dragoste*" ori cu *fiorii primului sărut*; o erotică pură și fascinantă, ca un *belcanto* napolitan, pe libretul operei "*Elixirul dragostei*" de Gaetano Donizetti, cu iubiri spectaculoase, iubiri pasagere și fixații emoționale autentice.

"*Uvertura*" erotică este asigurată de volumul "*Întârziata vestire*" (2002), cu vreo 13 poeme cuminti, în metrică reprezentativă, de regulă *catren* cu rimă încrucișată: "Vai iubită iubire discretă / Spre tine la tine să zbor / Să plutesc din planetă-n planetă / Să urc să tot urc să cobor" ("Iubită iubire", pag. 7); cu apelative dulci, ușor neoanacreontice de secol XVIII, naiv și declamativ, într-o aparentă și provocatoare intimitate de cerdac boieresc, cu poezii Costache Conachi și Ienăchiță Văcărescu: "Verde vale de rai / Nepăscută de cai / Undeva tu erai / Doar a mea" ("Vale de rai", pag. 8), un idilism spontan și fastuos, protejat de falduri grele de catifea, cu nostalgii dintr-o podgorie cu nuci bătrâni și viță de vie.

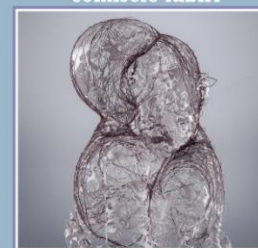
Ca să treacă abrupt la o formulă prozodică originală și inovativă în poemul "Sunt nebun murmurând beethoven" (pag. 9), cu plasarea titlului în primul vers din strofa I; în versul al doilea din strofa a II-a; în versul al treilea din strofa a III-a și în versul al patrulea din strofa a IV-a, ca o *glossă*, "marca Petre Rău", de inspirație sentimental-vocațională, pe un ideal erotic-intelectual: "Și în șoaptă închin un catren / Prea des născocitei mele iubiri / Sunt nebun murmurând beethoven / Înfruntând în amurg amăgiri" (strofa a III-a). Adică, de la aluzii

Petre Rău

Comisele iubiri

Poezia este o mare nevoie
de îmbrățișare

cele mai frumoase poezii de dragoste

ISBN 978-606-8725-34-5

Editura InfoRapArt

elitiste, muzica totală a lui Ludwig van Beethoven; la poezie de dragoste, modernă, cu declarații-semnal, în care nu mai încap compromisuri, abandonul sau trădarea: "Iubito, suntem un triumfi / Cu laturi perfect neegale / ... / Vinovat fiecare avem câte-un colț / Iar noi amândoi avem două / În fiecare depunem câte o speranță" ("Iubito, suntem un triumfi", pag. 11); cu momente de cumpănă sufletească, dar parcă "s-ar juca și de-a dragostea neîmpărțită", într-un lirism de travesti, de deghizare matrimonială. De fapt, declarații de dragoste halucinante, pe o ritmică verbală năucitoare și pe ritualica orchestrală dintr-un pasaj introductiv, ca o amenințare obsesivă dintr-o Simfonie beethoveniană, "a Destinului": "Undeva, cândva, cineva / Era cu mine, cu mine era / Eram cu ea, cu ea eram / Și-o iubeam, și-o iubeam, și-o iubeam" ("Undeva, cândva, cineva", pag. 20).

Din volumul "*Ultima noapte cu Bernoulli*" (2010), vreo 15 poeme cu o formă prozodică modernă, în care poetul părăsește *catrenul* și *rima încrucișată*, modifică și fluxul emoțional, direcționându-l spre o nostalgie fără obiect, în acorduri ușor pesimiste, de impas sufletesc: "cât am plâns poate s-a scris pe undeva / când am iubit n-am știut / fetele rele s-au îndrăgostit de mine / am străbătut ceasuri pe drumuri pustii / rătăcindu-mă de umbra mea" ("Cât am plâns", pag. 23). Deși invocă apeluri disperate: "de ce nu-mi vii tu iubire supremă / să mă ocrotești ca un zeu" ("de ce", pag. 25), de nicăieri nu mai există nicio speranță, doar un S.O.S. disperat: "alerg pribeag pe unde găsesc iluzii migratoare / din care storc hulpave povești" ("Astăzi durerii nu i-am dat nicio șansă", pag. 27), ca o patologie a unei iubiri neîmplinite, o iubire crispată, cu melancolice stări de nondialog: "tristețea mea vede mulțimea de câini / mulțimea de oameni cum latră" (Ibidem).

Cu doar patru poeme în *metru* clasic, cu rimă încrucișată, în volumul "*Singurul apei*" (2011), irump senzații de recul în iubire, ca rezultat al scurgerii *Timpului*, cu motivații asumate pentru deziluzii în devenire și cu semnalele unui *Apus*, justificate de un

(continuare în pag. 80)

diagnostic erotic, fără șansa unei terapii sufletești: "Aventuri nu mai există, ce-a rămas e doar iubire / Care din constanța lumii ne privește doar pe noi / Aș vrea veșnic să rămânem ascunși într-o amintire / Să rămână-n lumea asta doar iubirea și noi doi" ("M-au prins zorile iubito", pag. 42).

Volumul cel mai bine reprezentat în antologia "*Comisele iubiri*" este "*Eden în cădere*" (2012), cu 36 de poeme în registru prozodic de ultimă generație, în care domnul Petre Rău păstrează dialogul cu sine, pe portativul unei poezii erotice, în afara canoanelor speciei lirice consacrate, în tonalități programatice, ca un *Impromptu* sentimental, incontrollabil, pe note discordante. Cu tânguiri elegiace, poetul dezamăgit în iubire afirmă: "scriu poveștile de amor ale altora / dar pe a mea n-am știut-o vreodată", deși ar vrea să convingă, să se convingă pe sine: "doar am una oho / am și eu una fraților", însă una neîmplinită, oarecare, pentru că: "tu care m-ai iubit un termen nedrept de scurt / pe când trebuia să fim amândoi" ("scriu povești de amor", pag. 47).

Poezia de dragoste este, așadar, tema majoră a liricii poetului Petre Rău, pe care o gestionează, mereu aceeași, pe coordonatele eșecului sentimental, de rătăcirii și neșanse, ca-n vremurile de început ale poezilor pașoptiști: oho prieteni / ce mai știți despre iubita mea / căci mie / mi-a tăcut de mult îndărătnicul ornic / ... / și mă zbat apoi în migratoarele-mi iluzii" ("ce mai știți", pag. 48), deși mesajul liric se scurge înspre un orgolios sentiment de bărbat împlinit, răsfățat de succese amoroase, pe acordurile preclasice ale unui *madrigal* din repertoriului Corului dirijat de Marin Constantin. Adorația pentru Divinitate sau pentru femeia iubită se află sub același semn păcătos al rătăcirii: "în povestea mea de dragoste cu tine / Dumnezeu nu mi-a dat niciun sfat util / atât de zgârcit a fost cu mine / sau poate mă invidia cine știe" ("ziua întâi: pregătirea", pag. 52), ca o etalare a unei bărbății provocatoare, între hulă și blasfemie nevinovate.

Iubirea, ca o obsesie, este tema unui poem de o rigoare matematică, profesia domnului Petre Rău, de o acută și pedantă obiectivitate: "am deschis o fișă / cu problemele noastre iubito / ... / și să clarific pentru eternitate / să vadă și posteritatea cine a iubit și / cine nu cine mai mult și cine mai puțin / care pe care a înșelat / cât cum unde și când?" ("fișa noastră cea de toate zilele", pag. 51).

Există în poezia de dragoste din volumul "*Eden în cădere*" momente de cumpănă și de abandon în disperare: "pretutindeni azi fericirea mea a rămas într-un / pat și acela pustiu" ("ultimul pat", pag. 57); o disperare crispată, gestionată elegant, ca o scuză... "scoarșă", într-un salon de epocă parizian, dar într-o stare de permanentă grație: "abia după ce tăcerea s-a așternut între / noi mi-am dat seama că mai aveam atât / de multe să ne spunem" ("însingurarea", pag. 65), pentru ca să irumpă, pentru echilibru, o poezie de un patetism și de-o puritate angelică: "mi-am descoperit inima / în

brațe la tine / ... / de-mi ziceam / e de dragoste / e de abis / e înspăimântătoare de năucă / e dumnezeiască" ("inima pernă", pag. 68).

O lirică cu o tematică în răspăr, între fericirea iubirii pământene, imprevizibilă și păcătoasă adesea, și iubirea edenului pierdut prin păcatul "fructului oprit" și speranța recăștigării prin jertfa Răstignirii; o poezie de dragoste, ca o erezie, în afara normelor etice, înrudită mai mult cu fascinația păcatului: "de când am început să te iubesc / ... / mi-am propus să nu-l mai slugăresc pe Dumnezeu" ("pe unde mai ești", pag. 81).

Nu întâmplător, domnul Petre Rău a acordat cel mai mare spațiu în antologia sa volumului "*Eden în cădere*", un poem uriaș despre iubirea ca izbăvire a păcatului ancestral salvat de puritatea și necesarul perpetuării speciei umane, creație a Divinității, într-o declarație de "mea culpa", asumată romantic: "am greșit pesemne / gata iubito / nu-mi mai pun nicăieri semnătura" ("iluzorica mea semnătură", pag. 83).

Ultimul volum al antologiei, "*Îndrăgostirea de zmeu*" (2015), adună zece poeme lungi, pe câte două pagini, care modifică abrupt, intempestiv și derutant tonalitatea liric-erotică, idilică și fascinantă, cu largi volute emoționale, direcționate spre o altfel de IUBIRE, iubirea de ideal uman, peste care s-a năpustit, într-o răscruce de Istorie, o altfel de dragoste: "unde nimeni nu mă forțase vreodată să fac rău / nimeni nu mă forțase / și am găsit adăpostul prielnic visului meu" ("Singurătatea", pag. 89). Explicația pare a fi una singură, deoarece nuanțele, polifonia semantică a sentimentului iubirii, pot acoperi până și ultimul colț de singurătate: "Din starea de durere trebuie să te vindeci / omule n-ai altă cale fiindcă / mereu iubim ca să nu fim singuri" ("Infernul unei rătăcirii", pag. 92).

"*Comisele iubiri*", o carte-semnal despre filosofia simplă și umană a celui mai peren și dumnezeiesc sentiment, IUBIREA, după aserțiunea indubitabilă a poetului Petre Rău: "Poezia este o mare nevoie de îmbrățișare" și după îndemnul adresat cititorilor săi: "dar n-am să vă plictisesc cu iubirea mea / ieșită din minți / o aveți și voi pe a voastră" ("Adevărul despre iubire", pag. 104).

SANCTUARUL DE ZGURĂ de Constantin TĂNASE

Volumul de proză scurtă "*Sanctuarul de zgură*", Editura Tipo Moldova, Iași, 2016, 640 de pagini, semnat de scriitorul Constantin Tănase, adună 29 de povestiri, schițe și nuvele în cunoscuta colecție "*Opera Omnia*", întregind palmaresul său de creație literară, după debutul

(continuare în pag. 81)

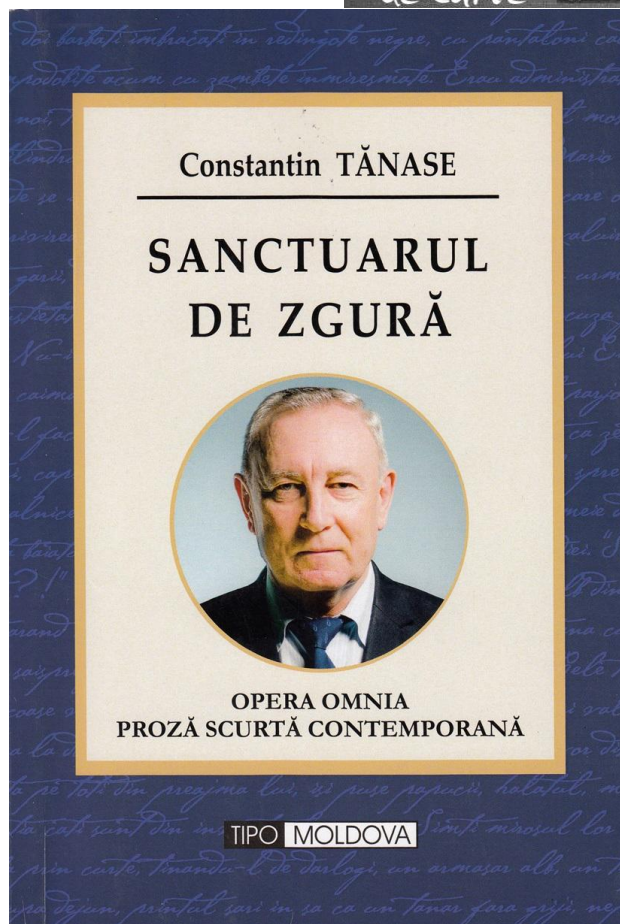
cu placheta de versuri *"Primejdia melancoliei"*, Editura "Porto-Franco", Galați, 1998, urmată de *"Atracție paronimică"* (versuri), Editura "Scriptor", Galați, 1999; *"Seducția uitării"* (versuri), și *"Taina șarpelui"* (proză), ambele la Editura "Arionda", Galați, 2001.

Revine impetuos, după 15 ani, cu un op masiv construit pe o publicistică incitantă și convingătoare despre un univers socio-uman de o tulburătoare autenticitate în paginile lunare ale revistei *"Dunărea de Jos"*, dintr-o rațiune ușor polemică, cu pagini situate în retrospectivă, dar cu certe repere de exactitate și de ficțiune, îmbinate armonios spre o finalitate din zona literaturii epice culte. Particularitățile stilistice ale acestei proze, venită din aria publicistică, sunt adecvate cauzei "speței" abordate, pe linia melodică a unei intervenții *la bară*, pe ceremonialul unui *proces civil*, cu inculpați, cu martori și cu tot Completul de judecată, adică exact în *roba* justițiară, cu care avocatul-scriitor Constantin Tănase intervine în *contencios* și convinge prin pledoaria narațiunii realiste, din care hotărâtoare sunt elementele localizabile și o temporalitate anume: "Cu solda primită în Afganistan, Marius Berteanu a reușit să cumpere prăvălia polonezului Iaroslav Jelinski de la intersecția străzilor Primăverii și Griviței" ("Amintiri despre Dida", pag. 269). Prin cantonarea în mediul real, concret, convingător și determinant; "Norocul i-a surâs de două ori. Întâi atunci când a călcat pe o mină antipersonal și s-a ales doar cu anchilozarea piciorului drept, în timp ce camarazii săi din patrulă au murit toți..." (pag. 270), scriitorul "atacă" orice subiect, de la întâmplări erotice, povești amoroase cu ștaif și amestecă destinul personajelor sale într-o pastă cremoasă de situații la limita minimă dintre adevăr și ficțiune, dintre moral și conjunctural comportamental.

Dar și *un stil* între ironie subtilă, de calitate, și sobrietatea unei moralități revendicative indusă din preceptele controlate de "etica magna" ale indubitabilului *"Lex dura sed lex"*, care are "cumințenia" suspectă a unui "malpraxis" venit dinspre politica dosarelor contrafăcute și a delațiunii: "După cum se poate constata, fără puțință de tăgadă, din interceptările convorbirilor telefonice..." ("Despre confuzie", pag. 364).

De regulă, conflictul epic începe abrupt iar întâmplarea este gândită ca o pledoarie cu detalii-argument, iar tot șicul narativ se naște din diferența exagerat speculată dintre motivele conflictului și atitudinea personajelor. Elementele de ficțiune rămân dominante la limita umorului și a unui banal exacerbat, ca în cazul amănuntelor picante din "biografia" Linei, personajul *picaresc* din jurul haldei de zgură, care a adunat atâția nepricopsiți ai soartei, din prima nuvelă, care a dat și titlul cărții. Un conflict banal, o situație ternă, evenimente fără orizont capătă consistența unui *roman polițist*, pe care prozatorul Constantin Tănase îl direcționează spre "un final de... Operetă".

Personajele schițelor și nuvelor din "Sanctuarul de zgură" au identități și comportamente indecise, se învârt în cercuri și situații care nu încap în obișnuit, chiar și atunci când sunt poziționate

conflictual și temporal pe fondul unor evenimente ca Revoluția din Decembrie 1989, condimentate cu situații demne de "proza fantastică", ca în schița "Silueta albastră". Prozatorul Constantin Tănase sfidează deliberat normele prozei "clasice" și-și pliază motivele epice pe un... "altceva" (cuminte și verificat de o literatură consacrată!), de care nu se împiedică, pentru că are propriile reguli, o anume încrâncenată dorință de a-și impune *maniera* proprie și, în ciuda unui "recul", pe care-l poate simți cititorul obișnuit cu tehnica literară consacrată, "plusează" și-și protejează stilul, asumându-și nonșalant riscul de a inova într-un domeniu al teoriei și tehnicii literare, în care parcă n-ar mai fi nimic de spus! Își asumă chiar și *riscul* unor teme de-o banalitate sfidătoare, de parcă s-ar juca de-a "literatura absurdului", ca-n secvențele din *"Cântăreața cheală"* a clasicului în domeniu, membrul Academiei franceze, Eugène Ionesco, și nici nu se teme că n-ar putea fi luat în serios!

O poveste... absurdă, în sensul banal de dicționar, cu un președinte de bloc și tevatura, absurd de banală, cu locatarii, care nu-și plătesc întreținerea, și cu povești de dragoste la limita moralei elementare, idile de mahala, onomastică și ifose fără acoperire, "indigestii" T.V. și fantasmagorii propagandistice, ca în nuvela *"Neconținută repetare"* (pag. 55-108), convingătoare din titlu...

Constantin Tănase n-are nicio opreliș-

(continuare în pag. 82)

te... tematică, pentru că este stăpân pe un repertoriu de motive literare, de artificii și mijloace prozodice, și trece fără vreo avertizare la un alt subiect: *Mafia*; mafia siciliană, pe care o prezintă cu date și elemente specifice, și-și modifică radical parametrii narativi, cu incantații ușor liturgice și cu iz de "cod de procedură penală", pentru scene fierbinți, "fără perdeă", aseasonate unei teme legate de clanuri mafiote libere de orice constrângeri morale, pe structura unui scenariu de film-acțiune, din care nu lipsește nimic din "recuzita" lingvistică, mai ales, onomastica inconfundabilă: Don Giuliano, Carmine Lolordo, ucigașul de profesie Maranzano, Alessandro Tera-nova; la care îl alătură pe Pompiliu Acatrinei, pripășit într-un mediu ostil după "libertățile" introduse de U.E., din nuvela "Purgatoriul" (pag. 109-164), o autentică teatură "în stil italian".

Desigur, doar un "intermezzo", un "respiro" tematic, pentru că prozatorul se întoarce la laitmotivul de... "amvon juridic" al subiectelor schițelor și nuvelor sale, cărora le-ar fi putut direcționa amplexarea spre un *roman polițist* sau spre un *scenariu de film de acțiune* (cu prestațiile actoricești ale unor Steven Seagal, Jean-Claude van Damme, Arnold Schwarzenegger...), deși înclin să cred că opțiunea moral-juridică a domnului Constantin Tănase s-ar îndrepta spre *libretul* unui spectacol muzical cu ritmul incitant al baletului "Gayaneh", de Aram Hacıaturian, iar secvența coregrafică "Dansul săbiilor" s-ar potrivi mai bine accentelor verbului și sentințelor sale juridice, din schițele "Un erou offshore" (pag. 165-194), "Vremea viselor" (pag. 217-232) etc.

Nu putea rata o temă din zona jurnalismului cotidian pe ideea globalizării și a nuanțelor sale internaționaliste: tineretul, cu tot ceea ce a însemnat aderarea la U.E. și "marșul triumfal" spre Europa Liberă, modernă și prosperă, ori la NATO, cu participarea soldaților români la "premiera" europeană a destrămării Iugoslaviei sau pe fronturile din Afganistan, Irak sau Siria. Cu scene terifiante de pe fronturile de luptă ale soldaților români, care n-au nicio legătură nici cu dragostea de țară și nici cu ideea de... patriotism, ușor compromis prin exces de zel, fără acoperire.

Teme de o stringentă actualitate, la ordinea zilei, de pe "piața zvonurilor", din paginile ziarelor și din "dezbaterile" canalelor T.V., din discuțiile oamenilor de rând, din tramvai sau de la metrou, se găsesc în paginile schiței "Agronomul": "Nuuu, domnilor, talmăcea un altul. Omul i-a deranjat pe cei de la putere și ăia vor să-l scoată din ecuație. Alții au făcut-o mai abilit decât el și nu i-a verificat nimeni, necum D.N.A.-ul sau DIICOT-ul sau, mă rog, serviciile, care după cum se știe, acționează..." (Op. cit., pag. 291).

Mie mi se pare că totul seamănă cu "bâlcu" frământărilor și confruntărilor de la vârful Puterii, războiul dintre Guvernul P.S.D. și Cotroceni din zilele noastre, pe care prozatorul le-a anticipat cu mult timp înainte de a junge cartea sa la tipar: "Aici greșeste statul român. Țștia nu trebuie băgați la pușcărie. Se irosesc banii contribuabililor pe fundul lor, cazare,

mâncare, condiții civilizate (televizor, net etc.), ba uneori CEDO obligă sus-zisul stat să le plătească zeci de mii de euro, daune morale, pentru că li s-au încălcat drepturile..." (pag. 292).

Aminteam mai sus despre *stilul* imprevizibil al prozatorului Constantin Tănase. De la problematica majoră din schița "Agronomul", cu un nucleu emoțional-imaginativ și previzibil în planul consecințelor social-politice, care merg, după opiniile îngrijoraților, până la "război civil" și destabilizare, în schița "Maica Amalia", de mică întindere, doar câteva pagini, "atacă" probleme legate de "cea mai veche meserie din lume", iar "cazul" este rezolvat în litera de lege a unei morale în derivă și după practicile seculare în speța juridic-etică prin convertirea și aplecarea spre cele sfinte ale unei prostituate, ca niște Variațiuni rococo de Niccolò Paganini, pentru echilibru dintr-o viziune esențialmente parodică, în registru minor, cu adăugiri de nuanțe. Trece rapid la lucruri serioase și grave, pentru că proza realist-acuzatoare din schițele-clisee, semnată de Constantin Tănase are toate datele "spectacolului" ideatic și mediatic al politicii românești din zilele noastre, ca o perpetuare aproape de păgubos și ușor vulgar, și cu atât mai combativă, în ciuda postării în spațiul ficțiunii epice, deși "recuzita" scriitorului se păstrează în limitele "scenariului" grotesc al unei politici cu nuanțări de... iarmaroc, pe fondul disputei dintre factorii politici primordiali în opoziție. Direcționată epic pe "vremuri noi", cu cele mai multe întâmplări petrecute după "Dominoul" politico-ideologic al deceniului IX din secolul trecut, tematica prozei domnului Constantin Tănase se întoarce surprinzător spre un alt moment de referință din Istoria revoltelor, protestelor și revoluțiilor din "cronica" de împotrivire a poporului român, Răscoalele țărănești de la 1907, de parcă "un spiriduș" al opoziției i-ar zgândări apetitul pentru astfel de orizonturi literare: "Deși trecuseră mai bine de trei ani de la înăbușirea în sânge a Marii Răscoale Țărănești de la 1907, tribunalele înființate ad-hoc tot mai pronunțau pedepse grele (și nedrepte) pentru..." ("Frânturi dintr-un veac și ceva", pag.373); cu o singură și ironică concluzie: Istoria se repetă în secolul XXI!

Scriitorul-jurist se întoarce la universul tematic al prozei sale, păstrându-se în aria imediată a întâmplărilor din "sala pașilor pierduți" cu un caz ceva mai izolat, personajul Măță, infractor din zona folclorului cu haiducii de altădată, dar *sentințele* și toată "regia" narativă se păstrează intacte pe coloratura nuanțată stilistic a sălilor de judecată contemporane ("Judecătorul de Pace", pag. 405-426). Și, din nou, un intermezzo, și tematic: "Despre poetul și romancierul Neculai Amariei nu s-a știut mai nimic până la vreo douăzeci de ani de la moartea sa" ("Nebunul", pag. 441), și stilistic, pe

(continuare în pag. 83)

note discordante, ca un *andantino* din "Appassionata" beethoveniană, în care domnul C. Tănase părăsește coloratura publicistică a prozei sale și urmează linia epicului obiectiv și clasic și-și proiectează acțiunea și personajele într-o lumină simbolică de ritual, cu o notă de individualitate a modernului.

Tot în această componentă stilistică, am remarcat, dincolo de opinii și de comportament, în afara limitelor Codului Penal, o preferință a scriitorului pentru un tip de ironie de-o manieră care convinge prin contrariu; o persiflare inteligentă, și caustică și ușor nevinovată, mai de succes decât pledoaria din sala de judecată, cu o valoare expresivă cu aparența unei gratuități convingătoare: "Dacă ești prost, stai acasă, și-ai justificat Felea gestul său contrar eticii ciobănești ancestrale" ("Nepedepsiții", pag. 463).

Prozatorul Constantin Tănase are, stilistic vorbind, un registru epic propriu, ferm prin precizia caracterizării personajelor și prin acceptarea integrală a realului refuzând prejudecăți; un soi de libertinaj lexical, care păstrează contactul cu realitatea, chiar mici armonii subtile din zona umorului - de care aminteam mai sus - finalizate într-o literatură spontană, în exclusivitate a sa. Uneori, sfidează regulile prozei consacrate, confiscând coeficientul de elitism prin argumente pe aceeași ritualică melodic-convingătoare, cu argumentele bunului simț, cu o eleganță verbală și o logică gramaticală spontană, iar riscul asumat, pe care "nu i-l amendez", l-a salvat pe scriitorul Constantin Tănase de la banalitate și manierism.

Prozatorul Constantin Tănase se detașează tranșant de *juristul* practicant, cenzurat și nevoit să păstreze o anume "robă" de magistrat, pentru că stilul scriitorului responsabil i-a impus o marjă de abatere de la deontologia Palatului Justiției și l-a determinat să se păstreze în limitele normelor Teoriei literare din "Codul de Procedură" al Istoriei Literaturii Române contemporane. În consecință, stilul literaturii domnului Constantin Tănase este inconfundabil, poate fi receptat de la primele cuvinte, de la prima propoziție sau frază, ca după un prim acord muzical, când după primul semn al baghetei dirijorului și la primele acorduri sunt recunoscute de ascultători "Rapsodia I" de George Enescu sau Uvertura la opera "Oberon", de Carl Maria von Weber.

TELEVIZIUNEA LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

0722.410.597
0740.370.665

tvbucuresti@yahoo.com

De ce am adus vorba despre epopeea Ramayana? Deoarece, cu oarecare regrete am observat că, în ziua de azi, femeile au tendința de a se îndepărta de modelul fixat de Creator, atunci când a creat femeia și i-a oferit miracolul nașterii unei noi vieți, iar bărbatului i-a stabilit, ca primă sarcină, protecția și întreținerea familiei.

Femeia de azi nu mai este satisfăcută de statutul ei primordial, acela de soție și mamă, dezvoltând o tendință tot mai periculoasă de îndepărtare de la matricea universală. În virtutea interpretării strâmbe a politicii de egalitate a femeii cu bărbatul, femeia vrea să fie constructor, vrea economist, director de mari consorții, ascensionează culmile munților, explorează adâncurile și cosmosul... Nu doresc să insinuez că femeia ar fi inferioară, din vreun punct de vedere, bărbatului, nu, Doamne ferește! Doar că, preluând din atribuțiile bărbatului, ea își neglijează rolul primordial: acela de a da viață, de a deveni mamă!

Nu neg: societatea asta nebună care, parcă, involuează de la o epocă la alta, a îndepărtat-o pe femeie de la menirea-i primordială. Constrângerile vieții au forțat-o să-și caute și ea un loc de muncă, uneori dând din coate (exprimare eufemistică - s-ar putea formula și mai rău de atât) și ocupând locurile, altădată, rezervate bărbaților. Așa, femeia-mamă a devenit și femeie-eroină deoarece, atribuțiilor standard - cele legate de casă, masă, îngrijire bărbat, creștere copii... - a adăugat altele noi - asigurarea resurselor financiare necesare familiei - știrbind din apanajul masculin. Și dacă tot a ajuns pe post, de ce să nu și performeze? Doar sunt egale bărbaților! Astfel, pornind de la o cerință de asigurare a minimei subzistențe pentru propria familie, a ajuns la dorința (chiar ambiția - ce, ea este mai proastă?!) de a performa în noua activitate și mai apoi... a ajuns să acorde prioritate noii ocupații. *Familia, copiii pot să mai aștepte - cariera, înainte de toate!* - gândește și-și planifică viața femeia modernă.

Eu rămân la ideea că societatea este bolnavă și ar trebui tratată. Iar femeia - care, da, este egală bărbaților din punct de vedere al inteligenței (uneori chiar îi depășește, datorită intuiției proprii doar ei!) - să acorde prioritate menirii ei primordiale: maternitatea. Și să nu-și neglijeze calitățile caracteristice: să rămână caldă, iubitoare, tandră, iertătoare, bună soție, bună mamă, bună gospodină, să asigure armonia căminului conjugal... Ar fi pace în lume, căci pacea căminului i-ar cuminti și bărbatului pornirile războinice.

Cine să se mai războiască cu cine, dacă toți bărbații sunt învăluiți de pacea și iubirea căminelor lor? Eh, sunt și eu un visător!...

Mama mea a fost femeie, soția mea este femeie, fiica mea este femeie - Doamne, îți mulțumesc pentru această minune: FEMEIA!

La mulți ani, dragi femei!

Maria IEVA

Trezirea omului cosmic

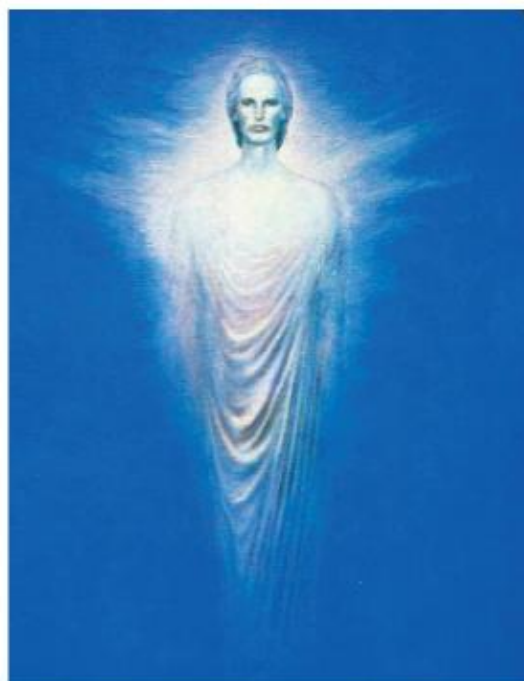
Alensis de Nobilis, *Bețiile cosmice*,
Editura Absolut, București, 2016

Poezia este haina de lumină a poetului, dar și clipa de sărbătoare a cititorului; poți primi împărtășania cuvântului doar dacă pășești cu dragoste și smerenie în templul poeziei. Poetul, ca purtător al nimbului așezat pe frunte de mână divinității, deschide pentru cititor portul spre o altă dimensiune, spre taina de dincolo de poartă, dar pentru a străbate cerul de la un capăt la altul, el aprinde mai întâi pentru sine rugul și abia apoi poate afirma: „Voi șterge praful de pe cerul lumii, / Să te trezești descoperind minuni, / Altfel în tine ceru-ar adormi / Atingeri de mătăsurii pe simuni...” (De ce m-ai iubi).

Alensis De Nobilis, un poet autentic de o valoare incontestabilă, știe ce înseamnă arderea pe rug. În cărțile sale: *Suferința stelelor* (1998), *Axis mundi* (2009), *Agonia ființei* (2009), *Perfuzii cu lacrimi* (2012) și, acum, în *Bețiile cosmice*, carte apărută în anul 2016 la Editura Absolut din București, a construit altar poeziei. El întregește cu lumina sa „corola de minuni a lumii”, așa cum afirma Lucian Blaga: „eu cu lumina mea sporesc a lumii taină - / și-ntocmai cum cu razele ei albe luna / nu micșorează, ci tremurătoare / mărește și mai tare taina nopții, / așa îmbogățesc și eu întunecata zare...” (Eu nu strivesc corola de minuni a lumii).

Pentru poet, acum și aici, este atunci și acolo. Alensis De Nobilis pentru a transcede timpul, pentru a depăși granițele terestre și pentru a se reîntâlni, într-o altă dimensiune cu sufletul pereche evadează din rol: „Înlănțuiți pe-o plajă din Maldive, / Tu-mi ceri iluzii, eu îți dau nirvane; / Se sparg în tine galaxii fictive, / Se urcă-n mine șerpilor pe icoane.” (Evadare din rol). Ultimul vers: „Se urcă-n mine șerpilor pe icoane” sugerează trezirea energiei divine, energie care conține informațiile cunoașterii absolute, ale vieții eterne. Șarpele vieții este trezit în momentul în care iubirea îl sfințește pe om: „Îmbrățișează-mă o dată și-nc-o dată, / Să-mi amintesc motivul: sunt Ales!” Cum altfel, dacă nu prin iubire și dăruire, am putea să dobândim cealaltă aripă a îngerului? Mama prin dragostea ei, prin ceea ce reprezintă ea, ne dăruiește la naștere o aripă de înger, dar aripa care desăvârșește zborul o primim doar prin iubirea deplină, prin îngemănarea sufletelor.

În edificiul singurătății sale, poetul, cu precizia unui chirurg, cu fulgerul privirii despică zarea lăsând să curgă cuvintele ca o ploaie de stele, redând în imagini inedite mirajul lumii cosmice. Odată pătruns în labirintul versului cititorul este cuprins de vrajă, ca un pelerin, care nu cunoaște destinația, el se lasă ghidat și, furat de frumusețe, călătorește pe cărările nebanuite ale poeziei, acolo unde timpul și spațiul devin inexistente. Din lada cu zestre

Bețiile cosmice

Editura Absolut

a Universului, temele poeziei sunt minuțios alese, niciun cuvânt nu este lăsat la voia întâmplării, fiecare vers poate fi considerat un verset, o poezie în sine. Toată cartea este o condensare de idei și trăiri. Uimit de frumusețe, când *culorile luminii îi par aripi de înger*, în murmur de harpe celeste, poetul rămâne pe loc, lăsând gândul, ca un bumerang, să străbată spirala timpului. „În univers lumina e puțină, / Se pierde mereu în beznă visătorii;” (Lumina), primirea luminii este o taină, ea coboară atunci, când *rostirea înfloare*, ca în noaptea de înviere la Ierusalim, să lumineze calea celui pregătit să devină însăși lumină.

Prin măiestria condeiului, prin puritatea trăirii, Alensis De Nobilis transformă metaforele și personificările în adevărate diamante. Femeia este întruchiparea divinului „Sufletul tău e o mireasmă pură, / Azur sorbit din ochi de înger-mire”, iar iubirea este o sfințire, o contopire a sufletelor în duh și în Dumnezeu: „În rugăciuni spre umbra ta ce zboară / Din univers în univers, frapant; / Coboară-n mine, îngere, coboară / Și-mbrățișați să ne-aruncăm în neant!” (Femeia-înger). Este redat zborul spre absolut, zborul păsării Măiestre - darul suprem al omului.

Reîntoarcerea spre cel care ai fost, primirea sufletului și primirea darului este subliniată de poet ca o *tresărire a ceasului în karme indecise*, sugerând o căutare a ta în afara ta; *metastaza care urcă din hârtie, între sinapse mucegai de vise*, ne transformă în amnezici și ne ține prizonieri în închisorile din noi, așteptând ziua în care „Ne vom muta în vise cu chirie / Să fim părinți copiilor din flori.” (De-am evada).

(continuare în pag. 85)

Trăind efemerul, poetul intră în contradicție cu sine, dar, fiind conștient de *crucea înaltă pe care o poartă în inimă*, pas cu pas, împletește durerea cu iubirea și construiește coloana infinită a cuvântului. Întors spre tine, ca oglinda *întoarsă cu lucirile în sine*, când rugăciunea luminează cerul inimii, când sunetele se transformă în culori și lumina boreală se transformă în lumina primordială „... te-ntâlnești cu cerul în retină, / Te-mbrățișezi cu umbra ta tăcut; / Din vârful crucii, falnic, în lumină, / Pășești în stele, decojit de lut. //... //Dar când începi a nu-ți mai aparține, / De frica hulei, te întorci, căință... / Tu cel ce cauți, ai găsit în tine, / De frica beznei, prima locuință!” (Prima locuință); orice cuvânt adăugat în plus, ar tulbura frumusețea acestor versuri. Las cititorul să trăiască emoția și înălțarea lor. Dacă ajungi să privești în ochii unui poet ai să vezi cerul oglindit în ei, dacă poți să citești în inima unui poet ai să simți mirarea, bucuria, nedumerirea și iubirea unui copil, dar dacă îți este îngăduit să pătrunzi dincolo de perdeaua de aburi ce urcă spre ceruri ai să înțelegi tainele cunoașterii sale.

Cuvântul este tezaurul moștenit de la înaintași, pe care avem datoria să îl lăsăm să înflorească în lumina metaforei și să îl dăm ca pe cel mai de preț dar urmașilor, tezaur pentru care poetul Alensis De Nobilis manifestă, vădit, o dragoste imensă. Poezia este cartea de vizită pe care o prezintă atât pământenilor cât și îngerilor și nu poate să rămână impasibil la ceea ce se întâmplă la ora actuală în lumea literară. În: *Fariseu nerod, Mister O., Vultur de panoplie* surprinde cruda realitate.

Cum pustnicul simte rugăciunea, așa simte poetul poezia. Formele și culorile, într-o lumină pală sau orbitoare se dizolvă în călimara inimii lui de unde cuvintele, ca mugurii care plesnesc pe ramuri, ca iarba care străpunge primăvara pământul reavăn, curg prin cerneala roșie a condeiului. Din neliniștea sufletului, din căutarea firescului, dincolo de firesc, din îmbrățișarea umbrelor și învăluirea lor în curcubeie marile întrebări își găsesc răspuns „Ființa-i un miracol, tu-i cauți o monadă, / Dar negăsind, amușini s-o furi dintr-un altar; / Secretul mântuirii nu-i haină de paradă, / Ci umăr de Sisif transfigurat Icar.” (Umbră). Dincolo de hotarele timpului unde pășești *decojit de lut*, cuprins de vrajă, devenind însăși vraja, întâlnești cuvântul din care ai fost creat, ca o curgere firească a sfârșitului spre început și a începutului spre sfârșit, totul se transformă într-un vid necreat din care se nasc alte cuvinte: cuvinte cu aripi de fluturi, cuvinte cu ochi de vulturi, cuvinte în formă de inimă, cuvinte cu murmur de izvoare, cuvinte cu rădăcini de stejar, *cuvinte murmurate în cabale*, cuvinte care prin modulația sufletului primesc și dăruiesc lumina. Toate formele, sunetele și culorile se contopesc în sufletul poetului care, prin măiestrie, prin răbdare și muncă, ca un bijutier care caută să-și desăvârșească operea, țese din metafore, aripi și flori, muzica sufletului său, poezia. Cel care simte poezia, devine poezie. Fiecare respirație, fiecare supin, este o lumină și o umbră așezată de la un capăt la altul al rândului - un drum spre Everest, dar când Edenul închide porțile și ești nevoit să privești în jur, când simți dogoarea Saharei întrebările revin: „Cine de prin iarbă să-ți adune pașii, / Zeități pierdute? Sumerii? Incașii? / În oglindă-n care nu vrei să privești, / Cerul toarnă vise aburinde-n cești. / Te-nvelești în temeri ca într-un amin, / Din oftat imagini nu se mai

abțin, / Spre înalt se-nalță ochii tăi, umilii, / Mulțumind durerii că le-a pus sigilii...” (Rătăcire), iar „De vezi chitanțe pe-nrudiri cu mărul / Și bon fiscal pe lupta cu pereții” durerea acestei lumi devine insuportabilă și, „Invoci suprem puterea altei legi, / Cerând azil în alte galaxii” (Scadență). Realitatea, de multe ori, poate întrece orice imaginație, durerea poate deveni atât de sfâșietoare că refuzi să mai visezi, refuzi să crezi, refuzi să fii, îți vrei Edenul înapoi, dar, știi că indiferent de câte ori vei ridica ochii spre cer, doar în tine poți să cauți și să găsești puteri nebănuite pentru a te înălța. Mihai Eminescu spunea: *dacă vrei să tragi o brazdă dreaptă-n viață, anină-ți carul tău de-o stea*. Prin poezia sa, autorul ne arată drumul spre propria stea.

„Îmbătrânește veșnicia-n Univers” și dependențele dor, sfinții rămân fără paraclis și iubirea capătă dimensiune cosmică, unde, până și zeii pizmuiesc legătura ancestrală a celor două suflete: „Că absorbiți de-o sete ce ne doare, / Ne-nlănțuim cupid, sinucigaș, / Ca bolți să crape sparte-n fulgerare / Și îngerii să plângă pătimaș...” (Pizma zeilor). În poezia *Îndrăgostită de mare*, personificarea ocupă un loc de cinste. Dacă Manole invocă divinitatea să o împiedice pe Ana să devină izvor, poetul folosește ca mijloc de comunicare o tehnică străveche, vorbește cu *femeia-înger*, de la sine la sine, trimite gândul cu viteza luminii și-i transmite: „Aruncă-te-n mare și nu mai veni”, dar pentru cel care își urmează chemarea inimii nu există obstacol care să nu poată fi înlăturat, el se dăruiește pe sine pentru desăvârșirea creației: „Iar la final, măcar am fi zidit / În poezie însăși idioma / Pe răzvrătiri de șarpe năpârlit, / Să moară zeii. Le-am fi luat fantoma!” (Fantoma)

Redau în întregime, un poem de o rară frumusețe, care, după părerea mea, va dobândi un bine meritat loc între cele mai frumoase poeme ale literaturii limbii române: „Tot încercăm a prinde-n zbor comete, / Să regăsim în lungul șir de fii, / În somn sau vis, această cruntă sete, / Ce arde-altare albe-n galaxii // Pe rugul pur ființei să îi cânte / Cu glas de înger care sfarmă munții, / Ca-nzăpeziri să curgă de pe frunte / Peste mirenii puri în noaptea nunții. // Dar nesfârșiri ne-ndreaptă-n plauri prora / Și ne-ncurcăm în neguri ca-n liane, / Ciudate semne, semănând cu Tora, / Ne aburesc profetic pe ocheane... // Iar dacă-n noi se întâlnesc pulsarii, / Ca versetele-n sacre melodii, / La suflete pățim în van avarii, / Că luminări vom mai primi simbrii // Și-n ape sacre curgem ca-n oglinzi, / Să luăm cu umbra față-n față cina; / Pășind din tine, ca un arc tntinzi / Spre omul cosmic, umbra ta, lumina.” (Omul cosmic).

În volumul de versuri *Bețiile cosmice*, poetul Alensis De Nobilis urmează îndemnul sfântului Augustin: *iubește și fă ce vrei!* Chintesența care stă la baza tuturor lucrurilor este iubirea, doar prin iubire, prin ardere, omul dobândește aripile îngerilor și puterea de a zbura spre cer: „Să... îți dau foc... să te fac înger!” (Îți dau foc). Iubirea nu este prezentată ca o așteptare, ca un vis, ci ca o împlinire,

(continuare în pag. 111)

Cornel GALBEN

Nocturnă

Din chilia mea, la țară,
Greierul m-a dat afară,

Devenind stăpân pe toate
Și cântând de nu mai poate!

Zăpăcit, de tot buimac,
I-am venit însă de hac,

Căci și el, mai zăbăuc,
Mi-a intrat sub un papuc

Și, călcându-l pe-ntuneric,
Am putut ca să desferic

Vraja unui cânt divin,
Hărăzit doar de destin

Ca să fie-n astă seară,
Prima și ultima oară,

Nu în iarba de afară,
Ci-n chilia mea, la țară...

Poem tăcut

În orașul care moare
Înc-o zi și înc-o noapte,
Până și tăcerea doare,
Spânzurată între șoapte.

Stă poetul și se miră,
Gândurile-i fug departe,
Prea tocită-i a sa liră,
Prea aproape e de moarte.

N-are chef și nici zăbavă
Zarea singur s-o străbată,
I-ar prii un pic de slavă,
Însă știe că-i deșartă.

Cugetă atunci și scrie,
În orașul care moare,
Ultima lui poezie
Și-o îngroapă-ntr-o scrisoare.

De vei fi cel ce-o citește,
N-o lăsa să zacă-n taină,
Ci pe ziduri o lipește,
Să le fie-n iarnă, haină!

Vino

Se nuntesc norii în culori țipătoare
și văzduhul fuge răsturnat de vânt,
brațele-mpletite în spițe de care
deapănă în mine urme de cuvânt.

Clopotele orgii din poieni tășnite
se ascund în zgomote de pași târzii,
fără Dochii, iarna este pe sfârșite
și mă-nteb, iubito, de ce nu mai vii.

Negru pe alb

Ciorile umplu văzduhul,
colorând albul zăpezii,
cronică de își dau duhul,
întrecându-se ca iezii.

Și zvâcnind ușor din pene
se avântă către ceruri,
aripe de coțofene
le urmează printre geruri.

Doară noi, la gura sobii,
ne uităm cum se agită,
învârtind în mână bobii
prăpăditei de ursită.

Doar poetul

Cântă greierii-n oraș, cântă ca-n pădure,
Dar copacii-au dispărut, tăiați de secure.

Cântă greierii-n oraș, cântă pe asfalt,
Singurul care-i aude este Cel Înalt.

Cântă greierii-n oraș, cântă în surdină,
Orbul doar atât a vrut, un scuipat în tină.

Cântă greierii-n oraș, cântă în zadar,
Surzii-s muți de când se știu și nu au habar.

Cântă greierii, tot cântă, cântec lung și trist,
Doar poetul se întreabă: oare mai există?

Ca o boare

Nici nu știu de sunt boem,
Dar scrisesem un poem

Și atunci, ca o furtună,
Din străfunduri parcă tună,

Învârtindu-se-n vârtoare,
Razachia ca o boare,

Ca un cânt ce urcă-n nori
Și-mbătat de noapte, mori!

Mihai VINTILĂ

Interior zero sau despre incertitudinile vieții de azi

Lavinia Braniște, *Interior zero*, Iași, editura Polirom, 2016, 264 pagini.

Incertitudinile vieții de azi sunt construite cu migală din fragmente de Lavinia Braniște în primul său roman bine intitulat *Interior zero* apărut la editura Polirom în 2016. Intrăm de la început într-un univers al unei tinere fete de treizeci și ceva de ani unde suntem părtași la evenimente și întâmplări care dezvăluie imaginea lumii de azi dar și lupta interioară a personajului principal.

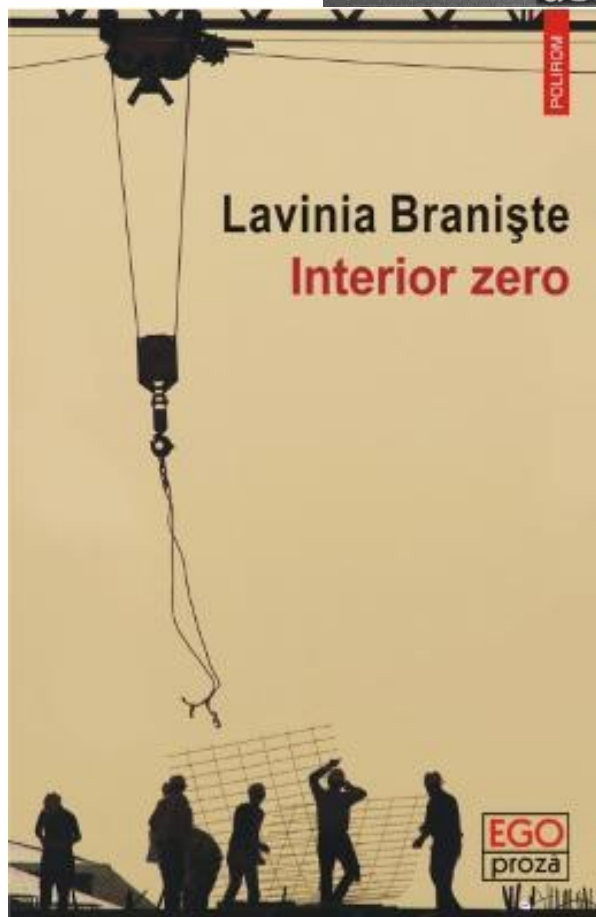
O urmărim pe Cristina la muncă și în viață, o vedem cum face greșeli, cum este nehotărâtă în fața opțiunilor și cum până la urmă ajunge a se refugia în familie alături de mamă.

Romanul este construit modern din capitole mici care vin fiecare să dezvăluie informații, uneori banale, iar altele importante, toate punând fiecare câte o cărămidă la construcția finală. Nu avem o mare tensiune, nu avem personaje remarcabile dar avem imagini puternic conturate, avem o construcție logică bine înghegată. Practic romanul urmărește viața, cu zig-zagurile ei, cu mizeriile și bucuriile mărunte de care avem parte în fiecare zi.

Cristina, personajul în jurul căreia se contruiește totul, pare de multe ori a fi un alter-ego al autoarei. Descoperim acolo păreri, trăiri și mai ales o nehotărâre care pare a fi transpusă perfect și poate datorită faptului că însăși autoarea pare uneori nehotărâtă.

Blocată într-un oraș mare, București, Cristina se angajează la o firmă de construcții deși nu are nici o abilitate în domeniu. Ceea ce face ea bine e totuși apreciat de la început. Terminând o facultate de litere profesa ca traducător până când prin intermediul unei prietene găsește acest post de secretară/traducătoare mult mai bine plătit și pare a fi atrasă de această stabilitate financiară. E prinsă apoi în vârtejul vieții firmei unde devine un fel de om de bază a patroanei, de fapt doar o directoare cu multă inițiativă, extrovertită și tupeistă. Ajunge încet a fi un fel de punct de echilibru în jurul căruia gravitează persoanele firmei dar și parteneri externi. Acest palier este descris foarte bine, cu multă acribie, cu detalii care fac credibilă cartea. Avem informații legate de licitații, de discuțiile cu furnizorii și mai ales celebrele ședințe de șantier unde e mai mult târâtă decât invitată și unde ni se dezvăluie o lume de azi plină de tensiune, de cuvinte aflate la marginea dicționarului și unde banul este zeul călăuzitor. O lume străină care nu o schimbă dar care îi provoacă un puternic sentiment de înstrăinare și singurătate.

Avem o secvență tare delicioasă unde este descrisă vizita primarului Brăilei, un etern politruc, care o mișcă într-un fel pe Cristina mai ales din prisma originilor sale

brăilene. Momentul e salvat de părerile personajului care este doar un mijloc de transmitere a părerilor autoarei. În fapt acest moment doar utilizează un element bibliografic pentru a condimenta povestea. Și Lavinia Braniște va face acest lucru de mai multe ori și de fiecare dată Brăila va fi cea care o va echilibra. Pentru personajul Cristina dar și pentru autoare Brăila este orașul copilăriei, orașul bunicii, al casei bătrânești unde după o zi grea putea mereu a se izola în brațele mamei sau ale bunicii ca într-un cocoon protector. De acolo își lua puterea de a înfrunta o altă zi.

Viața pe care o are Cristina e izolată. Are un iubit la distanță, Mihai, și trece și printr-o încercare de relație bucureșteană, Dan, care se destramă rapid țesătura ei fiind tăiată de minciună și infidelități. E o viață stranie, parcă atemporală, care nu reușește să-i aducă satisfacții. Nici prietenia cu Otilia care într-un final o va părăsi într-o fugă iluzorie la Budapesta după marea iubire a vieții nu face pași concreți de echilibrare a vieții ei ci mai mult e un fel de zorzon care îi dă o iluzie de a fi activă. Înlocuirea după marea mutare a Otiliei este și mai rea.

Unele secvențe sunt emoționante semn că Lavinia Braniște a avut în minte aceste momente iar acum le-a integrat în roman pentru ai da savoarea necesară unei cărți mari. Vorbesc de episodul Colonelul unde straniul, atemporalitatea și ineditul fac o puternică impresie cititorului.

Totuși ceva trebuia să se întâmple în acest straniu univers. Primul semnal a fost vizita mamei Cristinei care revine în România pentru a-și vedea fata. Iubirea ei, sfaturile ei date în momentul când

(continuare în pag. 109)

Irina Lucia MIHALCA

Mâine e prea departe

Lacrimi albastre miezul nopții a picurat,
în tăcerea ei transparentă
călătorim spre stele, e o chemare,
un dor crescut din lumină.

Toate vin nevăzute spre centru,
deși toți le văd depărtându-se de el!
Turbionul vieții le atrage – cercuri concentrice,
presărate cu frunze în oglinda apei.

Niște frunze sunt oamenii,
îi duce viața precum vântul!

În bătaia destinului,
departe de noi, suntem purtați,
pe unda gândului primim răspunsul.
Oprește-o petală, arunc-o pe apa vieții!

Fiecare lucru își cere timpul lui,
fiecare vis visul lui,
fiecare emoție emoția ei,
totul e doar o stare ce curge!

Dincolo de câmp curge
un mare fluviu,
adună multe râuri în drumul lui!

Nu te teme de vise, nimic nu te poate răni,
nici gândul, nici cuvântul,
nici raza de soare
ce trece prin oglinzile timpului!
Mâine e prea departe...

Dincolo de garduri, împrăștiată
de aripa vântului, fiecare petală e vie.

Barierele

Învelit de albastrul cerului,
visul nu are bariere.

Dincolo de albastrul cerului,
visul nu are bariere.

Și-atunci barierele cine le-a trasat?

Frontiera
a împiedicat dorința călătorului.

Obstacolele
au împiedicat dorința de a se înălța.

Pe urmele fiecărui pas

Un val plesnește în noapte...
Cuvintele vorbesc misterios
prin tăceri,
adânc inspiri sărutul.
E noaptea din noapte,
ca visul din vis,
ca ochiul din lacrimă.

Cineva invizibil mângâie
păpădiile din zâmbetul ei,
copil plutind
în șoapta timpului,
sângele tău e stingher fără ea,
cuturei cerul primăverii,
iubirea voastră țipă
în oarbe oglinzi,
lumea îți scapă din mână,
timpul se scurge prin inima ta.
Voi pleca din atâtea vieți
trăite și visate,
pe urmele fiecărui pas,
prin fiecare viață,
prin lumină,
doar spre lumină...

O inimă rebelă...

O inimă rebelă
spre cineva ascuns în tine,
spre tăcerea din voi,
spre-acel copil
ce-l poartă peste tot,
spre uimirea sângelui tău,
pentru ochii ei plânși,
spre marea regăsire.

O inimă rebelă
spre cea pe care
nu o vei mai vedea,
spre iubirea
ce-i venea din priviri,
întrebându-te
dacă o vei mai regăsi,
când, de ce despărțiți,
privindu-i bucurios
fericirea, iubirea,
trist că nu o vei
mai regăsi vreodată,
zicându-ți:
- E o minune de fată!

Doar o inimă rebelă,
în visul unei lacrimi,
în sabia umbrei,
în libertate!

Plâng copacii...

Plâng copacii.
Poți auzi durerea lor?
Nici ploaia,
nici lacrima ta n-o aude.
Nici sfinții
nu le aud bocetul.

Plâng copacii...

Tănase CARAȘCA

MAI LASĂ-MĂ MAMĂ

Mai lasă-mă mamă, o dată să plâng
C-am fost în căsuța bătrână
În care, rămas-a mirosul de crâng
Și firu-nterupt, tors din lână.

Măicuță, cu lacrimi în ochii-mi pustii
De dorul ce greu mă apasă
M-aplec peste fusul cu tortul în mii
De fire și simt că-s acasă.

Aici m-ai născut măicuță cu dor
De dorul iubirii de toate
Când viața era doar nădejde, nu spor
În lumea cu țeluri uscate.

Iau fusul în mână și-l svârrr-lui ușor
Și firu-nterupt se arată
Cu capătu-n jos ce-atinge-n covor
Un zero pe nota de plată.

Și svârrr-lui din nou cu fusul uitat,
Căzut din măiastra-ți zvâcnire
Când sufletu-ți trist, spre soare urcat
Lăsatu-ne-a spre însoțire.

O, lasă-mă mamă, cu duhul tău viu
Să-nfig iarăși fusul în lână,
Să leg înc-o dată din firul pustiu
O viață cu drumul în mână.

Dar mamă, privește-mă mamă, sunt eu
Acela ce-am vrut să-ți duc voia
Cu inima, umerii, sufletul meu
Târând amărâtă nevoia.

Mă uit înspre zarea umbrită cu plumb
Și-un fus de lumină se scurge
Din caierul tulbur, cu firul tălâmb
Al norului negru de sânge.

O mamă, ce viață, cu greul nedrept,
Și zbateri de lacrimi șiroaie
Rugatu-te-ai noapte și zi Celui Drept
Cu gândul la noi și la ploaie.

Te știu mamă dulce, cu sufletul plin
Că ruga îți este dorință
Ți-e chipul icoană și suflet divin
O mamă, în orice credință!

În noaptea din care abia m-am trezit
Un vis m-a adus la lumină
Văzutu-te-am mamă cu-n ins prozelit
Spălându-i piciorul de tină.

În visul de ieri, ce nu ți l-am spus
Erai cu-o negresă buzată
Ce sta lâng-un pom cu chipul dispus
S-asculte credința curată.

În alt unghi de vis, pe care ți-l spun,
Erai mamă,-n centru ca Saul,
Rosteai un protest ce pare comun
Dar ne-a întrerupt CNA-ul.

CRĂCIUNIȚA

Ca un clopoțel de foc
Mi-a zâmbit, făcându-și loc
Într-un vârf de frunză grasă,
Cu un zâmbet de mireasă
Și cu rochia în falduri
Suprapuse rânduri, rânduri
Dându-mi bună dimineața
Și împrăștiindu-mi ceața
De pe chipu-mi somnoros
Devenit pe loc voios
La salutul zâmbăreț
Răsărit din chipu-i creț,
Crăciunița
Cununița
Ce-a deschis astăzi porțița
Surorilor ei de sânge
Care simt că-afară ninge
Și se umflă bulbucate
Ca niște buze rujate
Salutându-ne voioase
Cu zâmbete luminoase.
Dar frumoasele-au venit
Pe lume și-au înflorit
Trimise de Cel de sus
Cu nașterea lui Iisus
Și-obiceiu cel străbun,
Ziua Sfântă de Crăciun.
Lerui, ler...
Venit din cer
La casă de gospodar
Bucurie-adusă-n dar
Pe albul imaculat
Roșu-aprins, însângerat.
Floare plină de mister,
Lerui, ler...

Lucia PĂTRAȘCU

MAMA

Femeie!
 Te-ai născut să fii mamă
 și ești!
 Te-ai născut a doua oară
 cu primul tău copil.
 Te-ai născut a treia oară
 cu cel de al doilea copil.
 Te-ai născut mereu
 cu fiecare copil
 pe care l-ai înfășat
 în scutecele vieții.
 Ți-ai trăit iar copilăria
 împreună cu primul tău copil.
 Ți-ai trăit încă o copilărie
 lângă cel de al doilea copil.
 Ți-ai trăit atâtea alte copilării
 împreună cu toți copiii
 pe care i-ai învățat
 să copilărească.
 Te-ai bucurat
 cu bucuriile
 tuturor copiilor tăi,
 căroră le-ai smălțuit
 poienile cu florile
 cunoașterii.
 Te-ai întristat
 de toate tristețile
 copiilor tăi,
 atunci când viața i-a rănit.
 Acum unde ești?
 De ce lași copiii
 să-și trăiască singuri
 durerea plecării tale?

CHEMĂRI

Mă cheamă geamul casei luminat,
 măicuța închinată la icoană
 și Dunărea ce curge pe-nserat,
 purtând povești prin lumea cea profană.
 Mă cheamă râsul vesel de copil
 spre cerul însoțit din zori în zori,
 când strălucind în fragedul pistil,
 cu rouă umple cupele de flori.
 Mi-e dor s-asculț a mamei vorbă iar,
 la ceas de seară, când pe cer se-ngână
 o strălucire-n stropul de cleștar,
 c-o floare ce-mi urează *noapte bună*.
 Sunt trează sau adorm, dar tot ascult
 cum visele-mi învăluie vicleane,

în șoapte mici, povestea de demult
 ce-și țese firul său de Cosânzene...

ACASĂ

Pe prispă, la măsuța joasă,
 rotundă, prinsă-n trei picioare,
 știu c-am ajuns, că sunt acasă,
 când mama taie cu o sfoară
 un soare cald ce aburește
 și-așteaptă alături un proțap,
 înfipt pe bățul de fript pește,
 purtând pe jar burta de crap.
 Iar tata scoate din umbră
 un cofăiel cu vin pelin...
 Mai închinăm câte-un pahar
 și ne mai amintim puțin.

MAMEI

Gândul iarăși mă frământă...
 Singurică și plăpândă,
 oare, cum stăteai acasă,
 prinsă-n iarna cea geroasă?
 Ne creșteai de copilași
 Mititei și dragălași...
 Mi-e dor, mamă, și te-aștept
 Să te strâng din nou la piept!
 Să-mpărțim durerea, mamă,
 Să înțelegem că o dramă
 Trece (chiar dacă e greu!),
 Când vrea bunul Dumnezeu!

Viorel DARIE

Motanul, iepurele și smântâna

Nu v-am povestit de mult ce făcea motănașul Moto-cel, împreună cu iepurașul Bunny, dar ei făceau numai lucruri bune: se jucau zilnic împreună cu Ionuț, încât era o veselie continuă în jurul casei. Ionuț, pe lângă joacă, mai era pus să facă diferite treburi în folosul gospodăriei, dar el uita repede de treburile la care fusese pus, ca să mai dea idei în joaca celor doi urechiați. E drept, cei doi micuți, motănașul și iepurașul, știau să se joace și singuri, se fugăreau prin livadă, sau se rostogoleau pe iarbă din curte, ori se cățărău pe stiva de lemne de lângă grajd.

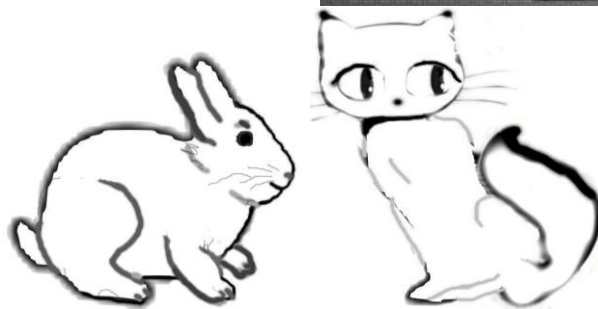
Într-o zi bunica plecă la treabă jos, la clăia de fân, și lăsă în grija lui Ionuț casa, să vadă ca toate treburile să fie la locul lor, în casă și pe lângă casă, să nu vină uliul să ia din puicute, să nu vină cineva străin cât timp lipsește de-acasă.

Bunica luă grebla, furca și-o găletușă pentru apă, și plecă la vale, la lucru, lăsându-l pe Ionuț stăpân în casă. Dar de cum se depărtă bunica, Ionuț se simți liber ca pasărea pe cer și ieși voios pe cerdac să vadă cum stau treburile pe-afară. Era o zi din cele luminoase, calde, de țară mai mare dragul să stai pe-afară la soare. Pășii prin curte, apoi porni tiptil pe cărare spre uliță, să urmărească lumea care urcă la deal, la cosit.

Cum se întâmplă des cu copiii când pleacă de-acasă, Ionuț uită ușa de la intrare deschisă, ba mai lăsă deschise și toate ușile odăilor. Nici geamurile nu erau închise, le închidea și deschidea adierea vântului, rotindu-le în balamale, și din când în când se mai loveau de pervaz.

Poate nu s-ar fi întâmplat nimic neplăcut în casă, însă, după ceva vreme, apărură de undeva motănașul, tiptil, pe pragul din tindă, apoi intră în hol fără opreliște, căci ușile erau larg deschise. Văzând că și ușa spre odaia cea mare era larg deschisă, se furișă și în odaia aceea, acolo unde bunica ținea ligheanele cu lapte și făină pe o masă largă. În urma lui, la fel de precaut, dar fără cine știe ce mare frică, lipa-lipa, țupai-țupai, se strecură iepurașul Bunny. Amândoi păreau puși pe fapte mari. Era plină de noutăți pentru ei odaia cea mare unde niciodată nu erau lăsați să intre. Acum se simțeau fericiți, puteau să se urce peste tot, să vadă toate tainele ascunse de bunica.

Dar nu de văzut lucrurile se strecuraseră cei doi în odaie. Pe ei îi ademeneau mirosurile. Nu atât mirosul de pâine proaspătă, lăsată pe dulap, cât mirosul irezistibil al laptelui din lighean, cu smântână groasă de un deget deasupra. S-au lins amândoi pe botic. Primul dădu tonul motănașul, care sări pe un scaun, apoi de pe scaun sări drept pe masă. Ceva mai greu și un pic mai neîndemânatic, reuși să ajungă pe masă și iepurașul. Văzându-se amândoi deasupra ligheanului cu lapte și smântână groasă, se puseră pe lipăit cu gurițele lor mici, cu limbile

roșii. Ce smântână bună, de cea mai bună calitate!

Bineînțeles, cei doi au lipăit din lapte și smântână cât au poftit, căci nimeni nu le-a pus opreliști. Dar s-au uns pe bot, până la urechi. S-au uns și pe piept, și pe lăbuțe, de-au făcut masa toată unsă numai de smântână, cu urme de lăbuțe de pisică și iepure.

După ceva vreme se întoarse în casă Ionuț și văzând ce-au făcut cei doi nemernici jucăuși, i-a alungat cât colo închizând ușile.

Tot atunci intră în casă bunica, venind din vale, după ce terminase treaba. Când văzu ce prăpăd făcuseră dihanile în odaia cea mare, pe podea și pe masa cu ligheanul cu smântână, își puse mâinile pe cap. Îl certă zdravăn pe Ionuț, îi certă și pe cei doi vinovați, motănașul și acolitul său, iepurașul. Avu ce șterge, biata de ea, în urma lor pe masă și prin odaie. Mari tâlhari!

Strânse cu polonicul în borcan ce mai rămăsese din smântână deasupra laptelui în lighean; îi trebuia numaidecât smântână pentru borșul pe care trebuia să-l facă pentru masa de prânz. Nu știa ce să facă, să folosească sau nu acea smântână după ce își pusese boturile neobrăzații. Tot atunci intră în casă și bunicul, să-și odihnească picioarele și spinarea de atâta muncă, căci mai era până să fie borșul gata. Bunica îi povesti și lui necazul cu smântâna.

-Uite ce mi-au făcut hoțomanii din casă, Ionuț și cu prietenii lui, motanul și iepurele. Au intrat în odaia cealaltă și mi-au mâncat din smântâna din lighean. Mi-au umplut casa de smântână, și pe masă și pe jos! Ce pun eu acum în borș, că ăștia mi-au stricat smântâna!

Bunicul, auzind așa ispravă, mai că-i veni a zâmbi. De data asta nu se supără deloc, doar îi zise bunicii:

-Ei, femeie, ce te așteptai să faci golani aiștia? Bine că n-au răsturnat casa cu totul! Eu zic să pui din smântâna aia așa cum este, că doară nu-i spurcat nici motanul, nici iepurele! De data asta mâncăm așa! Ferește Doamne de mai rău!

Maria Magdalena BALU

LITERATURA DE SERTAR ÎNTRE MIT ȘI REALITATE

Literatura este definită ca artă al cărei mijloc este cuvântul scris. În sens curent, reprezintă totalitatea operelor scrise într-o limbă (sau în toate limbile), cu valoare estetică. În sens restrâns, mai ales în formularea „de specialitate”, reprezintă totalitatea lucrărilor publicate într-un domeniu, bibliografia necesară aprofundării unei probleme. Benedetto Croce distinge patru forme de expresie ale literaturii: sentimentală / directă, poetică, a prozei și oratorică. Literatura presupune un echilibru al expresiilor, fiind condiționată de o intenție estetică. Textele pot fi diferențiate, din această perspectivă, în literare sau beletristice și nonliterare sau funcționale. Complexitatea acestei componente esențiale, după descoperirea tiparului, a culturii și civilizației, face obiectul unei științe, a cărei ramură fundamentală e teoria.

Literatură de sertar este un concept apărut în critica literară românească după 1989, cu privire la caracterul evaziv, subversiv al unor manuscrise care, nefiind agreate de ideologia oficială, odată publicate, ar fi pus în pericol profesia și chiar viața autorilor. Trebuie făcută distincția între acest tip de literatură (din care face parte „**Jurnalul fericirii**” de Nicolae Steinhardt, de exemplu) de ceea ce ar putea fi numit „scrieri din sertar”, în care sensul simbolic al cuvântului „sertar” dispăre, în vecinătatea prepoziției „din” substantivul în cauză devenind un banal complement circumstanțial de loc, înțelegându-se prin scrierile păstrate în acest fel nimic altceva decât pagini nepublicate sau – și mai rău – încă nefinisate, slabe, nicicând publicabile.

În introducerea sa asupra abordării acestei tematici delicate, criticul și profesorul Paul Cernat a folosit următoarea descriere: „Un gen sau o specie în sine, literatura dosarelor, care este parte dintr-un proces de „arhivare”, a memoriei literare, a memoriei culturale și a memoriei intelectuale în sens larg, afectate de presiunea totalitarismului”. Criticul consideră că apelul la documentele poliției politice: „este un auxiliar deja indispensabil tuturor celor care vor să se ocupe în mod serios de istoria culturală, de istoria literară a ultimelor șase, șapte decenii”.

Tema „literaturii de sertar”, atât de așteptată și care, după decembrie 1989, s-a dovedit a fi o contradicție. „Sertarul” pe care nu puțini îl bănuiau dolda de manuscrise interzise, cenzurate într-un asemenea hal, încât autorii au refuzat publicarea lor, era firav până la inexistență.

O disociere se cade să facem: nu trebuie confundate din nici un punct de vedere jurnalele, memoriile scrise în diferite etape ale istoriei pe care, așa cum spuneam autorii le-au încredințat celor din jurul lor cu gândul că odată vor vedea lumina tiparului uneori fixând chiar ei această dată – și unele din jurnalele confecționate după 22 decembrie 1989.

Înainte de 1989, între diversele grupuri de interese ale scriitorilor din România se duceau lupte subterane nesfârșite. Păra pe la „colțul străzii” și turnătoriile la mărimile partidului funcționau ca rotativa tipografiei. Însă poveștile adevărate au atât de puțini autori, cât să-i numeri pe degetele unei singure mâini.

Prima literatură de sertar adevărată care merită cu adevărat amintită este **Jurnalul fericirii** al lui Nicolae Steinhardt. Mă gândesc, apoi, la Valeriu Anania, la Alexandru Paleologu, Constantin Noica, Emil Cioran, Mircea Eliade,

precum și la câțiva autori, extrem de puțin cunoscuți, care au înfundat pușcăriile din anul 1946 până la amnistia deținuților politici din anul 1964, ale căror scrieri au văzut lumina tiparului abia după 1989 (Petre Țuțea și Alice Voinescu, de exem-plu).

Însă în acea perioadă, de tristă amintire, mai sus menționată, au existat și scriitori care au avut curajul să nu țină la sertar nimic din ceea au crezut ei că trebuie să citească tot românul. Cel mai mediatizat dintre ei este **Paul Goma**.

Pentru mulți dintre români, numele lui **Paul Goma** e sinonim cu o introspecție revelatorie, cu momentul în care și-au văzut granițele personale și în care au înțeles că trăiesc într-o închisoare națională, că libertatea e un cuvânt golit de conținut și că, în România, nimeni nu e propriul stăpân. Paul Goma era modelul absolut al disidenței autentice. În exil, Goma a continuat să scrie și să construiască, volum peste volum, una dintre cele mai complexe opere memorialistice semnate de un român.

Începând cu 1966, începe să aibă o activitate de scriitor prolifică. În august 1968, după invadarea Cehoslovaciei de trupele Pactului de la Varșovia, la Uniunea Scriitorilor din România, avea loc ședința de primire în partid a unor tineri scriitori, printre care și Paul Goma.

Aventura aceasta avea să se termine curând, în 1971, când Paul Goma a fost propus pentru excluderea din PCR, din cauza publicării în limba germană a romanului „Ostinato” în RFG. La târgul de carte din Frankfurt, cartea lui Paul Goma apărea la stand cu eticheta „Carte interzisă în România”. Conflictul cu autoritățile comuniste de la București au culminat în 1977 cu scrisoarea adresată de Paul Goma inițiatorilor Chartei 77 din Cehoslovacia, citită la Radio Europa Liberă.

Goma avea faima mondială de cel mai cunoscut disident comunist. „Soljenițin român”, îi spusese Eugen Ionescu, iar acest atribut-emblemă, singur, ar fi putut însemna enorm. Numai că virulența sa, prea puțin nuanțată, la adresa multora dintre români a făcut ca soclul pe care se urcase prin forțe proprii să se clatine mai ceva ca în urma cutremurului din '77. Paul Goma a rămas un adversar al regimului, chiar dacă nu totalitar, dar în care oamenii încă au interese personale pe care le satisfac uzând de puterea lor. A fost forțat să părăsească România.

Altul Este Virgil Tănase. Și despre literatura lui se vorbește puțin. A fost **Radu Gyr** (autorul poeziei Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane!). A plătit cu pușcăria. Au fost mulți alții. Nu disidenți de câteva luni, cu prieteni prin ambasadele occidentale (foarte bine că au avut aceste relații!), ci disidenți adevărați, cu ani grei de pușcărie în spate.

Un scriitor cu adevărat opus sistemului său, cauză din care a avut de suferit, a fost **Ion Lăncrănjan**. Ca aproape toți scriitorii generației sale, Ion Lăncrănjan a fost un autor foarte implicat în problemele Cetății, mai ales că aceasta a traversat, în timpul vieții sale, transformări adânci, soldate cu multe nedreptăți, iluzii, drame și neîmpliniri. Cea mai mare parte a activității sale

(continuare în pag. 93)

publicistice a fost deja reunită în volumele Fragmentarium (1969), Nevoia de adevăr (1978), Cuvânt despre Transilvania (1982; ediția a II-a, 1995) și Vocația constructivă (1983).

De altfel, în aproape toată publicistica sa, Ion Lăncrănjan a marșat foarte mult pe ideea românismului în Transilvania. În acest context, un punct important îl reprezintă articolele scrise împotriva revizionismului milenar maghiar. E vorba de reacțiile provocate de publicarea volumului Destin și simbol, de Méliusz Jozsef, „care insistă asupra rolului civilizator al Ungariei în ținuturile românești și asupra hegemoniei teritoriale a acesteia” (Cf. Dicționarul general al literaturii române, L/O, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005).

La fel ca mulți mari prozatori ai vremii, autorul **Cordovanilor** a fost unul dintre virulenții critici ai „obsedantului deceniu”. O recunoaște răspicat și Nicolae Manolescu, atunci când, comentând creația lui Ivasiuc, spune că acesta „se numără printre cei dintâi care introduce criticile la adresa regimului în romanele sale, împreună cu Preda, Buzura, Țoiu, Lăncrănjan și alții de toată mâna”.

Ion Lăncrănjan și-a dat seama de aceste transformări, iar peste 15 ani, în romanul **Suferința urmașilor** (1978), propune o altă viziune asupra aceluiași fenomen: „Ion Lăncrănjan [...] a întors pe dos, în Suferința urmașilor, propria lui viziune asupra colectivizării dintr-un roman anterior, Cordovani”, scria Alex Ștefănescu, în Istoria literaturii române contemporane.

Dar scriitor nu este numai poetul, romancierul, dramaturgul sau criticul literar. Și epigramistul este scriitor! Unii mustesc de talent. Noi l-am avut pe **Al. O. (Păstorel) Teodoreanu**. Avea talent cu carul, dar și curajul pe măsură. Adversar înverșunat al proletcultiștilor, era neîntrecut în a-i lua în vârful peniței, încă din 1945, pe noii conducători ai țării, ba chiar și pe ocupanții ei ruși. Merită să ne oprim la câteva dintre scrierile sale. Într-o epigramă având ca țintă alegerile parlamentare din noiembrie 1946, câștigate detașat de PNȚ-ul condus de Iuliu Maniu, dar falsificate în mod grosolan în favoarea Frontului (Blocului) Național Democrat, ce avea ca siglă Soarele („Votați Soarele!”, scria pe afișul lipit pe toate gardurile), Păstorel a avut curajul să aștearnă pe hârtie următoarea epigramă: „Nu credeam s-ajung vreodată/ C-am să pot să fiu în stare/ C-a făcând pipi pe garduri/ Să o fac direct în ...soare”.

În literatură, după 1989, nu s-a produs o revoluție propriu-zisă. O modificare sesizabilă a limbajului se produce îndeosebi la nivel lexical. Important e că acum nu mai funcționează cenzura interioară a scriitorului, care era un fel de inhibiție (în bună parte inconștientă). Se produce acum o totală dezinhibare a scrisului. Limbajul se colorează cu termeni, până ieri tabu, cu neologisme și expresii, în special din lumea anglo-americană. Limbajului esopic, insinuant, ambiguu etc. îi ia locul unul mai realist, mai tranzitiv, mai lipsit de „figuri”, dar întrucâtva mai superficial artistic.

Libertatea radicală, absolută, a cuvântului încurajează superficialitatea. Scrisul liber, dacă nu e alimentat de o cultură solidă, eșuează într-o altfel de limbă de lemn. Libertatea de expresie nu-i o garanție a consistenței. O bună parte a presei cultivă un soi de oralitate vulgară, un simulacru de autenticitate.

Scrisul substanțial înseamnă totuși elaborare, o construcție severă; în ultimă instanță stil. Există și în literatură și în presă autori de mare expresivitate, în scrisul cărora se observă imediat formația riguroasă, cultura, adică. La care, desigur, nu se ajungea fără această libertate a cuvântului.

Subiecte la modă: erotica (cu accent de sexualitate), religiosul, demitizarea istoriei, pamfletul politic. Înainte: romanul obsedantului deceniu, imaginarul depresiv (în poezie), textualismul din poezia și proza optzeciștilor (generația '80).

Multă lume a așteptat ca libertatea să scoată la lumină mult dorita „literatură de sertar”, adică tot ce a fost scris pe timpul comuniștilor și n-a putut fi tipărit. Adevărul este că am avut puțini scriitori curajoși.

„Dacă numărăm cărțile aflate la sertar, nu găsim mai mult de 100 sau 200, de unde lumea se aștepta ca oamenii să fi scris pentru eternitate, pentru libertate, pentru a fi celebri. Nu, toată lumea a vrut să publice înainte de 89 și puține cărți au rămas la sertar. În general, oamenii care nici n-aveau dreptul să publice, foști deținuți politici, oameni plecați în străinătate. În general, scriitorul român a fost destul de leneș sau destul de conformist, astfel încât să-și publice tot ce era de publicat în timpul comunismului”, spune scriitorul Florin Iaru.

Părerea mea este că literatura de sertar a fost o temă, nu a fost o realitate. Și nici nu avea de ce să fie. Pentru literatură de sertar ce înseamnă? Că decembrie 89 te-a prins cu un roman la jumătate. Scriitorii scriau, ce făceau altceva? Evenimentele din 89 puteau să te prindă cu o carte neterminată, cu un volum de poezii neterminat, cu o carte de istorie literară... Aceea a fost literatură de sertar, nu?”, afirmă Georgeta Dimisianu, editor.

„Persoana mea, de exemplu. Aveam o carte la sertar, a apărut. Toată lumea spune „Da ce-ai spus acolo?!” N-am spus nimic anormal: adică am vorbit despre dragoste, despre singurătate, lucruri normale. Toată generația mea avea cel puțin o carte la sertar și am scos-o de acolo. Din nefericire, le-au publicat la acele edituri apărute după 90, care nu știau nimic despre distribuție, despre grafică, despre cum se face o carte, și alea sunt ediții practic pierdute de pe piață”, adaugă Florin Iaru.

Revoluția din 1989 ne-a oferit deci acea libertate de exprimare, de aceea, conceptul de „Literatură de sertar”, este perimat, referindu-ne la actualele opera ce se dau la iveală.

BIBLIOGRAFIE

1. <http://adevarul.ro/cultura/istorie/cazul-paul-goma-singur-tuturor>
2. Istoria literaturii române contemporane (1941-2000), București, Ed. Mașina de scris, 2005.
3. *Scriitori români din exil, 1945-1989*, traducere din limba germană de Tatiana Petrache și Lucia Nicolau, București, Editura Fundației Culturale Române, 2001.

Cezarina ADAMESCU

POEZIA SUGESTIEI ÎN DEFINIȚII AFORISTICE

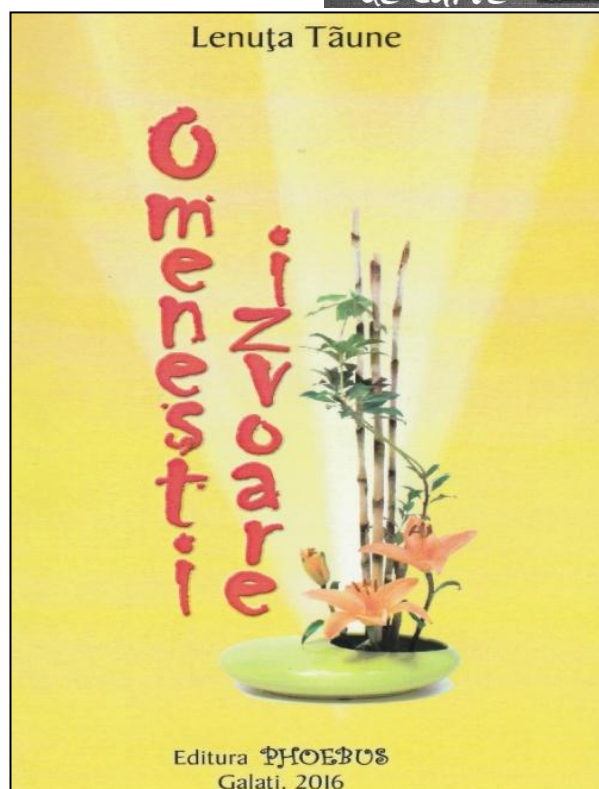
Lenuța Tăune, *Omenești izvoare*, Ed. Phoebus, 2016

Încă din primul micro-poem autoarea își declină intențiile: ea a adunat „*Gândurile tuturor*” pe „o pânză în univers” – alcătuiindu-și Cosmosul propriu, în care o mică parte de lume, constituie tărâmul pe care se mișcă lejer, își permite să descopere, oameni și locuri vechi, dar atât de noi, cărora le conferă proprietăți și caracteristici la îndemână, și le însușește ca să le poată filtra prin propriul ochi de clepsidră, astfel transfigurându-le artistic, pentru a putea fi împărtășite. E un fel de joc neasemuit pe care l-a practicat toată viața. Dovadă stau cărțile editate începând cu anul 2006, un volum de poezie delicată, intitulat „*Cuib de sentimente*” – și apărut la Editura ISTRU, Galați. Au urmat, în ordine: un volum de micro-poeme în spirit de haiku, frumos intitulat „*Blitz pentru singurătate*” – la aceeași editură, în același an, apoi „*Sinceritate flămândă*” - poezii de dragoste, Editura SINTEZE, Galați, 2007, „*Sortiți iubirii*” – o carte al cărei titlu spune totul, două cărți de copii, pentru preșcolari și trei apariții în volume colective, realizate de Cenaclul Arionda, după cum urmează: „*Călătorie de vis*”, Editura PAX AURA MUNDI, Galați, 2006, „*Armonii celeste*” – aceeași editură, în 2007, „*Viitorul trecutului prezent*”, Editura OLIMPIAS, Galați, 2010, împreună cu alți colegi de cenaclu, poeți și scriitori.

Acest palmares i-a adus oarecare notorietate poetei care, deja scrisese și publicase o viață întreagă prin diferite reviste, publicații săptămânale, antologii, culegeri, reviste de folclor, autoarea fiind și un autentic culegător și prelucrător de folclor românesc din zona Văii Horincei, județul Galați. La toate acestea se adaugă și succesele repurtate în calitate de interpretă de teatru, atestată, într-o serie de spectacole, de muzică populară și tradiții populare, pe toate scenele Galațiului, dar și de regizor și metodist al unor formații de teatru de amatori și semi-profesioniști.

Lumea Lenuței Tăune este lumea căutătorilor de aur sufletească în sine și în cei din jur, împrăștiind raze din aura care-i înconjoară fruntea. Și roadele nu au întârziat să apară încă din primii ani ai activității sale cultural-artistice. Pe scenele țării, premiile și distincțiile s-au adunat, așa încât bagajul său spiritual a sporit neînchipuit de mult. Averi de suflet, averi dobândite prin muncă și perseverență, dar și cu dragoste nesfârșită de oameni, de toate neamurile.

Abordarea în poezie a unui stil concis, esențializat la un număr redus de silabe, după izvorul japonez al poemelor haiku, senryu și tanka, precum și alte forme de poezie tradițională niponă, adaptate la specificul românesc, astfel că rezultă spiritul acestui gen de poezie minionă. Specificăm că Lenuța Tăune nu a urmat cursurile școlilor românești de haiku, de la Constanța, Iași, Slobozia, cu tradiție în abordarea acestui gen, nu a participat la concursuri și nici nu a luat legătura cu alți haikini pentru a

se edifica despre tainele și frumusețea acestor poezii. Ea a scris, așa cum i-a venit în minte, sintetizând la maximum discursul poetic, până la esență și la acel inefabil surprins în doar 17 silabe. Contrar principiilor acestei poezii cu formă fixă, Lenuța Tăune a ales să culeagă spicuri din înțelepciunea populară românească și să le transpună în forma poeziei japoneze. Cu alte cuvinte, în amfora orientală, a strecurat picuri de înțelepciune românească. Înțelepciunea proverbelor transmise din gură în gură, a fixat-o sintetic în 2-3-4 versuri scurte. Genul etno ar corespunde acestei noi forme de exprimare artistică. 600 de astfel de blitz-uri panseistice reprezintă, iată o performanță.

Picurând în versuri, reflecții aforistice pe marginea marilor teme filozofice: materie, spațiu, timp, viață, moarte, adevăr, lege, ori categoriilor estetice: frumos-urât, bine-rău, poeta reușește să alcătuiască un tablou liric complet, cu imagini frumoase, spontane, inedite, pe care nici nu le puteam bănuși existente în noi. În plus, filozofia, înțelepciunea vieții, morala creștină sunt adaptate în chip natural, rezultând un fel de ziceri esențializate, aforistice, cu parfum personal.

Poezia de inspirație niponă, numită haiku a pătruns pe meleagurile noastre, nu din necesitatea unui experiment inedit, ci din nevoia firească de concentrare și transmitere a mesajului poetic, într-o imagine, cel mult două, care să aibă efectul unui blitz fotografic, străluminând câmpia monocromă a poeziei moderne, în care nu se mai ține cont de nimic: nici de semne de punctuație, nici de măsură, eufonie, ritm ori alte elemente constitutive ale poeziei clasice. Poeme, (nici măcar poeme), ci reflecții lirice, definiții aforistice – constituie substanța acestui volum, apărut în condiții grafice

(continuare în pag. 95)

excelente la Editura PHOEBUS, sub atenta îndrumare a directorului acestei edituri, poeta și prozatoarea Violeta Ionescu.

Aceste bijuterii sufletești îți conferă stropul de liniște cu gust de nectar, al poeziei autentice.

Temele sunt cele ale filozofilor din toate timpurile: materia, spiritul, viața, moartea, adevărul, legea, morala ș.a.

Acest corolar de viață, alcătuit din piese de puzzle, o reprezintă pe deplin pe autoarea care semnează volumul. Fără o structurare tematică, ci așezându-le unul lângă celălalt, așa cum i-au venit, volumul este o lectură foarte agreabilă și instructivă. Mai ales că, genul este prea puțin abordat de creatorii contemporani. Autoarea respectă însă, structura de 17 silabe, dispuse în trei versuri, uneori în 4 versuri. Dacă nu ar fi fost sub formă lirică, aceste panseuri ar cădea, însă, în didacticism. Muzicalitatea estompează toate asperitățile: „*Speolog în peștera / inimii iubite - / cristal ascuns*” (15).

Prin tot ce scrie, Lenuța Tăune îndeamnă la gânduri bune, generozitate, iubirea de aproapele, practicarea virtuților creștine, adâncirea în cunoaștere care te ajută „*să te lumini*”, cinstirea istoriei, cunoașterea limbii și tradițiilor neamului. Ea pune preț pe: „*Cuviința și adevărul / etern pod de flori tuturor*” (93);

Poemele despre copii îndulcesc în mare măsură sfaturile autoarei: „*Suflet neprihănit / un copil adormit / într-un lan de grâu*” (18); „*Glasuri de copii / diez pe curcubeu / tăceri înaripate*” (473); și altele.

Reflecțiile de bun simț ale autoarei conduc spre o conduită creștină desăvârșită și o cunoaștere de sine și de semenii care ar trebui să existe în noi toți. Dar și imagini sublime, specifice genului, fără artificii lingvistice: „*Într-un bob de grâu / lumină și timp / pretutindeni tuturor*” (35); „*Copil nemuritor / spicul de grâu / ține frăiele lumii*” (117); și așa mai departe.

Lenuța Tăune este o umanistă desăvârșită. Ea construiește în oameni, conștiințele vii, îi edifică pentru a da un înțeles și un rost vieții, astfel ca: „*La scopul vieții / să lași ceva în urmă / spre pomenire*” (32). A te împărți în răspântii este cel mai frumos și mai umanitar gest: „*Iubirea a tot și a toate / fiecăruia simplu gest*” (36). Caritatea creștină este pusă pe primul loc: „*Nu-ți astupa urechile / la rugămintea săracului*.” (196). Dintre virtuți, poeta apreciază în mod deschis, modestia și sinceritatea: „*Coroana la bărbat / MODESTIA / la femei / SINCERITATEA*” (515).

Pe de altă parte, poeta reliefează viciile umane, de care trebuie să ne ferim: „*Răutatea din noi / ofilește tăcut / până și-o floare*” (38); „*Coborând în păcatul lăcomiei / cazi mai sigur în / IAD*” (14); poeta e foarte critică la adresa proaspăt îmbogățiților zilei: „*Jilțuri înalte / acoperă croncănind / ciorile vopsite*” (43) – aici iese în relief și impostura; și împotriva lenei se pronunță autoarea: „*Ronțăind timpul degeaba / îți pierzi pâinea printre degete*” (49). Iată și o definiție a păcatului: „*Păcatul, zăpadă înroșită / pe umeri de îngeri*” (51). Minciuna este și ea demascată pentru că iscă alte și alte minciuni: „*Minciuna – mic bulgăr de nea / în rostogol urcă și la deal*” (271); „*Veriga unei minciuni / trage după ea un lanț nesfârșit*”; „*Minciună și adevăr / gemeni dușmani / ucid și dezgroapă*” (269); „*Minciuna se plătește scump / însă dreptatea / va ieși GRATIS*” (418); „*Minciuna e bună / atunci când împiedică / un dezastru*” (419) și altele.

Poeta înfierează prostia și vorbăria deșartă:

„*Prostia-i zgomotoasă / înțelepciunea / un cântec sublim*.” (360); „*Prostia-i o povară / pe care cei ce o duc / nici n-o simt*” (499). În contrapondere, autoarea pune accent pe înțelepciune, cea mai de seamă însușire a omului: „*Harul omului / pe tot parcursul vieții / înțelepciunea*” (369). Sau: „*Pentru viață / stăm atenți / la masa înțelepciunii*” (380). Autoarea mai recomandă grija și cumpătară: „*Sapă azi fântâna / cu apă rece / pentru setea de mâine*” (504).

Alte categorii morale, puse în antiteză, cum sunt: Viața și Moartea, chibzuința și nechibzuința, exact ca-n parabola biblică a fecioarelor care stăteau în așteptarea Mirelui, cu, sau fără ulei în candelă: „*Nesocotința dă îndrăzneală / chibzuința dă succes*” (495). Poeta socotește astfel: „*Cea mai mare greșală / a omenirii este / DISPERAREA*” (494). Aceste povețe au și ele un scop: acela de a alunga disperarea din sufletul semenilor. Deci, pot avea și efect terapeutic.

Că poeta îl pune pe primul plan pe Dumnezeu, reiese din unele poeme: „*La masa destinului / invitat de seamă / stă Dumnezeu*” (41); „*Prezența lui Dumnezeu / adânc de liniște neliniștii*” (90). Este destul de interesantă unirea istoriei cu credința: „*Izvorul divin adapă / neîncetat / rădăcini de neam*” (94). Ca și Petre Țuțea care se vedea om „*Între Dumnezeu și neamul meu*”, și poeta dă mărturie: „*Trăiești în credință / și iubire de țară / fără să știi*.” (370). Aceasta e în firea omului.

O foarte frumoasă definiție aforistică a iubirii se află în poemul 46: „*Iubire târzie / cuțit ruginit / și-o pâine uscată*”. Poeta a trăit sub semnul iubirii întreaga viață: „*Din mătasea lunii / Țes vise de iubire / pentru viață*” (398); ș.a.

Unele imagini-pastel sunt de o frumusețe covârșitoare: „*Melodii divine / treieră greierii / noaptea cu lună*” (50); „*Crăiasa toamnă / poartă pe umeri / merele cuvintelor*.” (166); „*Toamna suspină un copil / și vara pictează un bătrân*” (167); „*Coroana bătrânilor / e zestrea tuturor – moștenire*” (170); „*Un soare răstignit / pe turla bisericii / imn în spațiu*”; „*Ce bine-i când plouă / și-i spală soarelui dinții / ÎNTINERINDU-L*” (306); și așa mai departe.

Câteva autoportrete: „*Eu, un mic spațiu / Țesând opt decenii / poeme cu dor*” (11); „*Calități nedescoperite / ascunse în EU / așteaptă...*” (29); „*Cu sânge din poeme / comori morgane / adună poetul*” /60). Și ca trăsături definitorii: „*Pământ și suflet / viață ori moarte / sunt averile noastre*” (71); „*Am strâns atâtea citire... / și acum o slobod pentru voi*” (175); „*Din roata olarului / o floare și-un spic / sunt părți din mine*” (200); „*Sunt barcă și albie / în care-mi curg doinele*” (462). Să fii în același timp și barcă și albie, nu e de ici, de colo.

Și iată drumul ascendent al creatoarei: „*Din făgăduința de azi / spre înțelepciunea de mâine*” (57); Și încă un sfat înțelept: „*Dacă pierzi drumul / ia-o pe cărare / nu pe arătură*” (406).

O sumă de poeme cu parfum românesc

(continuare în pag. 96)

autentic, o definesc pe poetă: „Veșnicia-i acasă / în fluier și caval / DĂRUIRE” (70); „De câte ori am murit / să ne naștem din nou / pentru ȚARĂ” (73). Toate aceste simțăminte sunt transmise generațiilor viitoare: „În tril de păsări / jocul copiilor / un recital străbun” (75). Este neîndoielnic că istoria se împletește strâns cu credința, cu dragostea de neam și de limbă: „Muzeu în aer liber / satul străbun / toarce livezile” (107); „Limba română / Doamna noastră din cer / clopoțel strămoșesc” (110); „Limba română / catedrală de rugă / păstrați-o așa.” (178); „Orient și Occident / răscruce divină / ROMÂNIA” (225); „MAMA, SATUL, ȚARA / cuvinte ce leagă / iubire și neam” (520). Folclorul românesc a fost întotdeauna un reper fundamental pentru creația acestei poete: „Folclorul autentic / pâine coaptă / pe vatra buniciei” (373). Și mai esențializat, rolul folclorului: „Rădăcina unei țări / are atestat / în folclorul ei” (413).

În același timp, Lenuța Tăune răstălmăcește, fără îndoială, proverbele noastre populare: „Vrabia de pe gard / e mai scumpă / decât porcul din coteț” (99); „Nu cumpăra vrabia / ce mănâncă mălaiul altuia” (102). Dar autoarea are și observații panseistice originale: „Pe taraba așteptării / cumpărăm vânt / de doi bani speranță” (376). Dar și acesta, rod al experiențelor personale: „Când am învățat să zbor mai bine / mi s-a terminat cerul” (491).

Despre actul creației, poeta se pronunță artistic astfel: „Pagini de cărți / sisifice munci / istorie de aur” (106); Dar și aceasta, care înfățișează efortul creator singular: „Drumul greu și lung / începe abia după ce ai oboșit” (488). Ea recomandă perseverența în orice muncă, pentru a ajunge la rezultatele dorite: „Învățătura-i amară / dar roadele ei / foarte dulci” (490).

Un loc aparte în acest volum îl ocupă lirica mamei: „Ochii mamei / melodii de Enescu / strecurate în suflet” (113); „Albiți de iubire / între Dunăre și Prut / mâini de mamă” (108);

Dar și imagini livrești, transfigurate sub această formă: „În Pontul Euxin / un val rătăcit / așteaptă-o femeie” (119); „Alexandria, creuzet matrice / culturilor lumii” (192); și de la cronicarii români, un aforism memorabil: „Din tot ce-i sfânt / pe-o carte citită / înțeleaptă zăbavă” (220); „Tăblițe din Sumer / arhaici ochi / din românești cuvinte” (230); „Azi, țara-i ca un târg / cumplit de negustori / a zis cândva poetul...” (353) și așa mai departe.

În pofida vârstei venerabile, Lenuța Tăune și-a păstrat o brumă de ingenuitate și candoare, reflectate în unele poeme: „Fără prihană / dragoste și vis / curge-n suflet tânăr” (120). La întrebările fundamentale ale filozofiei, Lenuța Tăune răspunde în felul ei: „Ce-i moartea? – eul suflet / ce pleacă în alte sfere cerești” (383); „Viața? Vibrație fizică / într-un univers liniștit” (384). Dar și despre spirit: „Spiritul uman / legat nevăzut / de universul ceresc” (396);

Viața satului, atât de familiară autoarei, este reflectată de multe ori în imagini concise: „În numele Tatălui / fântânarul din sat / adapă flori” (124); „Icoane pictate / cu zăpadă pe tample / bătrâni la porți” (127); „La porțile dorului / așteaptă bătrânii / vești de la fii” (132); „Liniștea familiei / așează copiii / la locul lor” (134); „Roata olarului / condei cu care am scris / istorii și vieți” (279) ș.a. Unele poeme sună ca niște zicători populare: „De când e lumea și pământul / pe cuprător nu bate vântul” (297).

Nu este uitată nici iubirea care e cântată în vers: „Eu, capătul lumii / tu, buricul pământului / și iubirea” (337);

„Mâinile tale, păsări / pe trupul meu / citesc alfabetul...” (336); „În viață am strâns iubiri / și acum vi le dăruie cu drag” (377). Este moștenirea spirituală care poartă numele acestei remarcabile poete. Categoriile fundamentale apar adeseori în culegerea de aforisme despre care facem referință: Timpul, natura, oamenii, casa, spiritul, sufletul, pământul, cerul, dimensiunea spirituală, credința, adevărul, Universul, familia, Binele, răul, scopul vieții și multe altele.

Istoria trece prin pietrele satului, prin sângele poetei și poeta se manifestă liric în mici poeme de prețuire pentru ea: „Întoarceri la pace / o rugă străbună / Decebalul e-n noi” (231). Acest poem reflectă simțământul național, dar și continuitatea noastră pe aceste meleaguri. Și: „Culorile steagului / și cântul de păsări / numai la noi” (308); Și un poem de-a dreptul remarcabil despre zidirea contemporană: „Manole-i meșter plugar / și Ana crește copii FĂRĂ ZID” (290).

De asemenea, poeta pledează pentru valorile familiei, mica biserică, într-o vreme când familia, tot mai mult se dezintegrează: „Fericirea celor doi / trecut și prezent / sunt doar copiii” (158); „Cine n-are părinți / îi intră zăpada pe sub cămașă” (183); „Bărbat femeie și prunc / în lanț nevăzut / emblemă pe timp”. (220); „Copil ce găngure / sus de izvor / casă, colțul de rai” (261);

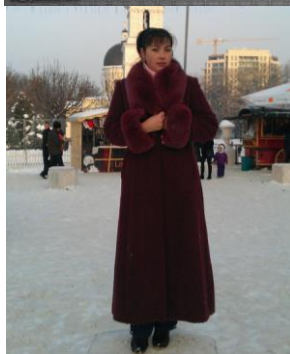
Și poeme de stare se regăsesc în această carte. Ele vorbesc despre tristețe, singurătate, bătrânețe, durere, gânduri-puzderie: „Gară mică, pustiu de sine / tren părăsit / drum încotro” (258); „Privind harta obrazului / dezvălui uimit / numai dureri” (259).

Poate că unele teme sunt arhicunoscute, poate că ne duc cu gândul la aurul proverbelor noastre populare, dar munca bijutierului este aidoma celei a filozofului Baruh Spinoza care șlefua lentile, pentru a obține o imagine cât mai clară asupra lumii. Și într-aceasta constă meritul și harul poetei și conferă originalitate demersului său artistic.

Așadar, goana Timpului, Cartea, Limba română, Istoria, Patria, Mama, Sufletul, Arta, Viața și moartea, sunt entități pe care autoarea a dorit să le înveșnicească sub această formă succintă, de definiție lirică, aforism sau reflecție, sub orice formă s-ar afla. Aceste mici bijuterii încântă pe orice om, chiar și pe cel care nu se omoară cu cititul. Ele sunt broderii pe o lacrimă sau sculpturi pe un bob de orez.

În lada de zestre a Timpului stau adunate laolaltă și cunoaștere și așteptare și înțelepciune și desfrâu; clipe care trec neobservate; și nu e de mirare, pentru că: „Firul vieții, două capete / și foarte multe noduri” (447). Mai găsim în această lacră străveche: un pumn de pământ din țarina de acasă, puțin umor, frunza și floarea, râuri de lacrimi, inima de mamă a pământului care, bate în pieptul nostru, stele ale târziului, iluzii de pe „taraba timpului”; stejarii cu vârful în zări, Dunărea legănată în sălcii, cheile copacilor, provizii de

(continuare în pag. 99)

Sabina COJOCARU

(R. Moldova)

Ecou

Copii suntem ai Terrei și mângâiați de timpuri,
Ce pendulează între clipele schimbării,
Naiv, curat și demn să ducem crucea, nimbul
În sânge ni-i trecutul și nu-l vom da uitării.

Deși suntem celule în corpul cu nesațiu,
În circuitul veșnic și dătător de viață,
De noi depinde zborul Astrului în spațiu
Noi îi creăm destinul și dragotea, speranța.

Și printre-atâtea stele să fie o minune,
La vârsta eternității să tot rămână-o taină -
Să-i fim imunitatea, vă chem la-nțelepciune!
Lăsați necunoștința, a maladii haină.

Infuzia științei s-o picurăm prin vene,
Căci asta este ploaia de forță și-energie
Și cine-și duce traiul în noi nu se va teme,
Să ne-nfioare dulce, făcându-ne magie.

În ciclul existenței suntem și noi o Terră.
Purtăm în propriul spațiu popoare sănătoase.
Celulă-n infinit Pământul e!-- și speră
Să poarte-n ADN mai multe minți frumoase.

Întrerupere

Din spuma timpului se scurse-o picătură
Și-a inundat un veac de trandafiri...
Pământul umed își deschise gura
Și înghiți tot luciul din zefir.

Se înnegri cerul și soarele pierise,
Femeia a-ntrerupt al vieții fir...
Și Afrodita, cea de sus, din paradisi,
Visa divin parfumul unui trandafir.

Și fost-au multe, multe flori în lume,
Garoafe și lalele, și altele un șir...
Se reîntoarse picătura-n ale sale spume,
Să reapară-acum măcar un trandafir.

Obsesie

Mi-e frică de iubirea
Ce trece ca o floare,
Ea poartă-n amintire
Doar visul ce te doare.

Mă tem de gelozia
Celui îndrăgostit,
Ce poartă nebunia
Visului cumplit

Mi-e groază când dispare
Visarea furtunoasă
Și-n cerc iară și iară,
Cea frică, teamă, groază...

Război intern

Jalea îmi presară-n viață
Lacrimi grele și amare,
Chinu-ochește ca prin ceață,
Cu săgeți otrăvitoare.

Dragostea-n a mea ființă
Se ascunde speriată,
Fuge până și Credința,
Chiar dacă-i nevinovată!

Ura năpustește-n grabă,
Răul mă-mpăienjenește,
Sensibilitatea, slabă,
Îi cedează nebunește.

Pericolul, în indecență,
Îmi susține scufundarea -
Și-atunci chem Indiferența,
Dar răspunde... Disperarea.

Unde-i Liniștea, Plăcerea...
Fericiri... La ce distanță-s?
Zâmbetul, uitat, îmi piere,
Lasă-n urmă Aroganța.

Dur, Necazul mă lovește
Și cad palidă la față...
Doar Speranța îmi șoptește:
„Vei ieși la suprafață!”

Sabina Cojocaru, poetă, profesoară de limba și literatura română. Originară din or. Leova, Republica Moldova. A absolvit Universitatea de Stat din Tiraspol, Facultatea de Litere, specialitatea limbă și literatura română, a.2001. Activează în funcție de cadru didactic la Liceul Teoretic Seral nr. 2 din Chișinău. Concomitent, face studii la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filosofie, specialitatea Antropologie, anul III, dar și la Facultatea de Științe Politice, specialitatea Relații Internaționale, anul III, USEM.

Debutul său literar, fiind atunci elevă, l-au constituit versurile publicate în ziarul „Ecoul zilei” din or. Leova, publicând apoi în revista „Glasul Națiunii” - Chișinău, revista „Moldova” - Chișinău, „Datina” - Drobeta Turnul-Severin. Câteva dintre poezii au fost incluse în prefața și postfața albumului de fotografie „Dincolo de imagine”, autor Doru Vilceanu, România.

Pentru tânăra poetă poezia este o revelație existențială... Traduce versuri din creația altor scriitori din limbile: rusă, română, franceză. Scriitorul Andrei Strâmbeanu, poet, dramaturg, în succinta prezentare a autoarei pe paginile revistei „Moldova”, în anul 2011 menționa următoarele: „Sabina, în prezent, nu e la prima poezie, însă preferă anonimatul, deși, credem noi, e înzestrată cu un har poetic autentic. I-am smuls cu greu câteva poezii ca să le putem oferi publicului cititor. Ne-a intrigat tematica filozofică a acestor versuri... O sfătuim să nu facă exces de modestie și să-și publice creația. ...”

Constantin STANCU

0 istorie a jurnalismului din județul Hunedoara

Daniel Lăcătuș este pasionat de istoria locului unde trăiește, Călan, județul Hunedoara. Are avantajul de a fi scriitor, talentul îl ajută să vadă lucrurile în profunzime. Cartea sa de analiza unui fenomen, presa, este interesantă și necesară. Informațiile pe care le oferă cititorului aduc lumini și umbre peste o istorie destul de recentă. Istoria focalizată pe cuvântul scris cu energii mov. *Presa din Hunedoara. Contribuții privind jurnalismul de investigație* * (Editura Ștef, Iași, 2016) este o carte care atrage prin dinamismul ei. Prin dramatismul implicit, greu de înțeles de cei care nu au bucuria vieții așa cum ne-a fost dată. Jurnalismul într-o zonă complicată, o zonă cândva bogată și otrăvită, în același timp, a fost și este o activitate riscantă. Autorul și-a asumat responsabilități, a cercetat fapte, oameni, arhive, jurnale, mituri. Curajul său vine din curiozitate, din dedicare, din modestie. Da, în zonă au fost și sunt jurnaliști speciali, capabili să ne pună istoria sub ochi, să ne provoace, să ne cucerească, să-și asume riscuri...

Istoria presei a marcat istoria unor localități importante: Deva, Orăștie, Călan, Hunedoara, Valea Jiului. Jurnaliștii pasionați au făcut din orașele lor cetăți ale presei. Scrierile jurnaliștilor au revitalizat proiecte, au pus stavilă barbariei, pe cât s-a putut, au pus voia bună pe zidurile cetății, alături de vrăbii și lumini înalte. Redescoperim sau descoperim nume de ziare, adevărate opere jurnalistice, arta de a livra informația, marketingul subtil al cuvântului, toate au marcat vremurile.

Deva, desigur, capitală de județ, a avut jurnale de ținută. Au fost implicate personalități ale societății. Petru Groza a dinamizat zona cu afacerile sale, cu agresiunea împotriva jurnaliștilor vinovați de „ofensă”, de manipularea populației etc. Jurnalismul de investigație a fost tras la limita istoriei în perioada comunistă, Daniel Lăcătuș surprinde momentele acelea grele, jurnalistul de investigație a fost marginalizat, propaganda a luat locul acțiunii, viața a fost distrusă prin articole de ziar. Numele ziarelor se schimbă dramatic, cuvinte noi intră în circulație: roșu, nou, drumul socialismului, zori noi etc. Jocul acesta cu mintea cititorilor a fost regizat de partidul aflat la putere. Cum exista un singur partid, investigația devenise propagandă...

După anul 1989 apare un nou fenomen: Libertatea, transformată în libertinaj, afectează libertatea presei. În spatele ziarelor apar oamenii politici, mogulii, manipulatorii. Jurnalistul, curajos, este pus între paranteze, eroul principal devine omul din spatele textelor scrise de aceștia, omul de la „butoane”.

Concurența pe piața liberă, lupta pentru putere a permis apariția unor articole importante, jurnaliștii au descoperit puterea documentării, cititorul informat nu mai accepta orice, formatorii de opinie erau atacați din toate părțile. Adevărul devenea un concept perimat pentru o

societate în tranziție. Daniel Lăcătuș ne oferă o listă destul de întinsă de jurnaliști agresați, jurnaliști care au avut de suferit. Numele lor ar putea fi date uitării, ei au fost în linia întâi, însă... Anchetele desfășurate referitoare la libertatea presei au demonstrat că aceasta este aproximativă.

Cartea ne prezintă portretul jurnalistului de investigație: curiozitate, cunoștințe solide din diferite domenii de activitate, curajul de a lupta cu putericiile zilei, capacitatea de a vedea esențialul în detalii minore, organizarea profesională, puterea de a intra și de a ieși din relații de orice fel. Lumina interioară care întărește individul în acțiunea de investigație. Daniel Lăcătuș ne prezintă o istorie a presei în ansamblu, o istorie a presei de investigație în detaliu.

Cartea are o introducere solidă semnată de Lect. univ. dr. Gabriel Hasmațuchi, o bibliografie bogată, fotografii ale ziarelor care au apărut în județul Hunedoara, fotografii de jurnaliști, un index bogat de publicații și instituții media, aspecte din viața comunităților unde au activat jurnaliștii de investigație, fotografii cu jurnaliști agresați, aflați în acțiune, pe teren...

O întrebare se impune: „Cât de liberă este presa în județul Hunedoara?” Dincolo de articolele de ziar, jurnaliștii au dus o viață complicată, riscantă, afectați de brutalitatea celor din umbră.

Lect. univ. dr. Viorel Nistor ne oferă o postfață serioasă, menită să pună în evidență importanța acestei cărți. Domnia sa reține: „Autorul Daniel Lăcătuș s-a născut în Călan, un oraș minieresc (prin poziție geografică), o așezare monoindustrială (creație comunistă) și o urbe „abandonată” (în zilele noastre), dar care „supraviețuiește”, asemenea întregii zone, nu prin interesul și grija guvernanților și politicienilor, cât prin harul și râvna unor „fii ai locului” ce văd și nu pot să accepte cum sub ochii noștri „moare o lume”, iar altele nu-i este dată nicio șansă. Daniel Lăcătuș este un om al locului, dar este și un „spirit al locului”, o conștiință trează și vie, iar o parte din sine, cea dedicată publicisticii, a pus-o și în această nouă carte” (p. 106).

Daniel Lăcătuș a regizat acest film al presei de investigație cu talent, are concluzii pentru cititor, acestea au menirea de a ne fixa în memorie momentele de excepție din societatea românească. Reținem aceste note: „Gazetele din județul Hunedoara; liberale, țărăniști, de stânga, sau cu sim-

(continuare în pag. 99)

patii legionare, au jucat un rol important în toate perioadele esențiale ale istoriei presei române din Ardeal. Nu mai departe sfârșitul de secol XIX și începutul secolului al XX-lea, când presa cunoaște o puternică evoluție prin implicarea tot mai activă a elitei intelectuale în politicile editoriale, cum se poate remarca din conținutul lucrării de față. Cu o incursiune în istoria presei din județul Hunedoara, cartea cuprinde, în esență, rememorarea activității editoriale pe acest teritoriu, cu accent pe jurnalismul de investigație” (p. 101).

De reținut interviul cu jurnalista Mihaela Petroșan, cazul Ioan Barb, jurnaliștii și libera exprimare, poziția persoanelor publice față de libertatea presei, dramatismul profesiei la final de epocă și început de epocă.

Stilul lui Daniel Lăcătuș este precis, s-a documentat cu pasiune, a scris pentru a marca istoria jurnalismului în județul Hunedoara. Nu este singurul, este însă dedicat și sincer cu sine și cu cei din jurul său. Obiectivitatea i-a permis să finalizeze o analiză de substanță despre jurnalismul de investigație.

* Daniel Lăcătuș, *Presa din Hunedoara. Contribuții privind jurnalismul de investigație*, Iași: Editura Ștef, 2016

(urmare din pag. 96)

drum, „Urcior, flăcări de lut / plămada mâinilor / fructe de aur” (469); cenușa nopților, „Ecoul hrisoavelor / floare de colț / pe drum infinit” (476). Și câte altele care trebuiesc descoperite și cercetate.

În demersul ei liric, poeta este un luminător care ne arată calea spre ieșirea din peștera vieții cotidiene: „Țin în tunericul de coarne / ca tu să ai lumina” (483). Poemele aforistice ale acestei autoare sunt rodul nobleței spiritului românesc, în drumul lui spre desăvârșire. Astfel că, la peste 80 de ani, Lenuța Tăune poate spune cu deplin teamei: „Mă-ncântec vioară / pe oase de strune - / risipindu-mă” (581). Și ca o concluzie pentru octogenara autoare: „Sunt un cuib de sentimente / răsturnat / pe masa nimănui” (587).

Toate acestea, însă, îi asigură poetei o tinerețe de spirit eternă, din care ne oferă spre împărtășire câteva boabe de chihlimbar, prefăcute-n poeme aforistice.

Grigore GRIGORE

Mai stând asupra lucrurilor tac

Mai stând asupra lucrurilor tac
Asupra lucrurilor luminez
Cu mângâierea-n care mă complac
Și lacrima în care mă creez.

Mai stând că poate fi-va-n carne loc
În unghiul drept al cubului crescut
Destula apă și-apoi destul foc
Pe muchia unei săbii de sub scut.

Ah, lucrurile care nu se vând
N-au viața lor dar au un singur gând
În fruntea gândurilor ce curgând
Sunt valuri printre stele fluturând.

S-a-ntâmplat. Peste toate-ntâmplările

S-a-ntâmplat. Peste toate-ntâmplările
Au căzut frunze, au înflorit ramuri
Au crescut fructe, s-au copt întrebările
Și caii sălbatici sunt mai grași între hamuri.

Tu când ai biciul și-i prinzi mânerul
Treci printr-un zâmbet sculptat într-o floare
În care ca-n lacrimă plutește fierul
Pe care unealta iubirii îl doare.

S-a-ntâmplat să mai crești sau din tine să pleci
Peste norii sălbatici din cenușile reci
Peste norii sălbatici din cenușile reci
S-a-ntâmplat să mai stai și mai stai până pleci.

Cu ochiul spart la-ncheieturi sub pleoape

Cu ochiul spart la-ncheieturi sub pleoape
Te-am prins aproape și-ai rămas aproape
Și-acum nu poate nimeni să te scape
Și-acum nu poate nimeni să te-ngroape
Și pește ești când îmbracat în ape
Alt drum nu vine nimeni ca să-ți crape.

Doar doua grele și sinistre pleoape
Deasupra ta plutind ca doua trape
Ce atârdate sunt cât să se-ndoape
Sub două stele stinse și mioape
Cu piatra sângelui păstrat pe clape
Când degetele dorm în muzici rap-e.

Proprietatea literei - cuvântul

Proprietatea literei - cuvântul
În știre și-n neștire peste fire
Atotputernic își înjugă vântul
Să-mpartă-n respirații doar iubire.

Scrisă valoarea lacrimilor toate
Și în speranțe-ngenunchiat se vrea
Și tâmpla peste urme aplecate
Din care doar speranțe se pot bea.

Iar litera care-i un glonț purtat
Când e-n cuvânt pârtașă-i la-mpușcat
Și-i dă atunci păcat după păcat
Zeului căruia i s-a-nchinat.

Luca CIPOLLA (Italia)**Back home**

Roteando,
le mie cellule ho sperso
e donato al vento,
intrecciate a fili di
arabesco..
note indecifrabili
che raccolgo
nel meccanismo simile
ad orologio squassato e
sei tu, sono io,
riportati a casa
feriti;
ci ridestiamo colore,
iridi, papaveri
e spighe che
lavano il dolore
nell'aura d'ambra che avvolge il sangue speso
e lo perde dentro
un semplice ricordo..

Cleopatra

Eri raccolta all'ombra
dei pensieri-nebbia,
quella madre
che più non scorgo,
eclissata dal mio ego, un deserto
che l'immagine risalta.
Cleopatra,
temevi un dì la serpe,
dico, anche di pezza,
e fra le dita leggevi
il mio destino..poi,
scivolata nello spazio d'un atomo,
vidi la tua forma accecarmi
ed il mio sguardo teso
ad una goccia di rimpianto
e di beata gioia.

Chiara d'Assisi

Le tenebre si fan leggere
e rischiaran d'improvviso,
non è facile contare le promesse disattese..
ma tu, correndo su prati rossi, fossi,
hai cancellato una lacrima
e l'istante precedente.
La casa era dismessa,
misero sdentato sorriso,
la tua mano accogliente
a porgere il pane.
Scesi anch'io
e t'aspettava il matto
in partenza per Roma,
inciampai e per un istante..
l'acqua smise di segnare il ruscello,
non più un sussurro
o verso d'allodola..
mi reclamò la notte.

Traducere de Luca CIPOLLA**Back home**

Rotind,
celulele mi-am pierdut
și dăruit vântului,
împletite la firele de
arabesc..
note indescifrabile
pe ce le adun
în mecanismul similar
unui ceas zguduit și
ești tu, sunt eu,
readuși acasă
răniți;
ne redeșteptăm culoare,
curcubeie, maci
și spice care
spală durerea
în aura ambrei înfășurând sângele risipit
și-l pierde într-o
simplă amintire..

Cleopatra

Erai reculeasă la umbra
gândurilor-ceață,
mama aceea
pe ce n-o mai zăresc,
eclipsată de egoul meu, un deșert
pe care imaginea îl subliniază.
Cleopatra,
o zi te temei de șerpui,
vreau să spun, și din cârpă,
și între degete citeai
destinul meu..apoi,
alunecată în spațiul unui atom,
văzui forma ta să mă orbească
și privirea mea ținută
spre o picătură a regretului
și a bucuriei fericite.

Clara din Assisi

Tenebrele se ușurează
și însenină deodată,
nu sunt ușor de socotit promisiunile
încălcate..
dar tu, alergând pe pajiști roșii, șanțuri,
ai șters o lacrimă
și clipa mai devreme.
Casa era părăsită,
zâmbet mizer și știrb,
mâna ta primitoare
care întindea pâinea.
Am coborât și eu
și te aștepta nebunul
plecând spre Roma,
m-am împiedicat și pentru o clipă..
apa se lăsa de imprimat pârâul,
nu mai un șopot
sau viers de ciocârlie..
mă reclamă noaptea.

Ionel NECULA

Victoria Milescu într-o derivă a sentimentelor

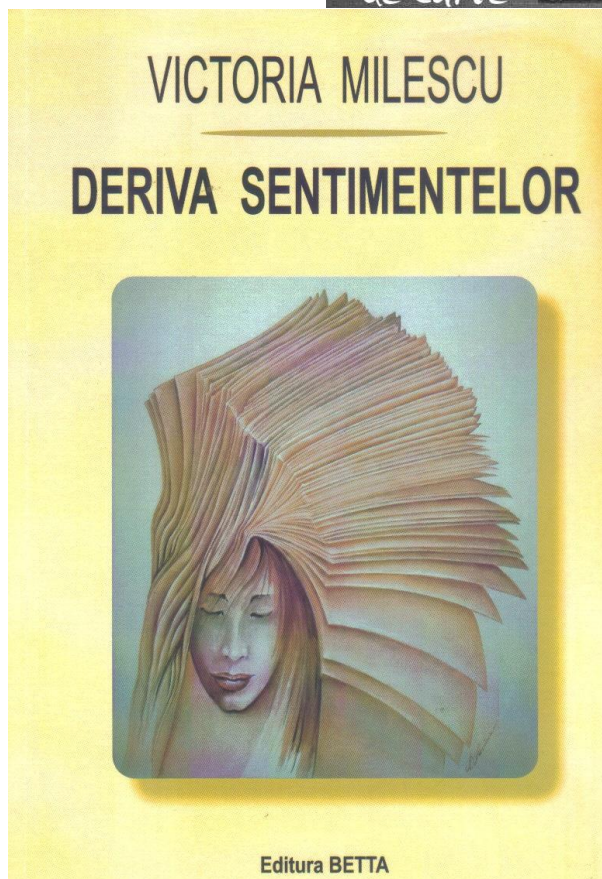
Nu mai citisem de multă vreme o carte de poezii semnată de poeta Victoria Milescu. Condiția de provincie m-a privat de multe bucurii lirice pe care mi le-aș fi dorit, dar care, din varii motive, n-au ajuns totdeauna pe masa mea de lectură. Oricum, n-am rămas niciodată indiferent față de cărțile sale și m-am bucurat ori de câte ori am aflat de succesele ei publice, obținute în cadrul întâlnirilor cu cititorii. Este, orice s-ar spune, o poetă cu priză la cititori și bine situată în ansamblul manifestărilor orifice.

Recenta sa carte, **Deriva sentimentelor** (Ed. Betta, București, 2016) este, bag seama, o investigație a cauzelor, cum a remarcat Nicolae Georgescu în prefața ei, dar și o tatonare a fundamentelor, a esenței lucrurilor, iar esența, știm de la Platon, nu se află în ființa lucrurilor, ci dincolo de ele, cel mai adesea în subiectul care le accesează. Asta și face Victoria Milescu, scotocește prin fondul său subiectiv, își verifică temperatura din adâncuri și dă seama de natura sentimentelor aflate într-o derivă provocată.

De fapt poeta aduce în portativ liric o problemă delicată, aceea a sentimentelor care nu ascultă totdeauna de glasul conștiinței și pot intra într-o derivă liliacă, balsamică, glazurată. Un zâmbet poate *deplasa inima spre dreapta*, o bucurie așteptată poate genera *vraja și blestem ce scapără piatră pe piatră*, dar chiar viața cu spaimele și vertijurile ei pot genera tot atâtea motive de răspunsuri alandala.

Aceleași provocări ne încearcă pe toți, dar de răspuns, răspundem fiecare în felul nostru. Victoria Milescu este o poetă adevărată și răspunde provocărilor lumii cu antrenarea întregului patrimoniu de simțire - afectiv, emoțional, pasional și empatic. *Fiind mică/ mă îmbrac în furnică/ și oamenii mari nu se miră/ că duc în spinare pământul/ cu ei cu tot (Anonimul).*

Dar ceea ce trebuie subliniat cu precădere este abilitatea autoarei de a aduce în portativ liric orice fapt obișnuit de viață, pe care-l scoate din banal, din uniformitate, din anonimatul tern și-l proiectează pe un fundal insolit, ca mod de a lua pulsul devenirii cotidiene. *Vecinul de sus bate ritmic/ își repară patul, dulapul/ cel de jos cântă/ aud, deci sunt vie/ în ușă bate vecinul de vizavi să-i împrumut bani/ n-am, pleacă trist, sunt ultima lui speranță/ în cărți se spune că cel mai important lucru în/ viață e să-ți faci un prieten/ așa cum îți faci o casă/ stabilești perimetrul, trasezi, plantezi, nădușești/ înfigi stâlpi, pui cărămidă peste cărămidă/ ciment câpriori/ tai uși, ferestre, rindeluiești, vopsești/ uneori te zorești, alteori iei distanță/ sudălmii, bătături în palme/ ceva îți lipsește, ceva te încurcă/ te descotorosești de ce prisosește, arunci/ peste gard în gărlă, în grădina Edenului/ pui lacăte, garduri,*

capcane, îngrozit/ că ai putea fi jefuit cât lipsești/ dar hoții vin, au aflat/ că ai pivnița burdușită, podul plin/ înfulecă, bagă-n traistă, iau cu ei tot/ inclusiv potcoava de argint norocoasă/ a inorogului ce te avertiza când plouă/ să-ți strângi visele de pe sârmă/ și iluziile risipite prin Carul mare... (Cod roșu)

Aceasta e viața, constituită din provocări și răspunsuri, din vise, iluzii și spaime iar autoarea nu încearcă s-o schimbe, ci doar s-o redea în zbaterile ei cele mai mustoase, mai ademenitoare, mai silfide. Victoria Milescu nu inventează un topos anume din care să-și extragă materialul poetic, se mulțumește cu ceea ce-i oferă lumea și destinul, dar ceea ce îi cade sub simțuri este supus unei alchimii orifice și-i conferă dreptul de a figura ca material poetic. De unde Bacovia transforma plumbul în aur, Victoria Milescu, reprimându-și orice inhibiții sau prejudecăți, transferă în poezie tot ceea ce s-a acumulat de la actul Genezei încoace.

O felicităm pentru această nouă carte de poezie și-o asigurăm că vom continua să-i urmărim evoluția cu același interes și cu aceeași plăcere nereprimată.

Svetlana CIOBANU
(R. Moldova)

Lidia GROSU
(R. Moldova)

LIMBA DORULUI

Cum un izvorăș răsare, croind drum în lumea mare,
Așa sufletu`nfloră tot sorbind din limba mamei.
Adună mai mult cu anii din cântece populare,
Obiceiuri vechi păstrate de bătrânii de la țară,
Din legende adunate într-o divină comoară,
Limba dorului de casă, a Mioarei și a poamei.

CÂND NOAPTEA SE FĂCU STĂPANĂ

Când noaptea se făcu stăpână,
`nvelind în mreaja-i lumea toată
Stinse `n ferestre ea lumina. Doar una singură lăsat-a,
Prin care pe furiș privea...
La masă un poet stătea. Scria...
Lui i s-a dat putere mare, ce nime` nu putea să aibă:
Să spună adevăru` amar, ce numai el putea să-l vadă,
Ca oceanul nedreptatea s-o spele cu uriașe valuri
Lovindu-se de stânca vieții, lăsând perluțele pe maluri.

CÂT ARDE LUMÂNAREA

Cât arde lumânarea, grăbește-te să-ți ceri iertare
De la sătucu` ntre izvoare, pe care demult l-ai uitat,
De la toloaca cea din vale, unde micuț ai alergat
Și de la școala cea în care primele buchii ai aflat.
Cât arde lumânarea, grăbește-te să-ți ceri iertare
De la căsuța bătrânească un` copăcel te-ai ridicat,
De la fântâna cea din care tu apă vie ai gustat
Și de la văi, păduri și ogoare, care atât te-au așteptat.
Cât arde lumânarea, grăbește-te să-ți ceri iertare
De la poienile de soare pe care le-ai îmbrățișat,
De la stejarul bătrân care atâtea griji ți-a ascultat.
Trăiește iară clipa `n care tu fericit erai odat`.

DORINȚĂ

Iarbă aș fi sub picioarele tale,
Izvor susurând, care cheamă la vale,
Ploaie de vară, ce-aduce răcoarea,
Stropind diamante pe frunzișoare.
Floare aș fi cu aroma cea fină,
Crenguță de pom, care-ți mângâie mâna,
Steluță sclipind în alba zăpadă,
Ce-ți cântă și `n viscol o serenadă.
Aș fi zefirașul duios la fereastră
Să te învălui cu dulce mireasmă
Sau zâmbetul cald. Să apar pe a ta față,
Când te trezești tu de dis-dimineată
Și Soare și Lună aș fi pentru tine
Să știu doar că în viață ți e numai bine.

ORGOLIUL

Strigătul, niciodată armă,
e o alarmare a regretului:
rătăcirea nu are popas,
iar dorința de a învinge
este diminuată în fața marelui adevăr:
nu mai ești tu când nu ai un eu
Fără substanță,
aparentul *miraj* ce te duce în ispită
rămâne o(e)roare,
cu spațiul poetic abstractizat,
între emfază și apoteozare
se dezlanțuie multe semne de întrebare

PERTURBARE

Am uitat trandafirii între niște emoții
sunt în așteptarea anotimpului
ce mă va selecta pentru ora în care
te voi regăsi întrevedere
cu propria-mi ambiție – cea de a fi eu.
În răsturnare de situație,
"...poți să te bucuri
că tufele de spini au trandafiri",
zicea Lincoln,
Important e ca să te descoperi în ei
suflet de poezie ce nu rătăcește
întru înălțare.

PREDISPOZIȚIE

Aburul acestor emoții
străbate imaginea unor insomnii
regizate, la câte păcate le au,
de cafeaua solitară
certată cu propriul zaț
pentru abominabila-i prezicere
pe care, dacă dorești,
o citești declarație de dragoste
pe un...restart
cu un... descălecat al anilor.

Destinul nu are decât un singur anotimp:
cel al rechemării noastre din noi
prin mereu receptivul abur al emoției.

TELEVIZIUNEA

LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com

0722.410.597
0740.370.665

Andreea CHIPER

COLONIA POETICĂ: DACĂ PLOUĂ CÂND SOSEȘTI ÎN SUECIA

Un demers de redistribuire a vocilor poetice pregnante din literatura română acut contemporană prinde contur în imanența antologiei *Colonia poetică*, volum publicat în 2011 la Casa de Editură Max Blecher, reunind „dublul” lor din planul liricii moderne suedeze pe fundalul unui amplu proiect cultural. Inițiat în 2008, experimentul desfășurat pe parcursul a patru ani (incluzând tabere de creație atât în România, cât și în Suedia, workshop-uri și ateliere de traducere organizate de Institutul Cultural Român de la Stockholm) s-a constituit în final într-un summum artistic și deopotrivă cognitiv-ontic (în ceea ce privește propria identitate poematică).

Dificultatea exegetică rezidă în multitudinea de inflexiuni lirice încapsulate în ansamblul antologiei, deși atmosfera de imponderabilitate devine element unificator și contrabalansează posibila entropie aferentă unei astfel de încercări literare. Adeziunea la același topos social-cultural reprezintă pretextul identității și în cadrul poeticului. Astfel, grupajele poematice ale Idei Borjel, în traducerea Elenei Vlădăreanu, se definesc ca expresie dogmatică (fiind structurate în forma perceptelor legislative) a topografiei unui sine intransigent, caustic în contextul raportării la alteritatea mundană, în acest fel punând accent pe consumatorismul și superficialitatea exacerbate (Cumpăratoarea nu caută adevărul/ ci doar ceva care să meargă). Alt exemplu de critică indirect adresativă este conținutul poematic al textelor Annei Hallberg, traduse de Rita Chirian, care trasează conectori de o soliditate surprinzătoare, în cadrul unei simplități manifeste în decorul întâmplător al lumii. Ironia represivă adresată religiozității absurde (Șurubelnița cruciformă ca tentativă religioasă) și sistemului politico-economic (În fiecare an în Suedia mor în accidente 3000 de oameni/ Și nu e deloc costisitor) este diluată de minimalismul care armonizează aceste constante cu stări intrinseci, monografiile afective ale universului fenomenologic individual (Plâng de mă ia dracul când vorbești așa, Suprafețele sunt toate semne de dragoste).

Linn Hansen pe de altă parte (poetă tradusă de Răzvan Țupa), aduce în prim-plan o miză istorică, procesând coborârea din universalitate în specificitatea autohtonă. În poeme predominant interrogative, cu caracter adeseori sentențios, versurile lui Linn depășesc arbitrariul umanității în genurile ei istorice (Cine a fost artizanul păcii?/ În ce fel s-a schimbat Franța?/ Ce reprezintă culorile de pe steagul congolez?) și acutizează spiritul apartenenței la un „Tot” integrator, național: Au construit Suedia din lemn(...) Alte materiale nu ard atât de ușor./ Alte materiale ar putea să te facă să te simți expus./ Suedia miroase a lemn ca să putem găsi drumul spre casă. Suedia, epicentru al tuturor transmutațiilor de la diversele niveluri poetice, capătă valențele unui nucleu edificator, ale unui punct Aleph ce conține toate avatarurile discursului și în poeziile Kajsei Sundin (traduse în română prin complicitatea lui Dan Sociu). Pornind în poemul incipient de la

COLONIA POETICĂ

poezie suedeză contemporană

fragmentarismul cotidian al senzațiilor (în tigaie o picătură/ spălătorul/ bipul infinitezimal al unui bec), poeta ajunge să surprindă mecanicitatea și artificialul din acțiunile umane, raportate la domeniul actului creator: Ce se întâmplă cu textul când omul e o mașină. Ce se întâmplă cu realitatea când textul e adevărat. Imperativele poemului programatic SOIA ating zone în care singularitatea eului devine conștientă cu coordonatele topografice care-l determină, cauzând recunoașteri și declanșând reflexe patologice: Un puzzle cu Suedia. Luați-l. Priviți-vă mâna și priviți cum tremură.

Spre aceeași direcție, poate nu chiar atât de liber exprimată, conduce și imaginarul poetic valorificat de Cecilia Hansson (tradusă de și traducătoare a lui Marius Ianuș), a cărei capacitate descriptivă metamorfozează lumescul în pelicule sugestive, întrebunțând tehnici aproape fotografice și creând iluzia deplasării unui conglomerat de cadre urbane, de o senzorialitate mai mult decât verosimilă: Trotuarul ferfeniț. Sclipiri de neon și miros de mentă. Poemul *Reflex în oglindă* supune realul unor transmutații subtile, din simplitatea scenelor specifice spațiului școlar până la autoanalize și autopulverizări ontice în surzimea immanentă: În pauză, mă baricadez într-o cameră cu glasvand din mine.

Alt ligant ideatic prezent la nivel textual în antologie este calibrul metafizic vădit din substanța lirică a poeziilor. Alexandru Vakulovski este cel care a tradus textele lui Johannes Anyuru (poetul fiind dublat și de ipostaza de muzician), din care răzbat judecăți lucide despre existență și tendințele autodistructive ale societății contemporane: Din nou cineva își pierde/ viața, pentru că nu poate trăi/ așa cum îi place. Metaforic, opera lui Anyrou e caracterizată și de factura suprarealistă a poeticii:

(continuare în pag. 104)

Pereții au fost întotdeauna/ într-o stare de criză și criza asta/ a condus pereții/ peste câmpii/ înspre orașe. Similară în acest sens este transempirismul poetic al lui Kristofer Flensmark (traducere de Adela Greceanu), pentru care caleidoscopierea aparent întâmplătoare a „diapozitivelor” existenței-ale (într-un sistem imagistic în cuprinsul căruia sunt prezente de la mișcarea soarelui peste Suedia până la masca din cârpe și oase, misticizare a pro-priului eu indisolubil la gradul de element disimu-lativ sau constatări infantile că fac pipi în sensul a-celor de ceasornic) devine procedeul liric prevalent.

Abstractizarea și minimalismul ajung la radicalitate în actul poetic al Annei Hallstrom, transpus în limba română prin traducerea Doinei Ioanid, făcându-l să pară derizoriu prin însăși simplitatea exotică vădită: Mici dezastre cotidiene (Un pieptene de plastic cu cinci, șase dinți ruși/ Hainele morman pe podea), tablouri casnice scabroase (gândaci grași înghit hulpav ațele unei coji de banană) și sentimentalisme cu accente ușor patetice (A fost părăsită din nou) certifică una dintre cele mai echilibrate colaborări traducător-tradus din antologie, grație numeroaselor similitudini dintre mecanismele întrebuintate de cele două în propria poetică. De altfel, afinități (recunoscute fățiș în chiar prefața volumului) se remarcă și în interrelaționarea dintre Claudiu Komartin și Malteb Persson (unul dintre cei mai importanți scriitori și critici din spațiul suedez). Considerațiile despre societate în toate manifestările ei evolutive (religioase, economice, politice, etc., ca în versurile: Biserica- o stație pentru transmisiile de psalmi sau Costumele noastre de supraviețuire sunt subțiri ca hârtia Bibliei) amintesc de macropoemul lui Komartin din ultimul volum, Poem pentru cei de pe urmă, având angrenată aceeași incisivitate critică, deși sunt lipsite de nuanța pesimistă a atmosferei eshatologice (mimetizare a Feri-cirilor biblice) din creația poetului român.

Revenirea la construcțiile minimale o realizează Sofia Stenstrom (traducere de Teodor Dună), cu un lirism centrat pe imagini domestice din pitorescul mediului rural (două mâini/ întinzându-se/ înnegriindu-se buzele în jurul/ uriașului uger lăptos) prin revalorificarea mistică a sinetiziilor (cineva a spus albastru/ ora aceasta nu va fi niciodată îndeajuns de/ albastră). Continuatori ai aceleiași traiectorii de dovedesc a fi Leif Holstrand (tradus de Radu Vancu) și Par Thorn (traducerea aparținându-i Aurei Maru). Proza lirică a primului și poemele vibrante pendulează între maximizarea datului biografic brut, cangrenat de ironia savantă și înregimentarea fotogramelor cinematografice în stucatura infrapsihică ce determină un Weltanschauung primar, a cărui scenografie epurează realitatea de plauzibilitate și îi slăbește reperele, insinuând cititorului dubitația: Ușor de plecat când ultima suflare spulberă pereții/ reorganizând/ ecourile și lumina zilei/ într-o arhitectură fragilă. Într-un timp sau un loc/ în care orice formă a lumii înseamnă pielea, senzorialitatea întâlnește apogeul în tranziția cinematografie-poezie, sarcasmul convertind diegeza filmică din anumite pelicule horror în material poetic. Experimentalismul este însă minimizat aici, cadrul în care acesta este extrapolat către extrema tehnicității lirice fiind poemele lui Par Thorn, adevărate „listări” a căror verticalitate anatemizează orice încercare de formalism poetic (imaginile se derulează într-o densă imixtiune exclusiv substantivă).

De departe cele mai complexe și mature formulări (alături totuși de Kajsa Sundin) își au fundamentul în poezia lui Viktor Johansson, tradusă de Gabi Eftimie, și în traducerea lui Dan Coman din poetul Henrik Nilsson. În privința celui dintâi, remarcabilă e senzația de stază apriorică unui torent inevitabil de prăbușiri repetate, dată de dimensiunea fatalistă a unui determinism insidios fixat în scheletul existențial: Monumentul se prăbușește în timp ce-l construim/ și mâinile-pasăre se strecoară prin crăpături. De asemenea, reversibilitatea materialității scaunelor care ar putea oricând să redevină copaci nu constituie în fond nimic altceva decât anticiparea resemnată a reinstalărilor complete și, se poate spune, a unei ordini interschimbabile în obiectualul contingent ce impregnează iremediabil umanul, ca într-o relație siamezică esențială marginalității mundane. Henrik Nilsson își expune configurația lirică pornind de la o sentință ineluctabilă: Poezia omoară. Stigmatizând întregul panopticum creator ulterior, poemul expozitiv e creat ca o ars poetica nihilistă, promotoare a conceptului de operă poetică vizualizată în detrimentul catharsisului și mai degrabă având statutul de catalizator al damnării, de sclerată literar. Vizionarismului din Când vei citi această scrisoare (remarcabilă individualizare a suferinței în micro-realitate și adeziune la degenerescența universală a prea-târziului) i se alătură fragmentul din poemul Dacă plouă când sosești la Istanbul. Felul cum se metabolizează, în fond, un întreg oraș oriental în pofida rigidității antitetice tipice filtrului poetic (redundanța și exagerarea estetică a peisajului răsăritean sunt absente, în schimb versurile echilibrează ideatic) este rațiunea pe baza căreia panorama aproape homerică (în sensul expresiei lirice și al simbolisticii abstracte, filosofice) constituie pregnanța unei înregistrări definitive și plenare, atât a impetuoșității cadrelor vivante ce compun starea de lucruri, cât și a trăirilor intimiste pe care le determină (cum e consolarea de a fi neconsolat într-o zi de iarnă). Lectorul este avertizat că pentru a justifica reclusiunea în miticul urban, trebuie să spui că ai fost abandonat/ într-un poem în care ploaia nu se oprește niciodată/ și că te-ai hotărât să rămâi acolo.

Existus-ul din Colonie este structurat ca o ultimă redută poetică, venind din partea duo-ului David Vikgren-Domnica Drumea. Resursele universului liric se concretizează aici în percutanța imaginilor facile din alcătuirea traiectului natură-inumanitate acaparatoare. Anamneze infantile (eram cel mai mare dintre copii/ și am aprins un foc) și parodii ale omenescului metastazat negativ în direcțiile pseudo-evolutive ale acestuia (oamenii/ și animalele au obosit, programați pe scară largă în era/ capitalismului) cristalizează tendința de refuz al perfecțiunii, al idealității utopice, deși la scara microscopică a autosuficienței: casa mea n-a fost niciodată așa de curată. sper că va apărea cineva s-o arunce în aer.

A posteriori, după depășirea nodului gordian impus din toate punctele de vedere în conjunctura

(continuare în pag. 109)

Floarea CALENIC

NEVOIA DE POEZIE

Într-un secol în care mulți oameni s-au îndepărtat de poezie, în Tulcea se scrie, se publică. Frecvent au loc lansări de noi cărți, proză sau poezie, evocări istorice sau memorialistică.

În peisajul literar dobrogean, scriitoarea Elena Netcu este o prezență de mare valoare, pregătirea sa filologică, experiența de vârstă oferindu-i un atu.

Acest volum de poezii, "**Vânzător de amintiri**", adună creații lirice selectate de autoare din celelalte apariții, criteriul emoțional fiind evident. Noi, cititorii, asimilăm cu mare bucurie poeziile alese, înțelegând că pentru poetă creația lirică a devenit un mod de existență.

Omul trebuie să-și găsească un refugiu unde să poată fi el însuși. Unde oare e posibil acest lucru dacă nu în poezie? Simțim sfiala poetei în a-și exhiba trăirile, dar și bucuria că are harul de a o face într-un mod atât de elevat.

Aflată în această etapă a vieții când omul devine "vânzător de amintiri", poeta Elena Netcu pune în poezie tot ce înseamnă viață, toată bogăția sufletească pe care i-o întreține universul în care trăiește la Isaccea.

De la o primă lectură vom observa o exprimare directă a frământărilor sufletești personale, poeta permițându-ne cu generozitate să intrăm în universul infailibil al poeziei sale. Găsim aici iubire pentru oameni, iubire pentru un partener dintr-o etapă a vieții, iubire pentru natură, iubire pentru existența omului în această lume vegheată de Dumnezeu.

Parcurend titlurile, vom regăsi frământarea creatoarei pentru cuvânt, cuvântul generator de sensuri, de iubire a tot ce înseamnă viață.

Volumul din 2011 are ca titlu "Cavalerul cuvintelor", acum vom găsi titluri semnificative: **Galopând în jurul cuvintelor, Ne înecăm în cuvinte, Râvna cuvintelor, Cuvinte – boabe de piper, Cuvintele ca aripile, Cuvintele tale**. Așadar, la început a fost cuvântul.

Iubirea, în formele ei diverse, este o temă preferată a poetei. Generoasă, își trimite sufletul ambasador spre omul iubit: *Așterne-mă/ În căușul timpului/ să aprind în fiecare zi/ câte o secundă pentru tine,/ să-i fie cald inimii tale. (În căușul timpului)*

Prin iubire își dorește intrarea în eternitate. De altfel, timpul, mai ales dimensiunea lui trăită cu oarecare teamă generatoare de tristețe, reprezintă un laitmotiv al creațiilor din acest volum. Prezența unor cuvinte precum: *clepsidră, ceas, clipe, secunde*, demonstrează trimiterea permanentă spre tema timpului.

O regândire a trecutului, o revizuire a unor evenimente care i-au marcat existența reprezintă o frământare lirică care ne emoționează.

Poeta își dezvăluie fragilitatea în fața vieții, a timpului, a destinului, în fața iubirii. Dorește să fie ocrotită: *Ascunde-mă, pădure,/ Când scapără cuvântul/ Și frunza ta mă-ndure/ Când îmi umbrește gândul (Ascunde-mă pădure)*

Impresionantă în acest volum este sugestia permanentă a celor două vârste: cea reală, a ființei fizice, și cea sufletească. De o parte este omul supus timpului, așteptând sentința "în procedură de urgență", ființa

împovărată de tristețe așa cum apare în "*Vânzând tristețe la pahar*" sau în "*Trisă tăcere*". Pe de altă parte, este sufletul încă tânăr, tânjind "să mai muște din vreme"

"Mușcăm cuminți din vreme/ Ne bucurăm... mai cade câte o frunză/ Câte un an / Mușcăm în fiecare zi/ Din vreme...(Mușcăm din vreme)

Timpul se scurge însă, oricât încearcă poeta să-l parcurgă, să-l facă să nu mai alunece. Timpul "*o crește în neîntoarcere la puritatea ierbii*" Sufletul poetei este însetat de cunoașterea esenței vieții, e însetat de *Necuprins*: "*Mi-a mai rămas ceva din vis/ Să-mi scânteie pe vatră plânsul/ Mi-a mai rămas ceva din mit/ Să-ncerc vâslind iar Necuprinsul*" (*Vâslind Necuprinsul*)

Omul e trecător prin lume (emoționantă poezie dedicată pictorului Gasser Gunter Forst), omul răătăcește printre clipe asemeni lui Don Quijote, omul trăiește printre anotimpuri, descinde din ploile toamnei, ei îi cresc brațe, se contopește cu pădurea cu arborii care "*au ochi*", își îndreaptă privirea spre cer, devine pasăre. Uneori ne trimite spre mitologie, amintindu-ne de Prometeu, de calul năzdrăvan din poveste sau de singuraticul Albatros.

Creatoarea imploră să-i fie dată odihna mai ales a sufletului: "*Îmi vii tu, suflete trudit,/ Să stăm la cină față-n față, Tu nici nu știi de ești iubit/ De cine oare și-n ce viață!*" (*Oprește-te, suflet trudit*)

Asemeni lui Lucian Blaga în "*Mirabila sămânță*", poeta **Vânzătorului de amintiri** simte pulsul naturii, ridică elogii pământului germinator, ierbii care încolțește, lanului de grâu în care șerpuiesc constelații de flori, se contopește cu miriștea din care își dorește să renască, se apropie prin iubire de cer, își măsoară bucuriile și tristețile după culorile curcubeului în care se regăsește și în care vrea să rămână.

Valoroasă prin scrierile pentru copii, prin romanele *Lenka* și *Umbrele din Valea Rece*, poeta Elena Netcu dovedește în creația lirică o sensibilitate profundă care ne atinge sufletul. Nu e poezie care să nu fie percepută în esența ei la o primă lectură. Ea trebuie să fie recitată! Ne vom regăsi mereu în aceste creații!

Ionel NECULA

Intoarcerea lui Pavel Virgil

Sunt puteri constructive în noi, notase Eminescu la cursul de filosofie ținut de Ed. Zeller, în vremea când tânărul nostru valah îi audia cursurile la Universitatea din Berlin. Nu-mi propun, Doamne ferește, să pun la îndoială ideea gânditorului german sau notația studentului Eminescu.

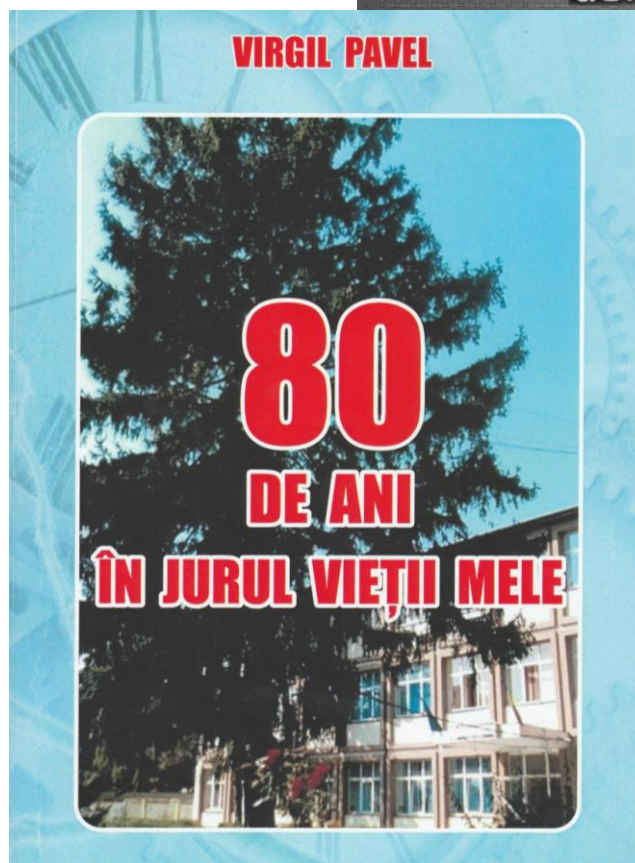
Cât adevăr conține această aserțiune ne convingem singuri în varii momente oferite de viață. Problema este, ce se întâmplă cu aceste *puteri constructive* existente în sipetul nostru interior, cum le conferim substanță, conținut, consistență? Riscul să rămână în stare latentă, neintrate în act, în fapte, în active lucrative este real, cel puțin până când se ivește un moment prielnic, care să reclame o valorificare și o mobilizare mai apretată a resurselor subiective și o punere în lucrare a abilităților constructive de care vorbeam.

La profesorul Pavel Virgil momentul acesta l-a constituit împlinirea vârstei de 80 de ani, când a simțit nevoia să facă bilanțul celor opt decenii de viață. Dacă fiecare dintre noi ar avea astfel de momente bilanțiere și dacă ne-am radiografia, prin voie vegheată, trecerea prin lume, prin viață și prin istorie poate ne-am cunoaște mai bine – sub aspectul calităților, dar și a defectelor noastre aleatorii sau chiar cronice - de conștiință, de conduită, de comportament. Și, bineînțeles, cunoscându-le mai bine le putem aboli, neutraliza sau chiar eradica.

Revin însă la subiectul nostru. Pavel Virgil este o persoană cunoscută în arealul nostru tecucean, dar cunoscută ca profesor, ca mentor a multor generații de adolescenți, nu ca scriitor. Și totuși, felul cum și-a marcat aniversarea a opt decenii de viață, cartea **Întoarcerea în timp** prin care dă seama de trecerea lui prin viață și de activitatea sa la catedră, în școală și în afara școlii este, din multe puncte de vedere revelatoare. Regăsim în paginile acestei cărți omul, profesorul, dar și cărturarul, cetățeanul dispus să dea seama de faptele sale, de parcă ar dori să urmeze îndemnul cronicarului, care se destăinuia nonșalant că n-a făcut prin scrierile sale decât să-și reconstituie viața într-o formulă responsabilă. Nu mai insistăm asupra acestui aspect, asupra căruia ne-am pronunțat deja cu altă ocazie.

Am crezut că această rememorare, desfășurată pe parcursul a peste 200 de pagini este suficientă, că n-au rămas resturi sau rămășițe neintrate în actul reminiscenței și nici motive de a reveni asupra travaliului.

M-am înșelat, pentru că, iată, constat că n-a fost suficient. După ce și-a încheiat misiunea sa profesorală, Pavel Virgil s-a repliat în obârșii, a revenit în satul de unde-a descins în lume și de care a rămas legat ombilical, la oamenii cu care și-a legănat copilăria și de care a rămas legat afectiv, emoțional și sentimental. Așa cum în vechime Anteu căpăta puteri invincibile ori de câte ori atingea pământul, la fel și profesorul Pavel Virgil se înzdrăvenește emoțional afectiv și empatic ori de câte ori descinde în satul obârșiei sale. Actul rememorării nu exclude nici perioada de profesorat, despre care a vorbit deja în lucrarea amintită anterior. Își

amintește, bunăoară, de schimbul de experiență cu Liceul Andrei Șaguna din Brașov, de pregătirea clasei sale pentru trecerea examenului de treaptă la Slănic Moldova, de excursia la București, la Pavilionul expozițional unde era expusă macheta navei Vostok, de ieșirile sale peste graniță – în Maroc, în Țara Sfântă, la Fatima în Portugalia și-și amintește cu aceeași emoție didactică de foștii săi elevi – azi oameni cu notorietate în viața publică românească, precum Aurel Brumă, Petre Rău sau pictorul Ștefan Buțurcă.

Este Virgil Pavel un scriitor cu pretenții, cu morgă sau cu tupeu? Nici vorbă, deși ar avea motive să-și reprime modestia. Ca și în volumul anterior, și în noul volum, **80 de ani în jurul vieții mele** (Editura Sfera, Barlad, 2016) ne oferă multe pagini cuceritoare, de literatură autentică și de bună calitate, care l-ar îndreptăți să insiste în această direcție, ba chiar să-și croiască vaduri noi de afirmare publică. N-o va face, nu acesta a fost în intenția sa, și nu-și propune să continue acest demers, dar iată o pagină care ar confirma evaluarea noastră.

În primul său an de învățământ tânărul profesor a sădit în fața școlii un brăduț adus special de la Tușnad. Au crescut și s-au dezvoltat împreună, iar timpul a trecut peste amândoi cu aceeași nonșalanță. De la el, de la acest brad, devenit acum un copac matur și impozant a simțit profesorul nevoia de a-și lua rămas bun, atunci când a venit vremea pensionării, dar iată paginare produsă în întregime. *Am crescut, m-am maturizat odată cu acest brad adus de la Tușnad și plantat de mine, când era de-o șchioapă, în fața liceului - 1963. Bradul a crescut și acum ne așteaptă și ne întâmpină cu drag, ori de câte ori revenim în școala de suflet. Prietenul meu statornic mă salută de fiecare*

(continuare în pag. 107)

dată când mai vin pe la liceu. Mă va aștepta mereu, dar timpul va aduce și vremea când va trebui să-l îmbrățișez măcar cu privirea și să-mi iau rămas bun de la el spunându-i în șoaptă: eu am să plec pe alte țărâmură, tu rămâi aici ca mărturie a preteniei noastre, ca mărturie că și eu am trăit în preajma ta, ești mai puternic, mai frumos, bucură oamenii cu umbra ta, cu falnicele tale ramuri, așa cum ai făcut-o de aproape 54 de ani. Nu te teme, rămâi pe mâna unor oameni buni care m-au iubit pe mine și sunt conștienți că la fel te vor iubi și ocroti și pe tine. De la tine am învățat să fiu vertical, să iubesc tot ce-i în jurul meu, să privesc mereu spre albastrul cerului. Fii demn și curajos, mai ai de înfruntat multe ierni cu viscole și toamne cu ploi. Vei rezista, ai rădăcini adânci, oamenii îți vor da drept hrană dragostea lor, iar de la mine, prietenul tău, de acolo din depărtări, vei avea destulă iubire din aceea pe care ți-am dăruit-o în timpul vieții noastre comune. Mă bucur că am reușit să cresc un așa frumos și falnic bărbat - o scrisoare imaginară, dar plină de sentimente și nostalgie, care dovedește cât de mare poate fi apropierea dintre sufletul om și natură

Inutil să adaug că această pagină dovedește abilitățile scriitoricești ale autorului – abilități pe care le-am regăsit, cu multe decenii în urmă, în imaginarul narativ al basarabeanului Ion Druță sau în scrierile lui Calistrat Hogaș - fie atunci când bătea Munții Neamțului, fie atunci când îl aducea în prim-plan pe Ioniță Hrisanti. Nu știu dacă autorul va conferi o anumită prelungire abilităților sale scriitoricești, dar ele sunt reale și l-ar plasa pe autor într-o galerie cu multe repere – de la noi și din literatura universală.

Pavel Virgil este un intelectual rafinat, care n-a uitat de obârșiile sale rurale, unde a revenit, cu nostalgie și recunoștință curcubeică și cu inițiative menite să refacă vechea osmoză a concetățenilor săi din Strâmba și să-i antreneze în acțiuni mustoase, concrescente și de suflet. Ca pensionar, s-a hotărât să dea seama de sine, de lumea prin care a trecut, și de oamenii cu care viața l-a intersectat. A rămas cu același simț al responsabilității civice și după ce viața l-a degrevat de răspunderi concrete și punctuale. A făcut-o în volumul anterior și revine acum cu această carte **80 de ani în jurul vieții mele** – un titlu ce amintește de romanul lui Jules Verne, doar că nu face ocolul pământului, ci-și scrutează propria trecere prin lume și prin viață.

Conținutul caleidoscopic al cărții, nu-i anulează interesul și curiositatea, dimpotrivă, o face crocantă și adevărată, cu multe evocări și mărturii semnate de conștienții și apropiații săi. Regăsim în această carte evidența personalităților ridicate, ca și autorul, din anonimul unui sat uitat de lume, a oamenilor importanți care au conservat mândria acestei țări, dar și mărturiile unor apropiați, care l-au cunoscut și apreciat pe autor. Sunt multe pagini care pot fi reproduse în aceste rânduri marginale, dar alegem dintre mulțimea mărturiilor inserate în carte un fragment din cea semnată de nepoata autorului, Mărioara Vlad - trăitoare în Strâmba, care a cunoscut bine părinții și familia lui Pavel Virgil și care face unchiului un portret seducător și exact. *Mi-l amintesc pe unchiul Virgil, cu ochii de atunci, de băiețandru șovăielnic, timid, curios, tuns zero succesiv din ambiția tatei. Îl vedeam destul de des, la Galați, acasă, dar și la Tecuci, unde locuia dintotdeauna, pe strada Dobrogeanu Gherea,*

împreună cu mătușa Lidia. Unchiul era un fel de model al familiei mele – omul așezat, serios, cumpătat, care se duce invariabil la țință. Veneam cu părinții la Tecuci și rămâneam singur în sufragerie. Mângăiam bibelourile, mă iubeam cu rarele animale de pluș, miroseam pernele și sticlutele mici cu parfum din baie, îl așteptam pe unchiul să vină și să îmi spună, serios, că nu există bau-bau.... Într-o toamnă, m-a chemat să-mi facă o propunere tulburătoare: nu vreau să fiu înfiat de el și mătușa Lidia? Am zămbit ca un liceean ce eram, am declinat oferta fără să fi strâns la piept o idee atât de măgulitoare.

Spuneam că autorul a rămas legat afectiv și sentimental de toposul obârșiei sale. A revenit în sat și s-a interesat de nevoile sale ori de câte ori a avut ocazia și n-a ezitat să se implice activ și sporitor în rezolvarea unor nevoi mai urgente. Așa s-a întâmplat în mai 2016, când a avut loc sfințirea clopotniței noi și a clopotului restaurat din retopirea celui vechi, fisurat și bătrân de o sută de ani. Sfințirea clopotului și a clopotniței a fost o adevărată sărbătoare a satului și un prilej de a se reuni toți fiii satului, plecați și risipiți prin lume. Iată cum descrie această zi parohul satului, părintele Bulhac Vasile; *Afară era o zi de primăvară frumoasă, soarele mângâia plăcut și gingaș pământul, iar la biserica din satul Strâmba era freamăt mare, organizarea era în toi pentru că oaspeții din toate satele din jur, și nu numai, să fie primiți așa cum se cuvine la această serbare a parohiei. Domnul profesor Pavel, pe deasupra ramei ochelarilor, superviza și coordona ultimele aranjamente. Ulițele satului s-au umplut cu mașini de peste tot și deja se anunța o impunătoare sărbătoare a parohiei pentru care credincioșii parohiei și ai satului s-au pregătit îndelung. Invitații sunt primiți cu îmbrățișări calde și lacrimi de mulțumire, totul era ca într-o reuniune de familie cu frați, surori și părinți care nu s-au mai văzut de ani buni. La ora 11 s-a ținut slujba de sfințire a clopotniței și a clopotului, după care s-a mulțumit fiecăruia în parte pentru aportul adus înmănându-se fiecăruia și scrisoarea de mulțumire cu bucățica de clopot drept dovadă a efortului fiecăruia.*

Sunt conștienți că asemenea manifestări neobișnuite pentru satele noastre subțiate și cu o populație îmbătrânită, constituie evenimente de referință în viața unei așezări sătești unde bucuriile vin rar iar puținii săteni care le mai populează se consideră uitați, abandonați și sortiți amarului - lăsați în seama Celui de Sus, a pământului de sub tălpi, pe care l-au trudit din moși-strămoși și a cerului înstelat de deasupra.

Mă opresc aici, deși n-am surprins decât aspecte disparate despre o carte care reconstituie un traseu de viață, un model om ramas credincios vetrei din care-a descins și până la urmă, un destin. Îl felicităm pe autor pentru carte și pentru felul cum a ramas deschis lucrului bine făcut, și, dacă tot suntem într-un cadru sărbătoresc, îi doresc și eu viață lungă, fericită și plină de alte împliniri, care să se adauge celor consemnate deja. La mulți ani, d-le profesor!

Lucia PĂTRAȘCU

COMISELE IUBIRI de PETRE RĂU (cele mai frumoase poezii de dragoste)

Volumul de poeme „*Comisele iubiri - cele mai frumoase poezii de dragoste*” semnat de scriitorul **Petre Rău**, apărut în prag de primăvară, la Editura *InfoRapArt*, Galați, 2017, înfloarește, în cele 108 pagini cu 78 poezii, pe ramurile unui copac plin de sentimente de iubire adunate de autor. Ele și-au ridicat fruntea spre bucuria cititorului, după ce fuseseră comise în cinci volume precedente și anume: *Întârziata vestire*, Galați, 2002; *Ultima noapte cu Bernoulli*, București 2010; *Singurul apei*, Iași 2012; *Eden în cădere*, Galați, 2012 și *Îndrăgostirea de zmeu*, Galați, 2015.

Acest buchet, ce irumpe de sub pana unui **condamnat la singurătate**, după cum se consideră autorul însuși într-o autoflagelare drăgăstoasă „**acum sunt condamnat / cu demnitate / îmi port crucea / pe (i)dealul văii mele de rai**” (*(i)dealul văii mele*, pag.49), este, fără îndoială, proba unui anumit curaj al omului-poet de a zbura în universul eului său pentru a se înțelege și a se recunoaște, chiar cu riscul de a se prăbuși în necunoscut, în neființă, sperând totuși că astfel va putea dărui lumii ceva ce o interesează, o experiență ce poate fi trăită de fiecare la un moment dat: „**astăzi sunt ca o scuză la marginea timpului / și mă mir mă mir cum răsăritul se termină / mereu / înaintea apusului**” (*Însingurarea*, pag. 65).

Atunci când în poeziile sale, veșnic îndrăgostitul Petre Rău ne plimbă prin alte locuri geometrice, în alte vremuri „**Vale ruptă de rai / Ce frumoasă erai / Numai tu mă știai / Numai ea**” (*Vale de rai*, pag. 8) ale unei copilării și adolescențe despre care judecățile primare ale poetului matur țin să-și amintească, făcând un fel de record la memoria sentimentală, pentru că nu se vrea un rătăcit, chiar dacă: „**Prima răcire e atunci când părăsești / odaia copilăriei / e prima irosire pe care o trăiești / de-adevăratelea**” (*Infrenul unei rătăcirii*, pag. 92), noi, cititorii, nu bănuim că amintirile sale ne vor conduce spre gândurile de mai târziu, împătinite de regret: „**Mai simt călcată iarba de tine iubito / Umbra moale miroase a urme de cerb / Prea timid așternut pasul tău incognito / Re-învie blestemul acela superb**” (*Nerostiri*, pag. 14) și de o înțeleaptă resemnare: „**Mai simt călcată iarba dar nu mai pot iubi / Tu ai fost, nu mai ești, nu mai fi**” (*idem*).

Versurile volumului joacă în leagănul amintirilor dorind să prindă fie iubirea pățimășă „**întunericul era mai lung decât lumina / și am consimțit astfel la păcat / cu tine**” (*alungarea din rai*, pag.61), fie dezamăgirea însingurării „**omule n-ai altă cale fiindcă / mereu iubim ca să nu fim singuri**” (*Infernul unei rătăcirii*, pag. 92), fie alergarea neobosită a gândului pe cărarea dubitativă pentru ce va fi „**mă mai taie câte-o săgeată / care nu reușește să-mi aducă liniștea**” (*nu mai știu*, pag.60), de parcă ele, versurile, ar exprima o oarecare nuanță de revoltă a poetului prin dragoste și pentru dragoste „**astăzi durerii nu i-am dat nicio șansă / nu din plâns voi renaște**” (*Astăzi durerii nu i-am dat nicio șansă*, pag. 27).

Sub verva spumoasă a versurilor, jucăușe uneori, poetul își ascunde sentimentele, alternând între *a iubi*

„**Eram acolo unde eram / Și iubeam, și iubeam, și iubeam**” (*Undeva, cândva, cineva*, pag. 20) și a fi fost iubit „**te voi lua cu mine începând cu ultimul meu vers / tu care m-ai iubit...**” (*scriu povești de amor*, pag. 47), scriind iar și iar, cu încredințarea că „**orice literă desprinsă dintr-un cuvânt / ar putea să se facă singură înțeleasă**” (*cu tine*, pag. 69). Se întâmplă acest lucru nu din nevoia legitimă de originalitate, prezentă cu abundență în paginile volumului, ci mai ales ca o descătușare definitivă și salvatoare „**doar în resturi de zile îmi mai amintesc de tine / mi-am construit în inimă o lume necurcubeu**” (*episod*, pag. 67), deși poetul posedă certitudinea iubirii. Însă, iese din sine și, ca într-o balanță ideală, căutând soluții individuale le expandează în soluții generale din care oricine își poate agonisi **fiecarele** său.

„Comisele iubiri” semnat de scriitorul Petre Rău, un volum ce mustește de poezie.

O poezie erotică ce vrea să trezească adormirile pentru a le păstra perene sau, dimpotrivă, să adoarmă trezirile pentru a le feri de starea iluzorie în care „**...azi fericirea mea a rămas într-un pat și acela pustiu / nemaipredicând unicul în adâncimea lui nimic esențial**” (*ultimul pat*, pag. 57), pentru că „**migratoarele iluzii**”, aceste păsări călătoare, ar trebui să se păstreze în paginile înțelepte, „**precum o broască țestoasă / aleasă de mine semn la cărțile mele**” (*ce mai știți*, pag. 48), fără a se intersecta amăgitor în geometriile vie-
(continuare în pag. 109)

rătăcesc împreună în căutarea unei posibile case prin maidanurile din marginea Bucureștiului sunt singurele puncte fixe de dragoste sinceră, de sprijin necondiționat. Mama este de-a lungul întregului roman o formă de echilibru, de regăsire pe sine pentru personaj.

Al doilea semnal este legat de momentul când Cristina rămâne însărcinată și într-un final pierde sarcina. Avem aici descrise convingător stările de anxietate, neliniște care încet, încet se transformă în bucurie, fericire maternă pentru a se prăbuși apoi în tristețe, dezorientare și chiar disperare la pierderea sarcinii. Un moment perfect descris, fără balastru, fără briz briz-uri... exact ca în viață, simplu și trist.

Lucrul care atrage cel mai mult la acest volum este limbajul. Lavinia Braniște reușește să facă personajele ei să vorbească firesc. Tanti Oara chiar are cuvintele unei femei simple dar descurcărețe de pe lângă București, Simion este tipul nesimțitului descurcăreț, domnul Ursu tipicul mic bișnițar care visează a deveni mare hoț și tot așa. Ba chiar și năvălitoarea șefă doamna Liliana vorbește și se comportă exact ca o șefă.

Finalul este perfect: *Abia aștept Crăciunul, să vină mama acasă. Uneori, când dormim amândouă în camera noastră de la Brăila, am impresia că nu mai respiră și atunci îmi țin și eu respirația ca să fie liniște completă să o pot auzi. Și asta e iubirea, e liniștea asta în care-ți ții respirația, ușor îngrozit, ca să auzi dacă îngerul tău păzitor mai e acolo.*

După volumul de poezii *Povești cu mine*, după cele două volume de proză scurtă *Cinci minute pe zi* și *Escapada* și o carte pentru copii *Rostogol merge acasă* cred că Lavinia Braniște și-a găsit calea de urmat – romanul.

Are mult talent, știe să contruiască momente credibile, să conducă cititorul printr-un labirint de fapte mărunte fără a obosi. Mă bucură acest condei brăilean și mă aștept la romane și mai bune în anii ce vor veni.

(urmare din pag. 104)

aparitiei acestei antologii dintr-o literatură prea puțin cunoscută la noi, rămâne numai convingerea că cei cincisprezece, prin ipostaza de coloniști (coloși, în aditie) ai poeziei suedeze contemporane, pot alcătui un model de poetică reprezentativă, primordială în încercarea de tangență cu lirica nordică. Amintind prin stil de rigorile artistice impuse în cinematografie de Dogma 95 (mișcarea minimalistă inițiată de danezii Lars von Trier și Thomas Vinterberg), poezia lor se supune dezideratului autenticității, autoim-punându-și senzorialitatea frustă și interdicția butaforiei, a accesoriilor nenaturale. Din filigranul a trei-patru versuri (Rita Chiriac), autorii români reconstituie în traduceri natura adeseori disjunctă a discursurilor poetice, pe alocuri doar congruentă (în ceea ce privește criteriile cu caracter de generalități, precum laitmotivul patriei), asumându-și poetica unor personalități antinomice în sens istoric și cultural.

ții poetului, acolo unde o sensibilitate sinceră împletește firele iubirii cu senzualitatea neașteptată „**Răscolitor mai e visul cu tine / în așteptarea cerului în cădere liberă**” (*Poema din urmă*, pag. 101).

O poezie psihologică, la urma urmei, ce se circumscrie subiectiv propriilor sale senzații, propriilor sale dorințe și, apoi, printr-o implozie neașteptată, se proiectează în realitatea imediată a poetului, aducând valuri de neliniște „**somnul meu înăbușit de dragoste / nu va mai avea timp de visare / oricum nu voi mai putea mult sta așa / ingenunchet pe cruce**” (*ai mai trecut*, pag. 59). Un fel de răstignire ce coexistă cu neîmplinirile, se înfruntă cu slăbiciunile, încercând să potolească zbaterea visurilor, pentru a-i reuși transferul de trăire lirică frumoasă, îmbogățită de dăruirea totală în truda pe altarul creației.

O poezie a iubirii, a iubirii de ieri, de azi, de mâine, dintotdeauna și pentru totdeauna, ce i-a fost îngăduită prin arderea poetului în propriile sale gânduri, determinându-l să îmbrace haina cenușie, pentru a renaște apoi în credința că, evadând spre lume cu versurile sale, își va înăbuși suferința, își va limpezi gravele îndoieli, premeditând eliberarea spiritului. O iubire **demultă**, ce se individualizează prin sinceritate, fără a răsturna valorile sensibilității și a experienței umane, păstrând în această specie de poezie intimistă o confesiune cu glas șoptit, al cărei element esențial este emotivitatea ieșită din comun a poetului, pe care o împarte cu ceilalți, păstrându-se, totuși, consecvent cu sine însuși.

Poetul scrie despre iubire! Îmbuchetarea poeziilor culese din celelalte volume de versuri, unde se rătăceau, poate, printre alte poeme cu teme diferite, le valorifică superior pe acestea, dându-le o aură de duiosie adolescentină aparte, ce vrea să ne dovedească faptul că autorul are inima tânără și încă visează o dragoste nemăiîntâlnită.

Petre Rău, un visător veșnic îndrăgostit de dragoste „**Vai iubire iubită discretă / Spre tine la tine să zbor...**” (*Iubită iubire*, pag. 7), este poetul care a adunat **cele mai frumoase poezii de dragoste** din volumele sale și ni le-a trimis nouă, cititorilor, pentru ca fiecare să ne alegem **fiecarele** său, cum atât de frumos spune. Un scriitor care dăruiește: „**Am avut atâta iubire în mine / încât toată viața a trebuit să / caut s-o ofer cuiva**” (*Dragostea cum e*, pag. 99). O confesiune ce ne apropie de sufletul zbuciumat al omului care se caută pe sine, invitându-ne și pe noi alături, să-i fim tovarăși pe drumul curat al poeziei de dragoste.

inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea și celor orbi vederea, să slobozesc pe cei apăsați și să binevestesc anul plăcut Domnului". M-am mâniat cumplit când am auzit cum acel om îndrăznește să se joace cu Scripturile și am mers la ucenicii lui Yochanan spunându-le că Botezătorul și Yeshua sunt veri și au pus la cale să înșele lumea, dar aceia mi-au răspuns întrebându-mă dacă îl auzisem vreodată pe Nazarinean vorbind.

Acel om îmi umpluse viața de neliniște fără să zică nici un cuvânt.

Timp de două zile inima mea a ars de mânie și singura mea mângâiere erau învățătorii din sinagogă. Dar într-o noapte un prieten a venit la mine și trezindu-mă m-a chemat să văd cum Nazarineanul mănâncă și bea cu vameșii și cu curvele. Nu am crezut până nu am văzut cu ochii mei. Cel ce spunea că este Mesia, petrecea cu păcătoșii. În loc să se roage sau să postească, în loc de slujbe și de paza Legii, el bea vin cu desfrânatele și cu acei hoți de vameși. Nu am vrut nici să-l aud, dar mi s-a spus că glumea și că râdea, apoi a povestit niște pilde. Un prooroc care spune glume și bea vin.

Am plecat și mi-am zis că nu mă privește ce face acel om și că îmi voi continua viața ca înainte.

Dar viața mea nu mai putea fi ca înainte. Am încercat să nu mă gândesc. Stăteam tot timpul în sinagogă, unde mă simțeam cel mai în siguranță de neliniștea lui Yeshua, și învățătorii mă felicitau pentru zelul meu. Dar când mă întorceam acasă, eram cuprins de zbucium și de singurătate. Patul și perna și așternuturile mele nu mai erau ca înainte, și nici părinții noștri nu mai erau la fel pentru mine. Eram într-o lume nouă, necunoscută, și așa fi dat orice ca să mă fi întors la viața dinainte de Yochanan, dar acea viață nu mai era. Dispăruse cum dispăre un vis când te trezești. Viața în care trăisem până atunci nu mai era. Yeshua o distrusese.

Zile în șir inima mea a fost casa neliniștii. Yeshua îmi tulburase viața, și eu nu puteam să mă prefac că nu-i așa. Trebuia să fac cumva să-i vorbesc și mă vindec de tulburarea pe care mi-o făcuse. Așa că am întrebat în cetate despre el și mi s-a zis că era în afara cetății, pe munte, unde învăța mulțimile.

M-am dus după el.

Pe drum neliniștea m-a cuprins și mai cumplit. O mie de întrebări erau în sufletul meu. Dacă este proorocul lui Dumnezeu, de ce în loc să stea în sinagogă petrece cu vameșii și curvele? De ce pare să nu socotească Legea noastră cea sfântă? De ce lumea îl ascultă? Și de ce mi-a tulburat așa de mult viața fără să-mi fi vorbit vreodată?

Când am ajuns la munte, am văzut o mulțime de oameni cum e decât la Yerushalaiym înainte de Paști sau de Cinzecime, iar el le vorbea.

"Ați auzit că s-a zis: 'Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte'. Eu însă vă spun vouă: dacă cineva te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt. Celui ce voiește să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i și cămașa. Iar de te va sili cineva să mergi cu el o milă, mergi cu el două".

Așa cuvinte nu auzisem niciodată. Vorbea ca unul cu putere, iar cuvântul său era puternic și îmi săpa în inimă.

"Ați auzit că s-a zis: 'Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău'. Iar eu vă zic vouă: lubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă

vă prigonesc".

La aceste cuvinte am izbucnit în plâns, ca alți oameni.

Așa ceva nu mai auzisem niciodată. Vorbele sale erau nebunești! Să iubești pe vrăjmași? Să faci bine celor ce te urăsc? Era lucrul cel mai nebunesc spus vreodată. Și totuși cel mai viu. Îl ascultam și inima mea se deschidea și nu voia altceva decât să-l mai asculte. Iar eu simțeam că nu mai era nimic altceva în afară de el, și că toată viața mea era în cuvintele sale.

În noaptea aceea nu am dormit. Din nou patul meu și perna mea și așternuturile mele îmi erau străine, și o parte din mine știa deja că le-aș fi lăsat curând.

Nu puteam să dorm cât timp exista acel om. Nu mai puteam să fac nimic. Totul ajunsese la capăt. Era momentul. Ceea ce Yeshua spusese era prea mult, dar mai mult de-atât era propria-i persoană. Îți jur, frate, că era tot, iar restul era nimic. El era Domn și Dumnezeu, iar dacă nu ar fi fost așa și Dumnezeu ar fi fost altul, l-aș fi preferat și aș fi rămas mai degrabă cu Yeshua decât cu Dumnezeu.

El era totul. Dar la acest gând mă și întristam. Mi-ar fi smuls trecutul meu atât de iubit: zilele la pescuit, jocul cu prietenii, părinții noștri, tu, casa noastră. Îmi cerea toate acesta, oferindu-mi în schimb ceva necunoscut, ceva nou, mare, care nu era o făgăduință sau o învățătură, ci era el însuși.

Când soarele a răsărit peste cetatea noastră, inima mea s-a întunecat de tristețe. Am mers la părinții noștri și i-am sărutat, apoi am ieșit din casă și la fiecare pas muream pentru ceea ce fusesem, ca să mă nasc pentru ceea ce aș fi fost. Iar durerea încet încet a început să devină liniște, iar liniștea, entuziasm.

Înțelesesem că nu se putea altfel. Că după ce-l întâlnisem pe acel om, tot ceea ce crezusem până atunci nu putea decât să se dizolve ca un vis.

Până al cunoaște îmi era clar ce este bine și ce este rău, iar sinagoga mă sprijinea și întărea, dar după ce a vorbit Yeshua, acel om nebul care încalcă legea cu puterea sa, răspunde rău preoților, creează neliniște, tulbură fariseii, face lucruri nefirești, vindecă bolnavi și învie morți, după ce l-am auzit pe el vorbind, am înțeles că adevărul și el sunt dincolo de tot ce crezusem până atunci, dincolo de bine și de rău, .

Așa am lăsat părinții noștri și casa noastră, și cadavrul meu în acea casă, pentru a deveni ucenic al lui Yeshua Nazarineanul.

o înfăptuire, o comuniune, o împletire între sfânt și profan, între eros și credință: „Ca să plătesc în brațele-ți chirie, / Te-aș săruta vulgar și odios” (Te-aș vrea).

„Când umbra mâinii urcă înspre grindă / Și mărginirea zărilor susține” (Aș fi...), depășind granițele firescului, luând în stăpânire timpul, poetul contemplă, în liniștea Universului, miracolul și măreția creației. Să te întrebi ce nevoie are omul de poezie, este la fel cum te-ai întreba ce nevoie are de Dumnezeu. Prin poezie poetul caută lumina și devine lumină: „Străfulgerat de amintirea, nudă, / Acestui vis ce este o magie, / Peste poveste cade geana udă, / Cu mâna mea o rază, iată, scrie...” (Ascunși în vis).

Alensis De Nobilis este un deschizător de noi drumuri, prin ceea ce dăruiește literaturii, va rămâne un reper pentru generațiile viitoare. Volumul de versuri **Bețiile cosmice** pune în fața cititorului oglinda în care poetul a privit, prin ochii inimii lui, dincolo de timp și spațiu. Pentru a putea primi, prin muzicalitatea versurilor, botezul și cuminecătura cuvântului, cititorul este invitat să pășească în ceruri *pe trepte-raze*, să asculte *muzica sfelor*, să privească în oglinda *întoarsă cu lucirile în sine* și să se poată regăsi *în visul cu flăcări și cu harpe*. Când poezia coboară, ca o atingere de înger, în inima cititorului, sublimul nu va întârzia să apară.

O carte excepțională, o poezie metafizică prin excelență!

Mihaela FARCAȘ

Dumnezeu este un trubadur cu borderline

Dacă s-ar trezi ca demonul-păun din capul meu
Dumnezeu ar fi un trubadur cu borderline,
un arlequin ce ține globul
și-l învârt pe deget,
suflând peste oameni
valuri de contradicții,
sentimente mai întortocheate
decât fractalii, împingând
existența către limită.
Călătorind prin materie,
injectând un haos mai feroce
decât geneza
stă pe margine, manevrând păpușile
în scena absurdă a vieții.

Facerea

Ne-am născut din seva plantelor otrăvitoare
și am sfârșit într-o oglindă crăpată,
am fost prinși în cioburi asimetrice
reflectând o imagine deformată.

Ne-am născut unde lumina se îmbină cu întunericul,
când soarele mângâia orizontul tăiat,
am evadat din moarte, din carnea pustie
înspre drumul veșnic dar neumblat.

Orizont

Este iarnă și ninge cu Timp
peste orașul mâncat de soarele înghețat,
mintea căutând același punct de echilibru
dispersat în orizontul portocaliu.

Giuseppe ROMANO (Italia)

Denisa

Dentro le ombre,
errando nel cosmo,
incroci
sensibili
artisti.

Languono
esili,
privilegiano
amori,
delizie,
apoteosi,
trepidando
un soffio di vento.

Denisa

Din umbre
evadând
năuntrul cosmosului,
iluminezi
sensibili
artiști.

Lâncezesc
efemerii,
privilegiază
amoruri,
delicii,
apoteoze,
trepidând
un suflu de vânt.

Traducere în limba română de Luca Cipolla

Ionuț IANCU

Gând dus de val...

Actualul volum (Maria Tirenescu – “Valuri de amintiri”, editura Pim, 2016 - n.r.) cuprinde o serie de poeme păstrate în amintirea autoarei ca o comoară de nedescris, ce se deschide valuri-valuri pentru potențialii cititori.

De la o primă privire aruncată titlului intuim că vom asista la o confesiune poetică artistică, încărcată cu nuanțe nostalgice, Valurile fiind nu doar cele ce ne vor lua prin surprindere, ne vor ridica deasupra unor trăiri nesperate, ci mai mult decât atât, vor purta sensibilitatea noastră prin lumi nevăzute, chiar dacă aparent întâlnite.

Partea aceasta ascunsă, nevăzută, neintuită încă este recuperată în mod deplin prin tablourile atât de des folosite din natura înconjurătoare. Deși pline de realism, eul liric se vrea parcă deasupra acestor trăiri intense, privind natura ca pe un spectacol firesc, deplin, practic cititorul este forțat să privească imaginile pline de dinamism și mișcare, asemenea participării la un profund spectacol.

Această viziune din afară, este utilizată pentru a face posibilă introspecția, participarea din punct de vedere spiritual la trăiri și memorări unice.

În întreg volumul apar imagini presărate ale frunzei. Se știe deja că frunza participă în mod deplin la simbolismul general al regnului vegetal. În Extremul Orient este unul din simbolurile prosperității și ale fericirii. La fel se întâmplă și acum: „Din copacul de lumină ce-ai fost, /am rupt și eu o frunză /pe care o țin lângă inimă/ ca să-mi lumineze gândurile și să-mi poarte noroc.” La acest nivel putem vorbi deja, fără grija de a greși, de simbolul frunzei purtătoare de lumină, de viață, de fericire, de tot ce e mai bun. Și cum altfel am putea interpreta aparițiile luminoase ale frunzei indiferent de anotimpul descris, decât ca un strigăt strident al bucuriei ce se vrea cuprinsă cu tot dinadinsul !!

„Vreau să-ți scriu, /dar n-am la îndemână decât/ o frunză palidă și o rază de gând.” devine de-acum un moto al întregului volum. Dorința de a transmite mesaje prin intermediul frunzelor, ca elemente vizibile ale naturii, iar ca elemente ce țin de suflet se utilizează lumina. Lirismul subiectiv apare încărcat de metafore, iar universul poetic plin de lumină. În absența cadrului clar, luminos, rămâne imaginea frunzei, vorbind de o viață deplină, armonioasă, care întruchipează în ea toată esența universului. Mesajele sunt încărcate nu numai de lumină, ci și de liniște, sinceritate și optimism: „Cum să-ți scriu când/ în inima mea/ s-a instalat neliniștea?”. Esența Valului de amintire rămâne deci confesiunea încărcată de frumusețe, lumină și sinceritate, iar cei ce vor străbate aceste valuri confesionale în mod cert se vor molipsi de memoriile bucuriei!

Mónica TÓTH

leacul meu

umbra iubirii -
este leacul meu
după fiecare clipă grea

Stau

stau în coridorul cuvântului
uneori rima ține companie
iubite, fără tine începe să îmi fie frig
în locul tău
numai un haiku îmi împrumută
geaca subțire și veche

micropoem

1.
minunată zi
un flutur galben
odihnește pe gleznă
2.
se naște
o poezie cu
unsprezece degete
3.
vântul aduce
o doină minunată
sunt răsfățată

buzele

tac
călcându-mi umbra
oamenii șoptesc sunt
o păpușă de ceară
o hartă
o statueta ciobită
o ipoteză
o haină zdrențuită
amintirea unui flacon cu parfum
tac
buzele sunt ecou

privind

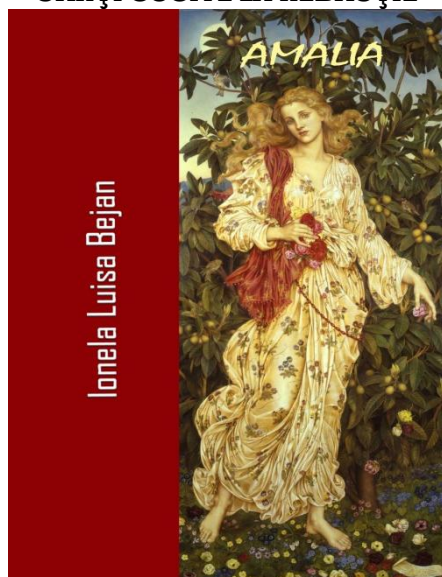
deprimată stau în casă
ca o nebună
privind spre un punct fix
cu speranță
că intră un bărbat isteț
cu o propunere de căsătorie
curând

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Cornelius Drăgan – Mușcătura fluturului roz
Editura Junimea, 2016

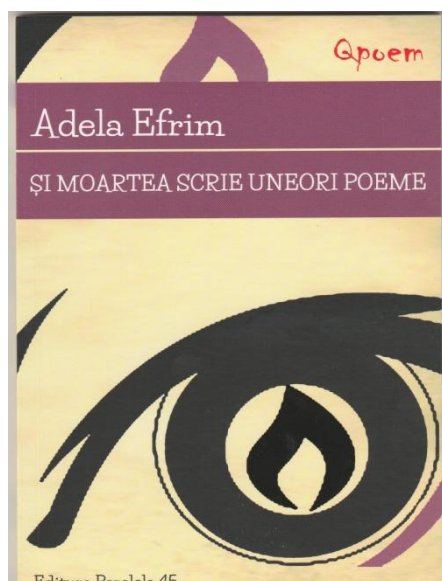
Ionela Luisa Bejan – Amalia
Editura InfoRapArt, 2017

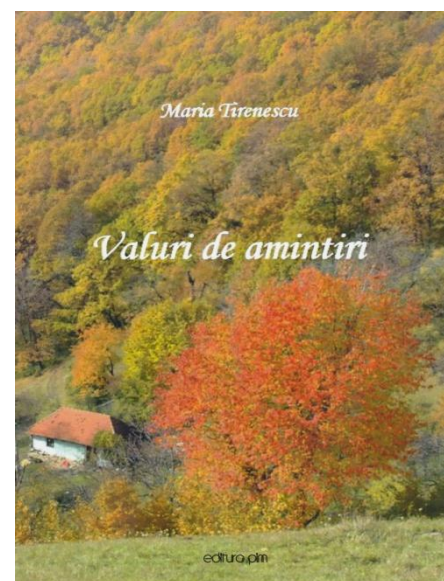
Petre Rău – Comisele iubiri
Editura InfoRapArt, 2017

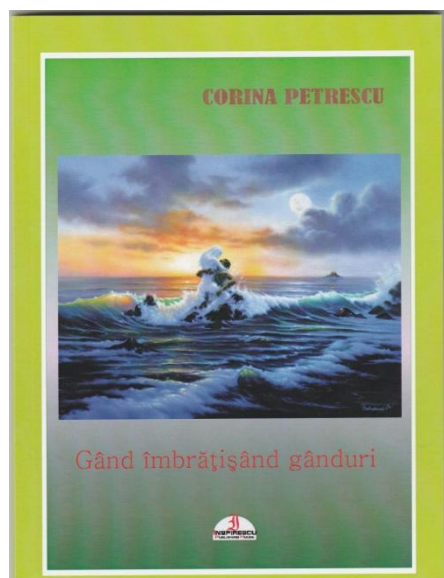
Ioana Burghel – Vis cu sandale roșii
Editura Paralela 45, 2016

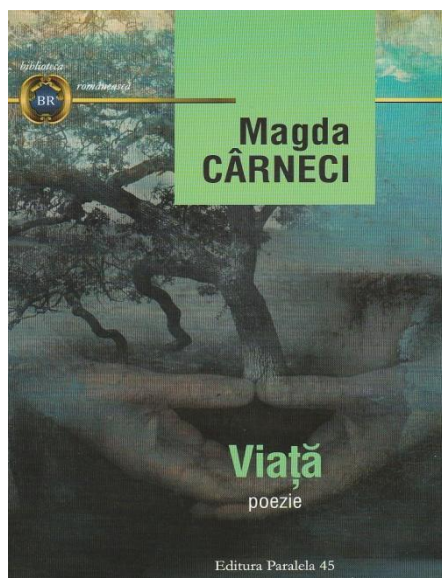
Adela Efrim – Și moartea scrie uneori poeme
Editura Paralela 45, 2016

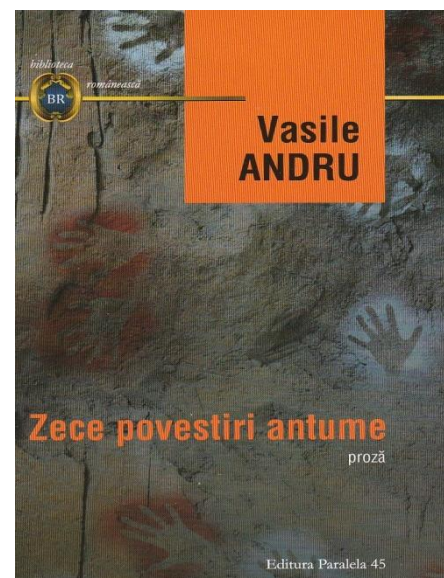
Maria Tiresescu – Valuri de amintiri
Editura Pim, 2016

Corina Petrescu – Gând îmbrățișând gânduri
Editura Inspirescu, 2016

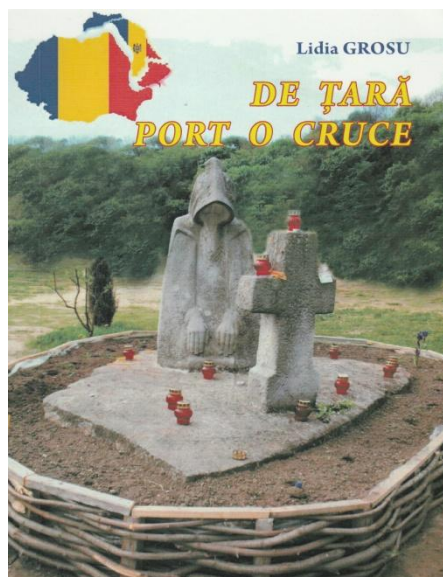

Magda Cârnești – Viață - Poezie
Editura Paralela 45, 2016

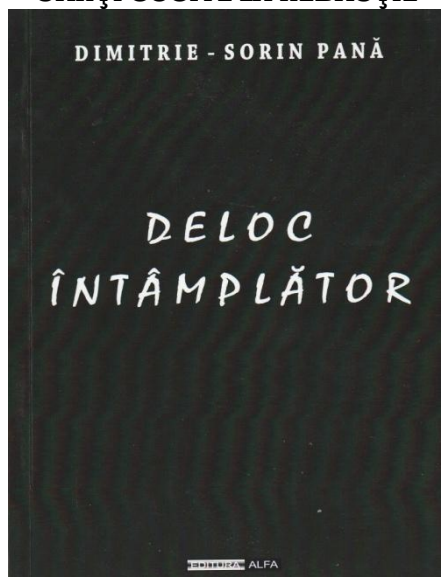

Vasile Andru – Zece povestiri antume
Editura Paralela 45, 2016

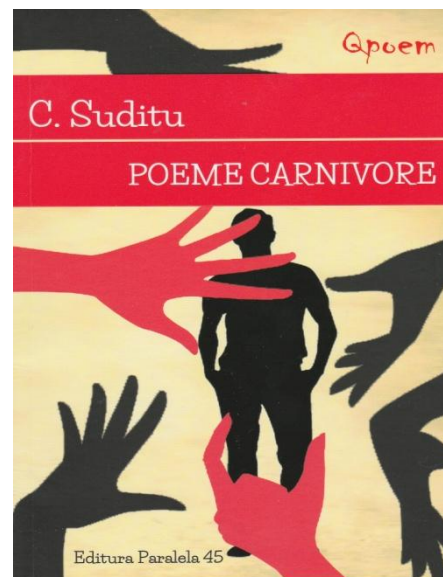
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

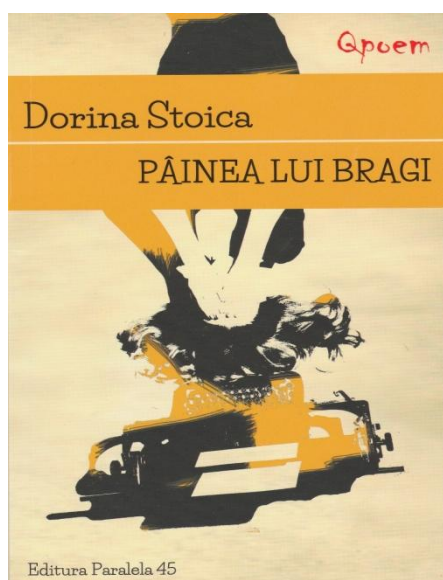
Lidia Grosu – De țară port o cruce
Chișinău, R. Moldova 2016

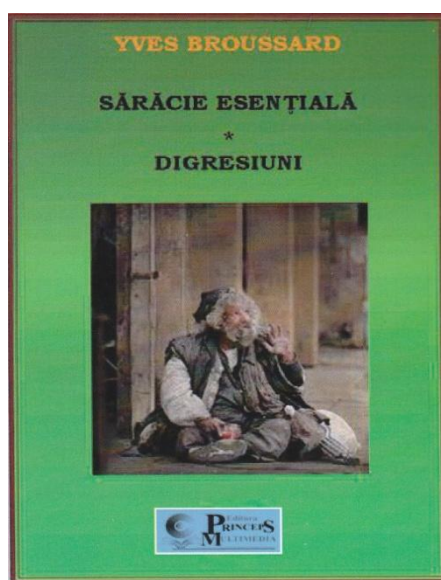
Dimitrie-Sorin Pană – Deloc întâmplător
Editura Alfa, 2016

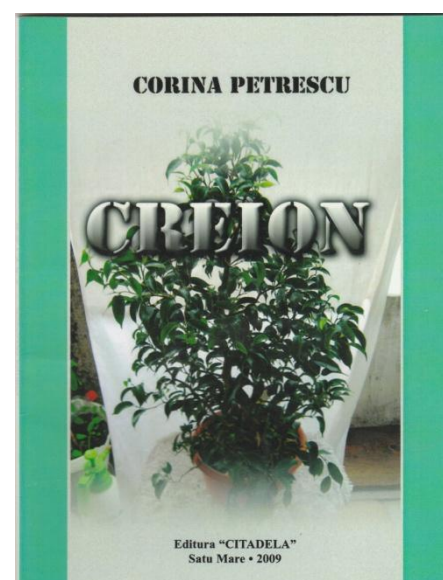
C. Sudit – Poeme carnivore
Editura Paralela 45, 2016

Dorina Stoica – Pâinea lui Bragi
Editura Paralela 45, 2016

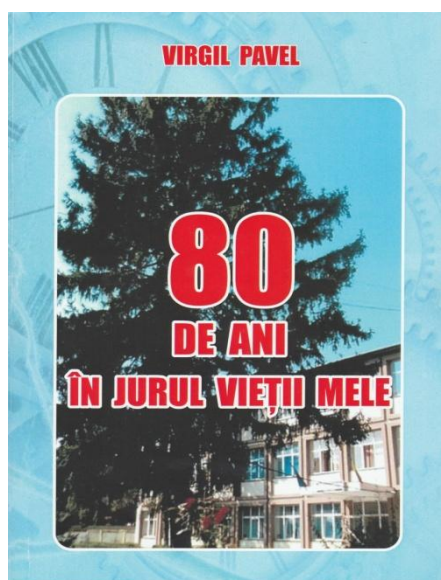
Yves Broussard – Sărăcie esențială - Digresiuni
Editura Princeps Media, Iași, 2014

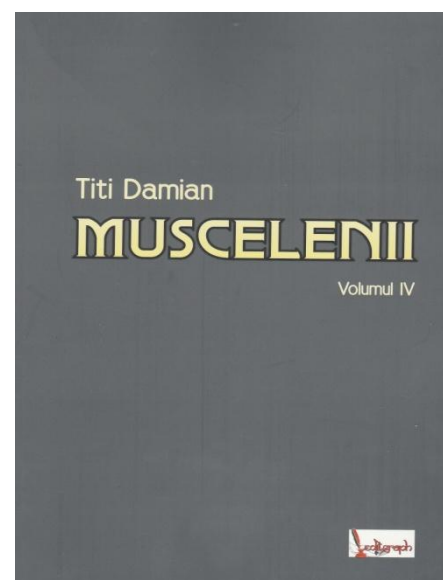
Corina Petrescu – Creion
Editura Citadela, Satu Mare, 2009

Corina Petrescu – Trei lacrimi
Editura Citadela, Satu Mare, 2013

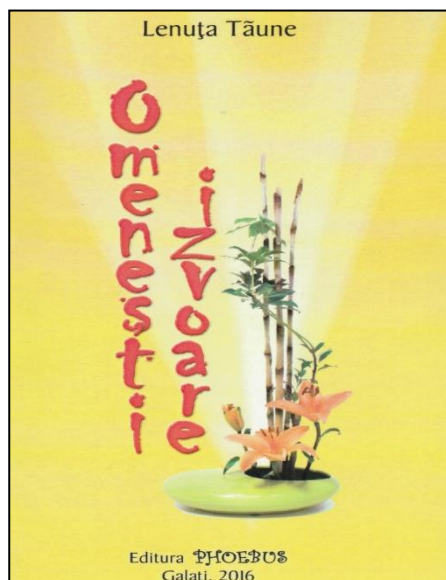

Virgil Pavel – 80 de ani în jurul vieții mele
Editura Bârlad, 2016

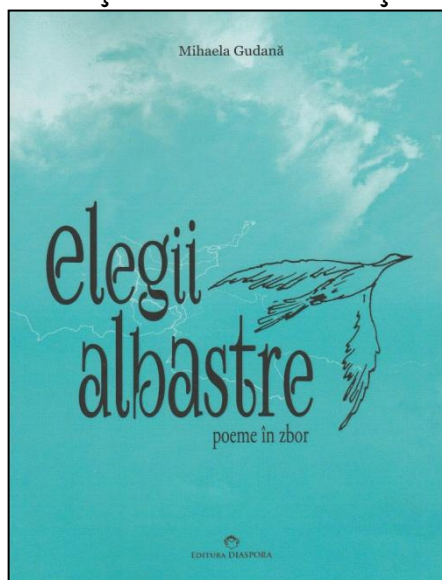

Titi Damian – Muscelenii, vol. IV
Editura EditGraph, 2016

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

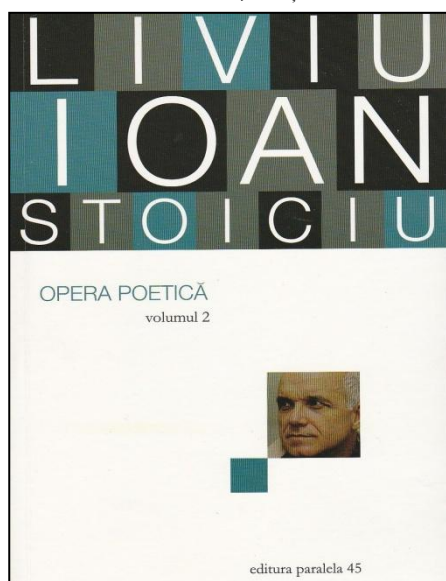
Lenuța Tăune – Omenești izvoare
Editura Phoebus, Galați, 2016

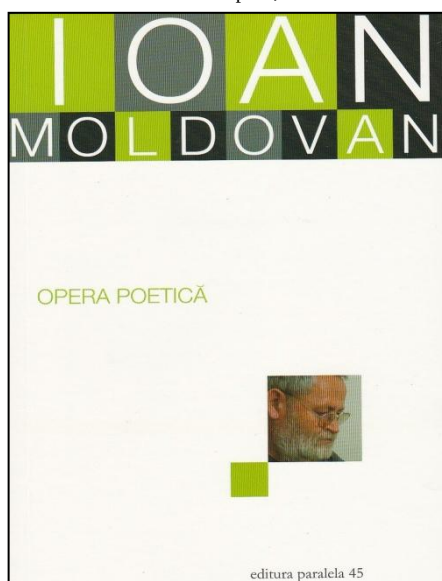
Mihaela Gudană – Relegii albastre
Editura Diaspora, 2016

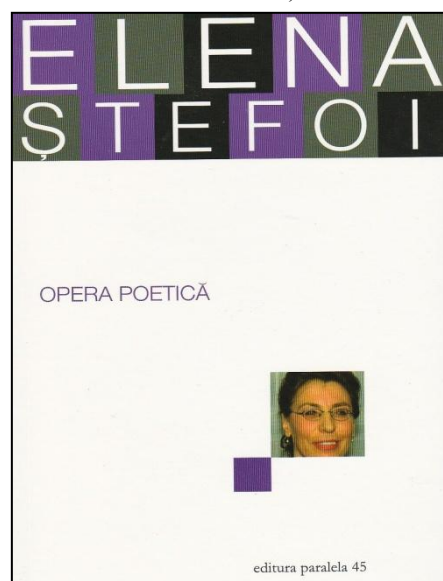
Alexandra Mihalache – Între expresie și adevăr
Editura Universitară, 2016

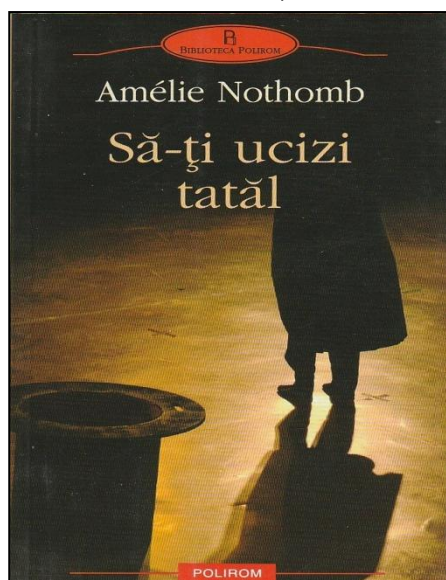
Liciu Ioan Stoiciu – Opera poetică, Vol. 2
Editura Paralela 45, 2016

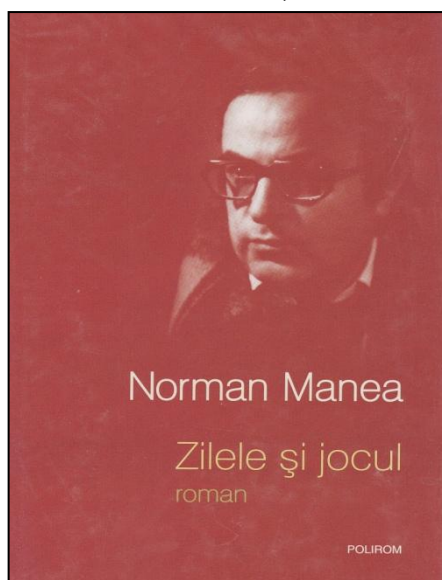
Ioan Moldovan – Opera poetică
Editura Paralela 45, 2016

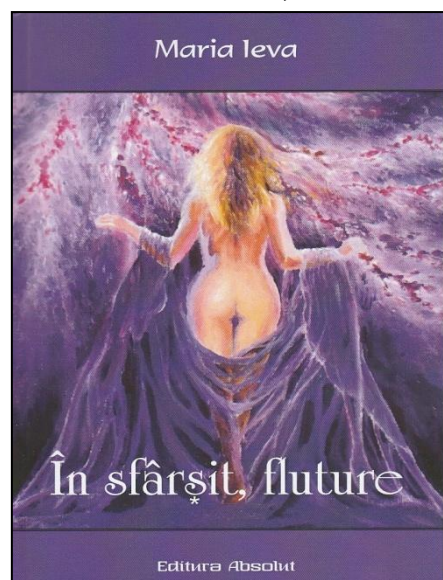
Elena ȘtefOI – Opera poetică
Editura Paralela 45, 2016

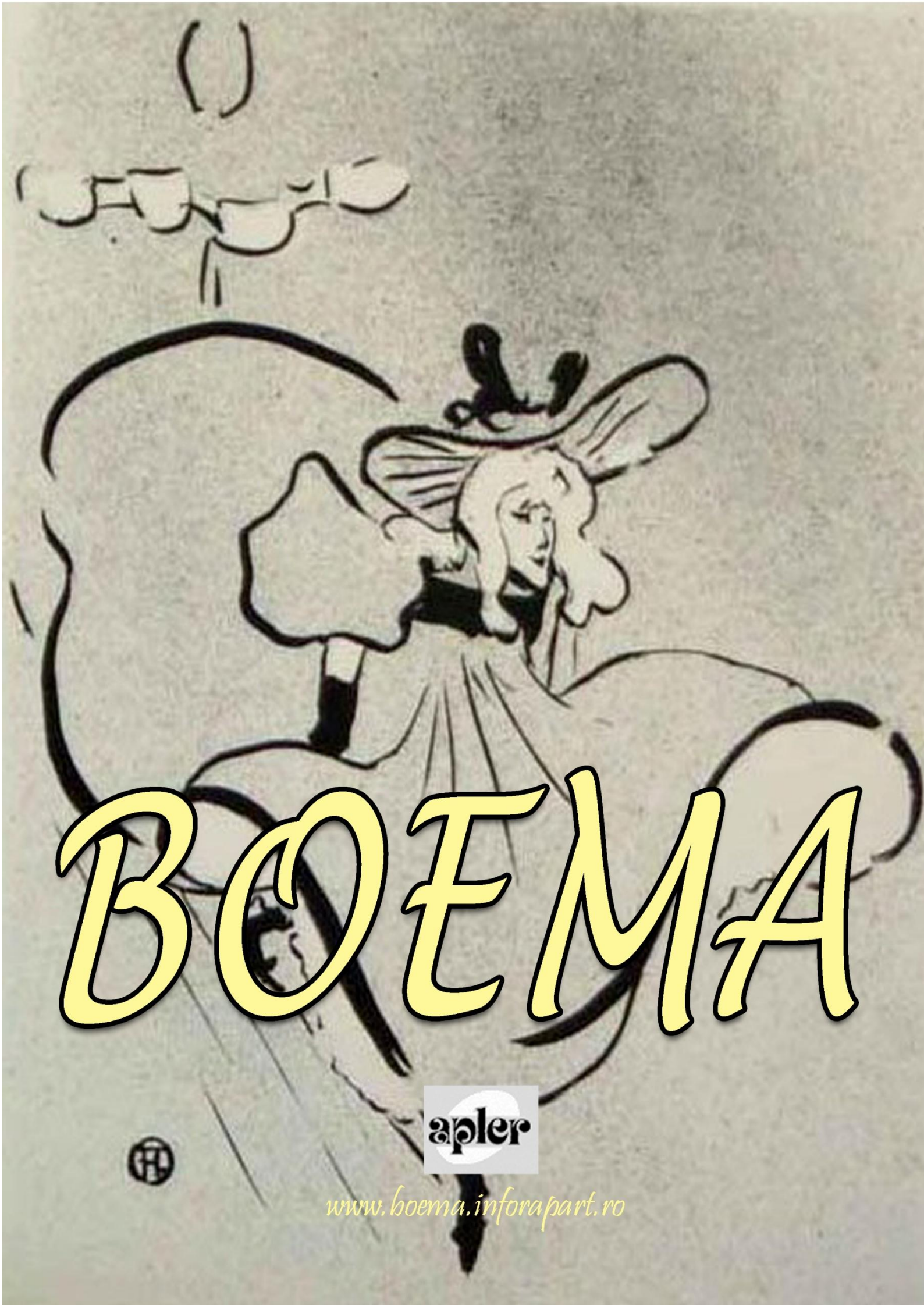
Amélie Nothomb – Să-ți ucizi tatăl
Editura Polirom, 2012

Norman Manea – Zilele și jocul
Editura Polirom, 2016

Maria Ieva – În sfârșit, fluture
Editura Absolut, 2016

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro